

MICHEL BUSSI

NUFERI NEGRI

MICHEL BUSSI

NUFERI NEGRI

Original: *Nymphéas noirs* [*Black Water Lilies*] (2011)

Traducere din limba franceză de:
MĂDĂLIN ROȘIORU

virtual-project.eu

POLIROM

2018

*„Cu Monet, nu vedem lumea reală, dar îi
percepem aparențele.”*

F. Robert-Kempf, *L'Aurore*, 1908

*„Nu! Nu! Fără negru pentru Monet, zău așa!
Negrul nu e culoare!”*

Georges Clemenceau,
lângă sicriul lui Claude Monet
(Michel de Decker, *Claude Monet*, 2009)

În paginile care urmează, descrierile comunei Giverny se vor cât mai exacte cu putință. Locurile există, fie că este vorba de Hotelul Baudy, de ru de l'Epte, de Moulin des Chennevières, de școala din Giverny, de Biserica Sainte-Radegonde și de cimitir, de rue Claude-Monet, de Chemin du Roy, de Île aux Orties și, desigur, de casa roz a lui Monet sau de heleșteul cu nuferi. La fel stau lucrurile și în privința locurilor din vecinătate, precum Muzeul din Vernon, cel de Arte Frumoase din Rouen, Cătunul Cocherel¹.

Informațiile despre Claude Monet sunt autentice, fie că se referă la viața lui, la operă sau la moștenitori. Este și cazul celor care evocă alți pictori impresionisti, îndeosebi Theodore Robinson sau Eugène Murer.

Furturile de opere de artă amintite sunt fapte diverse reale...

Tot restul l-am imaginat.

¹ În original, *Hameau de Cocherel*.

Trei femei trăiau într-un sat.

Cea dintâi era răutăcioasă, cea de-a doua era mincinoasă, cea de-a treia, egoistă.

Satul lor purta un nume drăguț, ca de grădină. Giverny.

Cea dintâi locuia într-o moară mare de pe malul unui pârâu, pe Chemin du Roy; cea de-a doua ocupa o mansardă deasupra școlii, pe rue Blanche-Hoschedé-Monet; cea de-a treia locuia cu maică-sa, într-o căsuță cu pereții coșcoviți, pe rue Château-d'Eau.

Nici nu aveau aceeași vârstă. Nici pe departe. Cea dintâi avea peste optzeci de ani și era văduvă. Sau aproape. Cea de-a doua avea treizeci și șase de ani și nu-și înșelase niciodată soțul. Deocamdată. Cea de-a treia mergea pe unsprezece ani și toți băieții din școala ei își doreau să le fie iubitică. Cea dintâi se îmbrăca mereu în negru, cea de-a doua se machia pentru iubitul ei, cea de-a treia își împletea cosițele, să-i fluture în vânt.

•

Ați înțeles. Toate trei erau destul de diferite. Aveau totuși ceva în comun, un secret, cumva: toate trei visau să plece. Da, să părăsească Giverny, acel sat atât de faimos, încât doar numele face o mulțime de oameni să-și dorească să străbată lumea întregă numai pentru a se plimba prin el preț de câteva ceasuri.

Știți bine de ce. Din pricina pictorilor impresioniști.

Cea dintâi, cea mai bătrână, avea un tablou drăguț, pe cea de-a doua o interesau mult artiștii, cea de-a treia, cea mai tânără, știa să picteze bine. Ba chiar foarte bine.

E ciudat să vrei să părăsești Giverny. Nu vi se pare? Toate trei credeau că satul e o închisoare, o grădină mare și frumoasă, dar zăbreliată de jur-împrejur. Ca parcul unui azil. Un trompe-l'œil. Un tablou din rama căruia ar fi cu neputință să ieși. De fapt, cea de-a treia, cea mai tânără, căuta un tată. Altundeva. Cea de-a doua căuta iubirea. Cea dintâi, cea mai bătrână, știa lucruri despre celelalte două.

•

O dată totuși, timp de treisprezece zile, timp de numai treisprezece zile, zăbrelele parcului se deschiseră. Foarte precis, de pe 13 mai pe 25 mai 2010. Zăbrelele care înconjurau satul Giverny se dădură la o parte pentru ele! Numai pentru ele, credeau. Dar regula era crudă, numai una din ele putea scăpa. Celelalte două trebuiau să moară. Astfel stăteau lucrurile.

Cele treisprezece zile se perindară ca o paranteză în viața lor. Prea scurtă. De asemenea, crudă. Paranteza se deschise cu un omor, în prima zi, și se termină cu altul, în ultima zi. În mod bizar, polițiștii nu se interesară decât de cea de-a doua femeie, cea mai frumoasă; cea de-a treia, cea mai inocentă,

fu nevoită să investigheze de una singură. Cea dintâi, cea mai discretă, putu să supravegheze liniștită pe toată lumea. Ba chiar să ucidă!

•

Totul dură treisprezece zile. Cât o evadare.

Trei femei trăiau într-un sat.

Cea de-a treia era cea mai talentată, cea de-a doua era cea mai șireată, cea dintâi era cea mai hotărâtă.

După părerea voastră, care dintre ele a izbutit să scape?

Cea de-a treia, cea mai tânără, se numea Fanette Morelle; cea de-a doua se numea Stéphanie Dupain; cea dintâi, cea mai bătrână, sunt eu.

TABLOUL UNU

Impresii

PRIMA ZI: ÎNHĂITARE

13 mai 2010
(Giverny)

1.

Apa limpede a râului se colorează în roz, în firișoare mici, ca nuanța palidă și efemeră a unui jet de apă în care se clătește un penel.

— Nu, Neptun!

De-a lungul râului, culoarea se diluează, se agață de verdele buruienilor care atârnă de pe maluri, de ocrul rădăcinilor de plopi, de sălcii. Un degraudeu ușor spălăcit...

Îmi place destul de mult.

Atâta că roșul nu provine de la o paletă pe care un pictor ar fi curățat-o în râu, ci din țeasta crăpată a lui Jérôme Morval. Ba chiar al naibii de crăpată. Sângele scapă dintr-o creștătură adâncă din partea de sus a craniului, precisă, foarte curată, spălată de pârâul Epte în care i se cufundă capul.

Ciobănescul meu german se apropie, amușină. Strig din nou, ceva mai ferm de data aceasta:

— Nu, Neptun! Înapoi!

Presupun că nu vor întârzia să descopere cadavrul. Chiar dacă nu e decât șase dimineața, un plimbăreț va trece, probabil, sau poate un pictor, un tip care face jogging, un culegător de melci... un trecător care va da peste corpul cu pricina.

Am grijă să nu înaintez mai mult. Mă sprijin în baston. Pământul e noroios în fața mea, a plouat mult în ultimele zile, malurile pârâului sunt alunecoase. La optzeci și patru de ani, chiar nu mai am vârsta să fac pe naiada, până și într-un pârâiaș prăpădit, de mai puțin de-un metru lățime, din debitul căruia jumătate e deturnat pentru a alimenta iazul din grădinile lui Monet. De altfel,

se pare că nu mai e cazul, că acum există un foraj subteran care aduce apa în heleșteul cu nuferi.

— Haide, Neptun! Să mergem mai departe.

Îmi ridic bastonul spre el ca pentru a-l împiedica să-și lipească botul de gaura căscată din vesta cenușie a lui Jérôme Morval. Cea de-a doua rană. În plină inimă.

— Mișcă-te! Să nu mai pierdem timpul pe-aici.

Privesc pentru o ultimă dată spălătoria, chiar în față, și merg mai departe, de-a lungul drumului. Nimic de spus, este impecabil întreținut. Copacii care încurcau cel mai mult au fost retezați de la rădăcină cu fierăstrăul. Taluzurile sunt curățate de iarbă. Trebuie spus că sunt câteva mii de turiști care trec, zilnic, pe acest drum. Pe el poate fi împins un cărucior de copil, un handicapat în scaun cu roțile, poate trece o bătrână în baston. Eu!

— Haide, vino, Neptun.

Cotesc ceva mai departe, în locul în care pârâul Epte se desparte în două brațe închise de un baraj și de o cascadă. De cealaltă parte se ghicesc grădinile lui Monet, nuferii, puntea japoneză, serele... E ciudat, m-am născut aici în 1926, anul morții lui Claude Monet. Ani de-a rândul după dispariția lui Monet, aproape cincizeci de ani, grădinile cu pricina au fost închise, uitate, lăsate de izbeliște. Astăzi roata s-a întors și, în fiecare an, zeci de mii de japonezi, americani, ruși sau australieni străbat planeta doar pentru a hoinări prin Giverny. Grădinile lui Monet au devenit un templu sacru, o Meca, o catedrală... De altfel, miile de pelerini nu vor întârzia să debarce.

Mă uit la ceas. Șase și două minute. Încă vreo câteva ceasuri de răgaz.

Înainte.

Între plopi și captalani² imenși, statuia lui Claude Monet se uită țintă la mine cu privire răutăcioasă de vecin mâniat, cu bărbia năpădită de barbă și cu țeasta ascunsă de un acoperământ ce aduce vag a pălărie de pai. Soclul din fildeș arată că bustul a fost inaugurat în 2007. Tăblița de lemn înfiptă alături precizează că maestrul supraveghează „pajiștea”. Pajiștea lui! Câmpiile, de la pârâu la Epte, de la Epte la Sena, șirurile de plopi, colinele împădurite care se unduiesc ca niște valuri domoale. Locurile magice pe care le-a pictat. Inviolabile... Lăcuite, expuse pentru veșnicie!

Este adevărat, la șase dimineața, peisajul încă păcălește ochiul. Văd dinaintea mea o zare neatinsă, făcută din lanuri de grâu, de porumb, de maci. Dar nu vă voi minți. Pajiștea lui Monet e, de fapt, de-acum înainte, aproape cât e ziua de lungă, o parcare. Ba chiar patru parcări, ca să fie precisă, întinse în jurul unei tulpini bituminoase ca un nufăr de asfalt. Chiar

² În original, *pétasites*, plante din familia *Petasites hybridus*.

îmi pot permite s-o spun, la vârsta mea. Am tot văzut prefacerile peisajului, an după an. Peisajul rural a lui Monet s-a transformat astăzi într-un decor de hipermarket!

Neptun mă urmează câțiva metri, apoi pleacă să alerge, drept înainte, traversează parcare, se ușurează pe o barieră de lemn, o ține înaintea pe câmp, către punctul unde se întâlnesc Epte și Sena, acel petic de câmp înghesuit între două râuri și numit, curios, l'Île aux Orties³.

Oftez și merg mai departe pe drum. Doar n-o să alerg după el la vârsta mea. Îl privesc cum se îndepărtează și cum revine apoi, ca pentru a mă sfida. Ezit să-l chem. E devreme. El se face din nou nevăzut prin grâu. Neptun cu așa ceva își petrece timpul acum. Aleargă cu o sută de metri înaintea mea! Toți sătenii din Giverny cunosc câinele ăsta ca pe un cal breaz, dar nu multă lume, cred, știe că-i al meu.

Merg de-a lungul parării și mă îndrept către Moulin des Chennevières. Acolo locuiesc. Prefer să mă întorc acasă înaintea mulțimii. Moulin des Chennevières este de departe cea mai frumoasă clădire din apropierea grădinilor lui Monet, singura construită de-a lungul pârâului, dar, de când au transformat pajiștea în câmpuri de table și de cauciucuri, mă simt în ea ca o specie pe cale de dispariție, ținută într-o cușcă, pe care curioșii vin s-o privească, s-o spioneze, s-o fotografieze. Nu există decât patru punți peste pârâu pentru a trece dinspre parcare către sat, dintre care una chiar în fața casei mele. Sunt ca încercuită până la șase după-amiaza. După aceea, satul se stinge din nou, pajiștea este redată sălciilor, și Claude Monet își poate deschide iarăși ochii de bronz, fără să tușească în barbă de la mirosul de hidrocarburi.

În fața mea vântul agită o pădure de spice verde-crud, perlată de roșul macilor răzleți. Dacă ar contempla cineva priveliștea, din față, de-a lungul râului Epte, cu siguranță i-ar evoca un tablou impresionist. Armonia culorilor scaldate în nuanțe de portocaliu la răsăritul soarelui, cu abia o tușă de doliu, abia un punctuleț negru, pe fundal.

O bătrână îmbrăcată în culori întunecate. Eu!

Nota subtilă de melancolie.

Strig din nou:

— Neptun!

Rămân acolo multă vreme, savurând calmul efemer, habar nu am cât timp, cel puțin mai multe minute, până când sosește cineva care face jogging. Trece prin fața mea, cu căștile de la MP3-player înșurubate în urechi. Tricou. Bascheți. S-a năpustit pe pajiște ca un anacronism. E primul pe ziua de azi

³ Insula Urzicilor.

care vine să strice tabloul, îl vor urma toți ceilalți. Îi fac doar un mic semn din cap, el îmi răspunde la fel și se îndepărtează într-un țârâit de greier electronic care îi scapă din căști. Îl văd întorcându-se către bustul lui Monet, către cascada cea mică, către baraj. Îi ghicesc revenirea de-a lungul pâ râului, având grijă, și el, să evite noroiul de pe marginea drumului.

Mă așez pe o bancă. Aștept urmarea. Inevitabilă.

•

Încă nu e niciun autocar în parcare de pe pajiște când dubița poliției frânează brusc la margine de Chemin du Roy, între spălătorie și moara mea. La douăzeci de pași de cadavrul înecat al lui Jérôme Morval.

Mă ridic.

Nu mă pot hotărî dacă să-l mai chem pentru o ultimă oară pe Neptun. Otez. La urma urmei, cunoaște drumul. Moulin des Chennevières este chiar alături. Arunc o ultimă privire spre polițaii care coboară din mașină și mă îndepărtez. Mă întorc acasă. Din turnul Morii, de la etajul patru, de la fereastră, se poate observa mult mai bine tot ce se petrece prin preajmă.

Și mult mai discret.

2.

Inspectorul Laurenç Sérénac a început prin a delimita un perimetru de câțiva metri în jurul cadavrului, agățând o bandă lată din plastic portocaliu de crengile copacilor de deasupra pâ râului.

Scena crimei prevestește o anchetă complicată. Sérénac se liniștește spunându-și că a făcut bine venind la fața locului cu încă trei colegi după ce a primit telefonul la Comisariatul din Vernon. Deocamdată principala misiune a celui dintâi, agentul Louvel, este să țină la distanță curioșii care au început să se înghesuie de-a lungul pâ râului. Este chiar ceva de necrezut. Mașina poliției a traversat un sat pustiu, iar în câteva minute s-ar spune că toți localnicii se adună și merg în direcția locului unde s-a petrecut omorul. Căci despre un omor este vorba. Nu e nevoie să fi urmat trei ani de școală de poliție la Toulouse ca să fii sigur de asta. Sérénac se uită din nou la rana deschisă din dreptul inimii, la cea din partea de sus a craniului și la capul cufundat în apă. Agentul Maury, pe cât se pare specialistul criminalist cel mai experimentat din Comisariatul din Vernon, are grijă să repereze cu precauție urmele de pași de pe pământ, chiar în fața cadavrului, și să facă mulaje după ele folosind ipsos cu întărire rapidă. Sérénac i-a ordonat să imortalizeze solul noroiu chiar înainte de a înainta ca să examineze

cadavrul. A murit tipul, nu va fugi, nici măcar nu va mai reveni la viață. Nici vorbă să contamineze scena crimei înainte să aibă totul fotografiat și colectat în pungi de plastic.

Inspectorul Sylvio Bénavides se ivește pe punte. Își trage răsuflarea. Câțiva săteni din Giverny se dau la o parte ca să-i facă loc. Sérénac i-a cerut să dea o fugă în satul Giverny, aflat chiar în apropiere, cu o fotografie a victimei în mână, ca să culegă primele informații; ba chiar să-l identifice pe bărbatul asasinat. Inspectorul Sérénac nu lucrează la secția din Vernon de prea mult timp, dar a înțeles imediat că Sylvio Bénavides face treabă foarte bună, îndeplinește ordinele cu zel; organizează lucrurile; arhivează minuțios. Adjunctul ideal, cumva. Bénavides suferă, poate, de o ușoară lipsă de inițiativă... Și iarăși, Sérénac intuiește că este vorba mai mult de un exces de timiditate decât de o lipsă de competență. Un tip devotat! Mă rog, devotat... Devotat meseriei lui de polițai. Fiindcă, în realitate, Bénavides își ia superiorul ierarhic, pe inspectorul Laurenç Sérénac, abia ieșit de pe băncile școlii de poliție din Toulouse, drept un fel de obiect polițienesc neidentificat... Chiar dacă s-au trezit cu Sérénac pe cap, numit pe linie ierarhică în funcția de șef al Comisariatului din Vernon, în urmă cu patru luni, fără să aibă măcar grad de comisar, cum poate fi luat în serios, la nord de Sena, un polițai care n-are nici măcar treizeci de ani, care le vorbește și derbedeilor, și colegilor cu accent occitan și care supraveghează deja scenele crimei cu un cinism dezabuzat?

Nu e sigur, crede Sérénac. Oamenii sunt atât de stresați prin partea locului... Și nu numai în Poliție. Peste tot! Chiar mai rău aici, la Vernon, o mare suburbie pariziană deghizată în Normandia. Cunoaște harta circumscripției sale, frontiera cu Île-de-France trece prin Giverny, la câteva sute de metri de locul în care se află, de cealaltă parte a cursului principal al râului. Dar aici lumea e normandă, nu pariziană. Și se ține la asta. Un fel de snobism. Un tip i-a spus serios că frontiera trasată de Epte, pârâiașul ridicol dintre Franța și regatul anglo-normand, a fost, în decursul istoriei, responsabilă de mai multe morți decât Meuse sau decât Rinul...

Gogomanii!

— Domnule inspector...

— Spune-mi Laurenç, la naiba... Ți-am mai spus deja...

Sylvio Bénavides șovăie. Inspectorul Sérénac îi trânteste replica asta de față cu agenții Louvel și Maury, vreo cincisprezece gură-cască și un cadavru care se scaldă în propriul sânge. De parcă era momentul să discute despre tutuială.

— Păi. Da. Păi, bine, șefu'... Cred că va trebui să mergem ca pe ouă... Nu mi-a fost greu să identific victima. Toată lumea o cunoaște, aici. E un VIP, se

pare. Jérôme Morval. Un chirurg oftalmolog cunoscut, cabinetul lui se află pe Avenue Prudhon la Paris, în Arondismentul 16. Locuiește într-una din cele mai frumoase case din sat, pe rue Claude-Monet la numărul 71.

— Locuia... precizează Sérénac.

Sylvio o încasează. Umblă cu figura cuiva luat cu arcanul pe frontul rusc. A unui funcționar mutat printre picarzi... A unui polițai numit în Normandia... Imaginea îi aduce lui Sérénac zâmbetul pe buze. El, și nu adjunctul lui, ar trebui să strâmbe din nas.

— OK, Sylvio, spune Sérénac. Bună treabă. Nu e nevoie să insistăm deocamdată. Îi vom completa CV-ul mai târziu...

Sérénac dă la o parte panglica portocalie.

— Ludo, e în regulă cu urmele? Ne putem apropia fără să ne punem patine?

Ludovic Maury confirmă. Polițistul se îndepărtează, ducând diferite mulaje din ipsos, în timp ce inspectorul Sérénac își afundă picioarele în noroiul de pe malurile pârâului. Cu o mână se agață de creanga de frasin cea mai apropiată, iar cu cealaltă arată spre corpul inert.

— Apropie-te, Sylvio. Uite. Nu ți se pare straniu modul de operare al criminalului?

Bénavides înaintează. Louvel și Maury se întorc la rândul lor, de parcă ar asista la examenul de admitere al superiorului lor ierarhic.

— Băieți, uitați-vă la rană, acolo, prin vestă. În mod clar, Morval a fost ucis de o armă cu tăiș. Un cuțit sau ceva asemănător, în plină inimă. Cu sânge rece. Chiar fără avizul legiștilor, putem emite ipoteza că aceasta a fost cauza morții. Atâta că, dacă ne uităm mai bine la urmele din noroi, se vede că până pe malul apei cadavrul a fost târât câțiva metri. De ce să te ostenești? De ce să muți un cadavru? După care ucigașul a înșfăcat o piatră sau un alt obiect greu de aceeași mărime și și-a dat osteneala să-i crape partea de sus a craniului și tâmpla. Iarăși, pentru ce afurisit de motiv?

Louvel dă să ridice, timid, mâna.

— Poate că Morval nu murise de tot?

— Mda, face vocea melodioasă a lui Sérénac. Având în vedere mărimea rănii din inimă, nu prea cred... Și dacă Morval mai trăia, de ce să nu-i fi înfipt încă o dată cuțitul pe loc? De ce să-l mute, apoi să-i crape craniul?

Sylvio Bénavides nu spune nimic. Ludovic Maury privește scena crimei. E o piatră, pe malul pârâului, de mărimea unei mingi mari de fotbal, mânjită de sânge. El a prelevat de pe suprafața ei toate eșantioanele posibile. Încearcă un răspuns:

— Pentru că exista o piatră în apropiere. A apucat arma pe care o avea la îndemână...

Lui Sérénac îi strălucesc ochii.

— Aici nu sunt de acord cu tine, Ludo. Uitați-vă cu atenție la scena crimei, băieți. E ceva și mai ciudat. Uitați-vă la pârâu, pe douăzeci de metri. Ce vedeți?

Inspectorul Bénavides și cei doi agenți urmăresc malurile cu ochii, fără să priceapă unde vrea Sérénac să ajungă.

— Nu se găsește nicio altă piatră! triumfă Sérénac. Nu se găsește nici măcar o altă piatră pe întreaga lungime a râului. Și dacă ne uităm mai de aproape la această piatră, nu încape îndoială că și ea a fost mutată. Nu există pământ uscat lipit de piatră, iarba strivită sub ea e proaspătă... Atunci ce naiba caută aici piatra asta căzută din cer? Asasinul a adus-o aici, și pe ea, asta sare în ochi...

Agentul Louvel încearcă să-i facă pe sătenii din Giverny să se retragă spre malul drept al pârâului, în fața punții, către sat. Publicul nu pare să-l deranjeze pe Sérénac.

— Băieți, continuă inspectorul, pe scurt, ne confruntăm cu următoarea ipoteză: Jérôme Morval este înjunghiat pe drum, lovitură e, probabil, ce i-a provocat moartea. După aceea asasinul îl târăște până la râu. Șase metri mai încolo. Apoi, cum e perfecționist, va dibui o piatră prin împrejurimi, o chestie care cântărește, pesemne, cam vreo douăj' de kile, și se întoarce să-i crape căpățâna lui Morval... Și încă nu s-a isprăvit... Observați poziția corpului în pârâu: capul băgat aproape în întregime sub apă. Vi se pare cumva naturală poziția?

— Tocmai ați spus-o, șefu', răspunde Maury, aproape agasat. Asasinul l-a lovit pe Morval cu piatra, pe malul apei. Apoi victima alunecă până la pârâu...

— Ca din întâmplare, ironizează inspectorul Sérénac. O lovitură în craniu, iar căpățâna lui Morval ajunge pe fundul apei... Nu, băieți, sunt gata să pariez împotriva voastră. Luați piatra și pisați-i capul lui Morval. Acolo, pe malul apei. Nici măcar într-una din o mie de încercări capul cadavrului nu va ajunge pe fundul apei, impecabil scufundat zece centimetri... Domnilor, cred că soluția este mult mai simplă. Avem de-a face, cumva, cu o triplăucidere a aceluiași om. Unul, îți fac felul. Doi, îți crăp capul. Trei, te înec...

Un rânjete se agață de buze.

— Avem de-a face cu un tip îndârjit. Un obstinat. Foarte, foarte mânios pe Jérôme Morval.

Laurenț Sérénac se întoarce către Sylvio Bénavides, zâmbind.

— Să vrei să-l omori de trei ori nu e ceva foarte simpatic în ce-l privește pe oftalmologul nostru, dar, la limită, e mai bine decât să omori o sigură dată trei oameni diferiți, nu-i așa?

Sérénac face cu ochiul către inspectorul Bénavidés, care e din ce în ce mai stânjenit.

— N-aș vrea să semăn panică în sat, continuă el, dar nimic din ce-am văzut la scena crimei nu mi se pare că e datorat hazardului. Nu știu de ce, dar s-ar spune că e aproape o compoziție, un tablou pus în scenă. De parcă fiecare detaliu ar fi fost ales. Locul precis, la Giverny. Desfășurarea evenimentelor. Cuțitul, piatra, înecul...

— O răzbunare? sugerează Bénavidés. Un fel de ritual? La asta vă gândiți?

— Habar n-am, răspunde Sérénac. Vom trăi și vom vedea... Deocamdată pare să n-aibă niciun sens, dar sigur are unul pentru asasin...

Louvel alungă, cu blândețe, curiosii de pe punte. Sylvio Bénavidés rămâne în continuare mut, concentrat, de parcă încearcă să facă o selecție din noianul de cuvinte ale lui Sérénac, între bun-simț și provocare.

•

Dintr-odată o umbră brună țâșnește din pâlcul de ploi de pe pajiște, trece pe sub panglica portocalie și calcă în picioare noroiul de pe maluri. Agentul Maury încearcă să-l rețină, fără succes.

Un ciobănesc german!

Câinele, vesel, se freacă de blugii lui Sérénac.

— Ia te uită, spune inspectorul, primul nostru martor spontan...

Se întoarce către sătenii din Giverny de pe punte.

— Cunoaște cineva câinele?

— Da, răspunde fără să ezite un tip destul de în vârstă în ținută de pictor, cu pantaloni de velur și vestă de tweed. E Neptun. Câinele satului. Toată lumea îl întâlnește pe-aici. Se ține după copiii din sat. După turiști. Face parte din peisaj, ca să spunem așa...

— Fă-te încoace, băiete, spune Sérénac, ghemuindu-se la înălțimea lui Neptun. Deci tu ești primul nostru martor? Spune-mi, l-ai văzut pe asasin? Îl cunoști? Să treci pe la mine mai încolo, pentru depoziție. Aici mai avem încă puțină treabă.

Inspectorul rupe o creangă de salcie și o aruncă la câțiva metri distanță. Neptun intră în joc. Se îndepărtează, revine. Sylvio Bénavidés observă cu uluire manevra superiorului său.

În sfârșit, Sérénac se ridică. Observă cu atenție împrejurimile: spălătoria din cărămidă și chirpici, chiar în fața pârâului; puntea peste pârâu și, chiar în spatele ei, clădirea stranie, neobișnuită, cu bârne aparente, dominată de un fel de turn cu patru etaje, căreia i se poate citi numele gravat pe perete, *MOULIN DES CHENNEVIÈRES*. Nu va trebui neglijat nimic, își notează el într-un colțisor de minte, trebuie să luăm pe rând toți martorii potențiali, chiar dacă omorul a fost probabil comis pe la șase dimineața.

— Michel, spune-le celor din public să se retragă. Ludo, dă-mi niște mănuși de plastic, o să-l buzunărim pe oftalmologul nostru, chit că ne udăm la picioare dacă nu vrem să mutăm cadavrul.

Sérénac își zvârle cât colo bascheții, șosetele, își sumecă blugii până la jumătatea pulpei, își trage mănușile pe care i le întinde agentul Maury și intră desculț în pârau. Cu mâna stângă ține în echilibru corpul lui Morval, în timp ce cu cealaltă îi scotocește prin vestă. Scoate un portofel din piele, pe care i-l întinde lui Bénavidés. Adjunctul îl deschide și verifică actele de identitate.

Nicio îndoială, e chiar Jérôme Morval.

Mâna continuă să exploreze buzunarele cadavrului. Șervețele. Cheile de la mașină. Totul trece dintr-o mână înmănușată în altă mână înmănușată și sfârșește în pungi transparente din plastic.

— La naiba! Ce...

Degetele lui Sérénac scot din buzunarul exterior al vestei cadavrului un carton mototolit. Inspectorul își pleacă privirea. E vorba despre o simplă carte poștală. Ilustrația reprezintă *Nuferii* lui Monet, un studiu în albastru: o reproducere, cum se vând cu milioanele în lume. Sérénac întoarce ilustrata.

Textul este scurt, scris cu litere de tipar. *UNSPREZECE ANI. LA MULȚI ANI.*

Chiar dedesubtul celor cinci cuvinte, o bandă subțire de hârtie a fost decupată apoi lipită pe cartea poștală. Șapte cuvinte, de data aceasta: *Crima de a visa să se instaureze*⁴.

La naiba...

Apa pârauului îi îngheață brusc gleznela inspectorului, ca două cătușe de oțel. Sérénac strigă la curioșii postați în față, înghesuiți în jurul spălătoriei normande, de parcă ar fi așteptat autobuzul:

— Avea copii Morval? Să zicem, unul de unsprezece ani?

Pictorul în velur și tweed răspunde din nou cel mai rapid:

— Nu, domnule comisar. Cu siguranță nu!

La naiba...

Felicitarea de aniversare trece în mâinile inspectorului Bénavidés. Sérénac ridică ochii, privește. Spălătoria. Puntea. Moara. Satul Giverny care se trezește. Grădinile lui Monet, care se ghicesc ceva mai departe. Pajiștea și plopii.

Norii care se agață de colinele împădurite.

Cele șapte cuvinte care i se agață de gânduri.

⁴ Vers din poemul „Nymphée” („Izvorul nimfelor”), de Louis Aragon, publicat în iulie 1942, în revista *Confluences*. În original, *Le crime de rêver, je consens qu'on l'instaure*.

Crima de a visa să se instaureze.

Are brusc convingerea că ceva e nelalocul lui în peisajul impresionist de carte poștală.

3.

Din înaltul turnului morii Chennevières, îi privesc pe polițai. Cel care poartă blugi, șeful, încă stă cu picioarele în apă, ceilalți trei sunt pe mal, înconjurați de mulțimea stupidă, aproape de treizeci de oameni acum, care nu ratează nimic din scenă, ca la teatru, un teatru de stradă. Un teatru de pârau⁵, de altfel, dacă vreau să fiu cu adevărat precisă.

Zâmbesc în sinea mea. E o idioțenie, nu vi se pare, să faci de una singură jocuri de cuvinte? Iar eu sunt oare mai puțin stupidă decât acei curioși pentru că sunt la balcon? În locul cel mai bun, credeți-mă. Văd fără să fiu văzută.

Ezit. Râd și pentru că ezit. Nervos.

Ce trebuie să fac?

Polițaii tocmai scot din dubița albă un sac mare din plastic, probabil ca să vâre cadavrul înăuntru. Întrebarea continuă să-mi zdupăie prin cap. Ce trebuie să fac? Să mă duc la poliție? Trebuie să le spun tot ce știu polițailor din comisariatul din Vernon?

Oare polițaii vor fi în stare să creadă delirul unei bătrâne nebune? Nu cumva soluția e mai degrabă să tac și să aștept? Să aștept câteva zile, doar câteva zile. Să observ, să mă joc de-a șoricuța, cât să văd cum evoluează lucrurile. Și-apoi, va trebui să stau de vorbă și cu văduva lui Jérôme Morval, Patricia, asta, da, este sigur că trebuie s-o fac.

Dar să vorbesc cu polițaii, pe de altă parte...

Jos, în apropiere de pârau, cei trei agenți s-au aplecat și târăsc până la sac cadavrul lui Jérôme Morval, ca pe o ditamai halca de carne decongelată, șiroind de apă și de sânge. Se chinuiesc, sărmanii. Îmi lasă impresia unor pescari amatori care au prins cu harponul un pește prea mare. Cel de-al patrulea polițai, tot în apă, se uită la ei. De unde sunt eu s-ar spune chiar că se distrează. Haide, din ce pot vedea eu, cel puțin zâmbeste.

La urma urmei, poate că-mi storc creierii degeaba, dacă stau de vorbă cu Patricia Morval, toată lumea riscă să afle, cu siguranță. Mai ales polițaii. E vorbăreață văduva... în vreme ce eu, eu nu sunt încă văduvă, nu într-un tot.

⁵ Joc de cuvinte bazat pe omofonia dintre *théâtre de rue* (teatru de stradă) și *théâtre de ru* (teatru de pârau).

Închid ochii, poate un minut. Chiar mai puțin.

M-am hotărât.

Nu, nu voi sta de vorbă cu polițiștii! Mă voi preschimba într-o șoricuță neagră, invizibilă. Cel puțin pentru câteva zile. La urma urmei, dacă polițaii vor să mă găsească, n-au decât, la vârsta mea nu alerg prea repede. N-au decât să-l urmărească pe Neptun... Deschid ochii și-mi privesc câinele. S-a tolănit la câteva zeci de metri de polițiști, în ferigi, nici el nu ratează nimic de la scena crimei.

Da, hotărârea a fost luată, voi aștepta câteva zile, cât să apuc să fiu văduvă, cel puțin. Așa se face, nu-i așa? Un minimum de decență. Apoi, se va mai găsi timp de improvizat, de acționat, la momentul potrivit. În funcție de împrejurări... Am citit, cu mult timp în urmă un roman polițist aproape incredibil. Acțiunea se petrecea într-un conac englezesc sau ceva de felul ăsta. Toată intriga era explicată prin ochii unei pisici. Da, m-ați înțeles bine, ai unei pisici! Pisica era martor la tot și, în mod inevitabil, nimeni nu-i dădea atenție. Ea, în felul ei, conducea ancheta! Asculta, observa, scotocea. Romanul era chiar îndeajuns de bine ticluit, încât să ne putem gândi că, în final, pisica era asasinul. Bun, n-am de gând să vă stric plăcerea, nu vă dezvălui sfârșitul, veți citi cărțulia, dacă aveți ocazia... Era doar pentru a vă explica ce am de gând să fac: să devin un martor al acestui caz la fel de nebănuț ca pisica din conacul meu.

Întorc din nou capul spre râu.

Cadavrul lui Morval aproape că a dispărut, înghițit de sacul de plastic; s-ar spune că e o anaconda ghiftuită; se mai zărește doar o bucată din cap, printre cele două maxilare zimțate ale unui fermoar netras până la capăt. Cei trei polițai de pe mal par să gâfâie. De sus pare că nu așteaptă decât un gest din partea șefului lor ca să scoată o țigară.

A DOUA ZI: TUTUIALĂ

14 mai 2010

(Moulin des Chennevières)

Mă scot din sărite, la spital, cu toate hârtoagele astea. Îngrămădesc cum pot pe masa din camera de zi hârtoage de culori diferite. Rețete, certificate de asigurare medicală, de căsătorie, de rezidență, trimiteri pentru consultații sau analize. Le strecor pe toate în plicuri kraft. Unele pentru spital. Nu toate. Voi merge să le cântăresc și să le trimit pe toate de la poșta din Vernon. Pun hârțiile inutile într-un dosar alb. Nu am completat tot, nu am priceput tot, le voi ruga pe infirmiere să-mi explice. Acum mă cunosc. Mi-am petrecut după-amiaza de ieri și o bună parte din seară acolo.

Camera 126, jucându-mă de-a „aproape văduva”, care-și face griji pentru soțul ei ce are să plece; ascultând vorbele liniștitoare ale medicilor, ale infirmierelor. Minciunile lor.

Soțul meu e terminat! Sunt conștientă de asta. De-ar ști ei cât de puțin îmi pasă!

Doar să se isprăvească! Altceva nu cer.

Înainte să ies, înaintez până la oglinda de pe a cărei ramă se cojește foița de aur, din stânga ușii de la intrare. Îmi privesc chipul zbârcit, ridat, rece. Mort. Îmi pun o basma mare, neagră, în jurul părului strâns. Aproape un iașmac⁶. Aici bătrânele sunt condamnate să-și acopere capul, nimeni nu vrea să le vadă. Așa stau lucrurile. Chiar și la Giverny. Mai ales la Giverny, satul luminii și al culorilor. Bătrânele sunt condamnate la umbră, la negru, la noapte. Inutile. Invizibile. Trec, se petrec. Uitate.

Mie-mi convine!

•

Mă întorc pentru o ultimă dată înainte de a coborî treptele donjonului meu. Cel mai adesea așa este numit turnul de la Moulin des Chennevières, la Giverny. Donjonul. Verific, din reflex, dacă toate sunt la locul lor și, în același gând, îmi blestem prostia. Nimeni nu va mai pătrunde vreodată aici. Nimeni nu va mai veni, niciodată, și totuși cel mai mic lucru care nu-i la locul lui mă îngrijorează de moarte. Un fel de tulburare obsesivă a comportamentului, cum se spune prin reportaje. O TOC⁷, care, în plus, nu sâcăie pe nimeni, în afară de mine.

În ungherul cel mai întunecos mă irită un amănunt. Am impresia că tabloul e puțin înclinat față de grindă. Traversez sala, încet. Apăs pe colțul ramei din dreapta-jos, ca să-l îndrept ușor.

Nuferii mei.

⁶ În original, *tchador*, văl purtat de femeile musulmane în Iran.

⁷ Tulburare obsesiv-compulsivă.

În negru.

Am agățat tabloul exact în locul în care nu poate fi zărit pe nicio fereastră, în măsura în care ar putea cineva să privească prin fereastra de la etajul patru al unui turn normand construit la mijlocul unei mori.

Vizuina mea...

Tabloul e atârnat în ungherul cel mai puțin luminat, într-un unghi mort, e cazul s-o spun. Întunericul face și mai sinistre petele sumbre ce alunecă peste apa cenușie.

Florile doliului.

Cele mai triste flori pictate vreodată...

•

Cobor poticnit treptele. Ies. Neptun mă aștepta în curtea morii, îmi dau la o parte cu bastonul înainte să sară pe rochia mea: câinele ăsta nu pricepe și pace că-mi țin din ce în ce mai puțin echilibrul. Pierd minute bune închizând cele trei încuietori grele, strecurându-mi inelul de chei în geantă, verificând încă o dată că fiecare încuietoare e blocată bine.

Mă întorc, în sfârșit. În curtea Morii, cireșul cel mare își pierde ultimele flori. E un cireș centenar, pe cât se pare. Se spune că l-ar fi cunoscut pe Monet! La Giverny, cireșii sunt foarte apreciați. De-a lungul parcului Muzeului de Artă Americană, care a devenit, de un an, muzeul Impresionismelor, au plantat un șir întreg. Cireși japonezi, din câte am înțeles. Sunt mai mici, ca niște copăcei pitici. Mi se pare puțin cam bizar, noi copaci exotici, de parcă nu erau deja destui în sat. Dar, ce vreți, așa stau lucrurile. Se pare că turiștii americani adoră rozul florilor de cireș primăvara. Dacă mi s-ar cere părerea, aș spune că terenul cu parcare și mașinile acoperite de petale roz îmi pare că aduc, să spunem, prea mult a Barbie. Dar nu mi se cere părerea.

Strâng plicurile la piept ca să nu mi le strice Neptun. Urc cu chiu, cu vai pe rue Colombier. Nu mă grăbesc, gâfâi la umbra porticului unei pensuni, acoperite de iederă. Autocarul pentru Vernon nu trece decât peste două ore. Am timp, tot timpul din lume, să mă joc de-a șoricuțele negre.

O cotesc pe rue Claude-Monet. De-a lungul fațadelor din piatră nalbele și stânjeneii în nuanțe de portocaliu străpung asfaltul la fel ca pirul. ăsta-i tot farmecul localității Giverny. Merg mai departe, în ritmul meu de octogenară. Ca de obicei, Neptun este deja cu mult înaintea mea. Ajung într-un final la Hotelul Baudy. Ferestrele celei mai celebre clădiri din Giverny nu se mai văd de atâtea afișe despre expoziții, galerii sau festivaluri. Geamurile sunt, de altfel, exact de mărimea afișelor. E straniu, dacă ne gândim, mereu m-am întrebat dacă e o coincidență, dacă adaptează dimensiunea tuturor afișelor la cea a geamurilor hotelului sau dacă, dimpotrivă, arhitectul hotelului

Baudy a fost un vizionar care, încă din secolul al XIX-lea, proiectându-și ferestrele, a prevăzut mărimea standard a viitoarelor pancarte publicitare.

Dar presupun că o astfel de enigmă nu vă pasionează câtuși de puțin... Câteva zeci de vizitatori stau la masă vizavi, pe scaunele metalice verzi, sub umbrele portocalii, în căutarea aceleiași emoții ca tabăra de pictori americani care a debarcat în acest hotel, în urmă cu mai bine de-un secol. Este și bizar, dacă stai să te gândești. În secolul trecut, pictorii aceia americani veneau aici, în acest sătuc din Normandia, în căutarea calmului și a concentrării. La polul opus față de Giverny de azi. Nu înțeleg nimic, cred, din Giverny-ul de azi.

Mă așez la o masă liberă și comand o cafea neagră. Mi-o aduce o nouă chelneriță, o angajată sezonieră. E îmbrăcată cu fustă scurtă și poartă o vestuță gen impresionist, cu nuferi mov pe spate.

Să porți nuferi mov pe spinare e tot bizar, nu-i așa?

Eu, care-am văzut satul transformându-se de atâta amar de vreme, am uneori impresia că Giverny a devenit un mare parc de distracții. Un parc de impresii, mai degrabă. Au inventat conceptul, cred! Rămân acolo, oftând ca o babă răutăcioasă care boscorodește de una singură și care nu mai pricepe nimic despre nimic. Mă uit cu atenție în jur, la mulțimea amestecată. Un cuplu de îndrăgostiți citește la patru mâini același Ghid verde. Trei țânci de vreo cinci ani se ciondănesc în pietriș, iar părinților lor le trece probabil prin cap că le-ar sta mai bine pe marginea unei piscine decât pe malul unui heleșteu cu broscui. O americană ofilită încearcă să-și comande o cafea *à la* Liège într-o franceză hollywoodiană.

Sunt amândoi acolo.

Așezați la trei mese de mine. La cincisprezece metri. Îi recunosc, bineînțeles. I-am văzut de la fereastra morii, din spatele perdelelor mele. Inspectorul care se udase în pârâu în fața cadavrului lui Jérôme Morval și adjunctul lui timid.

Inevitabil, se uită mai degrabă în celălalt sens, spre micuța chelneriță. Nu în direcția unei bătrâne șoricuțe negre.

5.

Prin ochelarii de soare ai inspectorului Sérénac, fațada hotelului Baudy aproape capătă o tentă sepia, stil Belle Époque, iar picioarele chelneriței drăguțe, care traversează strada, se arănesc în culoarea unui croasant aurit.

— OK, Sylvio. Îmi coordonezi din nou toate cercetările de-a lungul pârâului. Bineînțeles, totul a plecat la laborator, mulajele urmelor, piatra, cadavrul lui Morval... Dar poate că am uitat ceva. Habar n-am, spălătoria, copacii, puntea. Vei vedea la fața locului. Dai ocol și vezi dacă nu cumva găsești niște martori. Eu, în ce mă privește, n-am de ales, trebuie s-o vizitez pe văduvă, pe Patricia Morval... Îmi faci un rezumat despre acest Jérôme Morval?

— Da, Laur... Ăăă, șefu’.

Sylvio Bénavidés scoate de sub masă un dosar. Sérénac se uită lung după chelneriță.

— Bei ceva? Un *pastis*⁸? Un vin alb?

— Ăăă, nu, nu. Nimic.

— Nici măcar o cafea?

— Nu. Nu. Nu vă supărați...

Bénavidés trage de timp.

— Haide, un ceai...

Laurenç Sérénac ridică o mână autoritară.

— Domnișoară? Un ceai și un pahar de vin alb. Un Gaillac⁹, aveți?

Se întoarce către adjunctul lui.

— E chiar așa de greu să mă tutuiești? Sylvio, cât am? Șapte ani, zece ani mai mult ca tine? Avem același grad. Doar pentru că de patru luni sunt la conducerea Comisariatului din Vernon nu trebuie să mă tratezi cu „dumneavoastră”. În Sud până și polițiștii în uniformă îi tutuiesc pe comisari...

— În Nord, trebuie să știi să aștepți... Va veni, șefu’. Veți vedea...

— Sigur ai dreptate. Se poate spune că trebuie să mă adaptez... chiar dacă, la naiba, mi se pare caraghios ca adjunctul meu să mă ia cu „șefu’”.

Sylvio își frânge degetele, de parcă ar ezita să-și contrazică superiorul.

— Dacă-mi permiteți, nu sunt sigur că e o chestiune de diferență între nord și sud. Uitați, să vă explic, tata e la pensie acum, dar, între Portugalia și Franța, toată viața lui a construit case pentru șefi mai tineri ca el, care îl tutuiau și cărora el le vorbea cu „dumneavoastră”. După mine, ar fi mai degrabă o chestiune de, nu știu, cravată sau salopetă, mâini cu manichiura făcută sau mâini murdare de vaselină, înțelegeți ce vreau să zic?

Laurenç Sérénac își desface larg geaca de piele, cu amândouă brațele, peste tricoul gri.

— Sylvio, vezi aici vreo cravată? Suntem inspecitori amândoi, la naiba...

⁸ Lichior provensal cu anason.

⁹ Vin cu denumire de origine controlată, numit după comuna Gaillac, din departamentul Tarn.

Râde sincer.

— La urma urmei, cum spui tu, tutuitul va veni cu timpul... Acestea fiind spuse, nu schimba nimic în rest, îmi place mult latura ta de portughez de generația a doua în Franța care o arde modest. Bun, prin urmare, ce-mi spui despre Morval?

Sylvio își coboară privirea și citește, atent, din notițe.

— Jérôme Morval este un fiu al satului care și-a croit bine drumul în viață. A locuit la Giverny, dar familia lui s-a mutat la Paris când era încă un copil. Tati Morval era și el medic, generalist, dar fără mare avere. Jérôme Morval s-a căsătorit de tânăr cu o anumită Patricia Chéron. Nu împliniseră încă douăzeci și cinci de ani. Restul e o frumoasă poveste de succes. Micul Jérôme face studii de medicină, specialitatea oftalmologie, deschide mai întâi un cabinet la Asnières, cu alți cinci colegi, apoi, când tati Morval moare, își folosește averea ca să-și cumpere, de unul singur, cabinetul de chirurg oftalmolog din Arondismentul 16. Pe cât se pare, funcționează bine. Din câte-am înțeles, ar fi un specialist reputat în cataractă și, astfel, ar avea o clientelă mai degrabă în vârstă. În urmă cu zece ani, reîntors în satul natal, și-a cumpărat una dintre cele mai frumoase case din Giverny, undeva între Hotelul Baudy și biserică...

— Nu are copii?

Chelnerița le aduce comanda și se îndepărtează. Sérénac își întrerupe adjunctul, înainte ca acesta să-i răspundă:

— Drăguță fata. Nu-i așa? Mișto bulanele bronzate sub fustă, nu?

Inspectorul Bénavides ezită între un oftat ostentiv și un zâmbet stânjenit.

— Da... Nu... Mă rog, vreau să spun, pentru unul ca Morval. N-au avut niciodată copii.

— Bun... Dușmani?

— Morval ducea o viață de notabil destul de limitată. Fără politică. Fără responsabilități prin asociații sau chestii de genul... Fără relații adevărate de prietenie... Dimpotrivă, avea...

Sérénac se întoarce brusc.

— Ia te uită! Bună ziua și ție...

Bénavides simte mogâldeța păroasă fofilându-se printre picioarele mesei. Oftează sincer, de data asta. Sérénac întinde mâna, Neptun vine să se frece de ea.

— Singurul meu martor, deocamdată, șoptește Laurenç Sérénac. Salut, Neptun!

Câinele își recunoaște numele. Se lipește de piciorul inspectorului și se uită pofticios la zahărul din farfurioara ceștii de ceai a lui Sylvio. Sérénac ridică degetul către câine.

— Fii cuminte, da? Îl ascultăm pe inspectorul Bénavides. Nu apucă să lege două fraze fără să fie întrerupt. Deci, Sylvio, ce spuneai?

Sylvio se concentrează pe notițele lui și continuă pe un ton egal:

— Jérôme Morval avea două pasiuni. Mistuitoare, cum se spune. Căroră le dedica tot timpul.

Sérénac îl mângâie pe Neptun.

— Facem progrese...

— Două pasiuni, deci... Ca s-o scurtăm, pictura și femeile. În privința picturii avem de-a face, pe cât se pare, cu un veritabil colecționar, un autodidact mai degrabă talentat, cu o preferință puternică pentru impresionism, bineînțeles. Și cu fantezie, din câte mi s-a spus. Jérôme Morval visa să posede un Monet! Și, dacă se poate, nu pe oricare. Să dibuie niște *Nuferi*. Iată ce-avea în cap oftalmologul nostru...

Sérénac șuieră la urechile câinelui:

— Doar atât... Un Monet! Chiar dacă în cabinetul lui și-ar fi regăsit vederea toate burghezele din Arondismentul 16, un tablou cu *Nuferi* mi se pare cu mult peste mijloacele bunului nostru doctor Morval... Două pasiuni, spuneai... Pe de-o parte, pânzele impresioniste. De cealaltă parte, femeile?

— Zvonuri... Zvonuri... Deși Morval nu se ascundea decât pe jumătate. Vecinii și colegii lui mi-au vorbit mai ales despre situația soției lui, Patricia. Măritată de tânără. Dependentă financiar de soțul ei. Divorț imposibil. Condamnată să închidă ochii, șefu', dacă-nțelegeți ce vreau să zic...

Laurenç Sérénac își golește paharul de vin alb.

— Dacă ăsta este un Gaillac... îi scapă printre dinți și se strâmbă. Înțeleg ce vrei să zici, dragă Sylvio, și până la urmă începe să-mi fie pe plac medicul ăsta. Ai reușit să faci rost de câteva nume de amante sau de încornorați cu potențial de criminali?

Sylvio își pune ceașca în farfurioară. Neptun îl privește cu ochi umezi.

— Nu încă... Dar, pe cât se pare, și în privința amantelor Jérôme Morval își găsisse un țel în viață...

— Aha? O citadelă de necucerit?

— Se poate spune și așa... Țineți-vă bine, șefu', este vorba despre învățătoarea satului. Cea mai frumoasă fată de prin partea locului, pe cât se pare, iar el își pusese în minte să-i facă loc în vitrina lui cu trofee de vânătoare.

— Și?

— Și altceva nu mai știu despre asta. Doar atât am reținut dintr-o discuție cu colegii lui, cu secretara și cu cei trei custozi de galerie cu care lucra adesea... Este versiunea lui Morval...

— Măritată, învățătoarea?

— Da. Cu un soț deosebit de gelos, pe cât se pare...

Sérénac se întoarce către Neptun.

— Facem progrese, băiete. Nu-i așa că Sylvio se pricepe? Pare el cam încurcat, dar în realitate e un as, are un creier de calculator.

Se ridică. Neptun o turește mai departe pe stradă.

— Sylvio, sper că nu ți-ai uitat cizmele de cauciuc și plasa, ca să ne bălăcim în pâraul Epte. Eu îți voi transmite condoleanțele mele văduvei lui Morval... pe rue Claude-Monet la numărul 71, corect?

— Da. N-aveți cum s-o ratați. Giverny e doar un sătuc construit pe o coastă de deal. Are doar două străzi lungi, paralele, rue Claude-Monet, care traversează tot satul, și Chemin du Roy, adică șoseaua departamentală, de-a lungul văii pâraului. Se mai adaugă o serie de străduțe destul de abrupte între cele două străzi principale, și-atât.

Picioarele chelneriței traversează rue Claude-Monet și se îndreaptă spre tejgheaua barului. Nalbele îmbrățișează zidurile Hotelului Baudy, făcute din cărămizi și teracotă, ca niște flăcări pastel într-un șemineu înșorit. Lui Sérénac scena i se pare drăguță.

6.

Sylvio nu se înșela, casa de la numărul 71 este incontestabil cea mai frumoasă de pe rue Claude-Monet. Obloane galbene, vița sălbatică ce năpădește jumătate din fațadă, amestec savant de piatră cioplită cu bârne aparente, mușcate care se întind de la ferestre, revărsându-se din ghivece imense din lut ars: o fațadă impresionistă prin excelență. Pesemne că Patricia Morval are mână bună la flori sau măcar știe să îndrume o mică armată de grădinari care chiar își cunosc meseria. Probabil că nu sunt puțini la Giverny.

Un clopoțel din aramă atârână de un lanț în fața unei uși masive din lemn. Sérénac îl scutură. După abia câteva secunde, Patricia Morval se ivește de după ușa de stejar. E clar că-l aștepta. Polițistul împinge ușa masivă în timp ce ea se dă la o parte ca să-i facă loc să intre.

Inspectorul Sérénac apreciază mereu acel moment precis dintr-o anchetă. *Prima impresie*. Primele clipe de psihologie pură, surprinse pe viu. Cu cine are de-a face? Cu o îndrăgostită deznădăjduită sau cu o burgheză ofilită și indiferentă? Cu o amantă fulgerată de soartă sau cu o văduvă veselă? Bogată, acum. Liberă, în sfârșit. Răzbunată de năzbâțiile soțului. Se preface sau nu că e îndurerată de doliu? Deocamdată nu-i ușor să-și facă o idee, ochii doamnei

Patricia Morval sunt ascunși după ochelari mari, cu lentile groase, fund de borcan, care-i spălăcesc pupilele înroșite...

Sérénac pătrunde pe culoar. E vorba, de fapt, de un vestibul imens, lung și strâmt. Se oprește brusc, stupefiat. Acoperind în totalitate cei doi pereți, pe o lungime de peste cinci metri, două tablouri imense cu nuferi sunt reproduse într-o variație mai degrabă rară, în tonuri de roșu și auriu, fără cer și nici crengi de salcie. Din câte știe Sérénac, e vorba, probabil, despre reproducerea unei pânze pictate de Monet în ultimii ani ai vieții, din seriile finale, de după 1920. Nu este foarte greu să-ți dai seama, Monet a urmat o logică creatoare simplă: restrângerea progresivă a câmpului vizual, eliminarea decorului, centrarea pe un singur punct al heleșteului, câțiva metri pătrați, ca pentru a ajunge să-l traverseze. Sérénac înaintează în decorul straniu. Culoarul caută probabil să evoce pereții din Orangerie¹⁰, chiar dacă aici suntem departe de cei o sută de metri liniari de Nuferi expuși în muzeul parizian.

Sérénac intră într-o sală. Decorul interior este clasic, un pic prea încărcat de bibelouri eclecticice. Atenția vizitatorului este îndeobște atrasă de tablourile expuse. Vreo zece la număr. Originale. Din cunoștințele lui Sérénac, există aici câteva nume care încep să reprezinte o valoare reală, în același timp artistică și financiară. Un Grebonval, un Van Muylder, un Gabar... Se pare că Morval avea bun-gust și simțul investiției. Inspectorul își spune că dacă văduva izbutește să alunge vulturii care vor adulmea mirosul de lac, ea va fi mult timp la adăpost de nevoi.

Se așază. Patricia nu stă locului. Mută, cu nervozitate, obiecte perfect aranjate. Sacoul ei purpuriu contrastează cu o piele lăptoasă destul de lipsită de strălucire. Sérénac i-ar da vreo patruzeci de ani, poate mai puțin. Nu e cu adevărat drăguță, dar un fel de rigiditate posturală îi conferă un anumit farmec. Cu o clasă peste clasă, ar spune polițistul. O putere de seducție minimă, dar întreținută.

— Domnule inspector, sunteți absolut sigur că e vorba de o crimă?

A spus-o cu o voce stridentă, un pic iritată. Și continuă:

— Mi s-a povestit deja scena. Nu ne putem gândi la un accident? O cădere pe o piatră, un silex, Jérôme se îneacă...

— De ce nu, doamnă. Totul este posibil, trebuie să așteptăm raportul medicilor legiști. Dar în stadiul actual al anchetei, trebuie să vă mărturisesc, asasinatul rămâne pista cea mai probabilă. De departe...

¹⁰ Muzeu din Paris, consacrat picturii impresioniste și postimpresioniste, în care Monet are o prezență importantă.

Patricia Morval frământă între degete o statueta din bronz a Dianei la vânătoare, pusă pe bufet. Sérénac reia firul discuției. El pune întrebările, iar Patricia Morval răspunde aproape onomatopeice, rareori mai mult de trei cuvinte legate, adesea aceleași, abia variind tonul. Cu multe acute.

— Niciun dușman?

— Nu, nu, nu.

— N-ați remarcat nimic deosebit în ultimele zile?

— Nu, nu.

— Casa dumneavoastră pare imensă; soțul dumneavoastră locuia aici?

— Da... Da. Da și nu...

Sérénac nu-i dă de ales, de data aceasta nu înțelege nuanța.

— Trebuie să-mi spuneți mai multe, doamnă Morval.

Patricia Morval decupează cu încetineală silabele, de parcă le-ar număra.

— Jérôme era rareori aici în timpul săptămânii. A avea un apartament lângă cabinet, în Arondismentul 16. Pe Bulevardul Suchet.

Inspectorul își notează adresa, spunându-și în treacăt că e la doi pași de Muzeul Marmottan Monet. Cu siguranță nu-i o coincidență.

— Soțul dumneavoastră dormea deseori în altă parte?

Un răstimp de tăcere.

— Da.

Degetele agitate ale doamnei Patricia Morval recompun un buchet de flori proaspăt culese într-o vază înaltă, cu motive japoneze. O imagine tenace îi vine în minte lui Laurenț Sérénac: florile vor putrezi pe tulpina lor. Moartea va încremeni salonul. Pulberea timpului se va așterne peste această armonie de culori.

— Nu aveți copii?

— Nu.

Un răstimp de tăcere.

— Nici soțul dumneavoastră? Cu altcineva, vreau să spun? Patricia Morval își compensează șovăirea cu un timbru al vocii care coboară cu o octavă.

— Nu.

Sérénac nu se grăbește. Scoate o fotocopie a cărții poștale cu *Nuferii* găsite în buzunarul lui Jérôme Morval, o întoarce și o întinde văduvei. Patricia Morval este constrânsă să citească cele cinci cuvinte scrise cu litere de tipar: UNSPREZECE ANI. LA MULȚI ANI.

— Am găsit această carte poștală în buzunarul soțului dumneavoastră, precizează inspectorul. Poate aveți vreun văr? Copii ai prietenilor? Orice alt copil căruia soțul dumneavoastră i-ar fi putut pregăti această felicitare de aniversare?

— Nu, nu-mi dau seama. Chiar nu ar putea fi cine știu.

Sérénac îi lasă totuși timp doamnei Patricia Morval să se gândească bine, înainte să continue:

— Dar citatul?

Ochii le alunecă peste cartea poștală și citesc următoarele cuvinte străni.

Crima de a visa să se instaureze.

— Nicio idee! Îmi pare rău, domnule inspector...

Pare sincer indiferentă. Sérénac pune ilustrata pe masă.

— Este o fotocopie, o puteți păstra, avem originalul. Vă las să vă mai gândiți... Dacă vă amintiți ceva...

Patricia Morval se agită din ce în ce mai puțin în încăperea, ca o muscă într-un borcan de sticlă din care a înțeles că nu va putea scăpa. Sérénac continuă:

— Soțul dumneavoastră a avut până acum neplăceri? Din punct de vedere profesional vreau să zic. Habar n-am, vreo intervenție chirurgicală care să nu se fi petrecut bine? Vreun client nemulțumit? Vreo plângere?

Musca redevine brusc agresivă.

— Nu! Niciodată. Ce anume insinuați?

— Nimic. Nimic. Vă asigur.

Privirea femeii îmbrățișează tablourile de pe pereți.

— Soțul dumneavoastră avea un gust incontestabil pentru pictură. Credeți c-ar fi putut să se implice în, cum să spun, vreun fel de trafic, o tăinuire, chiar fără să știe?

— Ce vreți să spuneți?

Vocea văduvei urcă din nou în registrul acutelor, chiar mai neplăcută ca înainte. E clasic, crede inspectorul. Patricia Morval se zăvorăște în negarea asasinatului. Dacă ar recunoaște că soțul ei a fost ucis, ar însemna să recunoască și că există cineva care îl putea urî suficient cât să-l omoare... Ar însemna să-i recunoască vinovăția, cumva. Sérénac a înțeles asta, trebuie să pună în lumină fața întunecată a victimei fără s-o irite, din această cauză, pe văduvă.

— Nu vreau să spun nimic, nimic anume. Vă asigur, doamnă Morval. Caut doar o pistă. Mi s-a vorbit despre... să spunem, despre țelul vieții lui... Să posede o pânză de Monet... Era...

— Cu desăvârșire exact, domnule inspector. Era un vis. Toată lumea știe că Jérôme este unul dintre cei mai buni cunosători ai picturii lui Claude Monet. Da, un vis. Să posede un Monet. A trudit din greu pentru asta. Era un chirurg supradotat. Ar fi meritat-o. Era pasionat. Nu orice pânză, domnule inspector. Niște *Nuferi*. Nu știu dacă puteți înțelege, dar iată ce căuta. O pânză pictată aici, la Giverny. În satul lui.

Profitând de tirada văduvei, creierul lui Sérénac se agită. *Prima impresie!* De câteva minute, de când stă de vorbă cu Patricia Morval, începe să-și facă o idee despre natura doliului cu pricina. Și, împotriva oricărei așteptări, impresia înclină din ce în ce mai mult către versantul pasiunii înflăcărate, al iubirii fulgerate, mai degrabă decât către versantul ofilit, umbros, al indiferenței femeii neglijate.

— Îmi pare rău că vă deranjez cu asta, doamnă Morval. Dar avem în vedere același scop, să-l descoperim pe ucigașul soțului dumneavoastră. Voi fi nevoit să vă pun întrebări mai... personale.

Patricia Morval pare să încremenească în poziția nudului pictat de Gabar, de pe peretele din partea opusă a camerei.

— Soțul dumneavoastră nu v-a fost mereu, să spunem... fidel. Credeți că...

Sérénac surprinde emoția Patriciei. De parcă niște lacrimi intime ar fi încercat să-i stingă, înăuntru, vâlvătaia din pânțele.

Ea îl întrerupe:

— Ne-am cunoscut când eram tineri, soțul meu și cu mine. Mi-a făcut curte mult timp, foarte mult timp, mie și altora. Am avut nevoie de mulți ani înainte să-i cedez. În tinerețe nu era genul de băiat la care visează fetele. Nu știu dacă înțelegeți ce vreau să vă explic. Era probabil cam prea serios, cam prea plicticos. Ducea... lipsă de încredere față de sexul opus. Lucrurile astea se simt. Apoi, cu timpul, a devenit mult mai sigur de el și mult mai seducător, mult mai interesant. Cred, domnule inspector, că am avut o mare contribuție. De asemenea, a devenit și mai bogat. Jérôme, la vârsta adultă, avea nevoie să-și ia cumva revanșa față de femei... Față de femei, domnule inspector. Nu față de mine. Nu știu dacă sunteți în stare să înțelegeți.

Sper că da, gândește Sérénac, spunându-și că va avea totuși nevoie de nume, de fapte, de date.

Mai târziu...

Patricia Morval insistă:

— Mă aștept la mult tact din partea dumneavoastră, domnule inspector... Giverny este un sătuc de abia câteva sute de locuitori. Nu-l ucideți pe Jérôme a doua oară. Nu-i mânjiți reputația. Nu merită așa ceva. Mai ales așa ceva.

Laurenç Sérénac clatină din cap, într-o postură liniștitoare.

Primele impresii... De-acum și-a făurit o convingere. Da, Patricia Morval îl iubea pe Jérôme al ei. Nu, nu l-ar fi omorât pentru banii lui.

Dar din dragoste, nu se știe...

Un ultim detaliu îl surprinde, sunt florile din vaza japoneză care l-au convins: timpul s-a oprit în această casă. Pendulul s-a sfârâmat de ieri! În acest salon fiecare centimetru pătrat transpiră încă de pasiunile lui Jérôme Morval. Doar ale lui. Și totul va rămâne așa, pentru veșnicie. Tablourile nu

vor mai fi niciodată date jos de pe pereți. Cărțile de pe rafturile bibliotecii nu vor mai fi răsfoite nicicând. Totul va rămâne inert, ca un muzeu pustiu în chip de omagiu pentru un tip pe care toată lumea l-a dat deja uitării. Un amator de artă care nu va lăsa nicio moștenire. Un amator de femei pe care, probabil, nicio femeie nu-l va jeli. Cu excepția soției sale, femeia pe care o neglija.

O viață dedicată acumulării reproducerilor. Fără urmași.

Lumina de pe rue Claude-Monet îi sare inspectorului în față. Așteaptă mai puțin de trei minute, Sylvio se ivește la capătul străzii, fără cizme în picioare, dar cu partea de jos a pantalonilor mânjită de noroi. Asta îl amuză pe Sérénac. Sylvio Bénavides este un tip șic. Probabil mult mai șmecher decât transpare din latura lui meticuloasă. De după ochelarii lui de soare, Laurenç Sérénac observă în amănunt, fără grabă, silueta subțire a adjunctului său, a cărui umbră se lungeste peste zidurile caselor. Sylvio nu este propriu-zis slab. Strâmt ar fi un cuvânt mult mai exact, fiindcă, în mod paradoxal, un început de burtică i se ghicește pe sub cămașa în carouri cu nasturii încheiați până la gât și strânsă în pantalonii din pânză bej. Sylvio ar fi mai lat din profil decât din față, se amuză Laurenç. Un cilindru! Ceea ce nu-l urâtește, dimpotrivă. Îi dă un fel de fragilitate, o talie de trunchi tânăr de copac, neted și suplu, în stare să se îndoiaie fără să se rupă vreodată.

Sylvio se apropie cu zâmbetul pe buze. În definitiv, ce-i place lui Laurenç cel mai puțin la adjunctul lui, cel puțin pe partea fizică, este mania de a-și turti părul scurt și aspru spre ceafă sau într-o parte, cu o cărare de seminarist. În orice caz, o simplă tunsoare periută ar fi de-ajuns să-l metamorfozeze. Sylvio Bénavides se oprește în fața lui și-și pune mâinile în solduri.

— Deci, șefu'... Văduva?

— Foarte văduvă! Foarte, foarte văduvă. Dar treaba ta de expertiză?

— Nimic nou... Am discutat cu câțiva vecini care dormeau în dimineața crimei și care nu știu nimic. Pentru celelalte indicii, vom vedea. Totul e sub ticlă și plastic... Ne întoarcem la vatră?

Sérénac își consultă ceasul. E patru și jumătate după-amiaza.

— Da... Mă rog, doar tu. Eu am o întâlnire care nu poate să aștepte...

În fața atitudinii uimite a adjunctului său, precizează:

— N-aș vrea să pierd încheierea orelor de la școală. Lui Sylvio Bénavides i se pare că a înțeles.

— Cauți un copil de unsprezece ani care își va sărbători în curând ziua de naștere?

Sérénac îi face, complice, cu ochiul lui Sylvio.

— Să zicem... Dar un pic și pentru a descoperi bijuteria impresionismului, învățațoarea la fel de râvnită de Jérôme Morval ca o pânză de Monet.

7.

Aștept autocarul sub tei din mica piață a primăriei și a școlii. Este ungherul cel mai umbros din sat, aflat la doar câțiva metri mai sus de rue Claude-Monet. Sunt aproape singură. Într-adevăr, satul a devenit ciudat: câțiva metri, un simplu capăt de stradă sunt de-ajuns pentru a trece de la îmbulzeala cozilor de la intrarea în muzee sau în galeriile de pictură luate cu asalt la ulițele pustii ale unui sat.

Stația de autobuz este în fața școlii sau aproape. Copiii se joacă în curte, în spatele zăbrelelor. Neptun stă ceva mai departe, sub un tei, așteaptă cu nerăbdare să li se dea drumul copiilor de după zăbrele. Lui Neptun îi place la nebunie să alerge după țânci.

Chiar în fața școlii comunale au amplasat atelierul Art Gallery Academy. Deviza acestuia e zugrăvită cu litere mari, pe zid: *OSERVAȚIE CU IMAGINAȚIE*. Un întreg program! Cât e ziua de lungă, un regiment de pensionari cu picioare șubrede, cu canotieră sau panama pe cap, părăsește galeria și se împrăștie prin sat. În căutarea inspirației divine! Cu neputință să nu-i vezi prin târg, cu ecusonul lor roșu și cu căruciorul lor de mamaie în care-și cară șevaletul.

Vouă nu vi se pare ridicol? Va trebui să mi se explice într-o zi de ce fânul de aici, păsările din copaci sau apa din râu nu au aceeași culoare ca oriunde altundeva în lume.

Chestiunea mă depășește. Pesemne că sunt prea proastă ca să pricep, pesemne că am trăit prea mult aici. Cu siguranța asta este, ca atunci când trăiești prea mult timp alături de un bărbat foarte frumos. În orice caz, acești cotropitori nu-și iau tălpășița ca ceilalți, la șase după-amiaza, cu autocarele. Ei întârzie până la lăsarea serii, dorm în sat, ies din nou în zori. Cei mai mulți sunt americani. Poate că nu sunt decât o bătrână care observă tot circul ăsta prin ochii ei atinși de cataractă, dar nu mă puteți împiedica să cred că o asemenea defilare de pictori bătrâni prin fața școlii îi influențează în cele din urmă pe copiii din sat, dându-le idei! Nu sunteți de acord?

•

Inspectorul l-a reperat pe Neptun sub tei. Hotărât lucru, ăștia doi nu se mai dezlipesc unul de celălalt! Îl tachinează, într-un amestec de luptă voioasă și de mângâieri. Eu, una, rămân discretă pe banca mea, ca o statuie

de fildeș. Poate vi se pare ciudat că o bătrână se plimbă așa, în plin Giverny, fără ca nimeni, sau aproape nimeni, s-o bage în seamă. Cu atât mai puțin polițaii. Vă voi spune: faceți experimentul. Postați-vă la colțul unei străzi, oricare ar fi ea, un bulevard parizian, piața bisericii dintr-un sat, oriunde vreți, doar un loc în care să fie lume. Opriți-vă, nu mai mult de zece minute, și numărați oamenii care trec. Veți fi uluiți de numărul celor în vârstă. De fiecare dată vor fi mai mulți decât ceilalți. Mai întâi pentru că așa stau lucrurile, mereu ni se scot ochii cu asta, există din ce în ce mai mulți bătrâni pe lume. Apoi pentru că vârstnicii n-au altceva de făcut decât să-și târască picioarele pe stradă. Și în ultimul rând, pentru că nu sunt remarcați, așa stă treaba. Lumea întoarce capul după buricul dezgolit al unei fete, se dă la o parte din fața funcționarului cu putere de decizie care grăbește pasul sau din fața găștii de tineri care ocupă tot trotuarul, scapă o privire spre căruciorul cu un bebeluș înăuntru împins de o mămică. Dar un bătrân sau o bătrână... Sunt invizibili. Tocmai pentru că trec cu atâta încetineală, că aproape fac parte din decor, ca un copac sau un felinar. Dacă nu mă credeți, încercați. Opriți-vă nu mai mult de zece minute. Veți vedea.

•

Mă rog, pentru a reveni la cazul nostru și întrucât am privilegiul de a vedea fără să fiu văzută, v-o pot mărturisi, sunt nevoită să recunosc că tânărul polițai are un farmec nebun, cu geaca lui scurtă din piele, cu blugii lui strânși pe picior, nebărbierit de puțin timp, cu părul dezordonat și blond ca un lan de grâu după furtună. E de înțeles de ce-l interesează mai mult învățătoarele melancolice decât babele nebune de prin sat.

8.

După o ultimă mângâiere lungă, Laurenç Sérénac îl lasă pe Neptun și se îndreaptă către școală. Când ajunge la zece metri de ușă, vreo douăzeci de copii de toate vârstele trec prin fața lui chirăind. De parcă el îi pune pe fugă.

Sălbăticiunile au fost slobozite.

O fetiță de vreo zece anișori aleargă în fruntea tuturor, cu codițele în vânt. Neptun se ține după ea, ca împins de un arc. Toți o urmează, coboară în viteză pe rue Blanche-Hoschedé-Monet și se risipesc pe rue Claude-Monet. La fel de brusc pe cât se însuflețise, piața primăriei redevine tăcută. Inspectorul mai înaintează câțiva metri.

•

Mult timp după aceea, Laurenç Sérénac se va gândi din nou la acel miracol. Toată viața lui. Va cântări fiecare sunet, strigătele copiilor care se pierd în depărtare, foșnetul vântului prin tei; fiecare mireasmă, fiecare sclipire de lumină, albeața pietrelor din zidul primăriei, volbura agățată de balustrada care urcă de-a lungul celor șapte trepte...

Nu se aștepta la așa ceva. Nu se aștepta la nimic.

Mult timp după aceea, el va înțelege că l-a străfulgerat un contrast, un contrast infim, de abia câteva clipe. Stéphanie Dupain stătea în fața ușii școlii și nu-l văzuse. Preț de-o clipă, Laurenș îi surprinse privirea avântată către copiii care fugeau, râzând, de parcă duceau în ghiozdane visurile învățătoarei lor.

O ușoară melancolie, ca un fluture gingaș.

Apoi, chiar după aceea, Stéphanie îl zărește pe vizitator. Pe dată îi înflorește zâmbetul, ochii mov îi strălucesc.

— Domnule?

Stéphanie Dupain îi dăruiește necunoscutului prospețimea ei. O imensă revărsare de prospețime, risipită în cele patru vânturi, spre peisajele artiștilor, spre extazul turiștilor, spre râsetele țâncilor de pe malurile pârâului Epte. Din care ea nu păstrează nimic pentru sine. Ofrandă absolută.

Da, acel contrast l-a tulburat atât de mult pe Laurenç Sérénac. Melancolia politicoasă. Disimulată. De parcă el întrezărise, preț de o clipă, caverna unei comori și n-ar mai avea acum altă obsesie decât să-i regăsească intrarea.

El bâiguie, zâmbind la rândul lui:

— Inspectorul Laurenç Sérénac, de la Comisariatul din Vernon.

Ea îi întinde o mână fină.

— Stéphanie Dupain. Unica învățătoare a unicei clase din sat...

Îi râd ochii.

E drăguță. Ba chiar mai mult de-atât. Ochii ei pastelați cu irizări de nuferi înmănunchează toate nuanțele de albastru și de mov, după cum cade soarele. Buzele ei roz-pal par date cu cretă, în loc de ruj. Rochița ușoară îi dezvăluie umerii goi, aproape albi. O piele de faianță. Un coc în ușoară neorânduială îi ține captiv părul lung, șaten deschis.

O fantezie reținută.

Hotărât lucru, Jérôme Morval avea un gust incontestabil, și nu doar pentru pictură.

— Intrați. Vă rog.

•

E plăcut în școală față de dogoarea de pe stradă. Când pătrunde în mica sală de clasă și observă cele douăzeci de scaune din spatele măsuțelor, Laurenç simte un fel de tulburare plăcută provocată de brusca intimitate.

Privirea îi alunecă peste hărțile imense agățate pe perete. Franța, Europa, lumea. Hărți frumoase, adorabil de vechi. Ochii inspectorului se opresc brusc pe un afiș de lângă birou.

CONCURS PICTORI ÎN DEVENIRE
INTERNATIONAL YOUNG PAINTERS CHALLENGE

Fundația Robinson
Brooklyn Art School and Pennsylvania Academy
of the Fine Arts în Philadelphia

Intrarea în materie i se pare ideală.

— Copiii dumneavoastră se înscriu?

Lui Stéphanie îi strălucesc ochii.

— Da. În fiecare an! E aproape o tradiție aici. Theodore Robinson a fost unul dintre primii pictori americani care au venit să picteze la Giverny alături de Claude Monet. Era oaspetele cel mai fidel al Hotelului Baudy! A devenit după aceea un profesor de artă faimos în Statele Unite... Nu e mare lucru dacă astăzi copiii din Giverny participă la concursul fundației lui, nu vi se pare?

Sérénac clatină din cap.

— Și ce câștigă laureații?

— Câteva mii de dolari, totuși... Și, mai ales, un stagiu de mai multe săptămâni într-o școală de artă prestigioasă... New York, Tokyo, Sankt-Petersburg... Orașul se schimbă de la an la an...

— Impresionant... A câștigat până acum vreun copil din Giverny?

Stéphanie Dupain râde sincer, dându-i prietenește o palmă peste umăr lui Laurenț Sérénac.

Deloc malițioasă. Pe el îl apucă tremuratul.

— Nu, vă închipuiți... Mii de școli din lume participă la concurs. Dar tot merită încercat, nu-i așa? Știți, chiar copiii lui Claude Monet, Michel și Jean, au stat în băncile acestei școli!

— Theodore Robinson, însă, nu s-a mai întors niciodată în Normandia, cred...

Stéphanie Dupain se holbează la inspector, stupefiată. În ochii ei mari, inspectorul crede că surprinde o bănuială de admirație:

— Se fac cursuri de istoria artei la școala de poliție?

— Nu... Dar poți fi polițai și, în același timp, să-ți placă și pictura, nu-i așa? Ea roșește.

— M-ați prins, domnule inspector...

Pomeții ei de porțelan capătă o nuanță de roz ca de flori sălbatice, cu pistrii ici și colo. Ochii ei liliachii inundă încăperea.

— Aveți întru totul dreptate, domnule inspector, Theodore Robinson a murit la patruzeci și trei de ani de la o criză de astm, în New York, abia la două luni după ce i-a scris prietenului său Claude Monet pentru a-și pregăti întoarcerea la Giverny... N-a mai revăzut niciodată Franța. Moștenitorii lui au înființat o fundație și acest concurs internațional de pictură la câțiva ani după moartea lui, în 1896. Dar vă plictisesc, domnule inspector. Presupun că nu sunteți aici să vă predau...

— Mi-ar face mare plăcere, totuși.

Sérénac a aruncat replica doar pentru ca ea să roșească din nou. Partida e câștigată, mai presus de speranțele sale.

Inspectorul insistă:

— Dar dumneavoastră, doamnă Dupain. Pictați?

Încă o dată, degetele tinerei se pierd în aer și aproape se așază pe pieptul inspectorului. Polițistul se străduiește să nu vadă în acel gest decât un reflex de învățătoare obișnuită să se aplece către copiii ei, să le vorbească privindu-i în ochi, să-i atingă.

Inocentă incendiară?

Sérénac speră că nu roșește la fel de tare ca ea.

— Nu, nu. Eu nu pictez. Eu nu am... Eu nu am niciun talent.

Pentru o scurtă clipă, un nor îi adumbrește strălucirea irișilor.

— Dar dumneavoastră? Nu aveți accent de Vernon! La fel și prenumele dumneavoastră, Laurenç. Nu e prea des întâlnit pe aici.

— Bine remarcat... Laurenç este echivalentul lui Laurent, în occitană... Ca să fiu mai precis, graiul meu de-acasă ar fi chiar de prin Albi... Tocmai am fost transferat.

— Bine ați venit, atunci! Din orașul Albi? Gustul pentru pictură vă vine deci de la Toulouse-Lautrec? Fiecare cu pictorul lui!

Ei zâmbesc.

— În parte... Aveți dreptate. Lautrec este pentru provensali ce este Monet pentru normanzi...

— Știți ce spunea Lautrec despre Monet?

— Vă voi dezamăgi, dar vă mărturisesc că nici măcar nu știam că se cunoșteau.

— Ba da! Dar Lautrec îi trata pe impresioniști ca pe niște mitocani. Ba chiar l-a calificat pe Claude Monet drept gogoman, da, a folosit termenul ăsta, „gogoman”, pentru că-și risipea imensul talent pictând peisaje în loc de ființe omenești!

— Ce bine, atunci, că Lautrec a murit înainte să-l vadă pe Monet preschimbându-se în sihastru și nemaipictând altceva decât nuferi timp de treizeci de ani...

Stéphanie râde sincer.

— E un mod de-a vedea lucrurile. În realitate, am putea mai degrabă considera că Lautrec și Monet au ales două destine opuse... Toulouse-Lautrec, o viață efemeră de dezmăț pe urmele luxurii sufletului omenesc; Monet, o viață îndelungată și contemplativă dedicată naturii.

— Complementare mai mult decât opuse, nu-i așa? Chiar trebuie să alegem între ele? Nu le putem avea pe amândouă?

Zâmbetul lui Stéphanie îl scoate din minți.

— Sunt incorigibilă, domnule inspector. N-ați venit să vorbiți despre pictură cu mine, presupun. Aveți o anchetă în desfășurare despre asasinarea lui Jérôme Morval, așa-i?

Ea se ridică pe birou cu eleganță, aproape la înălțimea pieptului lui Sérénac. Își încruciează picioarele cu naturalețe. Țesătura de bumbac alunecă până la jumătatea coapsei. Lui Laurenț Sérénac i se taie respirația.

— Ce legătură are asta cu mine? susură vocea inocentă a învățătoarei.

9.

Autocarul a tras chiar în fața pieței primăriei. În spatele volanului e o șoferiță. Nici măcar nu arată de parcă ar fi trebuit să se nască băiat sau șofer profesionist, nu, e doar o femeie mărunță care ar putea la fel de bine să fie infirmieră sau secretară. Nu știu dacă ați remarcat, dar hardughiile astea uriașe sunt conduse mai degrabă de femei. Mai ales la țară. Înainte nu se vedea niciodată așa ceva, fete șoferițe de autobuz. Asta se întâmplă, cu siguranță, pentru că prin sate numai bătrânii și puștanii mai merg cu transportul în comun, da, cu siguranță de-asta nu mai e o meserie de bărbat să conducă autocare.

Îmi ridic cu chiu, cu vai piciorul până la treapta autocarului, îi plătesc fetei care-mi dă restul cu un gest sigur, de casieră. Iau loc pe unul dintre primele scaune. Vehiculul este pe jumătate plin, dar eu știu din experiență că mulți turiști vor urca la ieșirea din Giverny; cei mai mulți coboară la gara din Vernon. După aceea, nu există stație chiar în fața spitalului din Vernon, dar de obicei șoferilor li se face milă de sărmanele mele picioare și mă lasă să cobor înainte de stație. Înțelegeți acum, femeile conduc autocare fiindcă acceptă lucruri de genul ăsta.

Mă gândesc la Neptun. Ieri am luat un taxi ca să mă întorc de la Vernon. M-a costat exact treizeci și patru de euro! O sumă fenomenală, nu vi se pare, pentru mai puțin de zece kilometri? Tarif de noapte, mi-a spus tipul de la volanul Renault-ului Espace. Profită de asta, inevitabil, știu bine că nu mai e niciun autocar spre Giverny după nouă seara. De altfel, în trecut fie spus, veți remarca faptul că șoferii de taxi sunt, de cele mai multe ori, bărbați, niciodată femei. Se prea poate să se învârtă toată noaptea în jurul spitalului, ca niște vulturi, doar pentru a pândi ieșirea bătrânelor văduve care n-au învățat niciodată să conducă. În acele momente ei presupun că lumea nu se mai tocmește! În fine... Spun eu asta, dar poate că voi fi tare mulțumită să găsesc unul, nu peste multă vreme. Pentru că seara asta, din câte îmi spun medicii, ar putea să fie cea de pe urmă. Atunci riscă să dureze o bună parte din noapte.

Chiar mă sâcâie că sunt nevoită să-l las pe Neptun să hoinărească pe-afară.

10.

În sala de clasă de la școala din Giverny, inspectorul Laurenț Sérénac încearcă să-și desprindă privirea atrasă magnetic de pielea dezgolită a picioarelor învățătoarei. Scotoceste cu stângăcie prin buzunar în timp ce Stéphanie Dupain îl privește cu candoare, de parcă postura pe care o adoptă, stând pe birou cu coapsele încrucișate, e cea mai firească din lume. În mod obișnuit, cugetă Laurenț Sérénac, probabil că niciun copil din clasa ei nu vede în asta ceva malițios. În mod obișnuit...

— Deci, întrebă din nou învățătoarea. Ce legătură are asta cu mine?

Degetele inspectorului sfârșesc prin a scoate o fotocopie a ilustratei cu *Nuferi*.

UNSPREZECE ANI. LA MULȚI ANI.

Îi întinde cartea poștală.

— Am găsit asta în buzunarul lui Jérôme Morval. Stéphanie Dupain citește fraza cu atenție. Când învățătoarea se apleacă și se întoarce puțin într-o parte, raza de soare care pătrunde prin fereastră se reflectă în hârtia albă și-i luminează fața, într-o poză de cititoare scaldată într-un nimb de lumină ce aduce a Fragonard. A Degas. A Vermeer. Preț de o clipă, o impresie stranie îl izbește pe Sérénac: niciunul dintre gesturile tinerei nu-i spontan, grația fiecărei mișcări este desăvârșită cu asupra de măsură, este calculată, studiată. Ea pozează pentru el. Stéphanie Dupain se ridică, elegantă, buzele

ei de cretă se deschid ușor și eliberează o suflare nevăzută care împrăștie, în pulbere, suspiciunile ridicole ale polițistului.

— Familia Morval nu avea copii... Atunci v-ați gândit la școală...

— Da... Aici e tot misterul. Aveți copii de unsprezece ani în clasa dumneavoastră?

— Mai mulți, bineînțeles. Am în grijă copii cam de toate vârstele, de la șase la unsprezece ani. Dar, din câte știu eu, niciunul nu-și va sărbători ziua de naștere în zilele sau în săptămânile următoare.

— Puteți să ne întocmiți o listă cu date exacte? Cu adresa părinților, datele de naștere, în fine, tot ce poate fi util...

— Poate avea legătură cu asasinatul?

— Poate... sau poate nu... Deocamdată bâjbâim. Urmărim mai multe piste. Poftim, din întâmplare, vă spune ceva această frază?

Sérénac îi îndrumă privirea lui Stéphanie către partea de jos a cărții poștale. Ea se încruntă ușor într-un efort de concentrare. El îi adoră fiecare gest.

Ea citește încă. Pleoapele i se zbat, gura îi tremură, ceafa i se arcuiește. O femeie care citește a fost mereu fantasma inspectorului. Cum ar putea ea să-l joace pe degete? Cum ar putea ea s-o știe?

Crima de a visa să se instaureze.

— Deci... nu vă spune nimic? bâiguie Sérénac.

Stéphanie Dupain se ridică brusc. Pășește către bibliotecă, se apleacă, apoi se întoarce, numai zâmbet. Îi întinde o carte albă. Laurenç are impresia că inima învățătoarei bate mai să-i sară din piept sub rochia de pânză, ca o vrabie care, tremurând, nu îndrăznește să treacă de ușița deschisă a coliviei. În clipa următoare, Sérénac se întrebă de ce îi vine în minte acea imagine stupidă. Încearcă să se concentreze asupra cărții.

— Louis Aragon, rostește vocea limpede a lui Stéphanie. Îmi pare rău, domnule inspector, voi fi din nou nevoită să vă predau o lecție...

Laurenç dă la o parte un caiet și se așază într-o bancă de școlar.

— V-am spus. Îmi face mare plăcere...

Ea râde iar.

— Nu sunteți la fel de bun cunoscător de poezie ca de pictură, domnule inspector. Fraza de pe cartea poștală e extrasă dintr-un poem de Louis Aragon.

— Sunteți incredibilă...

— Nu, nu, n-am niciun merit. Mai întâi, Louis Aragon era un obișnuit al comunei Giverny, unul dintre puținii artiști care au continuat să vină să stea în sat după moartea lui Claude Monet, în 1926. Apoi pentru că citatul e dintr-un poem celebru al lui Aragon, cel dintâi care a fost cenzurat, în

1942, de regimul de la Vichy. Iar îmi pare rău că trebuie să vă predau o lecție, domnule inspector, dar când vă voi spune titlul poemului, veți înțelege de ce e o tradiție a satului să-și pună copiii s-o învețe, an de an...

— „Impresii”? Își încearcă Sérénac norocul.

— Greșit. Ați fost pe-aproape. Aragon și-a botezat poemul „Izvorul Nimfelor”.

Laurenç Sérénac încearcă să trieze informațiile, să le pună în ordine.

— Dacă înțeleg bine, și Jérôme Morval, în mod logic, trebuia să cunoască originea acestor versuri stranii...

El rămâne o clipă pe gânduri, neștiind ce atitudine să adopte.

— Vă mulțumesc. Ne-ar fi putut lua zile întregi să descoperim chestia asta. Chiar dacă, deocamdată, nu-mi dau seama deloc încotro ne îndrumă...

Inspectorul se răsuțește către învățătoare. Ea stă în picioare în fața lui, fețele le sunt aproape la aceeași înălțime, la o distanță de vreo treizeci de centimetri una de alta.

— Stéphanie... Îmi dați voie să vă spun Stéphanie? Îl cunoșteți pe Jérôme Morval?

Ochii mov se îndreaptă spre el. El ezită abia, se cufundă.

— Giverny e un oraș foarte mic, spune Stéphanie. Câteva sute de locuitori...

Inspectorul a mai auzit asta!

— Nu e un răspuns, Stéphanie...

Un răstimp de tăcere. Douăzeci de centimetri îi despart.

— Da... îl cunoșteam.

Suprafața mov a irișilor este inundată de lumină. Inspectorul calcă apa. Este nevoit să insiste. Sau să se scufunde. Tot cinismul lui de doi bani nu-i folosește la nimic.

— E... există unele zvonuri.

— Nu vă jenați, domnule inspector. Știu, bineînțeles. Zvonurile... Jérôme Morval era un afemeiat, așa se spune? Nu, nu voi pretinde că nu a încercat să se apropie de mine... Dar...

Oglinda ochilor ei cu irizări de nuferi se tulbură. O adiere ușoară.

— Sunt măritată, domnule inspector Sérénac. Sunt învățătoarea satului. Morval este, cumva, medicul. Ar fi ridicol să vă orientați către astfel de piste nebunești... Nu s-a petrecut niciodată nimic între mine și Jérôme Morval. Într-un sat ca al nostru mereu se găsește cineva care să spioneze, să răspândească minciuni, să născocască povești...

— E vina mea. Scuzați-mă dacă am fost nepoliticos...

Ea îi zâmbește, acolo, chiar în fața gurii lui, și dispare brusc din nou spre bibliotecă.

— Poftim, domnule inspector. Pentru că aveți suflet de artist...

Laurenç constată, stupefiat, că Stéphanie îi întinde o altă carte.

— Pentru cultura dumneavoastră personală. *Aurélien*, cel mai frumos roman al lui Louis Aragon. Scenele cele mai importante se întâmplă la Giverny. De la capitolul 60 la capitolul 64. Sunt sigură că vă va plăcea foarte mult.

— Mul... mulțumesc...

Inspectorul nu găsește nimic altceva de spus și își blestemă în sinea lui mușenia. Stéphanie l-a prins pe picior greșit. Ce caută Aragon în toată povestea asta? Simte că-i scapă ceva, ca un derapaj, o pierdere a controlului. Înșfacă volumul cu o siguranță forțată, îl lipește de coapsă, cu brațul atârând, apoi întinde mâna către Stéphanie. Învățătoarea i-o strânge.

Un pic prea apăsător.

Un pic prea mult timp.

O secundă sau două. Cât să i-o ia imaginația la goană. Mâna ei în mâna lui pare să se agațe, pare să strige: „Nu mă lăsați. Nu mă abandonați. Sunteți singura mea speranță, inspectore Laurenç. Nu mă lăsați să mă scufund”.

Stéphanie îi zâmbește. Ochii îi licăresc.

Probabil a visat, bineînțeles. Își pierde mințile. Încurcă borcanele de vopsea¹¹ chiar de la prima lui anchetă normandă.

Această femeie nu ascunde nimic...

Este pur și simplu frumoasă. Și e a altcuiva.

Normal!

El bâiguie, retrăgându-se:

— Stéphanie, vă veți... gândi să-mi pregătiți lista cu copii. Voi trimite mâine un agent după ea...

•

Știu amândoi că nu va trimite niciun agent, că se va întoarce chiar el, și că ea speră același lucru.

11.

Autocarul de Vernon cotește pe rue Claude-Monet și se îndreaptă spre biserică, în acea porțiune a satului în care fluxul de turiști este mai puțin dens. Dacă se poate spune așa... Îmi place mult să traversez astfel satul, în autocar, stând pe unul dintre primele scaune, ca în fața unui ecran

¹¹ În original, joc de cuvinte: *Il s'emmêle les pinceaux*, își încurcă pensulele (dar și picioarele, în limbaj familiar): își dă cu stângul în dreptul.

panoramic ce defilează. Trec de galeriile de pictură Demarez & Kandy, de agenția Immo-Prestige, de pensiunea Clos-Fleuri, de Hotelul Baudy. Autocarul prinde din urmă un grup de copii care merg pe stradă, cu ghiozdanul la spinare. Țâncii se trag pe margine la auzul claxonului șoferiței, strivind cu nepăsare nalbe și stânjenei. Alți doi copii aleargă, ceva mai departe, și o tulesc pe câmpul din fața Hotelului Baudy. Îi recunosc, cei doi sunt mereu împreună. Paul și Fanette. Îl zăresc și pe Neptun, aleargă lângă ei, prin fân. Câinele ăsta nu se mai desprinde de copii, mai ales de Fanette, fetița cu codițe.

Vă voi spune, cred că mă stafidesc. Îmi fac sânge rău pentru bătrânul meu câine în vreme ce el se descurcă foarte bine și fără mine, cu copiii din sat.

Chiar la capătul străzii, reperez următoarea stație a autocarului. Nu mă pot împiedica să oftez. E un adevărat exod! Peste douăzeci de pasageri așteaptă, echipați cu rucsacuri, trolere, saci de dormit și, bineînțeles, pânze mari, înrămate, ambalate în hârtie kraft.

12.

Fanette îl ține pe Paul de mână. Sunt ascunși după căpița de fân, pe câmpul cel mare care desparte Chemin du Roy de rue Claude-Monet, în dreptul Hotelului Baudy.

— Șșt, Neptun. Cară-te! O să ne dai de gol...

Câinele se uită la cei doi copii de unsprezece ani și nu înțelege. Are blana plină de paie.

— Cară-te! Prostule!

Paul se amuză sincer. Cămașa lui largă e descheiată. Și-a aruncat ghiozdanul lângă el.

Îmi place mult cum râde Paul, își spune Fanette.

— Iată-i! exclamă brusc fetița. În capătul străzii! Haide...

Își iau picioarele la spinare. Paul abia are vreme să-și înșface ghiozdanul. Pașii le răsună pe rue Claude-Monet.

— Paul, mai repede! strigă iar Fanette, apucându-l pe băiat de mână.

Codițele îi flutură în vânt.

— Acolo!

Ea se întoarce brusc în dreptul bisericii Sainte-Radegonde, urcă fără să încetinească pe alea de pietriș, apoi se lungește în spatele gardului viu stufos. De data asta Neptun nu i-a mai urmărit, adulmecă șanțul de cealaltă parte a drumului și urinează pe casele joase. Din pricina pantei făcute de

coasta dealului, aproape s-ar spune că-s îngropate. Paul își înăbușă un râs nebun.

— Șșt, Paul. Acuși o să treacă pe-aici. Iar tu o să ne dai de gol.

Paul se retrage un pic. Se așază pe mormântul alb din spatele lui. Cu o fesă pe placa dedicată lui Claude Monet, cu cealaltă pe placa dedicată celei de-a doua soții a lui, Alice.

— Ai grijă, Paul! Nu te așeza pe mormântul lui Monet...

— Îmi pare rău...

— Nu e grav!

Și-mi place prea mult și când îl cert pe Paul, iar el se scuză, făcând pe timidul.

Pe când Fanette pufnește la rândul ei, Paul înaintează, fără să izbutească să evite să se sprijine de celelalte plăci din cavou, cele ale celorlalți membri ai familiei Monet.

Fanette pândește printre rămurele. Aude pași.

Ei sunt!

Camille, Vincent și Mary.

Vincent sosește cel dintâi. Scrutează împrejurimile cu o concentrare de amerindian. Îl observă pe Neptun cu un aer neîncrezător, apoi strigă:

— Faaaneeette! Unde eeeeești?

Paul pufnește din nou. Fanette îi pune mâna peste gură.

Camille ajunge la rândul lui în dreptul bisericii. E mai mic decât Vincent. Brațele lui durdulii și burtica i se revarsă din cămașa descheiată. Gâfâie. Grăsunelul găștii, ca întotdeauna.

— I-ai văzut?

— Nu! Cred că s-au dus mai departe...

Cei doi copii își continuă drumul. Vincent strigă, și mai tare:

— Faaaneeette! Unde eeeeești?

Vocea stridentă a lui Mary răsună ceva mai departe:

— Puteați să mă așteptați și pe mine!

Camille și Vincent au plecat deja de aproape un minut, când Mary se oprește în dreptul bisericii. Fetița e mai degrabă măricică pentru cei zece ani ai ei. Ochii îi plâng pe sub ochelari.

— Băieți, așteptați-mă! Nu ne pasă de Fanette! Așteptați-mă!

Ea întoarce capul spre morminte, Fanette se lasă, din reflex, peste Paul. Mary n-a văzut nimic, până la urmă o ține tot înainte, pe rue Claude-Monet, târându-și, de nervi, săndăluțele pe asfalt.

Uf...

Fanette se ridică, toată numai un zâmbet. Își strânge din nou codițele. Paul dă bobârnace pietricelelor care îi căzuseră pe pantaloni.

— De ce nu vrei să te întâlnești cu ei? Întreabă băiatul.

— Mă enervează! Pe tine nu te enervează?

— Păi... Ba da, un pic...

— A... Vezi? Stai așa. Camille se tot dă mare cu ce știe, „Și blabla, și blablabla, sunt primul din clasă, ascultați-mă”... Vincent e și mai rău, sunt sătulă de el până-n gât! Sufocant, sufocant, sufocant! Se ține scai după mine, nu mă lasă să respir un metru. Cât despre Mary, nu trebuie să-ți desenez. În afară de smiorcăială, cules scame de pe învățătoare și băgat strâmbe despre mine...

— E geloasă, spune Paul cu blândețe. Dar eu? Nu mă țin și eu scai după tine?

Fanette îl gădilă pe obraz cu o frunză din gardul viu.

Cu tine, Paul, nu e la fel. Nu știu de ce, dar nu-i la fel.

— Prostule. Știi bine că pe tine te prefer. Pentru totdeauna...

Paul își închide pleoapele, gustă plăcerea. Fanette adaugă:

— Cel puțin de obicei. Nu și astăzi!

Ea se ridică și verifică din nou dacă terenul e liber. Paul face ochii mari.

— Ce? Mă lași, și pe mine?

— Îhî. Am întâlnirea mea. Strict secretă!

— Cu cine?

— Strict secretă, îți spun! Nu mă urmărești, bine? Numai Neptun are voie...

Paul își frânge degetele, mâinile, brațele, de parcă ar căuta să-și ascundă o frică intensă.

Este din cauza omorului. De dimineață, lumea din sat nu mai vorbește despre altceva! Polițaii mișună pe străzi. De parcă și noi am fi în primejdie...

Fanette insistă:

— Promiți?

Lui Paul îi pare rău, dar jură:

— Promit!

A TREIA ZI – RAȚIONAMENT

15 mai 2010

(Spitalul din Vernon)

Ceasul cu cifre fluorescente de deasupra patului indică ora unu și treizeci și două de minute. Nu reușesc să adorm. Ultima infirmieră pe care am văzut-o a trecut acum mai bine de-o oră. Pesemne își închipuie că dorm. Să dorm? Glumiți! Cum să dormi în fotolii atât de inconfortabile?

Observ picurătorul care coboară de sub punga moale. Cât îl mai pot ține în viață așa, cu perfuzii?

Zile? Luni? Ani?

Nici el nu doarme. Nu mai poate vorbi de ieri, cel puțin așa au spus medicii. Nu-și mai poate mișca nici mușchii, dar ține ochii deschiși. Din ce zic infirmierele, înțelege tot. Mi-au repetat-o de o sută de ori, dacă-i vorbesc, dacă-i citesc, mă va înțelege: „Este important pentru moralul soțului dumneavoastră”.

Pe noptieră e un teanc de reviste. Când infirmierele sunt de față, mă prefac oarecum că îi citesc cu glas tare. Dar cum au ieșit, tac mâlc.

Cum chipurile înțelege tot, va înțelege el...

Mă uit din nou la picurătorul perfuziei. La ce folosesc perfuziile? Infirmierele mi-au explicat că ele îl țin în viață, dar am uitat detaliile.

Minutele trec. Îmi fac griji și pentru Neptun. Bietul meu câine, singur-singurel la Giverny. Totuși nu voi rămâne aici toată noaptea.

Infirmierele erau pesimiste. Probabil n-a mai clipit de zece minute. Continuă să se holbeze la mine, cu privirea fixă. Asta mă scoate din minți.

•

Două și douăsprezece minute.

O infirmieră a trecut din nou. Mi-a spus să încerc să dorm. M-am prefăcut c-o ascult.

Am luat o hotărâre.

Mai aștept puțin, ascult, ca să mă asigur că nu se aude nimic pe culoar. Mă ridic. Mai aștept puțin apoi, cu degete tremurătoare, debranșez perfuziile. Una câte una. În total sunt trei.

Mă privește cu ochi turbați. A înțeles. De data aceasta, cel puțin, cu siguranță a înțeles.

La ce se aștepta?

Aștept.

Cât timp? Cincisprezece minute? Treizeci de minute? Am luat o revistă de pe noptieră. *Normandie Magazine*. Evocă marea operațiune de adunare de tablouri, din vara aceasta, „Normandia impresionistă”. Toată lumea de prin partea locului nu va vorbi decât despre asta începând cu luna iunie. Citesc cu

ostentație. În liniște! De parcă nu-mi pasă că el crapă alături de mine. De altfel, este și cazul.

Din când în când, îl privesc pe deasupra ziarului. Se zgâiește la mine cu ochi ieșiți din orbite. Mă uit fix la el câteva clipe, apoi mă cufund din nou în lectură. Fața i se schimonosește ceva mai mult de fiecare dată. E destul de groaznic, vă dați seama.

Către ora trei dimineața, am impresia că a murit de-adevăratălea. Ochiul meu sunt tot deschiși, dar încremeniți.

Mă ridic, încep să rebranșez perfuziile, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. Și-apoi, nu, gândindu-mă mai bine, le debranșez din nou. Trag soneria de alarmă.

Infirmiera vine în fugă. Profesională.

Îmi iau un aer panicat. Nu prea mult, totuși. Îi explic că adormisem, că l-am găsit așa, când m-am trezit, tresărind.

Infirmiera se holbează la tuburile desprinse. Pare supărată, de parcă ar fi fost din vina ei.

Sper că nu va avea probleme. Nu eu i le voi face, în orice caz!

Ea aleargă să caute un medic.

Am un sentiment bizar. Între mânie, din nou, și libertate.

Și acea îndoială.

Ce e de făcut acum?

Să merg să povestesc totul la poliție sau să mă joc în continuare de-a soricuțele negre pe ulițele din Giverny?

14.

Cele cinci fotografii sunt întinse pe biroul de la comisariat. Laurenc Sérénac ține în mână un plic de hârtie kraft maro.

— Dumnezeule, spune Sylvio Bénavides, cine să ne fi trimis așa ceva?

— Nu se știe... Am găsit plicul în corespondența de dimineață. A fost trimisă de la o căsuță poștală din Vernon. Ieri-seară.

— Doar fotografii. Nu era nicio scrisoare, niciun bilet, nimic?

— Nicio explicație, nu. Dar e cum nu se poate mai limpede. Avem de-a face cu un fel de compilație a amantelor lui Jérôme Morval. Un best of... Te rog, Sylvio, aruncă o privire, eu am avut deja timp să le admir...

Sylvio Bénavides ridică din umeri, apoi se apleacă asupra celor cinci fotografii: Jérôme Morval este în fiecare fotografie, dar este însoțit de fiecare dată de altă femeie... Niciuna nu-i soția lui. Jérôme Morval în spatele unui

birou, cu mâna pe genunchii unei tinere pe care o sărută cu toată gura și care-ar putea fi o secretară de la cabinetul lui. Jérôme Morval pe o canapea de discotecă, cu mâna pe sânul unei tinere în rochie cu paiete. Jérôme Morval la bustul gol, lungit alături de o tânără cu piele albă, pe o plajă al cărei fundal pare să fie în Irlanda. Jérôme Morval în picioare, într-un salon decorat cu picturi care seamănă cu al lui, în timp ce o tânără în fustă, în genunchi, îi întoarce spatele fotografului, dar nu și oftalmologului. Jérôme Morval care merge pe un drum de țară, în partea de sus a comunei Giverny, poate fi recunoscută clopotnița bisericii Sainte-Radegonde... ținându-se de mână cu Stéphanie Dupain.

Sylvio Bénavides fluieră.

— Nimic de zis. Treabă de profesionist!

Sérénac zâmbește.

— Și mie mi se pare. Oftalmologul regula de-a dreptul fenomenal, totuși n-avea un fizic de june-prim...

Bénavides, descumpănit, își privește o clipă șeful, apoi adaugă:

— Nu vorbeam despre Morval, vorbeam despre cel care-a făcut pozele!

Sérénac îi face cu ochiul.

— Ești incredibil, Sylvio. Pui botul de fiecare dată! Haide, îmi pare rău, continuă...

Bénavides roșește și continuă, bâiguind:

— Eu... șefu', eu voiam să spun că, fără nicio îndoială, este o treabă de detectiv privat profesionist. Aș spune din capul locului că fotografiile, cel puțin cele din birou și din salon, au fost făcute printr-o fereastră, cu un obiectiv pe care nici măcar un paparazzo de rând nu prea și-l poate permite.

Sérénac se uită din nou, cu atenție, la fotografia. Își forțează puțin o strâmbătură șmecheră.

— Mda. Le cam vezi, pare-mi-se. Fotografiile din interior sunt încețoșate, nu-i așa? Acestea fiind spuse, nu voi critica, e mai degrabă o meserie cool, nu? E clar, Morval alegea fete răpitor de frumoase. Asta ar fi trebuit să mă fac, ca să vezi, detectiv privat, în loc de polițai.

Sylvio nu reacționează.

— După părerea dumneavoastră, întrebă el, în afară de soția lui, cine ar fi putut comanda aceste fotografii?

— Habar n-am. O vom lua la întrebări pe Patricia Morval, dar când am întâlnit-o nu era din cale-afară de vorbăreață în privința infidelităților soțului ei. Mai ales că am impresia că, în cazul de față, va trebui să nu ne încredem în ce vedem.

— Ce vreți să spuneți?

— Ei bine, Sylvio, cred că ai remarcat, de pildă, că natura acestor cinci fotografii este foarte diferită. În unele, cea de la discotecă, cea din salon, cea de la birou, nu e nicio îndoială că afurisitul de Morval se culcă cu fetele...

Bénavidés se încruntă.

— Da, bine, adaugă Sérénac, poate mă cam reped ca fata mare la măritat. Vom spune că Morval este suficient de intim cu ele ca să le mângâie pe piept sau să primească de la ele o tratație. Dar dacă iei fotografia de pe plajă sau mai ales pe cea din Giverny, nimic nu spune că fetele alea ar fi amantele lui Morval.

— Ultima, strecoară Bénavidés, e și singura tânără pe care o cunoaștem. E Stéphanie Dupain, învățătoarea din sat, dacă nu mă-nșel?

Sérénac confirmă, dând din cap. Sylvio continuă:

— Dimpotrivă, șefu', nu văd unde vreți s-ajungeți cu povestea asta a dumneavoastră de hit-parade a destrăbălărilor lui Morval. Înșelatul e tot înșelat, nu?

— Îți voi spune unde vreau să ajung. Nu-mi place, dar deloc, să primesc cadouri anonime. Îmi place și mai puțin să conduc o anchetă legată de o omucidere pornind de la ponturi anonime. Înțelegi, sunt băiat mare, nu prea apreciez când cineva care nu se-arată îmi suflă unde anume trebuie să caut.

— Mai clar, ce înseamnă asta?

— Înseamnă, de exemplu, că Stéphanie Dupain, deși e cuprinsă în această serie de fotografii, nu era totuși amanta lui Morval. Dar poate că i-ar plăcea cuiva să se amestece lucrurile...

Sylvio Bénavidés se scarpină în cap, cugetând la ipoteza înaintată de șeful lui.

— De acord, sunt de aceeași părere în această privință. Dar nu putem să nu ținem cont de fotografii...

— Nici n-ai idee... Mai ales că n-am ajuns la capătul misterului. Ține-te bine, Sylvio, și uită-te puțin pe verso.

Sérénac întoarce una câte una cele cinci fotografii de pe birou. Pe spatele fiecărei fotografii a fost înscris un număr.

23-02 pentru fotografia din birou. *15-03* pentru cea din discotecă. *21-02* pentru cea de pe plajă. *17-03* pentru cea din salon. *03-01* pe spatele celei de pe drumul de pământ din Giverny.

— La naiba, fluieră Bénavidés. Ce înseamnă astea?

— Habar n-am...

— S-ar spune că sunt date. Poate sunt zilele în care au fost făcute fotografiile?

— Mda... Să fi fost făcute toate între ianuarie și martie? Ar avea o sănătate fenomenală, nu ți se pare, regele cataractei! Și bag mâna în foc că fotografia de pe plajă, din Irlanda, n-a fost făcută iarna...

— Și atunci?

— Ei bine, vom cerceta, Sylvio! N-avem de ales. Vom scormoni. Vrei să-ți propun un joc?

Bénavides afișează un zâmbet neîncrezător.

— Nu chiar, nu...

— Păi, să spunem că n-ai de ales...

Sérénac se apleacă, adună cele cinci fotografii, le amestecă, apoi le face evantai, ca la un joc de cărți. I le întinde lui Sylvio.

— Fiecare la rândul lui, Sylvio. Câte o tânără pentru fiecare. După care ne jucăm amândoi de-a polițaiul ca să le dibuim numele, CV-ul și alibiul pentru ziua în care a fost ucis Morval. Ne revedem peste două zile și vedem atunci cine-a nimerit-o mai bine...

— Sunteți ciudat uneori, șefu'...

— Ba nu, Sylvio. E doar felul meu de-a înfățișa lucrurile. În rest, ce altceva vrei să faci, decât să stabilești identitatea acestor tinere? Și doar n-o să-i lăsăm, totuși, pe Maury și pe Louvel să meargă în locul nostru pe urmele acestor cinci creaturi de vis, nu-i așa?

Sérénac izbucnește în râs.

— Bun, încep eu, dacă tu nu te hotărăști.

Laurenç Sérénac trage fotografia cu Jérôme Morval aplecat peste tânăra din birou.

— Secretara care se joacă de-a doctorul cu șeful ei, comentează el. Vom vedea. Când îi va veni rândul...

Sylvio oftează, apoi apucă una din fotografiile întinse.

— Hei, nu trișa, nu te uita la numere!

Sylvio întoarce fotografia. Cea din clubul de noapte.

— Norocosule! exclamă Sérénac. Tânăra cu paiete!

Sylvio roșește. Laurenç Sérénac trage la rândul lui. Nimerește fotografia tinerei în genunchi.

— Surpriza bucătarului-șef. Tânăra care stă cu spatele. E rândul tău...

Sérénac îi întinde ultimele două fotografii lui Bénavides. El trage una dintre ele. Hazardul îi alocă fotografia de pe plajă.

— Necunoscuta din Marea Irlandei, comentează Sérénac. Te-ai scos, perversule.

Sylvio Bénavides răpăie cu vârful degetelor peste fotografiile de pe birou, apoi își scrutează superiorul ierarhic cu un zâmbet ironic.

— Nu mă luați peste picior, șefu'. Nu știu ați făcut, dar eram sigur de la început că veți păstra pentru dumneavoastră fotografia cu Stéphanie Dupain.

Sérénac îi zâmbește înapoi.

— Nu poți fi dus de nas, nu-i așa? Nu-ți voi dezvălui trucul, dar ai dreptate, privilegiul șefului, o păstrează pentru mine pe frumoasa învățătoare. Și nu-ți bate prea tare capul cu faimoasele coduri de pe verso, Sylvio, 15-03, 21-02... Sunt sigur că atunci când vom avea numele celorlalte patru tinere și numerele vor vorbi de la sine...

El bagă fotografiile în sertarul biroului.

— În rest, ne punem pe treabă?

— OK, îi dăm drumul. Așteptați, șefu'. Înainte să ne apucăm de treabă, v-am adus o mică atenție. Ca să vedeți că, deși mă luați mereu peste picior, nu vă port pică.

Bénavides se ridică înainte ca Sérénac să se poată apăra. Iese din birou și se întoarce, după câteva minute, cu o pungă albă de hârtie în mână.

— Poftim, abia scoase din cuptor, ca să zic așa...

Sylvio Bénavides împinge punga pe masă și o răstoarnă. Vreo douăzeci de negrese se împrăștie.

— Le-am făcut pentru soția mea, precizează Sylvio, de obicei le adoră, dar de vreo două săptămâni nu mai poate înghiți nimic... Nici măcar însoțite de crema mea englezească de casă.

Sérénac se prăbușește în scaunul de birou.

— Ești ca o mamă pentru mine, Sylvio. Îți voi mărturisi, mi-am cerut transferul în ținutul ăsta umed din Nord doar ca să te am adjunct!

— Nu exagerați, totuși...

— Nu zic destul, vrei să spui!

El își ridică ochii spre adjunct.

— Și când ar trebui să apară bebele?

— Zilele-astea... Nașterea este prevăzută foarte exact peste cinci zile... Dar după, știți...

Sérénac ronțăie prima prăjitură.

— La naiba! Sunt divine. Cât de mult se înșală nevastă-ta!

Sylvio Bénavides se apleacă spre dosarul de lângă scaunul lui.

Când se ridică din nou, superiorul lui e iarăși în picioare.

— Și cu o cafea, adaugă Sérénac, nu-ți mai povestesc. Cobor repede să-mi iau. Îți aduc și ție una?

Lista pe care Sylvio o ține în mână se desfășoară până la podea.

— Ah, nu, mulțumesc.

— Pe bune, nimic?

— Păi... Ba da. Un ceai. Fără zahăr.

După mai multe minute lungi, inspectorul Sérénac se întoarce cu două pahare de plastic. Firimiturile de negresă de pe masă au fost curățate. Sérénac oftează, ca pentru a-i da adjunctului de înțeles că are dreptul să-și ia o pauză. Abia s-a așezat, că Bénavidés își începe sinteza:

— Deci, șefu', o scurtez pentru dumneavoastră. Raportul autopsiei confirmă că Morval a fost mai întâi înjunghiat. A murit în minutul următor. Abia apoi cineva i-a zdrobit craniul cu o piatră și i-a cufundat capul în pârâu. Crima s-a desfășurat în această ordine, legiștii sunt categorici.

Sérénac înmoaie o prăjitură în cafea, apoi comentează, zâmbind:

— Având în vedere palmaresul oftalmologului, tot ce se poate, s-au întovărășit trei geloși. Asociere de încornorați. Ceea ce ar explica ritualul, ca în *Crima din Orient Express*.

Bénavidés se holbează la el, consternat.

— Glumesc, Sylvio. Glumesc...

Și își înmoaie negresa în cafea.

— Haide, voi fi serios două secunde. Îți mărturisesc, e ceva ciudat la cazul ăsta. Toate elementele astea nu se leagă între ele de niciun fel!

Un licăr străbate privirea lui Sylvio.

— Complet de acord cu dumneavoastră, șefu'...

Aici ezită. Apoi:

— De altfel, am ceva să vă arăt... Ceva care vă va surprinde.

15.

Fanette a alergat, ca în fiecare zi când ieșea de la școală. I-a lăsat în urmă pe ceilalți copii din clasă, apoi s-a jucat de-a v-ați ascunselea pe străduțele din Giverny, ca să nu dea din nou peste Vincent, Camille sau Mary. E prea ușor! Cunoaște toate străduțele ca pe buzunarele ei. Încă o dată, Paul voia s-o însoțească, doar el, fără ceilalți, i-a spus că nu vrea s-o lase singură din cauza criminalului care s-ar putea plimba pe străzi, dar ea a rezistat, n-a zis nimic.

E secretul meu!

Gata, aproape a ajuns. Trece de punte, de spălătorie, de vechea moară ciudată cu turnul care o sperie.

Îți jur, Paul, mâine îți spun cine e, cu cine mă întâlnesc în secret în fiecare zi, de-o săptămână încoace. O să-ți spun mâine.

Sau poimâine.

Fanette continuă, înaintează pe drum în direcția pajiștii.

James este acolo.

Stă în picioare ceva mai departe, în lanul de grâu ale cărui spice îi trec de genunchi, chiar între cele patru șevalete. Fanette înaintează cu pași de catifea.

— Eu sunt!

Un zâmbet larg îi deformează lui James barba albă. El o strânge pe Fanette în brațe. Doar o clipă.

— Hai, repede, drăcoaică. La treabă! Nu mai rămân multe ore de lumină. Se termină mult prea târziu școala ta.

Fanette se instalează în fața unuia dintre șevalete, pe care i-l împrumută James, cel mai mic, numai bun pentru înălțimea ei. Ea se apleacă spre cutia cea mare cu ustensile de pictură, din lemn lăcuit, și-și ia tuburi și pensule.

Fanette nu știe mare lucru despre bătrânul pictor pe care l-a întâlnit în urmă cu o săptămână, ci doar că e american, că-l cheamă James și că pictează aici aproape zilnic; el i-a spus că nu a văzut în viața lui o fată mai înzestrată pentru pictură, și a văzut destule în întreaga lume, cică ar fi fost profesor de pictură în Statele Unite. Nu contenește să-i spună că ea vorbește tot timpul, și că, deși e foarte talentată, trebuie să se concentreze mai mult. Ca Monet. Trebuie să știe să observe și să transpună. Este litanie lui James. Să observe și să transpună. Să picteze repede, de asemenea, de aceea transportă patru șevalete, ca să poată picta de îndată ce lumina se așterne pe un colț de peisaj, de cum se clintesc umbrele, iar culorile se schimbă. El i-a spus că Monet se plimba cu șase șevalete pe câmp. Plătea copii de vârsta ei să-i care totul, dimineața devreme și seara târziu.

Asta e vrăjeală! E o manevră a lui James pentru ca și ea să-i care lucrurile. Ea a ghicit ce și cum, dar se prefacă că-i dă crezare. James e de treabă, dar prea are tendința să se creadă Monet la bătrânețe.

Și să mă ia de proastă!

— Nu mai visa la cai verzi pe pereți, Fanette. Pictează!

Fetița încearcă să reproducă spălătoria normandă, puntea peste pârâu, moara din apropiere. Pictează deja de minute bune...

— Dar tu știi cine este Theodore Robinson? Învățătoarea ne-a vorbit de el...

— De ce întrebî?

— A înscris clasa la un concurs. Un concurs mondial, domnule James. Da, da, MONDIAL... Premiul Robinson! Dacă voi câștiga, voi pleca în Japonia sau în Rusia, sau în Australia... Voi vedea... încă nu m-am hotărât...

— Atât?

— Iar de dolari nu-ți mai spun...

James își pune încetisor paleta pe cutia lui cu ustensile de pictură. La un moment dat, barba i se va înmuia în vopsea. Ca în fiecare zi.

Verde, astăzi.

Sunt cam răutăcioasă, nu-i spun niciodată când are firele de barbă pline de vopsea. E prea amuzant.

James se apropie.

— Știi, Fanette, dacă muncești cu adevărat, dacă și crezi în ce faci, chiar ai șanse să câștigi concursul...

Acum mă cam sperie.

James își dă seama, se vede treaba, că Fanette se uită cruciș spre barba lui. O atinge cu degetul, întinzând și mai mult vopseaua verde.

— Nu mă păcăli...

— Nu te păcălesc, Fanette. Ți-am mai spus-o deja. Ai un har. N-ai ce-i face, asta este, te-ai născut cu el. Și o știi bine, de altfel... Ești înzestrată pentru pictură. Ba mai mult. Ești un mic geniu în felul tău. Dar toate astea nu folosesc la nimic dacă...

— Dacă nu muncesc, așa-i?

— Da, trebuie să muncești. Este ceva indispensabil, bineînțeles. Altminteri, talentul... Fâs... Dar nu asta voiam să-ți spun...

James se mișcă încet. Caută să pășească peste spicele de grâu ca să nu le culce la pământ. Schimbă locul unui șevalet, de parcă, brusc, soarele ar fi rupt-o la fugă, acolo sus.

— Ce voiam să-ți spun, Fanette, este că geniul nu folosește la nimic dacă nu ești capabil de... cum să-ți explic așa ceva? Capabil de egoism...

— Ce?

James, uneori îndrugi tot felul de vrăjeli.

— De egoism! Micuța mea Fanette, geniul îi scoate din sărite pe cei care n-au geniu, adică aproape pe toată lumea. Geniul te îndepărtează de cei pe care-i iubești, iar pe ceilalți îi face să te pizmuiască. Înțelegeți?

Își freacă barba. Se mânjește peste tot. Nici măcar nu-și dă seama. E bătrân James. Bătrân, bătrân, bătrân.

— Nu, nu înțeleg nimic!

— Îți explic altfel. Uite, de pildă, visul meu absolut era să vin să pictez la Giverny, să descopăr în realitate peisajele lui Monet. Nu-ți poți imagina câte ore mi-am petrecut în satul meu din Connecticut în fața reproducerilor pânzelor sale, de câte ori n-am vizat la ele. Plopii, pârâul Epte, nuferii, de Île aux Orties... Crezi că merită osteneala să-mi las în urmă soția, copiii, nepoții, la șaiszeci și cinci de ani? Ce e mai important? Visul meu de a picta sau să-mi petrec Halloween-ul și Ziua Recunoștinței cu familia?...

— Păi...

— Eziți, nu-i așa? Ei bine, eu n-am ezitat! Și crede-mă, Fanette, nu regret nimic. Totuși trăiesc aici ca un boschetar, sau aproape. Și n-am talentul tău nici măcar pe sfert... Înțelegi ce vreau să zic, deci, când spun „egoist”? Tu crezi că primii pictori americani care au debarcat la Hotelul Baudy, pe vremea lui Monet, nu și-au asumat și ei unele riscuri? Că nu au fost nevoiți să lase totul în urmă?

Nu-mi place când James începe să vorbească așa. Îmi lasă impresia că gândește exact pe dos față de ce spune. De parcă, în realitate, ar avea regrete, de parcă s-ar plictisi de moarte, de parcă s-ar gândi tot timpul la familia lui din America.

Fanette apucă un penel.

— Bine, domnule James, eu, una, mă reapuc de treabă. Îmi pare rău că sunt egoistă, dar am un concurs Robinson de câștigat.

James izbucnește în râs.

— Ai dreptate, Fanette. Nu sunt decât un moșneag nebun și morocănos.

— Și ramolit. Nici măcar nu mi-ai spus cine era Robinson!

James înaintează, se uită atent la ce a lucrat Fanette. Mijește ochii.

— Theodore Robinson este un pictor american. Impresionistul cel mai cunoscut, la mine, în Statele Unite. Este singurul artist american care a devenit prietenul apropiat al lui Monet. Claude Monet fugea de ceilalți ca de ciumă. Robinson a rămas opt ani la Giverny... Ba chiar a pictat căsătoria fiicei vitrege preferate a lui Claude Monet, Suzanne Hoschédé, cu tânărul pictor american Theodore Butler. Și... e foarte straniu, Fanette, un alt tablou al său, unul dintre cele mai celebre, reprezintă foarte exact scena pe care tocmai o pictezi...

Lui Fanette aproape că-i scapă pensula din mână.

— Ce!?

— Aceași scenă. Cum îți spun! Este vorba despre un vechi tablou, din 1891, un tablou celebru ce reprezintă pârâul Epte, puntea de deasupra, Moulin des Chennevières. În plan îndepărtat se vede o femeie în rochie, cu părul legat într-o basma, iar în mijlocul pârâului este pictat un bărbat care-și adapă calul. Este, de altfel, și titlul tabloului. *Moș Cotor și fiica lui, la punte*¹². Așa îl chema pe călăreț, era un localnic din Giverny... moș Cotor.

De data asta, Fanette se abține să râdă.

Uneori James chiar mă ia de fraieră.

Moș Cotor. Vrăjeală!

¹² În original, *Père Trognon and his daughter at the bridge.*

James se uită în continuare cu atenție la pânza fetei. Barba bătrânului pictor îi coboară lui Fanette aproape până sub ochi. Degetul lui gros trece la câțiva milimetri de pictura încă umedă.

— E bine, Fanette. Îmi plac mult umbrele din jurul morii tale. E foarte bine. E un semn al destinului, Fanette. Pictezi aceeași scenă ca Theodore Robinson, mult mai bine ca el, trebuie s-o spun. Ai încredere în mine, vei câștiga acel concurs! Știi, Fanette, în viață ai doar două sau trei ocazii pe care nu trebuie să le lași să treacă. Așa se joacă, drăguța mea! Nimic mai mult.

James pleacă să-și mute șevaletele din nou. S-ar spune că-și petrece mai mult timp mișcându-și pânzele decât pictând pe ele. S-ar spune că soarele e mai rapid decât el.

Lui nu i-e greu.

După aproape o oră vine și Neptun lângă ei. Ciobănescul german adulmecă cu neîncredere cutia cu ustensile de pictură, apoi se tolănește la picioarele lui Fanette.

— Este al tău câinele? întrebă James.

— Nu, nu chiar... Cred că este cam al tuturor din sat, dar eu l-am adoptat. Pe mine mă preferă!

James zâmbeste. S-a așezat pe un taburet în fața unuia dintre șevaletele sale, dar de fiecare dată când Fanette se uită la el, el picotește în fața pânzei. Barba îi va ajunge în curând curcubeu. Ea așteaptă momentul potrivit să râdă...

Nu. Nu, trebuie să mă concentrez.

Fanette își continuă studiul pe Moulin des Chennevières. Răsuțește formele micului turn cu bârne aparente, accentuează contrastele, ocrul, țigla, piatra. James o numește „moara vrăjitoarei”. Din pricina babei care locuiește în ea.

O vrăjitoare...

Uneori James chiar mă crede o copilă.

Atâta că lui Fanette îi este un pic frică, totuși. James i-a explicat de ce nu prea-i place casa cu pricina. Spune că, din cauza acelei mori, Nuferii lui Monet au fost cât pe ce să nu mai existe vreodată. Moara și grădina lui Monet sunt ridicate pe același pârâu. Monet voia să facă un baraj, să pună zăgazuri, să devieze cursul apei ca să-și creeze heleșteul! Nimeni nu era de acord în sat, din cauza bolilor, a mlaștinilor, toate astea. Iar vecinii, cu niciun chip. Mai ales locuitorii morii. Au existat o grămadă de povești, Monet s-a supărat cu toată lumea, a dat și-o grămadă de bani, i-a scris prefectului, unui tip pe care, de asemenea, ea nu-l cunoaște, un tovarăș de-al lui Monet, Clemenceau îl chema. Și, până la urmă, Monet tot și-a făcut heleșteul lui cu nuferi.

Ar fi fost păcat!

Totuși e o prostie din partea lui James să nu-i placă moara pentru asta. Cearta legată de baraj dintre Monet și vecinii lui se întâmplase cu supermult timp în urmă.

Uneori James se poartă prosteste.

Fetița tremură.

Dar dacă moara chiar e locuită de o vrăjitoare?

•

Fanette muncește încă, minute bune. Lumina scade. Ceea ce face moara și mai sinistră. Ea adoră asta. James, pe de altă parte, doarme de mult.

Brusc, Neptun se ridică, tresărind. Câinele mârâie agresiv. Fanette se întoarce dintr-un salt spre pâlcul de ploi, chiar din spatele ei, și surprinde silueta unui băiat de vârsta ei.

Vincent! Cu privirea goală.

— Ce naiba cauți aici?

James se trezește, tresărind și el. Fanette continuă să țipe:

— Vincent! Nu-mi place deloc când vii ca un spion pe la spatele meu. De cât timp ești aici?

Vincent nu spune nimic. Se uită țintă la tabloul lui Fanette, la moară, la punte. Pare hipnotizat.

— Am deja un câine, Vincent. Îl am deja pe Neptun. Mi-e de-ajuns. Și nu te mai uita așa la mine, mă sperii...

James tușește în barbă.

— Ăăă... hmm. Bine, copii, se nimerește bine că sunteți doi. Dacă ne uităm câtă lumină ne-a mai rămas, cred că e timpul să strângem echipamentul. Mă veți ajuta! Monet spunea că înțelepciunea înseamnă să te trezești și să mergi la culcare odată cu soarele.

•

Fanette nu l-a scăpat pe Vincent din ochi.

Mă sperie Vincent când se năpustește așa, de niciunde. Pe la spatele meu. De parcă m-ar spiona. Uneori am impresia că e nebun.

16.

Inspectorului Laurenç Sérénac i-a încremenit ceașca în mână. Adjunctul lui adoptă atitudinea unui elev care a făcut o temă suplimentară acasă și pe care dorința și teama de a i-o arăta profesorului său îl paralizează. Mâna

dreaptă a lui Bénavidés se pierde într-un dosar stufos. Până la urmă scoate din el o foaie A4.

— Poftim, șefu', ca să vedem mai limpede, am început să fac asta...

Sérénac ia altă negresă, își lasă ceașca de cafea și se apleacă uimit. Sylvio continuă:

— E doar un fel de a-mi organiza ideile. Sunt și puțin maniac cu genul ăsta de chestii, întocmesc note, fac sinteze, desenez schițe. Vedeți, am împărțit foaia în trei coloane. Sunt cele trei piste posibile. După mine, cea dintâi este crima pasională, care ar fi, deci, în legătură cu una din amantele lui Morval. O putem bănui, bineînțeles, pe soția lui sau un soț gelos, sau chiar o amantă căreia i-a dat papucii... Nu ducem lipsă de piste în această direcție.

Sérénac îi face cu ochiul.

— Mulțumită sursei anonime... Haide, continuă, Sylvio...

— Cea de-a doua coloană este cea a picturii, colecția lui de tablouri, pânzele pe care le căuta, tablourile de Monet, *Nuferii*. De ce nu o poveste de tăinuire? O vânzare la negru? În orice caz, o problemă de artă și de bani...

Sérénac ronțăie o altă negresă, apoi își golește ceașca de cafea. Bénavidés adună din reflex firimiturile de pe masă într-o grămăjoară. Își ridică ochii și vede pe pereții biroului cele zece tablouri pe care șeful lui a ținut să le agațe încă de la sosirea lui. Toulouse-Lautrec. Pissarro. Gauguin. Renoir...

— S-a nimerit bine, dacă pot spune așa, adaugă Sylvio. Pictura e mai degrabă domeniul dumneavoastră, domnule inspector.

— Pură coincidență, Sylvio... Dacă aș fi bănuț, când m-am transferat la Vernon, că primul meu cadavru are să fie cufundat în pârâul din Giverny... Mă interesa binișor arta înainte de școala de poliție, de aceea mi-am petrecut cea mai mare parte a stagiilor de instruire practică în poliția specializată în artă, la Paris.

Bénavidés pare să afle abia acum că există un astfel de serviciu.

— Nu ești foarte cunoscător de artă, Sylvio?

— Culinară, exclusiv...

Laurenç râde.

— Corect! Mărturisesc, cu gura plină... Mi-am alertat imediat foștii colegi din poliția specializată în artă. Să vedem... Furturi... tăinuiri... colecții suspecte... piețe paralele... E un business despre care n-avem idee... Am avut de multe ori ocazia să mă implic pe vremea aceea. Nu-ți închipui, sunt milioane și milioane în joc. Aștept noutăți de la ei. Bun, și cea de-a treia coloană a ta?

Sylvio Bénavidés își apleacă ochii peste foaia lui.

— Pentru mine cea de-a treia pistă, și să nu mă luați peste picior, șefu', ar fi copiii. De unsprezece ani, preferabil. Nici aici nu ducem lipsă de indicii:

felicitatea de aniversare și citatul din Aragon. Morval ar putea să fi cunoscut o amantă, cu vreo doisprezece ani în urmă, pe care ar fi lăsat-o cu un plod fără să-i pomenească nevestii despre asta... De altfel, alt detaliu care dă de gândit, după expertize, hârtia cărții poștale de aniversare găsită în buzunarul lui Morval este destul de veche. Datează de cel puțin vreo cincisprezece ani, poate chiar mai mult. Textul scris cu litere de tipar, *LA MULȚI ANI. UNSPREZECE ANI*, ar fi din aceeași perioadă, dar adăugirea, textul din Aragon, ar fi de dată mai recentă... Ciudată treabă, nu-i așa?

Inspectorul Sérénac fluieră admirativ.

— Îmi mențin spusele, Sylvio. Ești adjunctul ideal.

Se ridică brusc, râzând.

— Doar o idee excesiv de tipicar și de scrupulos, dar să zicem că împreună ne iese media.

Se îndreaptă spre ușă.

— Haide, Sylvio, ne punem în mișcare. Vii cu mine în laborator?

Bénavides îl urmează fără să protesteze. Merg pe culoare, coboară pe o scară prost luminată. Sérénac se întoarce spre adjunctul lui fără să se oprească din mers.

— Între lucrurile de făcut, cu prioritate, îmi vei scrie pe foaia ta: „căutat martori”. E totuși greu de crezut că într-un sat în care toată lumea pictează de dimineață până seara nimeni n-a văzut nimic în ziua uciderii lui Morval și că singurii martori spontani pe care-i avem ar fi un paparazzo anonim, care ne trimite fotografiile deochete, și un câine care caută mângâieri. Te-ai informat în privința casei de lângă spălătorie? Moara ciudată?

Sérénac scoate din buzunar o cheie cu care deschide o ușă antiincendiu roșie care are o triplă etichetă *LABORATOR-ARCHIVE-DOCUMENTARE*.

— Nu încă, răspunde Bénavides. Trebuie să trec pe-acolo de cum am o clipă liberă.

Inspectorul deschide ușa roșie.

— Până atunci m-am gândit la altă misiune care să-mi țină ocupat tot comisariatul. Ba chiar voi mobiliza o echipă de mai mulți oameni pentru asta... Surpriza bucătarului-șef!

Înaintează în încăperea întunecoasă. O cutie de carton se află pe prima masă. Sérénac o deschide și scoate din ea mulajul din ipsos al unei pingele.

— Numărul 43, enunță el cu mândrie. Pingeaua unei cizme. Nu pot exista două asemănătoare în lume! După Maury, mulajul, plămădit în noroiul foarte proaspăt de pe malurile pârâului Epte la câteva minute după uciderea lui Morval, e mai precis decât o amprentă digitală. Nu trebuie să-ți desenez, știi și tu că proprietarul acestei cizme este cel puțin un martor direct al crimei... și chiar e pe lista scurtă pentru titlul de asasin!

Sylvio face ochii cât cepele.

— Și cu ce ne-ajută asta?

Sérénac râde.

— Lansez oficial operațiunea „Cenușăreasa”!

— Vă asigur, șefu', mă străduiesc, dar uneori îmi vine greu, cu umorul dumneavoastră...

— Te vei obișnui, Sylvio. În timp. Nu-ți face griji.

— Nu-mi fac. Chiar nu prea-mi pasă, să v-o spun pe-aia dreaptă. În ce constă, deci, operațiunea asta a dumneavoastră, „Cenușăreasa”?

— Vă propun o variantă rurală, o versiune cu noroi și mlaștină... Misiunea va fi de a strânge toate cizmele pe care cei trei sute de locuitori ai comunei Giverny le țin pe-acasă.

— Numai asta!?

Sylvio își trece mâna prin păr.

— Haide, câte ar trebui să se adune? continuă Sérénac. O sută cincizeci de cizme? Două sute, cel mult...

— La naiba. Domnule inspector... e suprealist ca idee.

— Exact! Cred că tocmai de aceea îmi place mult.

— Dar, mă rog, șefu', nu înțeleg. Ucigașul și-o fi aruncat cizmele. În orice caz, dacă nu-i ultimul bătut în cap, nu i le va încredința unui polițai care vine să i le ceară...

— Tocmai, băiete... Tocmai... Vom proceda prin eliminare. Să spunem că pe sătenii care vor pretinde că n-au cizme pe-acasă sau care vor spune cumva că și le-au pierdut, sau care ne vor aduce cizme foarte noi, cumpărate, ca din întâmplare, ieri, îi vom pune sus de tot pe lista suspectilor...

Bénavidés privește pingeaua din ipsos. Un zâmbet larg îi lăbărțează chipul.

— Dacă-mi permiteți, șefu', aveți totuși niște idei tâmpite de-a dreptul fenomenale... Dar cel mai rău este că asta chiar ne-ar putea ajuta să facem progrese! În plus, înmormântarea lui Morval ar trebui să aibă loc peste două zile. Închipuți-vă că plouă cu găleata... Toți sătenii din Giverny vă vor blestema!

— Să înțeleg că voi, în Normandia, mergeți la înmormântări încălțați cu cizme?

— Păi da, dacă plouă cu găleata...

Bénavidés izbucnește în râs.

— Sylvio, să-ți spun drept, cred că nici eu nu mă-mpac cu umorul vostru. Adjunctul nu-i răspunde. Își răsuțește foaia în mâini.

— O sută cincizeci de cizme, mormăie el. În ce coloană să notez?

Păstrează tăcerea o clipă. Sérénac se uită la încăperea întunecoasă, la etajerele înșesate de arhive care acoperă trei pereți din patru, la ungherul în care este instalat un laborator improvizat, de toată jena și la al patrulea perete pentru documentare. Bénavides apucă o cutie de arhivare goală, roșie, și scrie „Morval” pe cotor, spunându-și că va aranja totuși primele probe ale dosarului ceva mai târziu.

Se întoarce brusc spre superiorul lui.

— Că veni vorba, domnule inspector, ați adus de la școală lista copiilor de unsprezece ani? Ar fi un element în plus pentru cea de-a treia coloană a mea... Este cea mai îngustă, și totuși...

Sérénac îl întrerupe:

— Nu încă. Stéphanie Dupain trebuie să mi-o pregătească... Din câte știu, având în vedere natura fotografiilor pe care le-am primit, de *hit-parade*, cu amantele lui Morval, ea nu mai este prima noastră suspectă...

— Atât că m-am informat în privința soțului, se strâmbă Bénavides. Jacques Dupain. Acesta, dimpotrivă, nu e departe de a avea profilul ideal.

Sérénac se încruntă.

— Spune-mi mai multe despre asta. Care ar fi profilul ideal?

Bénavides își consultă notițele.

— A... uneori poate fi util să ai un adjunct tipicar...

Remarca pare să-l amuze mult pe Sérénac.

— Jacques Dupain, așadar. Pe la vreo patruzeci de ani. Agent imobiliar la Vernon, destul de mediocru de altfel. Vânător în timpul liber, la fel ca alți câțiva din Giverny, și mai ales bolnav de gelozie în tot ce are legătură cu soția lui. Ce spuneți de asta?

— Să mi-l ții sub supraveghere! Și îndeaproape!

— E ceva serios?

— Îhî... Ar fi ca, să spunem, un fel de intuiție. Nu, chiar mai mult decât atât, un fel de presimțire.

— De ce gen?

Sérénac își trece degetul peste cutiile de arhivare de pe o etajeră. *E, F, G, H...*

— N-o să-ți placă, Sylvio...

— Cu atât mai mult. Ce gen de intuiție, așadar?

Degetul își continuă cursa. *I, J, K, L...*

— Intuiția că o altă dramă ar putea mocni...

— Trebuie să-mi spuneți mai multe despre asta, șefu'. Ca regulă generală, nu sunt fan al intuițiilor de polițai, sunt mai degrabă adept al colecționitei excesive a probelor. Dar cu asta mă puneți pe gânduri.

M, N, O, P. Sérénac scapă, dintr-odată, replica:

— Stéphanie Dupain... Este în pericol.

Sylvio Bénavides se încruntă. E de parcă încăperea s-ar fi întunecat și mai tare.

— Ce vă face să credeți așa ceva?

— Ți-am spus, intuiția...

Q, R, S, T. Laurenç Sérénac tropăie nervos prin încăpere, scoate cele trei fotografii adulterine din buzunar și o aruncă pe cea cu Stéphanie Dupain pe masă, chiar alături de pingeaua din ipsos. Continuă, sub masca întrebătoare a lui Bénavides:

— Nu știu, zău. O privire un pic prea insistentă. O strângere de mână prea apăsată. Am simțit o chemare în ajutor. Iată, am spus-o!

Bénavides înaintează. E mai scund decât Sérénac.

— O strângere de mână prea apăsată... O chemare în ajutor... Cu tot respectul, șefu', dar cum vă place să vi se spună lucrurile în față, cred că tocmai amestecați totul și că o luați razna complet.

Sylvio apucă fotografia de pe masă, privește fără grabă silueta grațioasă a lui Stéphanie Dupain ținându-se de mână cu Morval.

— La limită, șefu', vă pot înțelege. Dar să nu-mi cereți să fiu de acord.

A CINCEA ZI – ÎNMORMÂNTARE

17 mai 2010

(Cimitirul din Giverny)

17.

Plouă. Ca la toate înmormântările din Giverny.

O ploaie fină și rece.

Sunt singură în fața mormântului. Pământul proaspăt întors dă decorului un aer de șantier abandonat. Apa alunecă în șiroaie subțiri de noroi, mângînd lespeda de marmură. „Soțului meu. 1926-2010”.

Lângă zidul cenușiu din beton sunt ceva mai protejată. Sus de tot. Cimitirul din Giverny se află pe coasta dealului, în spatele bisericii, desfășurat în terase. A fost extins treptat, etaj cu etaj. Morții ronțăie colina, încetul cu încetul. Celebritățile, bogații, slăviții sunt încă înmormântați în partea de jos, aproape de biserică, aproape de sat, aproape de Monet.

În locurile bune!

Nu se amestecă, sunt lăsați împreună, între ei, mecenajii, colecționarii, pictorii mai mult sau mai puțin celebri care plătesc o avere ca să odihnească acolo pentru veșnicie!

Gogomanii!

De parcă ar organiza un mic vernisaj între spectre, în serile cu lună plină... Mă întorc. Jos de tot, la celălalt capăt al cimitirului, e îngropat Jérôme Morval. Un mormânt drăguț foarte bine plasat, printre de-alde Van der Kemp, Hoschedé-Monet și Baudy. Tot satul e acolo, sau aproape. Să spunem vreo sută de oameni, în negru, cu capul descoperit sau sub umbrele.

O sută de oameni și eu, singură-singurică! La celălalt capăt al cimitirului. Nimeni nu dă doi bani pe un bătrân sau o bătrână care moare. Chibzuind bine, ca să fii jelit, e mai bine să crăpi de tânăr, în plină glorie. Oricât de ticălos ai fi. Ca să te regrete lumea, e mai bine să pleci cel dintâi! Pentru soțul meu, preotul paroh a rezolvat-o rapid, în mai puțin de jumătate de oră. Un tinerel care vine din Gasny. Nu-l mai văzusem niciodată înainte. Morval, însă, a avut dreptul la episcopul de Évreux! O relație din partea soției lui, pare-se... Durează de aproape două ore.

Văd unde bateți, poate vi se pare ciudat, două înmormântări în același cimitir, despărțite de numai câteva zeci de metri, sub aceeași ploaie crâncenă. Coincidența vi se pare poate deranjantă? Exagerată? Să fiți atunci siguri de un lucru, de unul singur: nu există nicio coincidență în toată această serie de evenimente. Nimic nu e lăsat în voia întâmplării în această poveste, dimpotrivă. Fiecare element este la locul lui, exact la momentul potrivit. Fiecare piesă a acestui angrenaj criminal a fost savant aleasă și credeți-mă, v-o pot jura pe mormântul soțului meu, nimic n-o va opri.

Îmi ridic capul. V-o confirm: văzut de sus, tabloul merită să aruncați o privire.

Patricia Morval a îngenuncheat în fața mormântului soțului ei. E de neconsolat. Stéphanie Dupain stă un pic în spatele ei, cu fața gravă, și ea cu ochii spălăciți. Soțul ei o susține, și-a trecut brațul pe după șoldul ei, cu chipul impenetrabil, cu sprâncenele groase și mustața ude de ploaie. În jurul lor o mulțime de anonimi, de apropiați, de prieteni, de femei. Inspectorul Sérénac a venit și el, rămâne puțin mai retras, aproape de biserică, nu departe de mormântul lui Monet. Episcopul își termină encomionul.

Trei coșuri de răchită sunt puse pe iarbă. Se așteaptă de la toată lumea să ia o floare, să o arunce peste sicriu în groapă: nalbe, stânjenei, garoafe, liliac,

lalele, albastrele... Trec peste... Doar Patricia Morval poate avea o idee atât de morbidă. Impresie la apus de soare¹³...

Nici chiar Monet n-ar fi îndrăznit...

Au împins delicatetea până la a sculpta un nufăr cenușiu pe o placă imensă din granit.

E de un gust...

Cel puțin cu lumina n-au nimerit-o. Faimoasa lumină din Giverny, pentru o ultimă oară înainte de groapa neagră. Nu se poate cumpăra totul. Este, poate, un semn că Dumnezeu există, până la urmă.

Pământul proaspăt de pe mormânt, de la picioarele mele, începe să alunece prin șanțulețele ocru de-a lungul cărării adâncite dintre morminte... Bineînțeles, în partea de jos niciun localnic din Giverny nu are cizme! Pesemne că inspectorul Sérénac își râde în pumni. Fiecare se distrează cum poate...

Scutur basmaua neagră care-mi acoperă părul. Și asta e learcă. Bună de stors! Copiii sunt ceva mai departe. Unii stau cu părinții, alții nu. Pe unii îi recunosc. Fanette plânge. Vincent este în spatele ei, se vede că nu îndrăznește s-o consoleze. Sunt gravi, precum necuviința morții când ai unsprezece ani.

•

Ploaia s-a mai domolit puțin.

Tot uitându-mă la scena cu pricina, o poveste curioasă îmi revine în minte, una din acele enigme pe care le răsuceam în minte odinioară, pe când eram o copilă și făceam nopți albe. Un bărbat merge la înmormântarea cuiva din familie. După câteva zile, bărbatul, fără motiv aparent, ucide un alt văr. Tot interesul enigmei consta în găsirea mobilului pentru asasinat, punând întrebări. Putea să dureze ore întregi... Nu, bărbatul nu-l cunoștea pe vărul cu pricina... Nu, nu căuta să se răzbune; nu, banii n-aveau nicio treabă; nu, nici de un secret de familie nu era vorba... Putea dura o noapte întreagă, ne puneam întrebări în beznă, sub cearșafuri...

•

Ploaia a încetat.

Cele trei coșuri cu flori s-au golit.

Picăturile alunecă încetișor pe lespede de marmură a mormântului soțului meu. În partea de jos a cimitirului mulțimea se risipește, în sfârșit. Jacques Dupain încă o strânge pe soția lui pe după mijloc. Părul ei lung șiroiește de apă peste conturul întunecat al sânilor lipiți de rochia neagră.

¹³ În original, *Impression soleil mourant*... Reformulare în oglindă a titlului celebrului tablou care a dat numele curentului impresionist: *Impression, soleil levant (Impresie la răsăritul soarelui)* (1872).

Trec amândoi prin fața lui Laurenç Sérénac. Inspectorul n-a pierdut-o nicio clipă pe Stéphanie Dupain din ochi.

Cred că tocmai acea privire devorantă mi-a readus în minte enigma din copilăria mea. Găsisem soluția când se crăpa de ziuă, când mă dădusem bătută de osteneală... La înmormântare bărbatul se îndrăgostise nebunește de o necunoscută. Femeia se făcuse nevăzută înainte s-o abordeze. Nu-i mai rămânea, atunci, decât o soluție ca să tragă nădejde c-o va mai revedea: săucidă pe altcineva din familia prezentă la înmormântare și să spere că frumoasa necunoscută avea să revină la următoarea... Mulți dintre cei care, ore întregi, căutaseră soluția enigmei țipaseră sus și tare că nu-i așa, că-i altcumva, c-o fi, c-o păți. Nu și eu. Logica implacabilă a acelei povești, a acelei crime mă fascinase. E ciudat cum revin amintirile. Nu mă mai gândisem la asta de ani de zile... Înainte de înmormântarea soțului meu.

•

Ultimele siluete se îndepărtează.

Vă pot mărturisi, acum, pentru că știu.

S-a ivit ocazia, decorul ideal pentru așa ceva.

MOARTEA VA LOVI DIN NOU ÎN GIVERNY.

Pe cuvânt de vrăjitoare!

•

Mai aștept puțin, privesc țărâna moale din jurul mormântului soțului meu. Sunt aproape sigură că nu mă voi întoarce niciodată aici. Cel puțin, nu vie. Nu mai am nimic de făcut, nu mai există altă înmormântare care să-mi țină de urât. Minutele trec, ore întregi poate.

Mă întorc în cele din urmă.

Neptun așteaptă, cuminte, în fața cimitirului. Merg pe rue Claude-Monet, ziua se stinge lin. Florile se zvântă de-a lungul zidurilor, sub felinare. Un pictor talentat ar putea scoate ceva din penumbra satului care se uscă după ploaie.

Luminile încep să se aprindă la ferestrele caselor cu acoperiș de stuf. Trec prin fața școlii. În casa cea mai apropiată, lucarna rotundă, de la etaj, de sub acoperiș, e luminată. E fereastra camerei lui Stéphanie și a lui Jacques Dupain. Oare ce fac, ce-și zic, în timp ce-și zvântă hainele leoarcă?

Bănuiesc că și voi ați vrea să vă puteți strecura în odaia de la mansardă, să-i spionați. Dar de data aceasta, îmi pare rău, degeaba-mi iau foarte în serios rolul de șoricuță neagră, încă nu știu să mă cațăr pe burlane.

Doar încetinesc câteva clipe, apoi merg mai departe.

Laurenç Sérénac înaintează cu băgare de seamă prin beznă, încrezându-se doar în scârțâitul pașilor lui pe pietriș. A găsit fără nicio dificultate casa adjunctului său, urmând cu sfințenie indicațiile lui Sylvio Bénavides: a mers de-a lungul văii râului Eure până la Cocherel, apoi a urcat din nou spre stânga, după punte, înspre biserică, singurul monument luminat din cătun după zece seara. Sérénac și-a parcat motocicleta, o Tiger Triumph T100, între două ghivece monumentale de flori, după ce a verificat la lumina farurilor numele adjunctului său pe cutia de scrisori. Abia după aceea povestea s-a complicat: nu tu sonerie, nu tu lumină, doar o alee de pietriș și umbra clădirii la cincizeci de metri mai în față. N-are de ales, înaintează la nimereală...

— La naiba!

Sérénac a urlat în noapte. Doar ce și-a izbit genunchiul de un zid de cărămidă. La o înălțime de mai puțin de un metru, chiar în fața lui. Mâna îi descoperă pe bâjbâite pietre reci, un grătar de fier, praf întunecat. În clipa în care pricepe că s-a ciocnit de un grătar, o lumină clipește în depărtare, apoi, în clipa următoare, o verandă imensă se luminează. Cel puțin strigătul va fi alertat toți vecinii. Silueta lui Sylvio Bénavides apare în fața ușii de sticlă în timida penumbră care învăluie grădina.

— E drept înainte, șefu', luați-vă după pietriș, doar să aveți grijă la grătare.

— OK, OK, bombăne Sérénac, gândindu-se că sfatul vine cu un pic de întârziere.

Merge pe pietrișul întunecos încrezându-se din nou în urechi, în picioare și în indicațiile adjunctului său. După mai puțin de trei metri, piciorul i se ciocnește din plin de un alt zid. Inspectorul, încovoiat, plonjează înainte, lovindu-se violent cu coatele de un fel de cub din fier. Sérénac urlă încă o dată de durere.

— Sunteți bine, șefu'? se neliniștește vocea confuză a lui Sylvio. Și doar vă spusese să aveți grijă la grătare...

— La naiba, protestează Sérénac, ridicându-se. De unde puteam să știu că sunt mai multe? Câte grătare din astea ai? Le colecționezi, sau ce?

— Șaptesprezece! răspunde cu mândrie Sylvio. Ați ghicit, le colecționez. Împreună cu tata.

Bezna ține ascunsă de ochii lui Sylvio reacția stupefiată a șefului său. Când ajunge la verandă, încă tună și fulgeră:

— Îți bați joc de mine, Sylvio?

— De ce?

— Chiar vrei să te cred că faci colecție de grătare?

— Nu văd unde e problema. Veți vedea la lumina zilei. Ba chiar cred că suntem câteva mii de fugicarnofili în întreaga lume...

Laurenç Sérénac se apleacă și-și masează genunchiul.

— Fugi-cum-ai-spus înseamnă „colecționar de grătare”, presupun?

— Îhî! Mă rog, nu sunt sigur că există în dicționar. La nivelul meu sunt doar un amator, dar, ca vă faceți o idee, e un tip în Argentina care are aproape trei sute de grătare, provenind din o sută patruzeci și trei de țări din lume, dintre care cel mai vechi e de pe la 1200 înainte de Christos.

Sérénac își freacă acum coatele îndurerate.

— Mă duci cu preșul sau ești serios?

— Începeți să mă cunoașteți, șefu', chiar credeți că sunt genul care ar inventa așa o chestie? Știți, peste tot în lume, de când au început să stăpânească focul, oamenii frig carnea și o mănâncă. Nu vă puteți închipui cât e de pasionant să te intereseze așa ceva. Nu există practică mai universală și mai ancestrală decât cea a grătarului...

— Motiv pentru care ai șaptesprezece din astea în curte... Normal... Ai dreptate, în fond e mult mai stilat ca decor decât piticii de grădină...

— Stilat, original, cultural, decorativ... și, în plus, cireașa de pe tort, e comod dacă vrei să-ți inviți vecinii...

Sérénac își trece mâna prin păr, ciufulindu-se.

— Am fost transferat într-un ținut de nebuni...

Sylvio zâmbeste.

— Nici măcar... Altă dată vă voi vorbi despre tradițiile occitane și despre diferența dintre grătarele din Aude și cele din Cévennes...

El urcă cele trei trepte din fața verandei.

— Haide, intrați, șefu'... Ați nimerit ușor?

— Cu excepția ultimilor douăzeci de metri, da! Ia spune, dacă fac abstracție de grătarele tale, e mai degrabă șic prin partea locului. Morile, casele cu acoperiș de stuf...

— Da, îmi place mult, mai ales priveliștea de aici, de pe verandă.

Inspectorul Sérénac urcă la rândul său cele trei trepte.

— Mă rog, acum s-a lăsat noaptea, nu se vede mare lucru, explică Sylvio. Dar ziua e superb. În plus, șefu', Cocherel e un loc destul de bizar.

— Mai bizară ca un club de fugicofili? Nu mai spune!

— Fugicarnofili. Dar n-are nicio legătură cu asta. De fapt au fost grămezi de morți aici. O mare bătălie din timpul Războiului de 100 de Ani a avut loc pe colinele din față, mii de cadavre, și totul a reînceput după aceea, în timpul

celui de-al Doilea Război Mondial. Și cea mai bizară chestie din toate, știți cine e înmormântat în cimitirul de lângă biserică, chiar în spatele ei?

— Ioana d'Arc?

Bénavidés zâmbește.

— Aristide Briand.

— A, da?

— Să ghicesc, nu știți cine este?

— Un cântăreț...

— Nu, acela este Aristide Bruant. Sunt mai mereu confundați. Aristide Briand e un om politic. Un pacifist. Singurul Premiu Nobel pentru Pace francez.

— Ești adorabil, Sylvio, că te ocupi astfel de educația mea normandă...

El observă grinzile aparente care susțin acoperișul de stuf.

— Ca să revin la ce-ți spuneam mai devreme, pentru un simplu inspector de poliție cu un salariu mizerabil e mai degrabă de mare clasă locuința ta de serviciu.

Sylvio se împăunează, flatat de compliment. Ridică ochii spre acoperișul verandei și spre șarpanta lui din bârne lăsate la vedere. Pe sârmele întinse, vița-de-vie plantată în metrul pătrat fără gresie de pe podeaua verandei are să se înfășoare, cu timpul.

— Știți, șefu', n-am cumpărat decât o ruină, acum cinci ani și ceva. De atunci, tot meșteresc la ea...

— A, da? Ce-ai făcut?

— Totul...

— Nu-i așa?

— Ba da... e ceva genetic, șefu', știți, la portughezi, chiar și la polițai. Înțelegeți, diferența dintre nord și sud...

Sérénac izbucnește în râs. Își scoate geaca de piele.

— Sunteți learcă, șefu'.

— Îhî, înmormântare normandă de rahat.

— Intrați, nu ezitați, haideți să vă uscați.

Cei doi bărbați intră sub verandă. Laurenç Sérénac își pune geaca pe spătarul unui scaun din plastic care aproape cade pe spate sub greutatea ei. El se așază pe scaunul alăturat. Bénavidés aproape că se scuză:

— Trebuie să recunosc că un mobilier din plastic nu e foarte confortabil.

L-am recuperat de la un văr, îmi fac treaba cu el, cu vânzătorii de vechituri de pe valea râului Eure, vom vedea mai târziu, nu-i așa, când voi fi avansat comisar...

Zâmbește și se așază și el.

— Deci, înmormântarea?

— Nimic deosebit. Ploaia... Mulțimea. Tot satul Giverny era acolo, toate generațiile, de la cei mai bătrâni la cei mai tineri. L-am rugat pe Maury să facă fotografiile, vom vedea ce putem scoate din ele. Ar fi trebuit să vii, Sylvio, era un nufăr din granit, coșuri cu flori și însuși episcopul de Evreux. Și, te asigur, niciun localnic din Giverny în cizme. Vezi, superclasă!

— Că veni vorba de cizme, șefu', am văzut la comisariat că Louvel coordona totul. Ar trebui să ne putem face o primă idee mâine.

— Îhî... Să sperăm că asta ne va reduce lista de suspecti, spuse Sérénac, frecându-și mâinile ca pentru a-și le încălzi. Înmormântarea asta interminabilă are măcar un avantaj, îmi dă ocazia să fac ore suplimentare la domiciliul adjunctului meu preferat...

— Și se nimerește bine, n-aveți decât unul singur! Șefu', îmi pare rău că v-am rugat să veniți aici, dar nu prea-mi place s-o las singură pe Béatrice seara.

— Înțeleg, nu-ți face griji. Ca s-o isprăvim cu afurisita asta de înmormântare, Patricia, văduva, era în lacrimi de la început la sfârșit. Ca să-ți spun tot, dacă joacă teatru e propunerea mea pentru Premiul César la categoria cea mai bună speranță feminină. Dimpotrivă, așa cum era de bănuț, nu era nicio amantă de-a lui Morval care să plângă la mormântul lui...

— În afară de învățătoare, Stéphanie Dupain.

— Te-ai apucat de glume?

— Involuntare, vă asigur...

Coboară ochii și schițează un zâmbet discret.

— Am băgat de seamă că subiectul e sensibil.

— Dumnezeule, dar ce se destinde adjunctul meu preferat când joacă acasă! Ca să-ți răspund, Sylvio, da, Stéphanie Dupain a venit la înmormântare... Și chiar îți pot spune, mai frumoasă ca niciodată, șiroaiele de pe ea făceau ploaia aproape plăcută, dar nici că s-a desprins de brațul gelosului ei soț.

— Aveți grijă totuși, șefu'.

— Mulțumesc de sfat, sunt major și vaccinat, să știi.

— Vorbeam serios.

— Și eu.

Laurenç Sérénac, un pic stânjenit, își întoarce ochii și inspectează veranda: îmbinările zidurilor de cărămidă roz-somon sunt impecabile, grinzile în întregime decapate, bordurile din gresie, șlefuite și albite.

— Chiar ai făcut totul cu mâna ta aici?

— Îmi petrec toate weekendurile și vacanțele meșterind cu tata. Am făcut toate astea doar noi doi, pe îndelete. E ceva formidabil.

— La naiba! Mă lași mască, Sylvio. Eu, unul, nu vă suport clima de rahat decât pentru că pune opt sute de kilometri între familia mea și mine...

Râd amândoi. Sylvio se uită neliniștit în jur, probabil din cauza gălăgiei pe care o fac.

— Bun, ne apucăm de treabă?

Laurenç înșiră trei fotografii ale amantelor lui Jérôme Morval pe masa din plastic. Sylvio face la fel cu cele două fotografii ale lui și scapă o privire consternată.

— Eu, unul, nu pricep cum e cu puțință să-ți înșeli nevasta. E o chestie care mă depășește.

— De cât timp o cunoști pe Béatrice a ta?

— De șapte ani.

— Și n-ai înșelat-o niciodată?

— Nu.

— Doarme deasupra, nu-i așa?

— Da, dar asta nu schimbă nimic...

— De ce n-ai înșelat-o niciodată? Soția ta e cea mai frumoasă din lume, așa-i? Deci n-ai niciun motiv s-o dorești pe alta?

Mâinile lui Sylvio se joacă cu fotografiile. Deja regretă că și-a adus superiorul pe acest teren.

— Încetați, șefu', nu v-am chemat aici ca să...

— Cum e Béatrice a ta? îl întrerupe Sérénac. Nu e drăguță, asta vrei să-mi spui?

Sylvio își pune brusc palmele pe masă.

— Frumoasă sau nu, nu asta-i problema! Nu așa merg lucrurile. E o tâmpenie să-ți dorești ca soția ta să fie cea mai frumoasă din lume! Ce înseamnă asta? Doar nu-i o competiție! Va exista mereu, pe undeva, o femeie mai frumoasă decât cea cu care trăiești. Și-apoi, chiar dacă pui gheara pe Miss Univers, la urma urmei și Miss Univers va îmbătrâni. Ar trebui să-ți pice la așternut în fiecare an noua Miss Univers, sau ce?

În chip de răspuns la tirada adjunctului său, Laurenç afișează un fel de zâmbet care lui Sylvio i se pare straniu, mai ales că pare să observe ceva pe deasupra umărului lui, în direcția ușii de la hol.

— Așa deci, nu sunt cea mai frumoasă?

Sylvio se întoarce de parcă șurubul în care-i era fixat gâtul cedase și avea să-i facă zece ture în jurul propriului ax.

Stacojiu.

Béatrice, în spatele lui, pare să alunece pe deasupra gresiei de pe verandă. Lui Laurenç i se pare o frumusețe răpitoare, chiar dacă nu-i ales bine cuvântul. Răvășitoare, mai degrabă. Înaltă, brunetă, părul lung și negru și

genele i se amestecă în fața ochilor încețoșați într-o perdea care-i apără ultimele raze de somn. Béatrice e înfășurată într-un șal mare, alb cu crem, ale cărui cute peste pântecul ei rotund evocă rotunjimile unei statui antice. Pielea ei de piersică pare să fi fost sculptată din aceeași stofa ca șalul din bumbac. Ochii îi scânteiază de ironie. Sérénac se întrebă dacă Béatrice e mereu la fel de frumoasă sau dacă e așa numai pentru că e însărcinată și mai are doar câteva zile până să devină mamă. Plenitudinea sarcinii, ceva ca o fericire interioară care până la urmă iese la suprafață. Genul de chestie pe care-l citești prin reviste. Sérénac cugetă de asemenea c-o fi îmbătrânit, pesemne, de-i vin asemenea idei despre femei; oare în urmă cu câțiva ani i s-ar mai fi părut sexy o femeie însărcinată?

— Sylvio, spune Béatrice luând un scaun, îmi aduci un pahar de suc de fructe, ceva?

Sylvio se ridică și se repede spre bucătărie. S-a făcut mic, ca un taburet cu șurub care s-ar fi rotit prea mult în jurul axului. Béatrice își trage șalul pe umeri.

— Deci dumneavoastră sunteți faimosul Laurenç Sérénac?

— De ce „famos”?

— Sylvio vorbește mult despre dumneavoastră. Îl... Îl uimiți. Ba chiar îl descumpăniți. Predecesorul dumneavoastră era mai... mai clasic...

Vocea lui Sylvio, din bucătărie, strigă:

— De ananas e bine?

— Da!

Apoi, după două secunde:

— Sticla e începută?

— Da, de ieri.

— Atunci nu.

Un răstimp de tăcere.

— Bun, mă duc să văd ce găsesc prin pivniță...

Sexy femeia însărcinată, dar enervantă. Șalul i-a alunecat de-a lungul umărului drept. Un gând tineresc, își spune Laurenç, ar fi să se întrebe dacă de obicei formele lui Béatrice sunt la fel de voluptuoase. Ea se întoarce spre Sérénac.

— Este adorabil, nu vi se pare? E cel mai bun bărbat din lume. Știți, inspectore Laurenç, îl reperasem de mult timp pe Sylvio al meu, îmi spusese ceva de genul „Stop, al meu”...

— Dar nu cred că v-a rezistat prea mult, sunteți superbă...

— Mulțumesc.

Șalul alunecă, apoi urcă din nou.

— Mă flatează un compliment, mai ales venind din partea dumneavoastră.

— Venind din partea mea?

— Da, venind din partea dumneavoastră. Sunteți... sunteți un bărbat care știe să privească femeile.

Ea spune asta cu o sclipire ironică în colțul ochiului, șalul cade, bineînțeles, după care Laurenș nu mai are decât să-și întoarcă privirea și să admire lucrul manual al lui Sylvio și al tatălui său. Grinzi, cărămizi și sticlă.

— Și mie-mi place mult de Sylvio, reia Sérénac. Și nu numai din cauza negreselor sau a colecției de grătare.

Ea zâmbește.

— Și lui îi place de dumneavoastră. Dar nu știu dacă asta mă liniștește.

— De unde până unde? Aș putea avea o influență negativă asupra lui, asta-i?

Béatrice își trage din nou șalul și se apleacă spre fotografiile puse pe masa din plastic.

— Mmm. Se pare c-aveți bucurii la o suspectă.

— V-a spus el asta?

— Este singurul lui defect. Ca toți marii timizi, are limbariță în așternut.

— Mango? strigă vocea din pivniță a lui Sylvio.

— Da, dacă altceva nu mai e. Dar vezi să fie foarte proaspăt.

Ea-i zâmbește lui Sérénac:

— Nu mă judecați așa, inspectare Laurenș. Mai pot profita încă vreo câteva zile, nu?

Inspectorul clatină din cap, inexpresiv ca un sfinx. Hipersexy, dar și superenervantă femeia însărcinată.

— Nu exista decât unul singur ca el, zice Laurenș. L-ați dibuit.

— Nu vă contrazic, domnule inspector!

— O mică lipsă de fantezie, nu?

— Nici măcar!

Sylvio revine, aducând un pahar mare de cocktail, decorat cu un pai, cu un palmier în miniatură și cu o felie de portocală. Béatrice îl sărută cu tandrețe pe buze.

— Pe de altă parte mie, spune Sérénac, probabil că nu mi-e sete pentru că sunt ud learcă...

— Îmi pare rău, șefu'. Ce doriți de băut?

— Ce mai ai prin casă?

— O bere ar merge?

— Îhî, perfect. Foarte proaspătă, nu-i așa? Aș vrea și eu un palmier și un pai.

Béatrice își ține șalul cu o mână, și cu cealaltă paiul.

— Sylvio, spune-i că n-are decât să se ducă la naiba...

Bénavidés zâmbește cu gura până la urechi.

— Brună, blondă sau albă?

— Brună.

Sylvio se face din nou nevăzut în casă. Béatrice se apleacă spre fotografii.

— Deci ea e învățătoarea?

— Da.

— Vă înțeleg, domnule inspector. Este cu adevărat, cum să spun... elegantă. Un deliciu. S-ar spune că iese direct dintr-un tablou romantic. Că pozează, aproape.

Cugetarea îl ia prin surprindere pe Laurenț. În mod curios, gândise la fel la întâlnirea cu învățătoarea. Béatrice se uită la celelalte poze cu insistență, își dă la o parte părul care îi acoperea ochii ca un vâl și se încruntă cu delicatețe.

— Domnule inspector, vreți să vă dezvălui ceva?

— În legătură cu cazul?

— Da. E ceva destul de evident în aceste fotografii. În orice caz, ceva ce o femeie ghicește destul de ușor.

19.

Prin lucarna rotundă Stéphanie Dupain privește cu atenție, de câteva minute bune, umbrele ude ale celor de pe urmă siluete care mai merg prin Giverny, apoi se trage înapoi un metru. Rochia neagră îi alunecă de-a lungul corpului. Jacques s-a culcat alături, la bustul gol. El își ridică ochii din catalogul caselor de vânzare din Arondissementul Andelys. Camera lor e la mansardă, un bec mic atârnă de-a lungul unei grinzi de stejar și luminează slab încăperea, scaldând-o într-o lumină de culoarea lemnului.

Pielea goală a lui Stéphanie capătă o tentă acaju. Se apleacă din nou spre lucarnă, privește noaptea care se lasă peste stradă, peste piața primăriei, peste tei, peste curtea școlii.

O să te vadă toată lumea, gândește Jacques, ridicându-și ochii din broșură. Nu spune nimic. Stéphanie își lipește pielea de ochiurile de geam. E goală, cu excepția unui sutien, a unor chiloți negri și a ciorapilor ei gri.

Ea șoptește cu voce ostenită:

— De ce plouă mereu la înmormântări?

Jacques lasă deoparte broșura.

— Nu știu. Plouă deseori la Giverny, Stéphanie. Uneori și pe la înmormântări. Ne amintim mai mult de ele... Credem că ne reamintim...

O privește lung pe Stéphanie.

— Vii la culcare?

Ea nu răspunde și se retrage câțiva pași, fără grabă. Se răsucesc pe vârful picioarelor și se privește din semiprofil în reflexia lucarnei.

— M-am îngrășat. Nu ți se pare?

Jacques zâmbește.

— Glumești. Ești...

Caută cel mai bun cuvânt pentru a spune ce simte: părul ei lung ce se revarsă ca o ploaie de-a lungul spinării ca mierea; umbrele care îi pun în evidență fiecare rotunjime, cât de mică.

— O adevărată madonă...

Stéphanie zâmbește. Își duce mâinile la spate, își desface sutienul.

— Nu, Jacques... O madonă este frumoasă pentru că are copii.

Ea - și pune lenjeria intimă pe un umerăș agățat de un cui din grindă. Se întoarce, fără să-și coboare măcar ochii spre Jacques, și se așază pe marginea patului. Pe când degetele ei desfășoară încet un ciorap de-a lungul coapsei, Jacques își strecoară o mână pe sub cearșafuri, o urcă până pe pânțelele plat. Cu cât Stéphanie se apleacă mai mult, cu atât jumătate de coapsă, piciorul, glezna, sânii i se lipesc mai mult de braț.

— Cui vrei să-i fii pe plac, Stéphanie?

— Nimănui. Cui vrei să-i fiu pe plac?

— Mie... Stéphanie. Mie.

Stéphanie nu răspunde. Se strecoară sub cearșafuri. Jacques ezită și, în cele din urmă, îndrăznește:

— Nu mi-a plăcut cum s-a uitat la tine polițaiul în timpul înmormântării lui Morval. Chiar nu...

— Nu începe iar... Te implor.

Îi întoarce spatele. Jacques îi aude respirația domoală.

— Philippe și Titou m-au invitat mâine la vânătoare, pe podișul Madrie, la sfârșitul după-amiezii. Te deranjează?

— Nu. Bineînțeles că nu.

— Ești sigură? Nu vrei să rămân?

Răsuflarea. Doar spatele soției și răsuflarea ei.

De nesuportat.

El pune broșura la picioarele patului, apoi întreabă:

— Vrei să citești?

Stéphanie își ridică ochii spre noptieră. O singură carte e pusă pe ea. *Aurélien*. De Louis Aragon.

— Nu, în seara asta nu, poți să stingi lumina.

•

Bezna cuprinde camera.

Slipul negru alunecă pe podea.

Stéphanie se întoarce spre soțul ei.

— Fă-mi un copil, Jacques. Te implor.

20.

Inspectorul Sérénac se uită insistent la Béatrice. Îi e greu să ghicească ce se ascunde în spatele zâmbetului ei ironic. Veranda capătă aerul unei săli de interogatoriu. Soția lui Sylvio Bénavides tremură puțin pe sub șal.

— Deci, Béatrice, ce certitudine vă inspiră aceste poze șmechere?

— Vă vorbesc despre învățătoarea dumneavoastră. Cum spuneți că o cheamă?

— Stéphanie. Stéphanie Dupain.

— Da, Stéphanie. Tânăra drăguță care, din ce-mi spune Sylvio, v-a furat inima...

Sérénac se încruntă.

— Ei bine, bag mâna-n foc că n-a ieșit niciodată cu acel tip, cu Jérôme Morval.

Ea studiază pe rând, fără grabă, cele cinci fotografii de pe masa din plastic.

— Credeți-mă, este singura din cele cinci care n-a avut niciun raport fizic cu el.

— Ce vă face să spuneți așa ceva? întrebă Sérénac, încercând și el un zâmbet enigmatic.

Răspunsul trosnește, simplu ca bună ziua:

— Nu e genul ei...

— A... Și care ar fi genul ei?

— Dumneavoastră!

O femeie însărcinată e directă.

Sylvio se întoarce cu o bere Guinness în mână și cu un pahar mare, cu efigia mărcii de bere. Le pune în fața colegului său.

— Pot rămâne cu voi cât lucrați? întrebă Béatrice.

Sylvio aruncă o privire temătoare în timp ce Laurenç suflă în spuma berii.

— La urma urmei, nu-i nicio diferență, că oricum vă povestește totul după aceea...

Bénavides evită orice comentariu. Superiorul lui împinge pe masă o primă fotografie.

— Bine, încep, spune Sérénac.

Béatrice și Sylvio își coboară capetele către fotografia pe care le-o arată Sérénac. Jérôme Morval este lipit de genunchii unei tinere în spatele unui birou aglomerat și o sărută cu toată gura.

— Din punct de vedere al anchetei, dacă pot spune așa, era doar o încălzire. Fotografia a fost făcută în cabinetul lui Jérôme Morval. Fata se numește Fabienne Goncalves. Era una din secretarele lui. Tânără și ușuratică. Genul cu lenjerie de dantelă pe sub cămașa albă...

Sylvio își pune timid un braț pe umărul lui Béatrice, care pare să se amuze mult.

— Din spusele unei prietene a secretarei, legătura lor e de-acum cinci ani. Fabienne era necăsătorită pe atunci. Acum nu mai e...

— Cam puțin pentru o crimă pasională, nu-i așa? comentează Sylvio.

Întoarce fotografia.

— Dar codul înscris pe spate? 23-02...

— N-am nicio idee. Nici cel mai mic început de pistă. Nu se potrivește cu nimic, nici cu o dată de naștere și nici cu ziua unei întâlniri. Singurul lucru sigur e că numerele de după liniuță nu se referă la luni...

— Dacă vă pot întrerupe, șefu', am ajuns în același impas. Le-am identificat pe tinere, dar nimic, absolut nimic în privința codurilor, 03-01, 21-02, 15-03. Poate că este doar modul de arhivare al detectivului privat care a făcut fotografiile...

— Poate... Și chiar dacă e așa, și asta corespunde unei anumite ordini... și câtă vreme nu vom găsi detectivul privat în cauză, câtă vreme Patricia Morval va continua să pretindă că nu ea ne-a trimis fotografiile, vom bate pasul pe loc. Bine, vom vedea mai târziu. E rândul tău acum.

Sylvio nu se dezlipește de Béatrice. Ba chiar a izbutit să prindă șalul și să-l țină cu fermitate între mâna lui și umărul soției. Se sucește să apuce fotografia făcută, în mod vizibil, într-un club de noapte. Jérôme Morval pune mâna pe vârful unui sân care iese din rochia cu paiete a unei tinere blonde, bronzate și machiate până-n vârful unghiilor de la picioare. Sérénac șuieră printre dinți. Ochii lui Béatrice scânteiază când Sylvio tușește.

— Aline... Malétras, bâiguie Sylvio. Treizeci și doi de ani. PR în domeniul artei. Divorțată. Aparent e cea mai lungă relație a lui Morval. O tânără independentă. O obișnuită a galeriilor pariziene.

— PR, așa li se spune acum... ironizează Laurenç. După fotografie, o bombiță fenomenală cocoțată pe tocuri înalte, Aline a noastră... Ai vorbit cu ea direct?

Béatrice tresare, ca o lupoaică ce adulmecă primejdia. Degetele vigilente ale lui Sylvio i se crispează pe șal.

— Nu, precizează inspectorul, din informațiile mele e în Statele Unite de nouă luni. La Old Lyme, nu știu dacă ați auzit de el, se pare că e un Giverny american, sălaşul impresioniştilor de pe coasta de est, în Connecticut, lângă Boston. Am încercat să dau de ea la telefon, fără succes deocamdată. Dar mă cunoașteți, șefu', voi insista.

— Mda... Sper că nu-mi povestești că frumoasa Aline este în exil numai pentru că Béatrice e de față.

Béatrice își trece o mână peste genunchiul lui Sylvio.

Sexy și enervante femeile însărcinate. Dar și afectuoase.

— Țineți-vă bine, insistă Sylvio. Știți pentru cine lucrează Aline Malétras la Boston?

— Am dreptul la un indiciu? Lucrează cu hainele pe ea sau nu?

Sylvio nici măcar nu-și dă osteneala să comenteze.

— Aline Malétras lucrează pentru Fundația Robinson!

— Ia te uită... Iarăși afurisita asta de fundație! Sylvio, o să dai de tânăra asta, insistă el aruncând o privire spre Béatrice, cu un aer plictisit. Consideră că e un ordin... Bun, acum e rândul meu...

Fotografia următoare trece din mână-n mână. O femeie a cărei bluză scurtă de culoare albastră i-a căzut până în dreptul fusteii stă în genunchi în fața oftalmologului cu pantalonii căzuți pe glezne. Sylvio se întoarce spre Béatrice, de parcă ar ezita să-i propună să meargă la culcare. Până la urmă, nu spune nimic.

— Îmi pare rău, spune Sérénac, dar aici m-am împotmolit. Fără chipul tinerei bat pasul pe loc cu identificarea. Sunt sigur doar că scena se petrece în salonul casei familiei Morval, de pe rue Claude-Monet, am putut identifica tablourile de pe pereți. În cazul de față, dată fiind ținuta tinerei, genul de bluză albastră cu pătrățele deschise la culoare, ne-am putea gândi că este vorba de o menajeră, dar Patricia Morval nu suflă o vorbuliță în această privință, își petrece timpul dându-le afară unele după altele. În plus, după Maury, care a examinat textura hârtiei, fotografia ar fi veche de cel puțin vreo zece ani...

— Cum a murit Morval? întrebă brusc Béatrice.

— Înjunghiat, cu craniul sfărâmat, apoi înecat, răspunde din reflex Sérénac.

— Eu, una, i-aș fi tăiat și coaiele.

Sexy, enervantă, o femeie însărcinată... și afectuoasă... ca un șarpe care ți se încolăcește în jurul gâtului...

Sylvio zâmbește tâmp.

— Nu vrei să mergi la culcare, pui?

Puiul nu răspunde. Laurenç se amuză copios.

— Relația e mai veche de zece ani, sugerează Sylvio. Dacă fata ar fi rămas însărcinată, copilul ar avea...

— Zece ani! Și eu știu să socotesc. Văd unde bați, băiete, dar va trebui întâi să o găsim pe tânără înainte să ne întrebăm dacă, în plus, este și mamă... Acum e rândul tău, cu irlandeza ta...

— Riscă să cam dureze, șefu', nu mai bine continuați dumneavoastră?

Sérénac ridică o privire uimită.

— Dacă preferi... La mine, dimpotrivă, va dura puțin.

Fotografia circulă. Stéphanie Dupain și Jérôme Morval merg de-a lungul unui drum de pământ, probabil poteca de deasupra comunei Giverny. Stau în picioare unul lângă celălalt, destul de apropiați, ținându-se de mână.

— După cum constatați, e mai degrabă ceva cast pentru o relație extraconjugală, comentează Sérénac. Nu-i așa, Béatrice?

Sylvio este surprins, Béatrice clatină, moale, din cap.

— Mda, adaugă Bénavides. Doar că fotografia figura printre celelalte patru. Dacă le combinăm...

— Întocmai! Nu te-au învățat că nu trebuie să ai niciodată încredere în combinații, Sylvio? Este ABC-ul meseriei. Mai ales când ne sunt servite de un binefăcător anonim. În rest, știm deja totul despre fata din fotografie, Stéphanie Dupain, învățătoarea din sat. O revăd mâine ca să-i cer lista cu copiii din Giverny, ceea ce-i va face plăcere lui Sylvio, și pe deasupra ca să aflu ce program avea soțul ei în dimineața uciderii lui Morval.

Laurenç așteaptă un comentariu încurajator din partea lui Béatrice, dar ea și-a culcat capul pe umărul lui Sylvio și începe să facă ochii mici. Sylvio i-a ridicat șalul până la gât.

— Ia spune, Sérénac, cum e cu irlandeza ta?

— Alysson Murer, șoptește Sylvio fără să-și clinească o geană, înainte de toate, nu e irlandeză, ci englezoaică, din Durham, din nordul Angliei, în apropiere de Newcastle. Apoi, plaja din fotografie nu este în Irlanda, este Insula Sark.

— Sark nu este în Irlanda?

— Nu, e mult mai jos, o insuliță anglo-normandă de lângă Jersey, cea mai drăguță dintre toate, pe cât se pare...

— Iar Alysson a ta?

Béatrice a închis ochii. Răsuflarea ei pe ceafa lui Sylvio mișcă ușor o suviță de puf blond.

— E o poveste lungă, șoptește Bénavidés. Și, fără supărare pentru episcopul de Évreux, dar ea nu va contribui cu nimic la onoarea postumă a lui Jérôme Morval.

A ȘASEA ZI – SMINTIRE

18 mai 2010

(Moulin des Chennevières)

21.

După cum ați înțeles deja, camera mea și baia sunt situate sus de tot, în donjonul Moulin des Chennevières, turnulețul pătrat cu bârne aparente. Două odăi minuscule în care nimeni altcineva în afară de o babă nebună n-ar vrea să locuiască.

Îmi leg încet părul. M-am hotărât. Trebuie să ies să mă văd cu Patricia Morval în această dimineață. Mă uit urât la pata întunecată de pe parchet. Cea mai mare parte a hainelor pe care le-am purtat ieri la înmormântare sunt încă ude. S-au zvântat toată noaptea, eram prea obosită, n-am avut grijă, le-am întins acolo, în sală. Era o băltoacă de dimineață, degeaba am șters-o, rămâne o urmă de lemn ud. Sunt conștientă că nu e decât apă, că lemnul se va usca. Dar pata mă obsedează, chiar dedesubtul *Nuferilor* mei negri, în plus.

Pesemne vă spuneți că sunt cu adevărat o babă bolnavă. Nu-i așa? În această privință nu vă înșelați. Mă apropii de fereastră. Donjonul meu are cel puțin un avantaj: în tot satul Giverny, nu există un post mai bun de observație. Din cuibul meu de vultur domin pârâul Epte, pajiștea, până la Île aux Orties, grădinile lui Monet, Chemin du Roy până la sensul giratoriu...

E miradorul meu. Rămân acolo cu orele uneori.

Până mi se-apleacă.

Cine-ar fi putut crede că voi deveni așa ceva: o scorpie care-și petrece viața în spatele unor geamuri cenușii, spionând vecinele, necunoscuții, turiștii?

Intriganta satului.

Ciufută, fără eleganță.

Așa stau lucrurile.

Uneori mă ostenește fluxul neîntrerupt al mașinilor, al autocarelor, al bicicletelor, al pietonilor de pe Chemin du Roy. Ultimii metri din calvarul pelerinilor impresionismului.

Alteori, nu. Există și surprize plăcute, ca adineaori.

Motocicleta care încetinește ca să ia curba chiar după Moară, spre sat, pe rue Colombier. E cu neputință să n-o vezi.

Inspectorul Laurenç Sérénac în persoană!

Observ. Nimeni nu mă poate vedea, nimeni nu mă poate bănuși. Și dacă s-ar prinde cineva de tertipurile mele, s-ar schimba ceva? Ce poate fi mai firesc decât o babă cârcotașă și clevetitoare care scrutează fiecă detaliu, în fiecare dimineață, zi după zi, ca un pește roșu cu ochi bulbucăți care uită totul la fiecare tură de acvariu?

Cine ar avea încredere într-un astfel de martor?

Între timp motocicleta polițistului a luat curba pe rue Colombier. Iată, deci, întoarcerea inspectorului Sérénac, ce se îndreaptă către marele dezastru.

22.

Laurenç Sérénac parchează motocicleta în piața primăriei, sub un tei. De data asta n-a lăsat nimic la voia întâmplării, și-a programat sosirea în fața școlii la câteva minute după terminarea orelor. De altfel s-a întâlnit pe drum, pe rue Claude-Monet, cu mai mulți copii plini de admirație pentru motocicleta lui Tiger Triumph T100. Pentru puști e vorba aproape de o piesă de colecție...

•

Stéphanie stă cu spatele la el. Pune la păstrare desene de copii într-o mapă mare din carton. El s-a hotărât să vorbească primul, ar fi, crede el, cea mai bună modalitate să nu se bâlbâie, înainte ca ea să se întoarcă, înainte ca ea să aștearnă asupra lui peisajul infinit al privirii ei.

— Bună ziua, Stéphanie. M-am întors, cum am promis, pentru lista copiilor.

Învățătoarea îi întinde o mână blândă, încununată cu un zâmbet sincer. Zâmbetul unui deținut chemat la vorbitor, își închipuie Sérénac, fără să știe de ce tocmai acea imagine îi vine în minte.

— Bună ziua, domnule inspector, v-am pregătit totul. Aveți tot ce mi-ați cerut în plicul de pe birou.

— Mulțumesc. Vă mărturisesc, am un adjunct care crede cu tărie în această ipoteză, din cauza feliicitării găsite în buzunarul lui Jérôme Morval...

— Nu și dumneavoastră?

— Nu știu. Aveți o perspectivă mai bună decât a mea. Ca să vă spun totul, cred că adjunctul meu a ticluit ipoteza că Jérôme Morval ar fi putut avea un copil nelegitim, în urmă cu vreo zece ani. Ați prins ideea...

— Doar atât?

— Nu vi se pare ceva credibil? Printre elevii dumneavoastră, n-aveți niciunul cu un asemenea profil?

Stéphanie apucă plicul alb, apoi îl lipește de pieptul inspectorului.

— Să scormoniți prin viața intimă a cățelandrilor mei e treaba dumneavoastră. Nu a mea!

Sérénac nu insistă. Privește sala de clasă, prefăcându-se că-și caută cuvintele. De fapt, inspectorul știe perfect ce urmează să spună, și-a tot sucit și răsucit vorbele în minte tot drumul de la Vernon la Giverny, ca pe o veche gumă de mestecat. Ochii i se aștern pe culorile pastelate de pe afișul concursului „Pictori în devenire / International Young Painters Challenge”. Remarcă faptul că Fundația Robinson este menționată și pe alt afiș lipit în clasă, care laudă, în engleză, interesul manifestat de National Gallery din Cardiff, pe fundalul unui peisaj de landă pictat de Sistyey. După o tăcere calculată, Sérénac se avântă:

— Stéphanie, dumneavoastră cunoașteți bine satul?

— Aici m-am născut!

— Caut un ghid... Cum să vă spun, am nevoie să simt Giverny, să înțeleg... Cred că doar așa voi putea face progrese în această anchetă.

— „Să observe și să imagineze”, ca pictorii?

— Exact.

Își zâmbesc.

— OK, vin cu dumneavoastră. Pun ceva pe mine și vin.

Stéphanie Dupain și-a pus o jachetă din lână peste rochia galben-pai. Discutând, merg pe rue Claude-Monet, coboară pe rue Grands-Jardins, se întorc spre rue Milieu, ca să treacă din nou peste pârâu, de cealaltă parte a Chemin du Roy, chiar în fața Moulin des Chennevières. Stéphanie și-a plimbat de sute de ori copii din clasă pe străzile din Giverny. Cunoaște toate anecdotele și i le împărtășește inspectorului. Îi explică faptul că fiecare ungher al satului, aproape fiecare casă, dar și fiecare copac, este conservat și admirat undeva, la celălalt capăt al planetei, într-un muzeu prestigios, pus în ramă și lăcuit.

Picturi cu origine controlată!

From Giverny. Near Giverny. Normandy.

— În locul ăsta, precizează Stéphanie cu un zâmbet un pic ciudat, călătoresc pietrele și florile... Nu cei care locuiesc aici!

Traversează Chemin du Roy. Râul care curge pe sub punte ca să se facă apoi nevăzut pe sub o boltă din cărămidă, spre Moulin des Chennevières, aduce o răcoare părelnică. Stéphanie se oprește la câțiva metri în fața morii.

— Casa asta ciudată m-a atras mereu. Pe bune. Nu știu de ce...

— Pot să fac o sugestie? Întreabă Sérénac.

— Vă rog...

— Vă amintiți cartea pe care mi-ați încredințat-o? *Aurélien*, de Aragon. Mi-am petrecut o bună parte din noapte în tovărășia ei. Aurélien și Bérénice... Iubirea lor imposibilă... În capitolele petrecute la Giverny, Bérénice locuiește într-o moară. Aragon nu precizează care anume, dar dacă urmărm literal descrierile, nu poate fi decât aceasta.

— Credeți? Vi se pare că în această moară Aragon o face să se plictisească pe melancolica Bérénice, împărțită între cele două iubiri ale ei, rațiunea și absolutul...

— Șșt... Nu-mi povestiți cum se termină!

Înaintează spre poarta mare din lemn. E deschisă. O adiere suflă de-a lungul văii. Stéphanie tremură puțin. Laurenç se abține s-o ia în brațe.

— Îmi pare rău de Aragon, Stéphanie, dar pentru polițaiul care moțăie înăuntrul meu, moara este mai ales casa cea mai apropiată de locul în care a fost asasinat Jérôme Morval...

— Asta nu e treaba mea... Competențele mele se limitează la cele de ghid turistic... Dacă vreți să știți, această moară are o istorie bogată. Fără ea, de altfel, grădina lui Monet n-ar fi existat niciodată, nici măcar *Nuferii*. Pârâul este în realitate un canal săpat de călugări în Evul Mediu ca să alimenteze moara. Pârâul trecea ceva mai în amonte, printr-un câmp, pe care-l va cumpăra Monet, cu secole mai târziu, și în care-și va săpa heleșteul...

— Și apoi?

— Moara i-a aparținut multă vreme lui John Stanton, un pictor american care, pare-se, ținea mai bine în mână racheta de tenis decât penelurile. Dar dintotdeauna, fără să se știe cu adevărat de ce, pentru copiii din sat Moulin des Chennevières este moara vrăjitoarei.

— Brr...

— Priviți, Laurenç... Unde vă arăt eu. Stéphanie îl apucă de mână. El se lasă condus cu încântare.

— Uitați-vă la cireșul imens din mijlocul curții. E un copac centenar! Joaca preferată a copiilor din Giverny, de generații întregi, este să intre în curte și să fure cireșe...

— Dar poliția ce păzește?

— Așteptați, uitați-vă în continuare. Vedeți, printre frunze, acele reflexii care strălucesc la soare? Sunt fâșii de hârtie argintie. Simple bucăți de hârtie argintată decupate în formă de panglici. Niște prostioare. Sunt folosite ca să țină la distanță păsările care pradă cireșele mai ceva ca țâncii de pe-aici. Dar, pentru băieții din sat, există un gest mult mai cavaleresc decât furatul cireșelor...

Ochii mov ai lui Stéphanie scânteiază de fantezie, că ai unei adolescente. Tot ce-i mai luminos în *Nuferii* lui Monet! Orice melancolie pare să fi dispărut din ei. Ea continuă fără să-i lase inspectorului vreme să-i răspundă:

— Cavalerul trebuie să fure, cu grăbire, câteva panglici de argint și să i le dăruiască prințesei inimii sale, să și le prindă-n cosițe.

Râde, ducându-i mâna lui Laurenç la cocul ei improvizat...

— Probele materiale, domnule inspector...

Degetele lui Laurenç Sérénac se pierd în pletele lungi, de culoarea castanei. El șovăie să-și ducă gestul mai departe. E cu neputință ca Stéphanie să nu-i simtă tulburarea.

Oare ce urmărește? Cât e improvizatie? Cât e premeditare?

Hârțiile argintii care-i țin discret părul învățătoarei îi scârțâie sub degete. El își trage mâna înapoi, de parcă se temea că-i va lua foc. Zâmbește, se bâlbâie, pesemne că pare nătâng.

— Sunteți o femeie uimitoare, Stéphanie... Chiar sunteți. Să purtați panglici de argint în plete! Presupun că e indiscret să vă întreb ce cavaler din slujba domniei voastre vi le-a dăruit?

Ea-și aranjează părul la loc, cu naturalețe.

— Pot doar să vă spun, ca să vă liniștiți, că nu e vorba de Jérôme Morval! Nu era deloc genul lui romantismul de puștoaică. Dar să nu vă închipuiți mistere unde nu există, domnule inspector, într-o clasă sunt mulți băieți cărora le face plăcere să facă daruri învățătoarei lor. Mergem mai departe?

Mai fac câțiva pași de-a lungul pârauului și ajung chiar în fața spălătoriei, chiar la locul în care, cu câteva zile mai devreme, corpul lui Jérôme Morval zăcea în apă.

Se gândesc, inevitabil, la asta.

Între ei își face loc tăcerea. Stéphanie încearcă o diversiune:

— Claude Monet este cel care a oferit această spălătorie satului. Pe aceasta, ca pe mai multe altele în comună. Încerca, prin daruri, să se facă acceptat de localnici...

Sérénac nu răspunde. Se îndepărtează un pas, se amuză să urmărească dansul plantelor acvatice de pe fundul pârauului. Vocea îi șfichiue:

— Trebuie să v-o spun, Stéphanie, soțul dumneavoastră este pe cale să devină suspectul principal al anchetei.

— Poftim?

Fantezia de adolescentă și-a luat zborul ca o pasăre speriată.

— Țineam doar să vă informez. Zvonurile despre dumneavoastră și Morval... Gelozia lui...

— E ridicol! Ce insinuați, domnule inspector? V-am spus deja că între mine și...

— Știu, dar...

Sérénac scormonește cu picioarele prin noroiul de pe mal. Ploaia de ieri a șters orice urmă de pas.

— Soțul dumneavoastră are cizme, Stéphanie?

— Puneți deseori întrebări așa de stupide?

— Întrebări de polițai. Îmi pare rău... dar nu mi-ați răspuns.

— Bineînțeles, Jacques are cizme. Ca toată lumea. Ba chiar le are în picioare în acest moment, a ieșit la vânătoare cu niște prieteni.

— Nu-i deloc sezonul de vânătoare, totuși...

Răspunsul învățătoarei este sec și precis:

— Proprietarul dealului de deasupra cărării Astragale, Patrick Delaunay, a obținut o autorizație de rărire a iepurilor sălbatici în afara rezervelor de vânătoare și a sezoanelor obișnuite. Iepurii mișună prin iarba din zonele calcaroase. Oamenii dumneavoastră pot verifica, există un dosar la Direcția Departamentală a Agriculturii cu lista parcelelor în cauză, a daunelor provocate de animale și a vânătorilor cu care Delaunay declară că se asociază pentru răririi. De fapt, toți prietenii lui din Giverny, printre care și soțul meu. Totul se negociază, domnule inspector. Astfel mitraliază tot anul în deplină legalitate.

Sérénac se încruntă, ca pentru a da de înțeles că memorează fiecare detaliu, chiar dacă nu-și notează nimic.

— Bine, mulțumesc, vom verifica. Veți primi vizita adjunctului meu sau a unui agent. Liniștiți-vă, sunt mult mai puțin indiscreți decât mine. Stéphanie, ce făcea soțul dumneavoastră în dimineața dramei?

Stéphanie înaintează spre mal, apucă o frunzuliță de salcie cu degetele.

— Deci numai ca să mă puteți interoga despre scena crimei mi-ați propus să vin aici, domnule inspector? Ca să mă pregătiți psihologic, cum se spune...

Sérénac bâiguie:

— S... să nu credeți că...

— Jacques era la vânătoare în dimineața aceea, îl întrerupe Stéphanie. Plecase cu noaptea-n cap. Dar asta se întâmplă deseori, în această perioadă a anului, când vremea o permite... După cum vedeți, soțul meu n-are alibi. Dar

nici mobil... Faptul că Jérôme Morval mă curtase discret nu constituie vreunul... Ne-am plimbat uneori prin împrejurimi, ca în acest moment, vorbeam despre pictură, era interesant, cultivat. Relația mea cu Jérôme Morval se oprește aici. Vedeți, nu există suficiente motive pentru o crimă.

Ochii lui Stéphanie Dupain urmăresc apa pârâului, apoi se îndreaptă spre Laurenç Sérénac.

De nepătruns.

— Uitați, domnule inspector. Aș putea aluneca pe acest pământ ud, v-aș putea cădea în brațe. Cineva ar putea să ne zărească... Să observe. Să imagineze. Să ne fotografieze. E ceva frecvent pe aici. Totuși suntem de acord amândoi că nu se va fi petrecut nimic.

Sérénac nu se poate împiedica să arunce o privire în jur. Nu distinge decât câțiva trecători îndepărtați, pe pajiște. În afară de Moulin des Chennevières nu reperează nicio altă locuință. Bâiguie un răspuns:

— Scuzați-mă, Stéphanie. Eu... Nu e decât o ipoteză... Poate c-am exagerat când am folosit expresia „suspect principal”...

Ezită, o clipă, să continue.

— De... de fapt, după adjunctul meu, inspectorul Bénavides, și cred că are dreptate, ar există trei mobile posibile pentru a explica de ce a fost asasinat Jérôme Morval: gelozia, ca urmare a numeroaselor lui amante, traficul cu opere de artă legat de pasiunea lui pentru pictură sau un fel de secret legat de un copil...

Stéphanie cugetă o clipă. Vocea îi capătă un ton ironic, tulburător:

— Dacă vă urmăresc, eu aș fi, deci, principala dumneavoastră suspectă... Cele trei mobile duc către mine, nu? Stăteam uneori de vorbă cu Morval, organizez un concurs de pictură... Și cine-i cunoaște mai bine ca mine pe copiii din sat?

Ea își mușcă buzele de cretă roz și-i întinde pumnii închiși, de parcă nu așteptau decât să li se pună cătușele.

Sérénac se străduiește să râdă.

— Nimic nu vă acuză, dimpotrivă! Din ce mi-ați declarat, nu erați amanta lui Morval, nici nu pictați... Și nu aveți copii.

Cuvintele dezinvolve ale inspectorului i se împotmolesc pe dată în gâtleej. Brusuc, un vâl întunecat îi acoperă ochii lui Stéphanie, de parcă vorbele lui Sérénac i-ar fi provocat o angoasă intensă.

Coarda unei viori care se rupe.

Nu se poate preface în asemenea hal, îi trece lui Sérénac prin minte. Își amintește ce tocmai spusese.

Nu erați amanta lui Morval.

Nu pictați.

Nu aveți copii.

Toată atitudinea lui Stéphanie dovedește că s-a înșelat... că una dintre acele afirmații este falsă.

Cel puțin una.

Care dintre ele? Poate avea vreo legătură cu ancheta lui, cu asasinatul? Încă o dată, Laurenç Sérénac are impresia că înaintează într-o mlaștină, că se împotmolește în detalii fără nicio legătură între ele.

•

Se întorc agale spre școală pe rue Colombier fără să mai adauge un cuvânt. Se despart, tulburați, cuprinși de o stânjeneală inexprimabilă.

— Doamnă Stéphanie, conform formulei uzuale, vă voi cere să rămâneți la dispoziția poliției.

El o spune cu un zâmbet. Ea îi răspunde cu o căldură forțată:

— Cu mult drag, domnule inspector. Nu sunt greu de găsit. Sunt fie la școală, fie acasă, chiar deasupra școlii.

Ea arată cu privirea lucarna rotundă de la mansardă.

— Universul meu nu e foarte întins, după cum puteți constata... A, ba da. Peste trei zile, dimineața, îi duc pe copii din sat să viziteze grădinile lui Monet.

Stéphanie fuge spre clasă. Movul deschis al irișilor ei continuă să picure mult timp în gândurile lui Sérénac, deformând realitatea a tot ce înțelesese, recompunând-o într-un tablou straniu, zugrăvit cu gesturi dezordonate de penel.

Stéphanie Dupain.

Ce rol joacă ea în povestea asta?

Suspectă? Victimă?

Tânăra îl descumpănește, ceva de speriat. Singura atitudine rezonabilă ar fi să renunțe singur la dosar, să-i telefoneze judecătorului de instrucție, să-i încredințeze totul lui Sylvio sau oricărui alt polițai.

O certitudine, una singură, îl reține totuși.

Intuiția pe care nu și-o explică, sentimentul sfâșietor că Stéphanie Dupain îl cheamă în ajutor.

Din donjonul meu, n-am pierdut nimic din scenă. Cei doi plimbăreți de sub cireșul meu, panglicile de argint din pletele femeii, noroiul de pe încălțăminte, chiar în fața decorului crimei.

În fața locuinței mele!

Aș greși dacă m-aș lipsi de așa ceva, nu vi se pare? Povestea lor nu vi se pare în mod banal evidentă? O poveste de dragoste între chipeșul inspector debarcat de nicăieri și învățătoarea care-și așteaptă salvatorul! Sunt încă tineri, sunt frumoși. Sunt la cârma destinului lor, ce li se așterne înaintea.

Totul e pregătit...

Încă vreo câteva întâlniri... Iar carnea va face restul.

•

Plec din turnul meu. Îmi blestem zilele. Am nevoie de secunde bune să cobor fiecare treaptă. Îmi va mai lua câteva minute să zăvorăsc cele trei încuietori. Ba chiar mi-e greu să închid ușa din stejar, e la fel de greoaie și de bătrână ca mine. S-ar crede că balamalele îi ruginesc în fiecare noapte. Fiecare cu reumatismele lui, pe cât se pare.

Mă gândesc din nou la polițai și la învățătoare. Da, ăștia doi visează să crape tabloul. Să iasă din ramă. Fuga le este programată pe o motocicletă cromată care-ți ia ochii. Ce fată n-ar visa o asemenea fugă, nu-i așa?

Mai puțin dacă un grăunte de nisip se strecoară între roțițele mecanismului, evident. Mai puțin dacă altcineva le scrie altfel povestea.

— Haide, Neptun!

Merg. Merg. Ca de multe ori, o scurtez prin parcare Muzeului de Artă Americană. Trec prin fața clădirii. Ca de obicei, ponegrec de una singură arhitectura hidoasă gen casă cubică din anii 1970. Știu, bineînțeles, o grădină mare fusese prevăzută ca să ascundă muzeul. Au plantat în fața lui un labirint de lemn câinesc și de tuia, cu ani în urmă. Ei îi spun grădină impresionistă. Eu aș vrea... Dar cunosc destui de prin preajmă care n-ar dori deloc gardurile vii. Acum că francezii au răscumpărat proprietatea de la americani și au făcut din ea Muzeul Impresionismelor, poate că vor rade totul! Vă spun, dacă mi-ar cere părerea, aș fi mai degrabă pentru.

Mă rog, eu oricum o să mor înainte să se întâmple toate astea. Deocamdată s-au mulțumit să pună pe câmp, în spatele muzeului, patru câpițe de fân, ca pe vremuri, nu mai lipsește decât furca înfiptă în ele. Mie mi se par cam bizare, în spatele arbuștilor de tuia, dar la urma urmei toate astea par să le fie pe plac, adesea turiști încântați pozează în fața lor.

Când eram mai tânără urcam deseori în spatele muzeului, după Galeria Cambour. Vederea acoperișurilor muzeului, în formă de terasă, năpădite de vegetație, este puțin cunoscută de turiști, dar destul de surprinzătoare. Chiar dacă priveliștea cea mai frumoasă rămâne cea de pe colina de deasupra castelului de apă. Când te lasă picioarele, îți rămân amintirile...

•

O țin înainte. Bastonul meu instabil hârșăie pavajul. Între timp, un grup de cinci mă depășește, bătrâni, mă rog, nu la fel de vârstnici ca mine; vorbesc englezește. Mereu e așa, în timpul săptămânii Giverny e la fel de pustiu ca oricare alt sat. Cu excepția autocarelor *tour operators*... Trei sferturi dintre vizitatorii care coboară din autocar vorbesc englezește și fac un du-te-vino pe rue Claude-Monet, merg până la biserică și se întorc pe același drum. La dus privesc galeriile, iar la întoarcere cumpără. În weekend e diferit, debarcă parizienii, apoi câțiva normanzi.

Chiar dacă grupul din fața mea ia distanță, înaintez și eu, în ritmul meu. Mi-ar plăcea să pot iuți pasul când trec prin fața Galeriei Kandy. Amadou Kandy ține cea mai veche galerie de artă din Giverny.

De treizeci de ani îl tot văd. De treizeci de ani mă calcă pe nervi...

Ghinion!

Magazinul lui de artă seamănă cu un fel de peșteră a lui Ali Baba. El iese prag de cum mă vede.

— Deci, frumoaso, mereu umbli creanga pe străzi, ca o fantomă?

— Bună ziua, Amadou. Scuză-mă, mă grăbesc...

El izbucnește în râsul lui zgomotos de uriaș senegalez. Din câte știu, e singurul african din sat. Uneori îmi petrec ceva mai mult timp cu el. Îmi povestește despre afacerile lui, despre visurile de a negocia și el, cândva, un Monet. Jackpot... Niște *Nuferi*, oricare. Fie și negri, de ce nu... Uneori și el dă târcoale morii. Amadou Kandy avea multe învârteli cu Jérôme Morval. Trebuie să rămân neîncrezătoare. Am mai aflat că a avut treabă cu poliția, nu cu mult timp în urmă.

•

Merg mai departe. Rue Claude-Monet mi se pare pe zi ce trece mai interminabilă. Turiștii se dau din calea mea ca să-mi facă loc. Uneori am parte de nătărăi care mă fotografiază, de parcă aș face parte din peisaj...

Numărul 71.

Am ajuns!

Mă uit cu atenție la numele de pe cutia de scrisori. „Jérôme și Patricia Morval”, de parcă perechea ar trăi în continuare sub același acoperiș. O înțeleg pe Patricia. Nu e ușor să râcăi o etichetă cu numele unui mort pe ea.

Sun la intrare. De mai multe ori. Iese.

Pare uimită.

Și cum să nu fie? De luni întregi n-am mai schimbat mai mult de două vorbe, bună ziua pe stradă, cel mult. Intru, mă apropii, aproape că-i șoptesc la ureche:

— Trebuie să-ți vorbesc, Patricia... Am să-ți spun mai multe lucruri. Unele aflate, altele înțelese de mine...

Când îmi face loc să trec, văd că e palidă. De la cei doi *Nuferi* imenși de pe culoar mă ia cu amețeală. Mai puțin ca pe Patricia, se vede treaba. Am impresia că va leșina.

Mereu a fost cam slabă de înger Patricia noastră.

Bâiguie:

— E... e ceva legat de uciderea lui Jérôme?

— Da... printre alte confidențe.

Șovăi. În pofida a orice, chiar dacă nu mai am nimic de pierdut, nu-i ușor să-i trântesc în față acest gen de mărturisire. Aș vrea să vă văd pe voi în locul meu. Aștept să se așeze într-un fotoliu de piele din salon înainte să i-o trântesc:

— Da, Patricia, este ceva legat de uciderea lui Jérôme. Eu... eu cunosc numele ucigașului.

24.

Sylvio Bénavides se întreabă de secunde bune ce naiba caută crocodilii în heleșteul cu nuferi. Bănuiește că e un fel de interpretare liberă a pictorului, un anumit Kobamo, dar se întreabă și dacă nu cumva există un mesaj ascuns? Ca să-și ușureze așteptarea, numără crocodilii din tablou, Kobamo i-a ascuns cam peste tot pe sub nuferi. Ochi, nări, cozi.

În spatele lui, ușa galeriei de artă se deschide și-l lasă pe Laurenț Sérénac să intre. Inspectorul Bénavides îi zâmbește ușurat lui Amadou Kandy.

— V-am spus eu că nu mai întârzie mult.

Amadou Kandy ridică mâinile cu încetineală. Proprietarul senegalez al galeriei măsoară pesemne cam cât doi turiști japonezi. E îmbrăcat într-o tunică africană largă, ale cărei motive amestecă într-un *patchwork* improbabil imprimeuri africane și tonuri pastel.

— Nu-mi făceam griji, domnule inspector, îmi dau seama că timpul meu este cu mult mai puțin prețios decât al domniilor voastre.

Galeria Kandy seamănă cu un imens talcioc. Pânze de orice format sunt îngrămădite în fiecare ungher al încăperii, dându-i magazinului un farmec

de muzeu surprins în timp ce se mută și dăruindu-i turistului cunoscător iluzia că poate negocia o afacere bună la acest proprietar de galerie grozav de dezordonat.

Amadou Kandy e un șmecher.

Inspectorii s-au așezat pe unde au putut. Sylvio Bénavides, pe o treaptă a scării, între două cutii de carton, iar lui Laurenç Sérénac fesele îi sunt despărțite de marginea unui lădoi de lemn în care se pierd litografiile în cărbune.

— Domnule Kandy, îl cunoșteți bine pe Jérôme Morval... începe Sérénac.

Amadou Kandy a rămas în picioare.

— Da, Jérôme era un amator de artă luminat. Discutam, îi dădeam sfaturi. Era un om cu gust... Am pierdut un prieten.

— Dar și un bun client.

Sérénac a sărit primul la atac. S-ar spune că durerea de fund îl face agresiv. Kandy nu se desparte de zâmbetul lui de pastor.

— Dacă doriți... e meseria dumneavoastră să gândiți așa, domnule inspector.

— Bine, mă veți ierta, așadar, dacă intru direct în miezul problemei. Jérôme Morval vă încredințase misiunea de a-i găsi un tablou cu *Nuferi*?

— Și ce bine vă faceți meseria, spune Kandy, râzând scurt. Da, printre alte investigații, Jérôme îmi ceruse să fiu atent la piața operelor lui Claude Monet.

— Niște *Nuferi* anume?

— Da... Între noi fie spus, era ceva fără speranță, Jérôme o știa, dar îi plăceau provocările un pic nebunești...

— De ce dumneavoastră? intervine Bénavides.

Amadou Kandy întoarce capul. Abia acum își dă seama că stă în picioare, drept între cei doi inspectori.

— Cum adică, de ce eu?

— Da, de ce Morval vi se adresase dumneavoastră și nu altui proprietar de galerie de artă?

— Și de ce nu eu, domnule inspector? Credeți că nu sunt expertul potrivit?

Kandy își forțează zâmbetul alb, făcând ochii mari.

— Dacă ar fi fost vorba despre arte primitive, de acord, dar să pui în sarcina unui senegalez o cercetare despre impresionisti... Liniștiți-vă, domnule inspector, Jérôme mi-a încredințat și misiunea de a găsi un corn de gazelă magică...

Sérénac râde sincer, îndreptându-și spatele.

— Sunteți șmecher, domnule Kandy, colegii ne-au prevenit. Dar acum ne grăbim... Prin urmare...

— Totuși nu păreați foarte grăbit adineaori...

— Adineaori?

— Adineaori. Acum o oră sau două. Ați trecut prin fața galeriei, dar m-am ferit să vă deranjez, păreați foarte concentrat la explicațiile ghidei dumneavoastră.

Lui Bénavides detaliul îi dă de gândit. Sérénac și-o încasează.

— Chiar sunteți un șmecher, Kandy.

— Giverny este un sătuc, spune proprietarul galeriei întorcându-se spre ușă, doar două străzi.

— Am mai auzit asta...

— Acestea fiind spuse, domnule inspector, ca să fiu cinstit până la capăt, nu pe dumneavoastră v-am remarcat, ci pe ghida dumneavoastră, învățătoarea noastră drăguță din Giverny. Doar ce v-am văzut și mi-am spus ceva de genul: „Tipul are o baftă fenomenală”. Știți, n-a lipsit mult să fac copii, doar pentru a avea plăcerea de a-i duce la școală și de a o întâlni acolo pe Stéphanie Dupain în fiecare dimineață...

— Ca prietenul dumneavoastră Morval.

Kandy se retrage puțin, ca să-i poată cuprinde în câmpul vizual pe amândoi polițiștii așezați.

— Atâta că Jérôme nu avea copii, răspunde proprietarul galeriei. Și dumneavoastră sunteți un șmecher, domnule inspector.

El se întoarce spre Sylvio.

— Iar dumneavoastră, dimpotrivă, sunteți genul care scormonește. Cred că formați un duo împreună. Cum să vă descriu perechea... Maimuța și furnicarul? V-ar conveni?

Sérénac se răsucește, mutându-și greutatea de pe o fesă pe cealaltă.

— Născociți deseori proverbe africane?

— Tot timpul, dă culoare locală, clienții mei o adoră. Născocesc proverbe pentru perechi, găsesc porecle de animale pentru domnul și pentru doamna. Este micul meu truc comercial. Nici nu vă închipuiți cât de bine funcționează.

— Merge și cu perechile de polițai?

— Mă adaptez.

Sérénac se amuză mult. Bénavides, în schimb, pare agasat. Picioarele sale lovesc repetat prima treaptă a scării.

— O cunoșteți pe Alysson Murer? spune el brusc.

— Nu...

— Prietenul dumneavoastră, Morval, în schimb, o cunoștea.

— Da?

— Vă plac poveștile, domnule Kandy?

— Le ador, bunicul meu le povestea întregului meu trib, înainte de culcare. Asta înlocuia televizorul. Înainte, se prăjeau greieri...

— Nu întindeți coarda prea tare, domnule Kandy.

Bénavides se agață de balustrada scării interioare, se ridică, își întinde puțin membrele anchilozate și-i întinde o fotografie proprietarului galeriei. Alysso Murer, pe plaja din Sark, lungită alături de Jérôme Morval.

— După cum o puteți constata, comentează Sylvio, este vorba despre una dintre prietenele intime ale prietenului dumneavoastră Jérôme Morval.

Amadou Kandy apreciază, ca un cunoscător, fotografia. Sérénac preia ștafeta de la adjunctul său:

— Din fotografie s-ar putea crede că miss Murer este mai degrabă o fată drăguță, dar în realitate Alysso a noastră are o față, să spunem, ingrată. Nimic foarte răutăcios, vom spune doar că n-are vreun farmec anume. Cum suntem polițai iscusiți, spune Laurenç, făcându-i cu ochiul lui Sylvio, iscusiți și scormonitori, ne-am spus că dă cu virgulă când o comparăm pe această Alysso cu celelalte cuceriri ale lui Jérôme Morval. Nu-i ciudat, domnule Kandy? De ce să fi flirtat Jérôme Morval cu această tânără banală care lucrează în contabilitatea unei firme de asigurări din Newcastle?

Amadou Kandy le înapoiază fotografia polițiștilor.

— Poate doar trebuie să vă relativizați judecata estetică. Această domniță este englezoaică...

Încă o dată, Sérénac nu se poate împiedica să râdă, riscând să cadă pe spate în lădoiul cu litografii. Bénavides asigură interimatul.

— Îmi voi continua povestea, domnule Kandy, dacă-mi permiteți. Alysso nu are drept familie decât o bunică, Kate Murer, care locuiește de când se știe într-o casă de pescar pe Insula Sark, o biată căscioară prăpădită care se dărăpănează pe măsură ce trece timpul. Acasă, Kate Murer nu posedă decât vechituri lipsite de valoare, bibelouri, bijuterii de duzină, o întreagă serie de tablouri de demult pe care nu le-ar vrea nimeni, veselă ciobită și chiar o reproducere a unor *Nuferi* de Monet, o pânză mică, 60 pe 60. Kate e foarte atașată de această pânză, la fel ca de toate celelalte, nu pentru valoarea lor, vă dați seama, ci pentru că e tot ce-i mai rămâne de la familia ei. Vă vorbesc despre Kate pentru că Jérôme Morval s-a dus de mai multe ori pe Insula Sark cu tânăra Alysso Murer. Cu această ocazie s-a împrietenit și cu bunica ei. Când ești un polițai scormonitor, vedeți dumneavoastră, domnule Kandy,

genul furnicar, îți pui atunci inevitabil o întrebare: dar ce naiba căuta¹⁴ Jêrôme Morval la bătrâna englezoaică, pe afurisita de Insulă Sark?

25.

Patricia Morval observă silueta gârbovită și neagră care se îndepărtează. Bastonul scrâșnește pe asfaltul străzii Claude-Monet la fiecare pas al bătrânei care coboară către Moulin des Chennevières. Neptun o ajunge din urmă cam în dreptul agenției imobiliare Immo-Prestige. Patricia Morval se întreabă cât a durat acea întâlnire suprarealistă.

O jumătate de oră, poate?

Abia ceva mai mult.

Dumnezeule!

O singură jumătate de oră a fost de-ajuns ca să-i dea peste cap toate certitudinile. Patriciei Morval îi este greu să aprecieze consecințele celor auzite mai devreme. Trebuie să-i dea crezare acelei babe nebune? Și, mai ales, ce are de făcut acum?

•

Traversează culoarul, evitând să-și înece privirea în panourile lungi cu *Nuferi*. Ar trebui să stea de vorbă cu poliția despre cele aflate. Da, asta ar trebui să facă...

Șovăie.

La ce bun? În cine să mai aibă încredere?

Se uită țintă la florile ofilite care ies din vaza japoneză; își amintește fiecare detaliu al vizitei inspectorului Sérénac, privirea lui acuzatoare, felul lui de a evalua fiecare tablou agățat pe perete, stânjeneala lui de pe culoar în fața Nuferilor. Dumnezeule... Se întreabă din nou. În cine poate să mai aibă încredere?

Patricia se așază în salon, se gândește îndelung la conversația pe care tocmai a avut-o. Nu există decât o întrebare de pus, de fapt: dacă se mai poate repara ceva? Mai poate ea să inverseze cursul lucrurilor?

Patricia merge până la o cămăruță aproape în întregime ocupată de un birou și un calculator. Acesta este pornit. Pe *screensaver* se perindă o panoramă de fotografii cu peisaje însorite din Giverny. Patricia a început să fie interesată de Internet doar de câteva luni. Niciodată n-ar fi crezut că poate fi atât de pasionată de o tastatură și de un ecran. Totuși... a fost

¹⁴ Aluzie la o celebră replică a lui Gêronte din comedia lui Molière *Vicleniile lui Scapino* (1671): „Ce naiba căuta pe galera aia?”. Traducere de Aurel Baranga, în *Opere*, IV, ESPLA, București, 1958.

dragoste la prima vedere. De acum înainte, își petrece ore întregi on-line. Grație Internetului Patricia a redescoperit chiar Giverny, propriul ei sat. Fără Internet, ar fi bănuit oare că există, la un clic distanță, mii de fotografii cu satul ei, unele mai fascinante ca altele? Fără Internet, și-ar fi putut închipui oare miile de comentarii ale vizitatorilor, pe forumuri din lumea întreagă, unele mai entuziasmate ca altele? În urmă cu câteva luni, Patricia a rămas uluită de frumusețea unui site, Givernews. De atunci nu trece o săptămână fără ca ea să revină pe acel blog la incredibila lui poezie cotidiană.

Nu și astăzi!

Deocamdată, altceva caută Patricia pe web. Cursorul de la mouse i se pune pe steluța galbenă care îi marchează adresele preferate. Derulează meniul și se oprește pe site-ul Copainsdavant.linternaute.com.

Câteva clipe mai târziu, Patricia dă clic pe „Giverny” în motorul de căutare. Fotografia căutată o așteaptă. N-are cum să n-o vadă, de pe tot site-ul este singura fotografie a unei clase care datează de dinainte de război.

Din anul școlar 1936 – 1937, mai precis.

Pentru o clipă Patricia se întreabă ce-și închipuie internații care ajung pe acest site din întâmplare.

Ce caută aici fotografia unei clase din preistorie?

Cine mai caută prieteni, foști colegi de școală de-acum șaptezeci și cinci de ani?

Patricia se uită pe îndelete la chipurile cumiți ale elevilor din vechea fotografie. Dumnezeule, încă se chinuiește să creadă revelațiile pe care baba aia nebună tocmai i le-a încredințat. Să fie oare cu puțință? Oare n-a născocit totul? Ucigașul lui Jérôme poate fi cu adevărat cel pe care-l denunță, ultimul individ pe care l-ar fi bănuit?

Tremură din tot corpul, doar privind chipurile cenușii. Lacrimi reci îi curg din ochi. După o lungă ezitare, se ridică.

Știe ce va face, s-a hotărât. Trece din nou prin salon și mișcă din reflex cu câțiva centimetri statueta de bronz cu Diana la vânătoare de pe bufetul din lemn de cireș.

La urma urmei, ce mai are de pierdut acum?

Trage un sertar al bufetului și scoate din el o agendă veche, neagră. Se așază din nou în fotoliul din piele și formează numărul pe mobilul ei.

— Alo? Domnule comisar Laurentin, aici Patricia Morval.

O tăcere prelungită îi răspunde, la celălalt capăt al firului.

— Soția lui Jérôme Morval. Cazul Morval, chirurgul oftalmolog care a fost asasinat la Giverny, înțelegeți despre ce vreau să vă vorbesc...

Este rândul unei voci agasate să se exprime acum:

— Da... înțeleg, cum să nu. Oi fi eu la pensie, dar încă nu sufăr de Alzheimer...

— Știi, știi, de aceea vă și sun, am dat deseori peste numele dumneavoastră în ziarele regionale. Numai cuvinte de laudă... Am nevoie de dumneavoastră, domnule comisar... pentru... cum să-i spunem... să zicem, o contra-anchetă. O investigație paralelă cu ancheta oficială...

O tăcere îndelungată își face loc între cei doi interlocutori.

Numai cuvinte de laudă...

La celălalt capăt al firului, comisarul Laurentin nu se poate împiedica să se gândească din nou la anchetele cele mai importante din cariera lui. Anii petrecuți în Canada și intervenția lui în cazul Muzeului de Arte Frumoase din Montréal, în septembrie 1972, unul dintre cele mai mari furturi de opere de artă din istorie, optsprezece pânze ale unor maeștri dispărute, Delacroix, Rubens, Rembrandt, Corot... Reîntoarcerea lui la Comisariatul din Vernon, în 1974, și cea mai mare investigație a lui, cu unsprezece ani mai târziu, cu trei ani înainte de pensie, în noiembrie 1985, furtul a noua tablouri de Monet din Muzeul Marmottan, printre care faimosul tablou *Impresie la răsăritul soarelui*. El, Laurentin, împreună cu poliția specializată în artă, și anume OCBC, Oficiul Central de luptă împotriva traficului cu Bunuri Culturale, găsisse tablourile, până la urmă, în 1991, în Porto-Vecchio, la un bandit corsican, după ce trecuseră pe la un *yakuza* japonez, Shuinichi Fujikuma... Un caz de amploare națională, titluri mari în ziarele vremii... De-acum o veșnicie...

Laurentin rupe, în cele din urmă, tăcerea.

— Sunt la pensie, doamnă Morval. Pensia unui comisar de poliție nu are nimic excepțional din punct de vedere financiar, dar eu sunt mulțumit. De ce nu apelați la un detectiv privat?

— M-am gândit și la asta, domnule comisar. Bineînțeles. Dar niciun detectiv nu dispune de experiența dumneavoastră privind traficul cu opere de artă. Este o competență importantă în acest caz...

Vocea comisarului Laurentin este din ce în ce mai uimită:

— Ce anume așteptați de la mine?

— V-am trezit curiozitatea, domnule comisar? Vă mărturisesc, asta și speram. Vă voi descrie tabloul. Îl veți evalua. Nu credeți că judecata unui anchetator tânăr, lipsit de experiență, care s-ar îndrăgosti prosteste de principala suspectă sau de soția principalului suspect ar fi deosebit de perturbată? Credeți c-ar fi în stare să-și ducă investigația la capăt? Cu obiectivitate? Cu discernământ? Credeți că se poate avea încredere în el că va scoate adevărul la lumină?

— Nu e de capul lui. Are un adjunct... o echipă...

— Influențați de el, lipsiți de inițiativă...

Comisarul Laurentin tușește la capătul firului.

— Scuzați-mă. Sunt un fost polițai de aproape optzeci de ani. N-am mai călcat într-un comisariat de poliție de zece ani. Tot nu înțeleg ce anume așteptați de la mine...

— Vă voi stârni și mai mult curiozitatea, atunci, domnule comisar. Pentru că încă mai citiți ziarele, vă sfătuiesc să consultați rubrica de necroloage. Paginile locale. Vă va interesa, sunt sigură.

Vocea comisarului Laurentin devine aproape ironică:

— O voi face, doamnă Morval. Vă dați seama, lupu-și schimbă părul, dar năravul ba. Ghicitorile dumneavoastră stranii sunt o alternativă la planșele mele de sudoku, nu în fiecare zi o astfel de solicitare îi dă peste cap rutina unui bătrân polițai holtei. Dar tot nu văd unde vreți să ajungeți.

— Ați dori să fiu și mai precisă? Asta-i, nu-i așa? Să spunem atunci că un inspector prea tânăr ar fi poate prea interesat de pictură, de artă în general, de *Nuferi*... și nu suficient de mult de oamenii în vârstă.

Tăcerea se prelungește, înainte de răspunsul comisarului.

— Presupun că ar trebui să fiu flatat de aluziile dumneavoastră, dar mi-am lăsat tot trecutul de polițai departe, în urmă. Pe bune, nu mai sunt la zi. Dacă așteptați de la mine o contraanchetă, nu cred că vă adresați omului potrivit. Luați legătura cu poliția specializată în artă. Am colegi mai tineri care...

— Domnule comisar, îl întrerupe Patricia, faceți-vă propriile investigații. Ca amator. Fără părtinire. Nimic mai simplu. Nu vă cer mai mult. Veți vedea... Iată, vă voi oferi un indiciu care sper că vă va stârni curiozitatea. Pe Internet, intrați pe un site, și anume Copains d'avant¹⁵. Dacă aveți copii sau nepoți, mai mult ca sigur ei îl știu. Tastați *Giverny*. 1936-1937. Este un punct de plecare interesant pentru această anchetă, cred... Ca să o priviți dintr-o altă perspectivă. Mă rog, veți vedea.

— Ce anume urmăriți, doamnă Morval? O răzbunare, despre asta este vorba?

— Nu, domnule comisar. O, nu. Pentru prima oară în viața mea, ar fi mai degrabă invers...

•

Patricia Morval închide telefonul aproape ușurată.

Vede pe fereastră, în depărtare, soarele, coborând agale în spatele dealurilor de lângă Sena, încremenind meandrul într-un efemer, dar zilnic trompe-l'œil impresionist.

¹⁵ Foști colegi.

În galeria lui Amadou Kandy, inspectorul Bénavides este uimit întrucâtva de aparenta lipsa de reacție a uriașului senegalez. Cu cât se uită mai mult la galerie, cu atât mai puțin i se pare că seamănă cu altele. În general pereții galeriilor de artă sunt imaculați, albi, cultivă o frumusețe curată și discretă. În Galeria Kandy, taman pe dos, vopseaua scorojită de pe pereți e bășicată toată, din tavan atârână becuri, cărămizile par mai înțepenite de praf decât de mortar. În mod clar, Amadou Kandy se dă peste cap să-și preschimbe magazinul în peșteră. Sylvio insistă:

— Pe scurt, domnule Kandy... Iată-ne în fața unei amante lipsite de farmec, a unei bunici fără bani, pe o insulă anglo-normandă ploioasă. Nu vă uimește prietenul dumneavoastră Morval?

— Îmi plăcea mult latura lui originală...

— Și Sark?

— Ce-i cu Sark?

— Vă plăcea mult și Insula Sark, și dumneavoastră, domnule Kandy.

Bénavides lasă intenționat să se scurgă un răstimp de tăcere înainte de a continua:

— Ați fost pe Insula Sark nu mai puțin de șase ori în decursul ultimilor ani, și ca din întâmplare cu câteva luni înainte ca Jérôme Morval s-o întâlnească pe Alysson Murer.

Sérénac își privește adjunctul și-și spune că dacă Sylvio ar ști să facă pe furnicarul sau să-i imite țipătul nu s-ar abține s-o facă. Pentru prima dată, pentru câteva secunde, Amadou Kandy pare descumpănit, îmbătrânit de ridurile de pe tâmple. Bénavides profită de avantaj:

— Domnule Kandy, este indiscret să vă întrebăm ce anume căutați pe insula Sark?

Amadou Kandy se uită la trecătorii de pe rue Claude-Monet, ca pentru a găsi o replică bună, apoi se întoarce. Și-a regăsit zâmbetul de telat.

— Domnule inspector, știți, ca și mine, că Sark este ultimul paradis fiscal european. Nu spuneți mai departe, dar acolo îmi albesc banii negri. Diamante, fildeș, mirodenii, toate astea rentează, n-aveți idee. Fără să mai vorbim de comerțul cu coarne de gazelă magică... Insula Sark ar fi un soi de DOM-TOM¹⁶ al Angliei... O insulă de indigeni, dacă doriți.

Sylvio ridică din umeri și continuă:

¹⁶ Acronim pentru Departement d'outre-mer – Territoire d'outre-mer (Departament de peste mări – Teritoriu de peste mări), departamente, teritorii, regiuni sau colectivități franceze din afara Franței metropolitane, practic fostele colonii.

— De fapt, domnule Kandy, Alysson și bunica ei, Kate, au rădăcini îndepărtate franceze. Ba chiar avem toate motivele să credem că unul dintre strămoșii lor ar fi Eugène Murer. Presupun că măcar pe Eugène Murer îl cunoașteți?

— Dacă mă întrebați, presupun că ați aflat deja măcar că sunt expertul desemnat de Direcția Regională a Afacerilor Culturale pentru repertorierea colecției Murer.

Proprietarul galeriei se apleacă spre tablourile rezemate de unul dintre pereți, extrage cu precauție dintre ele un peisaj cu un sat african, în același timp naiv și colorat. Se ridică, zâmbind încântat, și-și continuă monologul:

— Dintre toți pictorii impresionisti, ce soartă interesantă a avut Eugène Murer, nu? Era un tânăr pasionat de literatură și de pictură, dar, din nefericire pentru el, sărmanul... Va deveni pictor și colecționar din pasiune și, pentru că trebuia să trăiască, patiser la Paris și la Rouen... în timpul vieții, Eugène Murer va fi mai bogat decât majoritatea prietenilor să-i pictori, Van Gogh, Renoir, Monet. Îi va ajuta, îi va susține, ba chiar îi va hrăni, va fi băiatul bun... Va picta și el, dar cine-și mai amintește astăzi de Eugène Murer?

Amadou Kandy pune în fața celor doi polițiști tabloul african.

— Un alt detaliu, Eugène Murer va pleca doi ani să picteze în Africa, din 1893 în 1895, departe de orice influență, și se va întoarce cu bagajele pline de tablouri. Dacă aveți puțin gust, veți constata că Murer era un excelent colorist și că amestecul de impresionism și de artă naivă apropiată de ce făceau primitivii nu e lipsit de surprize...

Laurenș Sérénac și-a dezlipit fundul de pe lădoi și evaluează tabloul cu atenție și uimire. Sylvio Bénavides nu se lasă distras.

— Bine, mulțumesc, domnule Kandy. Deci știm tot despre strămoșul familiei Murer, Eugène, pictor, patiser și colecționar. Dacă doriți, să ne întoarcem la urmașele lui, Alysson și Kate. Acum doi ani Kate Murer era amenințată cu evacuarea de seniorul din Sark. Da, da, și eu am fost uimit, dar pe Insula Sark încă face legea un senior. Ce vreți, viața e dură în paradisurile fiscale, Kate trebuie să-și renoveze casa dărăpănată, o rușine pentru vecini și pentru turiști, sau să-și ia tălpășița. Atunci intervine Jérôme Morval. Se vede frecvent cu nepoata ei și și-a petrecut pe Insula Sark, în casa bunicii, câteva sfârșituri de săptămână pe care le putem bănuși romantice. Amabilul nostru Morval vine cu propunerea să o ajute pe Kate Murer. Cincizeci de mii de lire. Un împrumut fără dobândă, așa, din simplă prietenie. Uimitor, nu?

— Jérôme era un tip șic, comentează Amadou Kandy.

— Nu-i așa? Kate Murer o sună pe Alysson, nepoata ei, și-i confirmă că bunul ei prieten, Jérôme Morval, este, fără doar și poate, un bărbat fermecător. Nu numai că-i dă cu împrumut cincizeci de mii de lire, dar este

atât de delicat, încât îi propune, ca nu cumva să se simtă jignită, s-o scape, în schimbul sumei împrumutate, de stocul ei de tablouri vechi, printre care reproducerea unor *Nuferi* de Monet, care ocupa prea mult loc.

— Ce vă spuneam, comentează Amadou Kandy malițios. Tact și generozitate, exact așa era Jérôme.

Sérénac își desprinde în sfârșit ochii de pe culorile calde ale satului african pictat de Murer și preia ștafeta de la adjunctul său:

— Un sfânt, suntem de acord. Atâta că Alysson a noastră, o avea ea figură ingrată, dar nu e proastă. Propunerea îi trezește suspiciuni, să spunem așa, și convoacă un expert, un alt expert, vrea să zică, nu pe dumneavoastră, domnule Kandy.

Proprietarul galeriei și-o încasează, cu zâmbetul pe buze.

— Bănuți ce urmează? continuă Sérénac.

— Ard de nerăbdare s-o aud, domnilor, cu puțin antrenament, amândoi povestiți acum aproape la fel de bine ca bunicul meu marabu¹⁷.

Sérénac pregătește marele final:

— *Nuferii* lui Kate Murer erau un adevărat Monet, nu o reproducere! Valora de o sută, de o mie de ori mai mult ca propunerea lui Morval...

Pereții galeriei se zguduie de la râsul tunător al lui Kandy.

— Sfinte Ieronime!

— Cunoașteți sfârșitul poveștii? continuă Bénavidés, gata să explodeze. Alysson Murer rupe, bineînțeles, orice relație cu acest gentleman francez atât de amabil... Kate, bunica, pierde în același timp un ginere și un prieten, refuză să vândă pânza, dar va fi evacuată până la urmă din căsuța ei de pescar... Este găsită după două zile, se aruncase din înaltul falezei, de pe Pont de La Coupée, istmul care leagă cele două părți ale insulei. Știți ce mai rămâne de pe urma ei?

Kandy, aplecat peste pânza de Murer pe care caută s-o pună la loc, nu răspunde.

— O bancă! strigă Sylvio. O bancă cu numele ei, cu data nașterii și cea a morții, fixată în fața falezei din înaltul căreia s-a aruncat. Este tradiția din Sark: fără cimitir, fără mormânt, doar o bancă de lemn pe care se gravează numele celui trecut în neființă, o bancă publică, pusă în mijlocul naturii, cu fața spre mare... Înainte să moară Kate menționase în testament că își donează tabloul pentru a fi expus în National Gallery din Cardiff...

Kandy se ridică fără să i se șteargă zâmbetul de pe figură.

¹⁷ Ascet musulman.

— Există așadar o morală, domnule inspector. Sark câștigă o bancă, muzeul din Cardiff niște *Nuferi*, Jérôme Morval un pretext ca s-o rupă cu cea mai urâtă dintre amantele sale...

El își reduce cu câțiva decibeli intensitatea râsului.

— Domnule Kandy, insistă Bénavides, încruntat. Sunteți expertul desemnat oficial de Direcția Regională a Afacerilor Culturale din Normandia să lucreze la colecția Murer...

— Și-atunci?

— Când se știe că Morval v-a încredințat misiunea de a găsi niște *Nuferi*, că sunteți un bun cunoscător al colecției Murer, că ați fost de mai multe ori pe insula Sark...

— Poate i-am șoptit bunului meu prieten că *Nuferii* lui Kate Murer nu erau neapărat o reproducere... Asta sugerați?

— De exemplu.

— Chiar dacă ne-am închipui că așa ar fi stat lucrurile, ar fi ceva ilegal în asta?

— Nu, este adevărat.

— Și atunci, ce anume căutați?

Sylvio Bénavides s-a cocoțat pe cea de-a treia treaptă a scării, ceea ce-i îngăduie să fie la aceeași înălțime cu Amadou Kandy.

— Ucigașul lui Morval. Ceva ca un motiv de răzbunare.

— Alysson Murer?

— Nu, are un alibi beton pentru dimineața crimei, era la ghișeu ei din Newcastle...

— Ei bine, atunci?

— Atunci, insistă Bénavides, nimeni nu ne spune că Morval a renunțat să caute alți *Nuferi*, să găsească alt fraier, cu ajutorul dumneavoastră, domnule Kandy.

Amadou Kandy nu-l scapă pe Sylvio din ochi: Duelul pupilelor, cine clipește primul...

— Domnule inspector, dacă aș fi găsit acel tablou cu *Nuferi*, n-aș mai fi aici, în galeria asta de mizerie, ci mi-aș fi cumpărat deja, în dreptul orașului Dakar, una din insulele Capului Verde, mi-aș fi declarat independența și mi-aș fi construit micul meu paradis fiscal...

Amadou Kandy zâmbește cu toți dinții lui albi și continuă:

— Și mi-ați cere să trădez un secret profesional?

— În scopul demascării ucigașului prietenului dumneavoastră.

— Să fim serioși, zău așa, domnilor inspectori, unde aș fi putut dibui un al doilea tablou cu *Nuferi* de Monet?

Niciunul dintre cei doi polițiști nu răspunde. Bénavidés și Sérénac se ridică în același timp. Fac trei pași în direcția ușii.

— Încă o precizare, spune brusc Sérénac. Ca să fim absolut exacti, Kate Murer nu și-a lăsat cu adevărat tabloul Muzeului din Cardiff. De fapt, Fundația Theodore Robinson a primit dreptul de proprietate legală asupra acestuia, cedându-și ulterior dreptul de folosință în favoarea National Gallery din Țara Galilor.

— Și-atunci?

Printre multele afișe legate de pictură lipite pe geamurile galeriei de artă, Laurenç Sérénac l-a reperat pe cel al „Concursului Pictori în devenire / International Young Painters Challenge”, identic cu afișul prins în piuneze în clasa lui Stéphanie Dupain.

— Și-atunci? răspunde Sérénac. Atunci, mi se pare că revine cam prea des, în cazul nostru, Fundația Theodore Robinson...

— Este mai degrabă ceva normal, nu? răspunde proprietarul galeriei. E o instituție fundația asta! Mai ales aici, la Giverny...

Kandy cade pe gânduri câteva clipe bune în fața afișului.

— Theodore Robinson, americanii, pasiunea lor pentru impresionism, dolarii lor... Cine-și poate închipui Giverny fără toate astea? spune senegalezul, agitându-și brațele. Știți ce, domnule inspector?

— Nu.

— În fond, sunt ca Eugene Murer, aici, în prăvălia mea, nu sunt decât un băcan. Dar dacă aș putea da timpul înapoi, știți ce mi-ar plăcea să mă fac?

— Patiser? Încearcă Laurenç.

Amadou Kandy izbucnește într-un hohot colosal de râs, de data aceasta fără nicio reținere.

— Îmi place mult de dumneavoastră, șmecherul, izbutește el să articuleze între două sughițuri. Și de dumneavoastră, furnicarul scormonitor. Nu, domnilor inspeciori, nu patiser. Vă voi mărturisi, de fapt, mi-ar plăcea la nebunie să am zece ani. Să fiu încă la școală, cu o învățătoare drăguță care să mă convingă că sunt un geniu, și să mă pot prezenta ca sute de alți copii din lume la concursul de descoperire a micilor pictori al Fundației Robinson.

27.

Soarele nu va întârzia să apună dincolo de colină. Fanette zorește, trebuie să-și termine tabloul. Penelul ei n-a alunecat niciodată atât de repede, în tușe albe și ocră, reproducând moara și turnul ei straniu, copacul înalt din

mijlocul curții, roșu ca cireașa și argintiu, roata cu pale care se înmoaie în apă. Se concentrează, dar astăzi, în schimb, nu mai conține James cu sporovăială.

— Ai prieteni, Fanette?

Dar tu, James, te-ntreb eu vreodată dacă ai?

— Bineînțeles. Ce-ți închipui?

— Ești de multe ori singură...

— Tu mi-ai spus să fiu egoistă. Când nu pictez, sunt cu ei!

James merge agale pe câmp și-și închide șevaletele, unul după altul. Se dedă aceluiași ritual când soarele se apropie de apus.

— Dar, pentru că mă-ntrebi, îți voi spune. Mă enervează. Mai ales Vincent, cel pe care l-ai văzut ziua trecută, care ne spionează. Un adevărat scaiete...

— Un pământuf!

— Ce?

— Un pământuf. E mai folositor decât un scaiete, pentru o fată care pictează.

Uneori James se crede amuzant.

— Mai este și Camille, dar el prea se crede mare și tare. Își închipuie că s-a născut supradotat, știi genul. Ultima de vârsta mea este Mary, cea care se smiorcăie tot timpul. Și se dă bine pe lângă învățătoare. Nu-mi place de ea, asta este.

— Nu trebuie să spui niciodată așa ceva, Fanette.

Ce-am spus? N-am spus nimic...

— Ce nu trebuie să spun?

— Ți-am mai explicat, Fanette. Ești o fetiță foarte răsfățată de natură. Da, da, nu te preface că nu înțelegi. Ești drăguță-foc, inteligentă, de un sarcasm usturător. Un talent incredibil pentru pictură ți-a căzut pe umeri, de parcă o zână ți-ar fi suflat pe ei o pulbere de aur. Atunci trebuie să ai grijă, Fanette, ceilalți vor fi invidioși cât vei trăi. Te vor invidia pentru că vor avea vieți mult mai puțin fericite decât a ta.

— Aiureli! Îndrugi numai verzi și uscate. Oricum, singurul meu prieten adevărat e Paul. Încă nu-l cunoști. O să-l aduc aici într-o seară. El e de acord. Vom face ocolul pământului împreună. Mă va duce oriunde ca să pot picta, în Japonia, Australia, Africa...

— Nu sunt sigur că există un bărbat care să accepte așa ceva...

Alteori James mă enervează.

— Ba da, Paul!

Fanette se strâmbă la bărbat, în timp ce el se întoarce să-și facă ordine în cutia de pictură.

Sunt momente în care James nu înțelege nimic. De altfel, nu pricep ce face, s-ar spune că a rămas anchilozat în fața tuburilor lui de vopsea.

— Te-ai înțepenit?

— Nu, nu. Sunt bine.

Ce față caraghioasă face. James e ciudat uneori.

— Știi, James, pentru Fundația Robinson am chef să pictez altceva decât moara vrăjitoarei. Povestea ta, să refac tabloul cu moș Cotor, nu prea mă încântă...

— Crezi? Theodore Robinson a...

— Am o idee, i-o retează Fanette. Voi picta *Nuferi!* Dar nu bătrânește, ca Monet. Voi picta *Nuferi* tinerești!

James o privește de parcă tocmai proferase cea mai cumplită blasfemie.

E roșu tot, am impresia c-o să explodeze.

Haide, nu mai face față aia de moș Cotor!

Fanette izbucnește în râs.

— Monet... „Nuferi bătrânești”! se sufocă James.

El tușește în barbă, apoi începe să vorbească agale, cu voce de profesor:

— Voi încerca să-ți explic, Fanette. Știi, Monet a călătorit mult. În toată Europa. S-a inspirat din toate picturile lumii, trebuie să înțelegi, sunt foarte diferite, lucrurile nu se văd la fel prin alte părți ale lumii. Monet o înțelesese, a studiat mai ales pictura japoneză. Așa că după aceea nu mai avea nevoie să călătorească, nici să plece altundeva. Un heleșteu cu nuferi i-a fost de-ajuns timp de treizeci de ani, un heleșteu prăpădit, care s-a dovedit, totuși, destul de mare ca să revoluționeze pictura întregii lumi... Și să revoluționeze mai mult decât pictura, Fanette. Monet a revoluționat întreaga privire a omului asupra naturii. O privire universală. Înțelegi? Aici, la Giverny! La mai puțin de o sută de metri de acest câmp! Așadar, când pretinzi că Monet avea o privire de bătrân...

Ni ni ni...

— Ei bine, se repede vocea limpede a lui Fanette, eu voi face invers. M-am născut aici, până la urmă nu e vina mea! Încep cu heleșteul cu nuferi și termin cu lumea întreagă! Vei vedea, *Nuferii mei* vor fi unici, cum nici măcar Monet însuși n-a îndrăznit. În culorile curcubeului!

Dintr-odată, James se apleacă spre Fanette și o ia în brațe.

Iarăși se poartă ciudat, iarăși pare caraghios de neliniștit, de parcă n-ar fi el însuși.

— Cu siguranță tu ai dreptate, Fanette. Tu ești artista, la urma urmei, tu ești cea care știe.

Mă strânge prea tare, mă doare...

— Să nu asculți pe nimeni altcineva, continuă James. Nici măcar pe mine. Vei câștiga concursul Fundației Robinson, Fanette. Trebuie să-l câștigi! Mă înțelegi, nu-i așa? Haide, fugi acum, e târziu, te așteaptă maică-ta. Nu-ți uita tabloul!

Fanette se îndepărtează prin lanul de grâu. James îi strigă o ultimă recomandare:

— Dacă ai ucide acest dar în tine, ar fi cel mai mare păcat!

Uneori James spune chestii ciudate.

James privește silueta delicată care aleargă, aplecându-se din nou spre cutia lui de pictură. Așteaptă ca Fanette să se facă nevăzută dincolo de punte și o deschide, tremurând. N-a vrut să lase să se vadă nimic în fața lui Fanette, dar acum asudă cu picături mari. Un fel de panică îl cuprinde. Bătrânele lui degete se agită fără să vrea. Balamalele ruginite scârțâie ușor.

James citește cuvintele gravate în lemnul moale dinăuntru cutiei de pictură.

EA ESTE A MEA,
AICI, ACUM ȘI PENTRU TOTDEAUNA

Cuvintele gravate sunt urmate de o cruce, două linii simple care se încrucișează. James și-a dat seama că este vorba de-o amenințare. De o amenințare cu moartea. Își simte trupul bătrân și slab străbătut de tremurături incontrolabile. Polițaii care scotocesc peste tot prin sat din cauza cadavrului al cărui asasin n-a fost găsit nu-l liniștesc. Toată atmosfera îl apasă.

Citește iar și iar. Cine a putut scrie așa ceva?

Scrisul i se pare neîndemânatic, grăbit. Vandalul a profitat, pesemne, de faptul că dormea ca să-și graveze amenințarea morbidă în cutia lui de pictură. Nu e prea greu. Deseori adoarme pe câmp, la picioarele șevaletelor sale, când nu vine Fanette să-l trezească. Ce să însemne asta? Cine a putut scrie așa ceva? Trebuie să ia în serios amenințările?

James observă perdeaua de plop care închide orizontul pajiștii. Literele îi par înscrise în creier acum, ca gravate în carnea moale a frunții: *Ea este a mea, aici, acum și pentru totdeauna*. O altă întrebare îl macină, de acum, o întrebare obsedantă, care-l neliniștește și mai mult decât nevoia de a afla cine a proferat amenințarea cu pricina. Mâna nu i mai oprește din tremurat. I-ar fi cu neputință să țină un penel, un cuțit, orice.

Ea este a mea, aici, acum și pentru totdeauna... Într-un vârtej infernal, răsucesce cele nouă cuvinte în minte.

Cui i se adresează amenințarea?

Se uită cu mare atenție de jur-împrejur, de parcă un monstru avea să se năpustească dintre spice.

Asupra cui planează primejdia?

Asupra lui Fanette sau asupra lui?

28.

Trec în sfârșit de poarta morii. Am impresia că-mi vor exploda genunchii. La fel și brațul drept, la cât s-a tot proptit în afurisitul ăsta de baston. Neptun merge cu pași mici lângă mine. Măcar de data asta mă așteaptă.

Câine de nădejde.

Îmi scot cheile.

Mă gândesc din nou, în treacăt, la Patricia Morval. Mă întreb cum o fi încasat, adineaori, revelațiile mele despre ucigașul soțului ei? A putut oare rezista tentației de a-i anunța pe polițai? Chiar dacă e prea târziu, mult prea târziu să mai salveze orice... Capcana s-a închis deja. Niciun polițai nu mai poate face nimic acum.

Ce-aș fi făcut eu în locul ei?

Ridic ochii. O reperez pe tânăra Fanette în depărtare, aleargă pe câmp și trece peste puntea din fier. Americanul ei a rămas în mijlocul spicelor de grâu. Cu siguranță i-a împuiat iarăși capul cu povești despre moara mea, cu vrăjitoare, cu perechea de căpcăuni, proprietarii cei răi care nu-l înghițeau pe Monet, care voiau să taie plopii, să mute căpițele de fân, să sece heleșteul cu nuferi, să construiască o fabrică de amidon pe pajiște... Prostiile obișnuite. Idiotul! La vârsta lui, să mai bage copiii în sperieți cu legende dintr-astea...

Pictorul american, James ăsta, căruia nimeni nu-i cunoaște numele de familie, e acolo în fiecare zi. Stă în fiecare zi în același loc, în fața morii. Dintotdeauna, s-ar spune, de parcă face parte din decor. De parcă un zeu artist, acolo sus, l-a pictat, la rândul său. Ne-a pictat pe toți. Până ce i s-a năzărit să șteargă tot. Un gest cu penelul și, paf, s-a zis cu toată lumea!

Acest James o va privi plecând pe Fanette, ca în fiecare zi, apoi va adormi în lan până mâine.

Noapte bună, James.

Fanette se întoarce acasă. Aleargă. Îi place la nebunie când felinarele de pe străzile din Giverny se aprind aproape la trecerea ei.

E ceva magic!

Dar de data asta e încă prea devreme. Soarele abia începe să se ascundă. Fanette locuiește într-o căsuță cam dărăpănată, pe rue Château-d'Eau. Nu-i pasă, nu se plânge, știe bine că maică-sa face și ea ce poate. De dimineața până seara deretică prin casele tuturor burghezilor din sat.

Sunt o droaie!

Oricum, să locuiască acolo, în mijlocul satului, la o sută de metri de grădina lui Monet, chiar dacă într-o casă vai de ea, e ceva, ce-ar fi putut spera mai mult?

Când ajunge, maică-sa o întâmpină cu un zâmbet ostenit de lângă blatul din bucătărie, o simplă scândură de lemn pusă peste niște cărămizi clădite.

— E târziu, Fanette. Știi bine că seara nu vreau să mai pierzi vremea pe-afară. Mai ales în perioada asta, cu crima de-acum câteva zile, câtă vreme încă nu l-au găsit pe ucigaș...

Mama pare mereu tristă și obosită. Tot timpul cu bluza albastră și urâtă pe ea, curățând legume pentru supele care ne țin câte-o săptămână, spunând că n-o ajut destul, că la vârsta mea ar trebui... Dacă-i arăt tabloul meu, poate că...

— L-am terminat, mamă.

Fanette ridică tabloul cu Moulin des Chennevières la înălțimea blatului.

— Mai târziu, așteaptă. Sunt murdară pe mâini. Pune-l acolo.

Ca de obicei...

— Voi picta altul, oricum. Un tablou cu *Nufer!* James mi-a spus că...

— Cine e James ăsta?

— Pictorul american, mamă, ți-am mai spus...

— Nu...

Resturile de morcov pică într-un castron de ceramică.

— Ba da!

Da, da, da, da. Jur! O faci intenționat, mamă, altfel nu se poate!

— Nu vreau să mai piezi vremea cu necunoscuți, Fanette! Mă-nțelegi? Dacă te cresc de una singură nu înseamnă că trebuie să-ți petreci timpul numai pe-afară. Și-apoi nu mai sta acolo ca o momâie, pune și tu mâna pe un cuțit. Dacă mă lași să gătesc singură, mai durează o oră!

— Învățătoarea ne-a vorbit despre un concurs, mamă. Un concurs de pictură...

E învățătoarea! Nu mai poate spune nimic. De altfel, nici nu spune nimic, doar se uită la nap!

Fanette stă dreaptă și continuă:

— James mi-a sp... Mă rog, toată lumea spune că-l pot câștiga. Că am toate șansele, dacă mă țin de treabă.

— Care-i premiul?

O să-i scape napul din mână, cu siguranță...

— Cursuri la o școală de pictură, la New York...

— Ce?

Napul tocmai a fost înjunghiat în plină inimă. Nu-și va mai reveni...

— Ce mai e, Fanette, și cu povestea asta cu concursul?

— Sau poate Tokyo. Sankt-Petersburg. Canberra.

Sunt sigură că nici măcar nu are habar unde sunt orașele astea, dar o sperie...

— Mai e și un premiu în bani... O grămadă!

Mama oftează. Decapitează un al doilea nap.

— Dacă învățătoarea ta continuă să vă bage idei din astea în cap, o să trebuiască să am o discuție cu ea...

Nu-mi pasă, o să particip totuși la concurs...

— Și cu James al tău aș vrea să stau de vorbă.

Cu un gest energic, mama lui Fanette împinge legumele de pe blat în chiuvetă. Morcovii și napii fac bâldâbâc, stropindu-i bluza albastră. Femeia se apleacă să ridice pe blat un sac de cartofi.

Nici măcar nu-mi spune s-o ajut. Asta nu-i a bună. Bâiguie ceva, sunt nevoită să-i zic să repete, să vorbească mai tare.

— Vrei să mă lași singură, Fanette. Așa-i?

Iar începe...

Explodez! Îmi bubuie capul, nimeni altcineva nu poate vedea, dar explodez! Jur! Mamă, chiar vreau să spăl vasele. Chiar vreau să pun tacâmurile la locul lor. Chiar vreau să dau cu buretele pe masă. Chiar vreau să fac să șterg cu cârpa, peste tot. Chiar vreau să caut mătura, să dau cu ea, s-o pun la loc. Chiar vreau tot ce trebuie să facă o fetiță, chiar vreau să fac totul, fără să mă plâng, fără să plâng, chiar vreau toate astea. Pe toate. Cu condiția să fiu lăsată să pictez. Vreau doar să fiu lăsată să pictez.

Cer prea mult?

Mama mă privește în continuare cu neîncredere. Nu e niciodată mulțumită când nu fac nimic și se uită mereu ciudat la mine când fac prea multe. Cred că New York i-a stat în gât, dar și celelalte orașe, mai ales când i-am explicat, Japonia, Rusia, Australia, toate deodată!

— Trei săptămâni de școală de pictură, mamă? Trei săptămâni, nu e așa mult. E o nimica toată.

S-a uitat la mine de parcă aș fi ne bună.

•

De data asta, după ce-am terminat de mâncat, nu mai spune nimic. A căzut pe gânduri. E semn rău când cade pe gânduri. Niciodată n-am văzut-o căzând pe gânduri și spunându-mi după aceea ceva care să-mi facă plăcere.

Mama lui Fanette se ridică în momentul în care fetița are grijă să pună cârpele la uscat, bine întinse pe sârmă, cu clești, și nu azvârlite la nimereală, ca de obicei. Încăperea îngheață:

— Am luat o decizie, Fanette. Nu vreau să mai aud de povestea asta cu concursul de pictură, de pictorul american sau de orice altceva. S-a terminat cu poveștile-astea. O să vorbesc despre asta cu învățătoarea.

Nu spun nimic. Nici măcar nu plâng. Las doar mânia să mă cuprindă, să fiarbă. Știu de ce o spune. Mi-a vorbit despre asta de mii de ori.

Piesa de rezistență. Repetată, recitată pe de rost.

Cântarea marilor regrete.

„Fetița mamei, nu vreau să-ți strici viața ca mine. Când aveam vârsta ta, am crezut și eu în toate poveștile astea. Și eu aveam visuri. Și eu eram draguță, iar bărbații îmi promiteau câte-n lună și-n stele.”

„Uită-te! Uită-te la mine când îți vorbesc!”

„Uită-te la găurile din acoperiș, la igrasia de pe pereți, la umezeală, la putoare; amintește-ți de frigul de la geamuri din iarna trecută; uită-te la mâinile mele, la bielele mele mâini, tot ce-aveam eu mai elegant, mâini de zână, de câte ori nu mi s-a spus, Fanette, când aveam vârsta ta, că am mâini de zână”.

„Mâini de zână care spală bucele altora!”

„Nu te lăsa amăgită ca mine, Fanette. Nu te voi lăsa eu. Să nu ai încredere în nimeni altcineva decât în mine, Fanette. În nimeni altcineva. Nici în James al tău, nici în învățătoare, nici în oricine altcineva”.

Chiar vreau, mamă. Chiar vreau să te ascult. Chiar vreau să am încredere în tine.

Dar atunci trebuie să-mi spui totul, mamă. Totul. Chiar și lucrurile despre care nu vorbim niciodată. Chiar și lucrurile pe care nu avem dreptul să le spunem!

Schimb pe schimb.

Fanette ia un burete și șterge fără grabă tăblița de ardezie gri, cea pe care maică-sa își notează lista cu legume.

Așteaptă puțin să se zvânte. Ia creta albă. Știe că maică-sa o privește peste umăr. Scrie, cu un scris elegant, cu litere rotunjite. Un scris de învățătoare.

Cine este tatăl meu?

Apoi, chiar dedesubt:

Cine?

O aude pe maică-sa plângând în spatele ei.

De ce a plecat?

De ce nu ne-am dus și noi după el?

Mai rămâne puțin loc în partea de jos a tăbliței de ardezie. Căpețelul de cretă albă scrâșnește.

Cine?

Cine?

Cine?

Cine?

Fanette se întoarce la tabloul ei, la „moara vrăjitoarei”. Îl pune pe un scaun, apoi, fără să scoată o vorbă, urcă în camera ei. Își aude mama plângând la parter. Ca întotdeauna.

Plânsul nu e un răspuns, mamă.

Fanette știe că mâine se va termina, că nu vor mai vorbi despre toate astea și că maică-sa va fi șters tăblița de ardezie.

Este târziu acum.

Cred că aproape miezul nopții. Mama probabil doarme de mult, începe foarte devreme să deretice prin casele oamenilor. Deseori, până mă trezesc eu, a plecat și s-a și întors.

Fereastra de la camera mea dă spre rue Château-d'Eau. Strada e foarte în pantă, chiar de la etaj abia dacă depășești nivelul străzii cu puțin peste un metru. Aș putea sări, dacă aș vrea. De multe ori, seara, la fereastra mea, stau de vorbă cu Vincent. Vincent pierde vremea pe străzi în fiecare seară. Părinților lui nu le pasă. Paul, în schimb, n-are niciodată voie să iasă seara.

Fanette plânge.

Vincent, pe stradă, se uită la mine fără să știe exact ce-are de făcut. Aș prefera să fie Paul. Paul mă înțelege. Paul știe să-mi vorbească. Vincent mă ascultă, atât. Altceva nu mai știe să facă.

Îi vorbesc despre tata. Știu doar că mama a rămas însărcinată când era foarte tânără. Uneori cred că sunt fiica unui pictor, a unui pictor american, care nu mi-a lăsat decât talentul lui, că mama îi poza goală în natură, era frumoasă, foarte, foarte frumoasă, sunt fotografiile cu ea la parter, într-un album. Și cu mine, când eram bebeluș. Dar niciuna cu tata.

Vincent ascultă, doar apucă mâna pe care Fanette o lasă să atârne de-a lungul peretelui și o strânge foarte tare.

Vorbesc în continuare, îi povestesc. Îmi închipui că tata și mama s-au iubit ca niște nebuni, o dragoste la prima vedere înflăcărată, că erau frumoși

amândoi. Că tata a plecat apoi altundeva, iar mama nu s-a priceput să-l țină lângă ea. Poate că mama nu știa că e însărcinată? Poate că nici măcar nu știa cum îl cheamă pe tata. Poate pur și simplu îl iubea prea mult ca să-l țină lângă ea; că tata era un om bun, fidel, că ar fi rămas, că m-ar fi crescut dacă ar fi știut de existența mea, dar că mama îl iubea prea mult ca să-i răpească libertatea spunându-i-o.

Totul este complicat la mine-n cap, dar altfel nu se poate, Vincent. Nu-i așa? Altminteri, de unde mi-ar veni dorința nebună de a picta? Dorința de a-mi lua zborul? Cine altcineva să-mi fi dăruit visurile care-mi umplu capul?

Vincent o strânge pe Fanette de mână. O strânge prea tare. Afurisita de brățară pe care băiatul o poartă mereu la încheietură li s-a înțepenit între brațe și se afundă în carnea fetei, ca pentru a-i întipări prenumele gravat pe bijuterie.

Uneori, în alte seri, mă uit la norii care ascund luna și-mi spun că tata e un mare dobitoc de burghez căruia mama îi face menajul. Că dau peste el pe rue Claude-Monet, că nu știu că e tata, dar că, în realitate, el știe. E doar un porc nenorocit care și-a tras-o cu mama, care a silit-o să-i facă chestii scârboase. Poate că încă-i mai dă mamei bani pe șest. Uneori, când văd pe stradă tipi care se uită urât la mine, o iau razna, îmi vine să vomit. E oribil. Dar asta nu i-o mai spun lui Vincent.

În seara asta norii lasă luna în pace.

— Tata era în trecere, spune Fanette.

— Nu-ți face griji, Fanette, răspunde Vincent. Sunt aici.

— În trecere. Sunt ca el. Trebuie să plec, trebuie să-mi iau zborul.

Vincent îi strânge mâna și mai tare.

— Sunt aici, Fanette. Sunt aici. Sunt aici...

La doi pași, pe rue Château-d'Eau, Neptun aleargă după fluturi de noapte.

A OPTA ZI - ÎNFRUNTARE

20 mai 2010

(Comisariatul din Vernon)

Inspectorul Laurenç Sérénac este plin de voioşie. Din când în când, mai aruncă pe geam o privire discretă spre cel mai mare birou al Comisariatului din Vernon, sala 101, folosită de cele mai multe ori pentru interogatorii. Jacques Dupain stă pe scaun, cu spatele la el. Bate agitat darabana pe braţul scaunului. Sérénac se retrage în vârful picioarelor pe culoar şi-i şopteşte complice lui Sylvio Bénavidés:

— Să-l mai lăsăm să fiarbă puţin...

Îşi trage adjunctul de mânecă.

— Cel mai mândru sunt, continuă el, de punerea mea în scenă! Sylvio, nu pleca, hai să vezi.

Pornesc din nou pe culoar şi se îndreaptă spre sala de interogatoriu.

— Câte sunt, Sylvio?

Bénavidés nu se poate împiedica să zâmbească.

— O sută şaptezeci şi una de perechi! Maury a mai adus trei, acum un sfert de oră.

Sérénac se ridică şi se uită încă odată cu atenţie la biroul 101. În încăperea în care aşteaptă Jacques Dupain, poliţiştii au depozitat toate perechile de cizme adunate încă de ieri din satul Giverny. Sunt înghesuite prin toate ungherele sălii, atât pe rafturi, cât şi pe mese, pe pervazuri, pe scaune, grămadă pe podea sau unele peste altele. Cauciucul străluceşte în toate culorile, de la galben-fosforescent la roşu-pompier, deşi domină clasicul verde-kaki lăcuit. Cizmele au fost triate în funcţie de uzură, de mărime, de marcă. Fiecare are o etichetă cu numele proprietarului.

Sérénac nu-şi ascunde o jubilaţie intensă:

— Sylvio, sper c-ai făcut o fotografie. Ador genul acesta de isterie! Nimic mai potrivit pentru a pregăti psihologic un muşteriu! Arată ca opera de artă a unui artist contemporan. Tu, cu cele şaptesprezece grătare ale tale din grădină, ar trebui să apreciezi o colecţie dintr-asta, nu?

— Da... spune inspectorul Bénavidés, care nici măcar nu-şi dă osteneală să ridice capul. E formidabil din punct de vedere estetic. Ceva nemaivăzut, vom face o expoziţie. În schimb...

— Eşti prea serios, Sylvio, îl întrerupe Sérénac.

— Ştiu...

Bénavidés consultă nişte foi, le triază.

— Îmi pare rău, probabil că-s cam prea poliţai. Vă interesează ancheta, şefu'?

— Măi să fie, chiar n-ai haz în dimineaţa asta.

— Să vă spun totul, n-am pus geană pe geană toată noaptea, sau aproape. Ocupam prea mult loc în pat, după spusele lui Béatrice. Trebuie spus că e nevoită să doarmă pe spate de trei luni. Așa c-am sfârșit-o pe canapea.

Sérénac îl bate pe umăr.

— Haide, peste o săptămână sau mai puțin o să se termine, o să fii tată. Niciunul dintre voi nu va mai apuca să doarmă! Nici Béa ta și nici tu. Bei o cafea? Facem o recapitulare în salon?

— Un ceai!

— Adevărat, sunt bătut în cap. Fără zahăr. Încă nu te-ai hotărât să mă tutuiești?

— Mai vedem. Vă asigur, șefu', am mult de furcă cu mine însumi.

Sérénac râde fără să se abțină.

— Chiar îmi place de tine, Sylvio. Și, de altfel, îți spun numai ție, aduci mai multe informații decât un comisariat întreg din Tarn! Pe cuvânt de occitan!

— Că bine ziceți. Iar am făcut noapte albă.

— Pe canapea? În timp ce soția ta trăgea la aghioase pe spate?

— Da...

Bénavidés zâmbește sincer. Cei doi polițiști înaintează pe culoar, urcă trei trepte, apoi pătrund într-o încăpere de mărimea unei debarale mai mari. Cei zece metri pătrați ai „salonului” sunt ocupați de câteva piese disparate de mobilier: două canapele hărtănite acoperite cu o cuvertură portocalie cu franjuri lungi, un fotoliu mov, o masă melaminată pe care sunt puse o cafetieră, cești desperecheate și linguri coclite, un bec chior care atârână din tavan într-un abajur cilindric de carton pârjolit. Sylvio se prăbușește în fotoliul mov, în timp ce Laurenç pregătește cafeaua și ceaiul.

— Șefu', începe Sylvio, începem cu marea expoziție, pentru că se vede că țineți la ea?

Superiorul îi întoarce spatele. Bénavidés își consultă notițele.

— La ora asta avem, așadar, o sută șaptezeci și una perechi de cizme, de la mărimea 35 la mărimea 46. Mai jos de 35 nu le-am mai oprit. Din toate, am numărat cincisprezece pescari și douăzeci și unu de vânători cu permis. Printre care și Jacques Dupain. Mai numărăm și vreo treizeci de amatori de drumeții, legitimați. În schimb, după cum știți deja, șefu', nicio pingea din cele o sută șaptezeci și una de perechi nu se potrivește cu mulajul din ipsos făcut de Maury în fața cadavrului lui Jérôme Morval.

Sérénac îi răspunde în timp ce toarnă apă în cafetieră:

— Bănuiam asta. Asasinul nu avea să se dea singur de gol... Dar putem spune invers, că asta dezvinovățește o sută șaptezeci și unu de localnici din Giverny...

— Dacă spuneți dumneavoastră...

— Și că Jacques Dupain nu face parte dintre acești o sută șaptezeci și unu... Îl vom mai lăsa încă puțin să fiarbă în suc propriu. În rest, cum stăm?

Inspectorul Bénavides își despătorește faimoasa foaie cu trei coloane.

— Sylvio, tu chiar ești maniac...

— Știi. Îmi construiesc ancheta exact cum mi-am construit terasa ori veranda. Cu migală și răbdare...

— Și sunt sigur că acasă Béatrice a ta te ia peste picior cum te iau și eu la birou...

— Bingo... Dar nu contează, terasa mea se-nvârte după soare!

Sérénac oftează. Apa fierbe.

— Haide, dă-i drumul cu afurisirile tale de coloane...

— Se completează, încetul cu încetul, pe verticală... Amante, *Nuferi*, copilași...

— Și o să rezolvăm cazul când o să putem trasa o frumusețe de săgeată, cât se poate de orizontală, care va lega cele trei coloane. Legătura dintre cele trei tuburi deocamdată complet etanșe... Numai că pentru moment ne-am împotmolit atât de tare, că o sută șaptezeci și una de perechi de cizme riscă să nu ne mai ajungă...

Bénavides cascadează. Fotoliul mov pare să-l înghită, încetul cu încetul.

— Prin urmare, dă-i drumul, Sylvio, te ascult. Știrile nopții.

— Prima coloană, oftalmologul și amantele sale. Începem să strângem depoziții, dar încă nu avem nimic care ar putea justifica o crimă pasională. Nimic nou nici despre semnificația afurisirilor de numere de pe spatele fotografiilor. Îmi storc creierii totuși. Și pentru a le pune capac tuturor, nicio veste despre Aline Malettras din Boston, iar noi batem în continuare pasul pe loc cu identificarea necunoscutului din cea de-a cincea fotografie...

— Menajera înghenunchiată în fața lui Morval, în salon?

— Excelentă memorie vizuală, șefu'. Altminteri, am încercat să clasific soții mai mult sau mai puțin înșelați în funcție de gelozia de care sunt capabili. Jacques Dupain este incontestabil primul pe listă, atâta că, paradoxal, n-avem nicio dovadă concretă a unui adulter al soției sale. Dumneavoastră ați făcut progrese în ce v-ați propus, domnule inspector? V-ați întâlnit cu Stéphanie Dupain, ieri?

— Joker!

Sylvio Bénavides îl privește stupefiat. El tulbură odihna fotoliului, încercând să se ridice alene.

— Ce vreți să spuneți?

— Joker. Asta-i tot. Nu-ți mai povestesc despre ochii ei mov care-mi trimit semnale SOS, altminteri mă vei denunța la judecătorul de instrucție. Deci joker. *Wait and see*. Administrez personal acest segment al anchetei, dacă

preferi. Dar sunt de acord cu analiza ta. N-avem nicio dovadă a adulterului dintre Jérôme Morval și Stéphanie Dupain, însă Jacques Dupain are totuși profil solid de suspect numărul unu. Haide, să mergem mai departe, la coloana a doua: *Nuferii?*

— Nimic nou de la discuția noastră de ieri cu Amadou Kandy. Dumneavoastră trebuia să luați legătura cu poliția specializată în artă?

— OK. OK. O fac. Le dau de treabă mâine. A, da, o să mă duc să dau o tură și prin grădinile lui Claude Monet...

— Cu clasa lui Stéphanie Dupain?

Aburul cafetierei se ridică deasupra părului ciufulit al lui Sérénac. Inspectorul se uită cu neliniște la adjunctul său.

— Ce nebunie, mereu le știi tu pe toate, Sylvio! Ce, ne-ai pus cumva microfoane și-ți petreci nopțile ascultând înregistrările?

Bénavidés cască zgomotos.

— De ce, e cumva *top secret* vizita școlară?

Se freacă la ochi.

— Mâine, în ce mă privește, am o întâlnire cu conservatorul Muzeului de Arte Frumoase din Rouen.

— Și de ce naiba?

— Inițiativă și autonomie, asta mi-ați recomandat, nu? Să spunem că vreau să-mi fac o idee despre povestea cu tablourile lui Monet și cu *Nuferii*...

— Știi, Sylvio, dacă aș avea o fire mai bănuitoare, aș putea vedea în asta o lipsă de încredere în superiorul tău ierarhic direct.

Ochii oboșiți ai lui Sylvio Bénavidés găsesc tăria să licărească malițios.

— Joker!

Inspectorul Sérénac își toarnă tacticos cafea într-o ceașcă ciobită, în alta pune un pliculeț de ceai și i-o întinde adjunctului său.

— Se vede treaba că-mi este foarte greu să înțeleg psihologia normandă... Chiar acum n-ar trebui să fii lângă patul soției tale, în loc să muncești peste program?...

— Nu vă simțiți jignit, șeful sunt cam obsedat, atâta tot. Sub aparența mea de câine credincios, sunt un căpos și jumătate. Nu mă pricep deloc la pictură, am doar nevoie să mă pun la curent. Haideti, ascultați-mă puțin. Ultima coloană, a treia. Copiii de unsprezece ani.

Sérénac se strâmbă, în timp ce-și înmoaie buzele în cafea.

— Damblaua ta...

— Am luat la puricat lista copilașilor de unsprezece ani pe care ne-a dat-o Stéphanie Dupain. În mod ideal, ca să revin la damblaua mea, am căutat o fată sau un băiat de zece ani, a cărui mamă să fi fost menajeră, de exemplu acasă la familia Morval, în urmă cu vreo zece ani...

— Și care ar purta o bluză albastră peste fusta suflecată... Deci, cine s-a calificat?

— Nimeni! Absolut niciun copil de pe listă nu se potrivește cu acest portret. Sunt nouă copilași din Giverny care se încadrează în intervalul ăsta de vârstă, să spunem nouă-unsprezece ani. Printre părinți, n-am reperat decât două mame necăsătorite. Prima este vânzătoare la brutăria din Gasny, în văgăuna de cealaltă parte a platoului, iar cea de-a doua este șoferiță de autobuz, face curse în departament.

— Deloc banal...

— Așa e, deloc banal, cum spuneți. Am și o mamă divorțată care predă la liceu în Evreux. Toți ceilalți părinți sunt căsătoriți, și de la bun început niciuna dintre mame nu lucrează și nici n-a lucrat ca menajeră, în urmă cu zece ani.

Sérénac se reazemă de masa melaminată și-și arată dezamăgirea.

— Dacă vrei părerea mea, Sylvio, nu există decât două explicații posibile pentru care ai dat greș. Cea dintâi și cea mai probabilă: toată ipoteza ta referitoare la un copil nelegitim este varză. Cea de-a doua: faimosul copilaș căruia Morval îi spune la mulți ani pe cartea poștală găsită în buzunarul lui nu este din Giverny, la fel cum nu e nici amanta lui din fotografie, tânăra în bluză albastră care-i oferă o „tratație”. Fie că este sau nu mama copilașului. Și-atunci, chiar că...

Bénavides nu s-a atins de ceaiul lui. Îndrăznește o privire timidă.

— Dacă-mi permiteți, șefu'... Există o a treia explicație posibilă.

— A?

Sylvio ezită o clipă înainte să continue.

— Ei bine... pur și simplu... lista furnizată de Stéphanie Dupain ar putea fi falsă.

— Ce?

Sérénac și-a vărsat jumătate din cafea. Sylvio se cufundă și mai mult în fotoliul mov, continuând:

— O voi spune altfel, atunci. Nimic nu dovedește că lista copiilor este exactă. Stéphanie Dupain este și una dintre suspectele acestui caz...

— Nu văd legătura dintre ipoteticul ei flirt cu Morval și copiii din clasa ei...

— Nici eu. Dar oricum nu e vreo mare legătură între elementele acestui caz. Dacă am avea timp, ar trebui să confruntăm lista copilașilor din clasa învățătoarei cu cea a familiilor din Giverny, prenumele, profesiile actuale și din trecut, numele de domnișoară al mamelor. Totul. Puteți să-mi spuneți ce vreți, dar citatul din Aragon de pe cartea poștală de aniversare din buzunarul lui Morval, „*crima de a visa care trebuie instaurată*” are legătură

directă cu clasa din Giverny: este o poezie pe care copiii din sat învață s-o recite la școală. Dumneavoastră mi-ați spus-o, șefu', o știți din gura lui Stéphanie Dupain.

Sérénac își golește ceașca dintr-o înghițitură.

— OK, dacă te-am înțeles bine, să ne imaginăm că ar exista o îndoială. Și de unde ai vrea s-o apuci?

— Habar n-am. În plus, am uneori impresia că localnicii din Giverny ne ascund ceva. Cum să zic, un fel de ambianță de omertă¹⁸ de sat corsican.

— Ce te face să crezi asta? De obicei, impresiile nu sunt genul tău?

Un licăr de neliniște îi trece lui Sylvio pe dinapoia ochilor.

— Am... am altceva legat de coloana a treia, șefu'. Țâncii. Vă previn, e ceva destul de ciudat... Ba chiar mai mult. Ceva mai degrabă uluitor, acesta ar fi cuvântul.

31.

În dimineața aceea, la Giverny, vremea era superbă. Măcar de data asta am deschis fereastra salonului și am decis să fac ordine. Soarele se strecoară în odaia mea cu o sfială plină de neîncredere, de parcă ar fi intrat aici pentru prima oară. Pentru că nu găsește în casa mea niciun firicel de praf pe care să-l ia la dans, se așterne doar pe lemnul bufetului, al mesei, al scaunelor, pentru a-l face mai deschis la culoare.

Nuferii mei negri, în ungherul lor, se pitesc în umbră. Provoc pe oricine, chiar ridicându-și capul, chiar prin fereastra mea deschisă la etajul patru, să zărească tabloul de afară.

Mă cam învârt în jurul cozii. Totul este unde ar trebui să fie în salon, de aceea ezit puțin să cotrobăi peste tot, pe deasupra dulapului, prin fundul sertarelor, sau să cobor în garaj, să golesc cutiile mucezite, să ridic sacii de plastic tăiați în două și să scot la lumină cutiile pe care nu le-a mai deschis nimeni de ani buni. De decenii, chiar. Știu totuși ce anume caut. Știu exact ce anume mă interesează, doar că, după atâta amar de vreme, n-am nicio idee despre locul în care am pus-o bine.

Știu ce gândiți, vă spuneți că baba își pierde ținerea de minte. Dacă doriți... Să nu-mi spuneți că nu vi s-a întâmplat niciodată să răscoliți toată casa doar ca să găsiți o amintire, un anumit obiect despre care știți cu siguranță un singur lucru: că nu l-ați aruncat niciodată.

¹⁸ „Legea tăcerii” în satele din sudul Italiei, implicând interdicția categorică de cooperare cu autoritățile statului, în cazul comiterii unei infracțiuni.

Nu e nimic mai enervant, așa-i?

Nu vă ascund nimic, ceea ce țin să găesc cu tot dinadinsul este o simplă cutie, de mărimea uneia de pantofi, plină de fotografii vechi. Vedeți, e ceva cât se poate de banal. Se pare că în ziua de azi, am citit asta pe undeva, o întreagă viață de fotografii poate încăpea pe un stick USB de mărimea unei brichete. Eu, între timp, îmi caut cutia de pantofi. Dumneavoastră, când veți trece de optzeci de ani, vă veți căuta printre catrafuse o brichetă minusculă. Spor! Pesemne că acesta este progresul.

Deschid fără mare speranță sertarele comodei, îmi strecor o mână pe sub dulapul normand, pe dinapoia șirurilor de cărți.

Nimic, bineînțeles.

Trebuie să mă resemnez, ce caut nu e pus la îndemână. Cutia mea cred că se găsește pe undeva prin garaj, sub un strat de sedimente acumulate de-a lungul anilor.

Încă șovăi. Merită osteneala? Chiar trebuie să mă spetesc răscolind toate vechiturile astea ca să dibuiesc până la urmă o fotografie, una singură? O fotografie pe care n-am aruncat-o niciodată, pentru asta bag mâna-n foc. Singura care păstrează amintirea unui chip pe care mi-ar plăcea atât de mult să-l pot revedea, pentru o ultimă oară.

Albert Rosalba.

•

Fără să pot hotărî, mă uit prin salon, unde totul e la locul lui. Mai puțin cele două cizme puse la zvântat în fața hornului de la șemineu. Mă rog, nu se zvântă... Două cizme pe care eu le-am pus acolo, s-ar cuveni să spun.

Evident, sub ele șemineul este stins.

Mai e până la Crăciun.

32.

Degeaba și-a rostit Sylvio Bénavides ultimele cuvinte cu o emfază maximă, șeful lui tot nu pare să-l ia în serios. Își toarnă, relaxat, o nouă ceașcă de cafea, de parcă încă ar număra perechile de cizme în minte. Adjunctul său își duce ceașca de ceai la gură și se strâmbă. Fără zahăr.

Sérénac se întoarce.

— Te ascult, Sylvio. Uluiește-mă...

— Mă cunoașteți, șefu', explică Bénavides. Am luat la puricat tot ce putea avea legătură atât cu Giverny, cât și cu povestea despre copilaș. Până la urmă am dat de asta în arhivele jandarmeriei...

Se răstoarnă în fotoliul moale, își pune ceașca de ceai pe podea și scotocește în teancul de hârtii de la picioare. Îi întinde superiorului său un raport al jandarmeriei din Pacy-sur-Eure: o hârtie îngălbenită, cu vreo zece rânduri. Sérénac înghite. Ceașca ciobită îi tremură între degete.

— Vă fac un rezumat, șefu'. Cred că n-o să vă placă prea tare. Este vorba despre un fapt divers. Un copil a fost găsit înecat în pârâul Epte, la Giverny. Exact în locul în care Jérôme Morval a fost asasinat. Mort exact după același tipic, după același ritual, cum ați spus, cu excepția înjunghierii: puștiul a avut craniul sfărâmat cu o piatră, apoi capul i-a fost cufundat în pârâu.

Laurenç Sérénac simte o descărcare violentă de adrenalină. Ceașca se izbește de blatul laminat.

— Dumnezeuule... Ce vârstă avea copilul?

— Aproape unsprezece ani, cu aproximație de câteva luni.

O sudoare rece îi curge inspectorului pe frunte.

— La naiba...

Bénavides se agață de brațele fotoliului mov de parcă s-ar îneca în el.

— Avem o singură problemă, domnule inspector... Că acest fapt divers a avut loc în urmă cu o grămadă de ani...

Tace câteva clipe, de teama reacției lui Sérénac. Apoi:

— În 1937, ca să fiu exact...

Sérénac se prăbușește pe canapeaua portocalie. Ochii îi pică pe raportul îngălbenit.

— În 1937? Dumnezeuule, ce mai e și cu povestea asta? Un copilăș de unsprezece ani mort exact în același loc ca Morval, exact la fel... dar în 1937! Ce mai e și cu nebunia asta?

— Habar n-am, șefu'... Veți vedea, totul este prins în raportul jandarmeriei din Pacy. Dacă stăm să ne gândim, probabil că n-are absolut nicio legătură... Pe vremea aceea jandarmii au tras concluzia c-a fost un accident. Copilul a alunecat pe o piatră, și-a spart capul, apoi s-a înecat. Accident tâmpit. Asta a fost tot.

— Cum îl chema pe puști?

— Albert Rosalba. Familia lui a plecat din Giverny la puțin timp după dramă. Nicio veste despre ei de atunci...

Laurenç Sérénac întinde mâna până la ceașca lui, pusă pe masă. Se strâmbă când bea.

— La naiba, Sylvio, totuși îmi dă de gândit povestea ta. Am tendința să nu prea apreciez acest gen de coincidențe. Chiar deloc. De parcă misterul n-ar fi fost destul de opac, de parcă numai asta ne mai lipsea...

Sylvio adună hârtiile împrăștiate de la picioarele lui.

— Pot să vă întreb o chestie, șefu'?

— În stadiul în care ne aflăm...

— Mie cel mai mult îmi dă de gândit faptul că, de la bun început, ce-am intuit noi se bate cap în cap. M-am gândit la asta toată noaptea. Din primele clipe, dumneavoastră sunteți convins că totul se învâрте în jurul lui Stéphanie Dupain, că ea ar fi în primejdie. Nu știu de ce, dar eu sunt convins că dezlegarea se află în coloana a treia, că există un ucigaș care se plimbă în libertate și care-i gata să lovească din nou, dar că în joc e viața unui copilăș de unsprezece ani...

Laurenç își pune ceașca pe podea. Se ridică și-l bate prietenește pe spate pe adjunctul său.

— Poate e și pentru că vei fi tată dintr-o clipă în alta... În ce mă privește, pe holteiul care sunt îl interesează mai puțin copilașii decât mamele lor, chiar și căsătorite... E doar o problemă de identificare. Are sens, nu?

— Poate. Fiecare cu coloana lui, atunci, răsuflă Sylvio. Să sperăm doar că n-avem dreptate amândoi.

Ultimul gând îl uimește pe Sérénac. Își privește cu atenție adjunctul și nu distinge decât o față trasă de oboseală și doi ochi care se ostenesc să rămână deschiși. Bénavidés încă n-a apucat să-și trieze toate foile. Știe că înainte să plece diseară de la muncă, în pofida oboselii, adjunctul lui își va face timp să facă copii și să pună totul în ordine, în cutia roșie de arhivare, apoi să așeze cutia cu pricina la locul ei, pe etajera din sala de la subsol. M de la Morval. Așa este el, adjunctul lui...

— Sylvio, există o explicație pentru orice, spune Sérénac. Există o modalitate de a îmbina toate piesele din puzzle. Inevitabil!

— Și Jacques Dupain, oftează Bénavidés. Nu vi se pare că a fiert destul?

— La naiba! Uitasem de ăla...

•

Ca să se poată așeza la biroul din sala 101, Laurenç Sérénac a dat la o parte vreo zece cizme albastre și le-a stivuit una peste alta, într-un teanc instabil. Jacques Dupain e la fel de mânios. Cu mâna dreaptă își freacă rând pe rând mustața neagră și obrajii nebărbieriți, trădându-și enervarea din ce în ce mai puternică.

— Tot nu pricep ce anume vreți de la mine, domnule inspector. De aproape o oră mă țineți aici. Poate-mi spuneți și de ce, până la urmă?

— Pentru o discuție. O simplă discuție...

Sérénac prezintă, cu un gest amplu, expoziția de cizme.

— Reștrângem cercul suspectilor foarte din larg, domnule Dupain. Puteți să o constatați și singur. Aproape toți sătenii ne-au dat câte o pereche de cizme. Colaborează în liniște. Verificăm dacă nu cumva cizmele lor se

potrivesc cu mulajul de la scena crimei, apoi nu-i mai deranjăm... Nimic mai simplu. În schimb...

Mâna dreaptă a lui Jacques Dupain se crispează pe mustață, în vreme ce mâna stângă i se încleștează agitată de brațul scaunului.

— De câte ori să vă mai spun? Nu-mi mai găsesc afurisitele de cizme și pace! Credeam că mi le-am lăsat în magazia de lângă școală, cea folosită pe post de garaj. Nu mai erau acolo! Ieri am fost nevoit să iau cu împrumut o pereche de cizme ale unui prieten...

Sérénac schițează un zâmbet sadic.

— Ciudat, nu-i așa, domnule Dupain? Cui i s-ar părea distractiv să fure o pereche de cizme pline de noroi? Numărul 43, cât purtați. Exact de mărimea mulajului făcut la scena crimei?

Sylvio Bénavides stă în picioare în fundul încăperii, cu spinarea rezemată de o etajeră, dinspre raionul de cizme noi și aproape noi, de la 39 la 42. Asistă la discuție cu o osteneală amuzată. Măcar discuția îl ține treaz. La întrebarea pusă de Sérénac, el ar ști ce să răspundă, totuși n-are de gând să i-o sufle suspectului.

— Habar n-am, se enervează Dupain. Poate pentru că ucigașului i-a dat prin cap să fure prima pereche de cizme de mărimea potrivită pe care a găsit-o, încât să fie pus sub acuzare un amărât în locul lui!

Este răspunsul pe care-l aștepta Bénavides. Nu-i așa de tâmpit Dupain ăsta, din câte se pare.

— Iar măgăreața ar pica pe dumneavoastră, insistă Sérénac. Ca din întâmplare?

— Pe cineva tot pică. Pică pe mine. Ce înseamnă „ca din întâmplare”? Nu-mi plac subînțelesurile dumneavoastră, domnule inspector.

— Atunci mulțumiți-vă cu înțelesurile. Ce anume făceați în dimineața morții lui Jérôme Morval?

În spațiul din care au fost expulzate toate cizmele de cauciuc, picioarele lui Dupain descriu cercuri largi cu atitudinea unui plod năbădăios care azvârle toate jucăriile din țarc.

— Deci mă suspectați? Pe la ora șase dimineața eram încă în pat cu soția mea, ca în fiecare dimineață...

— Iată încă un aspect ciudat, domnule Dupain. În diminețile de marți, conform mărturiilor noastre, obișnuți să vă treziți cu noaptea-n cap ca să mergeți la vânătoare de iepuri pe terenul prietenului dumneavoastră Patrick Delaunay. Uneori în grup. Singur, de cele mai multe ori... De ce să vă fi abătut de la obiceiurile dumneavoastră în dimineața crimei, tocmai în acea zi de marți?

Un răstimp de tăcere. Degetele agitate ale lui Dupain continuă să-i tortureze mustața.

— De ce credeți?... Din ce afurisit de motiv își poate dori un bărbat să rămână în pat cu soția?

Jacques Dupain își împlântă privirile în ochii lui Laurenç Sérénac. „Împlântă” este cuvântul. Două pumnale. Sylvio Bénavides nu pierde nimic din înfruntare. Încă o dată, crede că Jacques Dupain nu se apără rău deloc.

— Nimeni nu vă reproșează asta, domnule Dupain. Nimeni. Stați liniștit, vă vom verifica alibiul... Cât despre mobil...

Sérénac împinge tacticos cele zece cizme albastre stivuite la capătul biroului și-i arată fotografia cu Stéphanie și cu Jérôme Morval, ținându-se de mână pe poteca de pe coasta dealului.

— Gelozia ar putea fi unul. Nu credeți?

Jacques Dupain abia dacă se uită peste fotografie, de parcă ar cunoaște-o dinainte.

— Nu săriți calul, domnule inspector. Că vi se pare distractiv să mă bănuți pe mine treacă-meargă... Dar n-o amestecați pe Stéphanie în jocurile dumneavoastră de doi bani. Nu pe ea. Suntem de acord, ce ziceți?

Sylvio ezită să intervină. Are impresia că situația poate degenera acum, dintr-o clipă în alta. Sérénac continuă să se joace cu prada. Și-a luat câte o cizmă albastră în fiecare mână și încearcă, cu mintea în altă parte, să le găsească perechea. Apoi înalță o privire ironică.

— Slabă apărare aveți, domnule Dupain. Nu vi se pare? În termeni juridici, se numește chiar apărare tautologică... Să te aperi de un mobil care se bazează pe gelozie... printr-un exces suplimentar de gelozie...

Dupain se ridică. E la mai puțin de un metru de Sérénac. Dupain e mai scund decât inspectorul, cu cel puțin douăzeci de centimetri.

— Nu vă jucați cu vorbele, domnule Sérénac. Înțeleg, vă înțeleg perfect jocul de doi bani... Dacă vă mai apropiați...

Sérénac nici nu se uită la el. Aruncă o cizmă și ia alta. Zâmbind.

— Doar nu-mi spuneți, domnule Dupain, că aveți de gând să obstrucționați buna desfășurare a anchetei?...

Sylvio Bénavides nu va afla niciodată până unde ar fi putut merge Jacques Dupain în ziua aceea. Și, de altfel, nici nu ține să afle. De aceea își pune la timp o mână împăciuitoare pe umărul lui Jacques Dupain, în vreme ce mimează un semn de domolire către Sérénac.

Sylvio Bénavides l-a însoțit pe Jacques Dupain până la ieșirea din comisariat. S-a priceput să ticluiească politețurile obișnuite, scuzele voalate. Inspectorul Bénavides e destul de talentat la asta. Jacques Dupain s-a urcat furios în Fordul lui și, în semn de jalnică provocare, a traversat parcare de pe rue Carnot cu pedala la podea. Bénavides a închis o clipă ochii, apoi s-a întors în birou. Sylvio Bénavides e la fel de talentat și când ia pulsul stărilor sufletești ale superiorului său.

— Cum ți s-a părut, Sylvio?

— Că l-ați luat tare, șefu'. Prea tare. Mult prea tare.

— OK, să zicem că e latura mea occitană. Dar, în afară de asta, cum ți s-a părut?

— Habar n-am. Dupain nu e curat ca lacrima, dacă asta vreți să auziți. Acestea fiind spuse, poate fi înțeles. Are o soție la care e destul de firesc să țină. Doar n-o să-mi spuneți tocmai dumneavoastră că nu-i așa. Dar asta nu face din el un ucigaș, pentru atâta lucru...

— La naiba, Sylvio. Dar povestea cu cizmele care i s-ar fi furat, chipurile? Nu stă în picioare o secundă! Nici alibiul lui, soția lui, Stéphanie, mi-am mărturisit că plecase la vânătoare în dimineața crimei...

— De acord, șefu', asta dă de gândit. Va trebui să confruntăm declarațiile. Dar trebuie să recunoaștem și că probele incriminatoare se acumulează cam prea ușor. Mai întâi fotografia cu soția lui la plimbare cu Morval trimisă de un anonim, apoi cizmele lui de vânătoare care se fac nevăzute... Ne-am putea gândi și că altcineva caută să îndrepte bănuielile asupra lui. Și-apoi, în ce privește povestea cu mulajul pingelei, nu este singurul care ar avea nevoie de justificare! N-am dat nici pe departe de toți sătenii din Giverny. Ne-am lovit și de uși închise, de case nelocuite, de parizieni care lipsesc mai tot timpul. Vom avea nevoie de mai mult timp, de mult mai mult timp...

— La naiba...

Sérénac apucă o cizmă portocalie și o ține de călcâi cu două degete.

— El este, Sylvio! Nu mă întreba de ce, dar știi că e Jacques Dupain!

Laurenç Sérénac aruncă dintr-odată cizma portocalie peste vreo alte zece, puse pe etajera din față.

— *Strike!* comentează placid Sylvio Bénavides.

Șeful rămâne câteva clipe tăcut, nepăsător, apoi își înalță brusc vocea:

— Batem pasul pe loc, Sylvio. Batem pasul pe loc! Cheamă-mi întreaga echipă, avem ședință peste o oră.

Laurenç Sérénac, cu nervii întinși la maximum, încearcă, fără prea mult succes, să anime brainstormingul pentru care și-a adunat întreaga echipă la Comisariatul din Vernon. Încăperea luminoasă cu perdele rupte e scaldată de lumina soarelui. Sylvio Bénavides moțăie în capul mesei. Între două sforăituri, îl aude pe șeful Comisariatului din Vernon recapitulând din nou diferitele piste și înșirând impresionanta listă cu cercetările care trebuie acoperite: să identifice amantele lui Morval și să-i interogheze pe apropiații acestora, să aprofundeze cazurile de trafic cu opere de artă legate de impresionism și, mai ales, să-l înghesuie pe Amadou Kandy, să afle mai multe despre faimoasa Fundație Theodore Robinson, să aprofundeze în egală măsură și strania poveste a înecului în pârau care datează din 1937, să-i interogheze în continuare pe localnicii din Giverny, mai ales pe vecini, mai ales pe apropiații lui Morval, mai ales pe cei care, ca din întâmplare, nu aveau cizme pe-acasă, mai ales pe cei care au copilași de unsprezece ani... Să-și extindă cercetările și în direcția clienților cabinetului de oftalmologie.

Sunt multe de făcut, inspectorul Sérénac e conștient de asta, mult prea multe pentru o echipă de cinci oameni, care nici măcar nu lucrează cu normă întreagă, nici pomeneală... Vor fi nevoiți să sape la întâmplare și să tragă nădejde că le va surâde norocul. Să aștepte săpătura norocoasă... Polițaii sunt obișnuiți cu asta, mereu e așa. Singura misiune pe care Sérénac nu le-a reamintit-o colegilor este verificarea alibiului lui Jacques Dupain. Pe aceasta o păstrează pentru sine... Privilegiul șefului!

— Alte idei?

Agentul Ludovic Maury a ascultat îndemnurile autoritare ale superiorului său cu atenția plictisită a unui fotbalist lăsat pe tușă. Soarele din spatele lui tocmai îi perpelește ceafa. În timpul brainstormingului, s-a uitat din nou cu atenție la fotografiile de la scena crimei înșirate în fața lui: pâraul, puntea, spălătoria. Corpul lui Jérôme Morval cu picioarele pe mal și capul în apă. Se întreabă de ce ideile vin uneori în anumite momente, și nu în altele și ridică un deget.

— Da, Ludo?

— Doar o idee, așa, Laurenç. În stadiul în care ne aflăm, nu crezi că am putea să dragăm pur și simplu albia pâraului din Giverny?

— Ce vrei să spui? Întreabă Sérénac nervos, agasat, de parcă dintr-odată n-ar mai fi apreciat tutuirea meridională practică de agentul Maury.

Sylvio Bénavides se trezește și tresare.

— Păi... continuă Maury, am cercetat scena crimei peste tot, avem fotografii, mulaje, eşantioane. Ne-am uitat și în pârau, bineînțeles. Dar nu cred că l-am dragat în profunzime. Să mișcăm nisipul, vreau să zic, să scormonim dedesubt. Ideea mi-a venit văzând în fotografie poziția

buzunarelor lui Morval: sunt îndreptate spre pârâu. Un obiect, absolut orice lucru, ar fi putut aluneca în apă, s-ar fi putut afunda în nisip. Și nu l-ar mai fi văzut nimeni.

Sérénac își duce mâna la frunte.

— Nu e o idee proastă... De ce nu, la urma urmei... Sylvio, te-ai trezit? Adună-mi o echipă cât mai repede, cu un sedimentolog, sau un tip de genul. Înțelege? Un specialist care să fie în stare să dateze cu aproximație de o zi toate rahaturile pe care le vom scoate din clisa de pe fundul pârâului!

— OK, spune Bénavidés, care-și ridică pleoapele cu o sforțare de halterofil. Totul va fi gata poimâine. Mâine, vă amintesc, pentru noi doi, va fi ziua patrimoniului. În program, vizitarea grădinilor lui Claude Monet, pentru dumneavoastră, și a Muzeului de Arte Frumoase din Rouen, pentru mine.

34.

Pe rue Blanche-Hoschedé-Monet, lumina serii se strecoară printre obloanele camerei de la mansarda în care locuiește familia Dupain. Casele normande cu acoperiș de stuf, scoase la vânzare în cataloage cu hârtia lucioasă, se răsucesc între degetele nervoase ale lui Jacques Dupain.

— O să-mi angajez un avocat, Stéphanie. Să-l acuz de hărțuire. Polițaiul ăsta, Sérénac, nu e în regulă, Stéphanie... S-ar spune că...

Jacques Dupain se întoarce în pat. N-are nevoie să verifice. Știe că vorbește cu spinarea soției lui. Cu ceafa ei. Cu pletele ei lungi. Cu un sfert de chip. Cu o mână care ține o carte. Uneori, când cearșafurile sunt complice, cu spatele ei, un fund sublim pe care se abține în fiecare seară să-l mângâie.

— S-ar spune că e pe urmele mele polițaiul ăsta, continuă Dupain. Că face din asta o problemă personală.

— Nu-ți face griji, îi răspunde spinarea. Liniștește-te...

Jacques Dupain încearcă să se cufunde din nou în broșura cu case de vânzare. Minutele trec încet pe cadranul ceasului deșteptător pus chiar în fața lui.

Ora nouă și douăsprezece minute...

Nouă și șaptesprezece...

Nouă și douăzeci și patru...

— Ce citești, Stéphanie?

— Nimic.

O spinare nu e foarte vorbăreață.

Ora nouă și treizeci și unu...

Ora nouă și treizeci și patru...

— Mi-ar plăcea să-ți gădesc o casă, Stéphanie. Altceva decât chilia asta de deasupra școlii. Casa visurilor tale. E meseria mea, la urma urmei. Într-o bună zi, ți-o voi putea dărui. Dacă ai răbdare, voi fi în stare...

Spinarea se mișcă puțin. Mâna se întinde până la noptieră, pune cartea jos.

Aurélien.

Louis Aragon.

Ea apasă întrerupătorul veiozei.

— Ca să nu mă părăsești niciodată, se strecoară prin beznă vocea lui Jacques Dupain.

Nouă și treizeci și șapte...

Nouă și patruzeci și unu...

— Nu-l vei lăsa, nu-i așa, Stéphanie? Nu-l vei lăsa pe polițai să ne despartă, nu? Știi bine că n-am nicio treabă cu uciderea lui Morval.

— Știu, Jacques. O știm amândoi. O spinare e netedă și rece.

•

Nouă și patruzeci și patru.

— O voi face, Stéphanie... Casa ta, casa noastră. O voi găsi...

Un foșnet de cearșaf mototolit.

Spinarea nu se mai vede. Doi sâni, un sex se bagă în vorbă.

— Fă-mi un copil, Jacques. Un copil înainte de orice.

35.

James, lungit pe spate, gustă ultimele raze de soare: mai e vreun sfert de oră înainte să se pitească după coasta dealului. Știe că atunci va fi puțin peste ora zece. James n-are ceas, trăiește după ritmul soarelui, cum făcea Monet, se trezește și se culcă odată cu el. Ceva mai târziu în fiecare seară, acum. Deocamdată astrul zilei se joacă de-a v-ați ascunselea cu plopii.

Este plăcută această căldură alternativă. James închide pleoapele. E cât se poate de conștient că pictează din ce în ce mai puțin și că doarme din ce în ce mai mult. Ca să traducă în cuvinte ceea ce probabil gândesc locuitorii satului, devine din ce în ce mai boschetar și din ce în ce mai puțin artist.

Ce deliciu! Să treci drept boschetar în ochii oamenilor cumsecade. Să devii boschetarul satului, pentru că fiecare sat are preot, primar, învățătoare, poștaș... El, unul, va fi boschetarul din Giverny. Mai existase unul înainte, se pare, pe vremea lui Claude Monet. Era supranumit

Marchizul, din pricina pălăriei de fetru cu care îi saluta pe trecători. Dar, mai ales, Marchizul era vestit pentru că aduna din fața casei lui Monet chiștoacele țișărilor pe care bătrânul pictor abia le fumase. Își umplea buzunarele cu ele. De mare clasă!

Da, să devină boschetarul din Giverny, Marchizul. Iată o ambiție fenomenală. Dar ca să ajungă acolo, James e conștient că mai are mult de mers! Deocamdată, în afară de micuța Fanette, nimeni nu e interesat de moșneagul nebun care doarme pe câmp în tovărășia șevaletelor sale.

În afară de Fanette...

Fanette îi este de-ajuns.

Nu sunt vorbe-n vânt, Fanette chiar e o tânără foarte talentată. Cu mult mai talentată decât el. Puștoaica este un adevărat dar de Sus, de parcă bunul Dumnezeu făcuse dinadins să se nască la Giverny, de parcă bunul Dumnezeu i-o scosese dinadins în cale.

Ea l-a poreclit „moș Cotor” adineori! Ca în tabloul lui Robinson. *Moș Cotor*... Lui James i-ar face plăcere să moară așa, savurând pur și simplu cele două cuvinte rostite de Fanette.

Moș Cotor.

Două cuvinte ca o sinteză a țelului vieții sale... De la capodopera lui Theodore Robinson la impertinența unui geniu în devenire.

El.

Moș Cotor.

Cine și-ar fi putut închipui așa ceva?

•

Soarele nu mai strălucește.

Și încă nu e zece seara. Se întunecă deodată, de parcă și-ar fi schimbat brusc jocul, de parcă de la jocul de-a v-ați ascunselea din plopi ar fi trecut la baba-oarba. De parcă soarele s-ar fi apucat să numere până la douăzeci în spatele unui plop, lăsându-i lunii un mic avans să se ascundă...

•

James deschide ochii. Paralizat! Îngrozit!

Nu vede decât o piatră, o piatră imensă deasupra feței sale, chiar deasupra, la mai puțin de cincizeci de centimetri.

Viziune suprarealistă.

Înțelege prea târziu că nu visează. Piatra îi zdrobește chipul ca pe un fruct copt oarecare. James simte cum îi explodează tâmpla, în același timp cu o durere imensă.

Totul se învârte. Bărbatul se întoarce pe burtă. Se târăște prin spicele de grâu. Nu e așa de departe de pârâu, de o casă, de moara aceea. Ar putea să strige.

Niciun sunet nu-i iese din gură. Se luptă să nu-și piardă cunoștința. Un zumzet groaznic îi saturează gândurile, țeasta i se umflă ca o mașinărie cu aburi care stă să explodeze.

James continuă să se târască. Simte că agresorul lui e acolo, în picioare, deasupra lui, gata să-i dea lovitura de grație.

Ce mai așteaptă?

Dă cu ochii de două picioare de lemn. Un șevalet. Măinile i se agață de ele, disperate. Mușchii brațelor i se încordează într-o ultimă încercare de a se ridica.

Șevaletul se prăbușește într-un zgomot asurzitor. Cutia de pictură cade chiar în fața lui. Peneluri, creioane, tuburi de vopsea se împrăstie prin iarbă. James se gândește din nou, în treacăt, la mesajul gravat la interior. *Ea e a mea, aici, acum și pentru totdeauna.* N-a înțeles amenințarea. Nici cine a gravat-o și nici de ce.

A văzut cumva ceva ce n-ar fi trebuit?

Va muri fără să afle. Are impresia că gândurile îl lasă de izbeliște, că i se scurg în pământ cu tot restul sângelui, al pielii. Se târăște acum peste tuburile de vopsea, le strivește, le spintecă. Mai departe, drept în fața ochilor.

Simte umbra, tot deasupra lui.

Știe că ar trebui să se liniștească, să se întoarcă. Să încerce să se ridice. Să rostească un cuvânt. Îi este cu neputință. Panica îl îngheață. Umbra a căutat să-lucidă. Umbra o va lua de la capăt. Trebuie să fugă. Nu mai reușește să se gândească la altceva, prea multe îi zumzăie prin craniu. Nu mai gândește decât în pulsuni primare. Să se târască. Să se depărteze. Să scape.

Răstoarnă un al doilea șevalet. Cel puțin, asta își închipuie. Sângele îi năpădește ochii acum. Privirea i se încețoșează. Peisajul din fața lui se pătează de roșu, de rugină, de purpură. Probabil pârâul nu-i foarte departe. Încă poate scăpa, poate vine cineva.

Să se târască mai departe.

Un șevalet, încă unul, în față. Cu paleta, cu penelurile, cu cuțitele lui.

•

Umbra i-o ia înainte.

E în fața lui acum. Printr-o perdea roșie, cleioasă, James vede cum cineva pune mâna pe cuțitul lui de răsărit. Se apropie.

S-a terminat.

James se mai târăște câțiva centimetri, apoi se împinge în brațe. Cu ultimele forțe. Își rostogolește corpul, o dată, de două ori, de mai multe ori. O clipă, James speră că va coborî pe pantă, că se va rostogoli, departe, că va

aluneca de-a lungul uşoarei înclinări a pajiştii, până la Epte; că, astfel, va scăpa.

O clipă doar.

Se prăvăleşte în spicele culcate la pământ. Pe spate. N-a făcut nici doi metri. Nu mai vede nimic de-acum. James scuipă un amestec de sânge şi de vopsea. Nu mai izbuteşte să lege două gânduri coerente.

•

Umbra se apropie.

James încearcă pentru ultima dată să mişte un muşchi, măcar unul. Nu e în stare. Corpul nu-l mai ascultă. Poate doar ochii.

Umbra e deasupra.

James o priveşte.

Şi dintr-odată se simte de parcă i-ar fi fost redat tot creierul. Ultimul gând al condamnatului. James a recunoscut imediat umbra, dar încă refuză să-şi creadă ochilor. E imposibil! De ce atâta ură? Ce nebunie a putut-o hrăni?

O mână îl ţine pe pământ, cealaltă îi va înfige cuţitul în piept. James nu mai este în stare să se clintească. Creierul aproape că nu-l mai face să sufere acum. E îngrozit.

Acum a înţeles.

Acum James ar vrea să trăiască!

Nu ca să nu moară. Viaţa lui contează atât de puţin. Ar vrea să trăiască pentru a împiedica ceea ce ghiceşte, pentru a opri înlănţuirea monstruoasă, ineluctabilă, uneltirea îngrozitoare, în care el nu-i decât o zgură, o dramă secundară.

Simte lama rece cum îi scormoneşte carnea.

E prea bătrân. Nici măcar nu mai suferă. Viaţa îl părăseşte. Se simte atât de inutil. N-a fost în stare să se opună dramei care se înnoadă. Era prea bătrân s-o protejeze pe Fanette. Cine-o va mai putea ajuta pe fetiţă de-acum? Cine-o va mai putea proteja de umbra care-o va acoperi?

James îmbrăţişează într-o ultimă privire lanul de grâu măturat de vânt. Cine-i va găsi cadavrul în mijlocul spicelor? În cât timp? Mai multe ore? Mai multe zile? Într-o ultimă halucinaţie, crede că vede cum apare o doamnă cu umbreluţă de soare, Camille Monet, printre ierburi sălbatice şi maci.

Nu mai regretă nimic acum. În fond, pentru aşa ceva plecase din Connecticut. Ca să-şi dea ultima suflare la Giverny.

•

Lumina se stinge lin.

Ultimul lucru pe care James îl va mai simţi înainte să moară, va fi tremurul provocat de blana lui Neptun peste pielea lui rece.

A NOUA ZI – SENTIMENTE

21 mai 2010
(*Chemin du Roy*)

36.

A doua zi cu soare. La Giverny. Mă puteți crede, în acest anotimp, este aproape un mic miracol.

Merg pe Chemin du Roy. Cu cât îmbătrânesc, cu atât mi-e mai greu să-i înțeleg pe turiștii care sunt în stare să aștepte peste o oră să intre în grădini, pe rue Claude-Monet, stând la coadă, unii după alții, pe mai bine de două sute de metri de trotuar. Este suficient totuși să te plimbi pe Chemin du Roy: oricine poate vedea grădinile și casa lui Monet fără să aștepte câtuși de puțin, prin bariera verde, de-a lungul șoselei departamentale, să facă fotografii de neuitat, să simtă mireasma florilor.

Mașinile se perindă una după alta, aproape ating plantele care despart drumul de pista pentru biciclete. La fiecare trecere a unui vehicul cam prea grăbit, frunzele se agită, ca apucate de spasme. Atâția băieți de prin partea locului care lucrează la Vernon și care de mult timp nu mai întorc capul spre casa roz cu obloane verzi. Pentru ei, Chemin du Roy este D5, șoseaua spre Vernon. Nimic altceva.

La cât de repede merg eu, dimpotrivă, am tot timpul să admir florile. Nu vă mint, bineînțeles că grădina este magnifică. Catedrala Trandafirilor, Cercul Doamnelor¹⁹, Parcul Normand²⁰ și cascadele sale de clematite, pâlcul de lalele roz și de myosotis... Tot atâtea capodopere...

Cine ar spune că nu-i așa?

Amadou Kandy chiar mi-a povestit că de zece ani s-a deschis în Japonia, într-un sat, departe de orașe, o replică a casei lui Monet, a Parcului Normand și a grădinii cu apă. Vă vine să credeți așa ceva? Am văzut fotografii. Este aproape cu neputință să faci diferența dintre adevăratul Giverny și cel fals, contrafăcut. Veți spune că fotografiile sunt făcute să spună ce se dorește... Dar, pe bune, ce idee, să construiești un al doilea Giverny în Japonia! Hotărât lucru, toate astea mă depășesc.

¹⁹ În original, *Le rond des dames*. Zonă din parc cu câteva bănci dispuse în formă de cerc.

²⁰ În original, *Le clos normand*. Grădina, îngrăditura normandă.

Vă mărturisesc, de ani buni n-am mai intrat în grădinile lui Monet. Cele din Giverny, adevăratul, vreau să zic. E prea multă lume pentru mine acum. Cu miile de turiști care se contopesc, se îmbulzesc, se calcă în picioare, nu mai e un loc și pentru o babă ca mine. În plus, când turiștii vizitează casa lui Monet, sunt deseori surprinși: nu e vorba despre o galerie de artă. Nu există niciun tablou al maestrului în casă, nicio pictură cu *Nuferi*, cu puntea japoneză sau cu plopi. Doar o casă, un atelier și-o grădină. Pentru a vedea adevăratele pânze ale lui Monet, trebuie să mergi la Orangerie, la Marmottan, la Vernon... Da, la urma urmei, mi-e mai bine de cealaltă parte a barierei. Și-apoi, emoțiile mele nu privesc pe nimeni altcineva. Nu trebuie decât să închid ochii, frumusețea uluitoare a grădinii mi s-a întipărit în minte.

Pentru totdeauna. Credeți-mă.

•

Nebunii furioși continuă să demareze pe Chemin du Roy. O Toyota tocmai a trecut cu peste o sută de kilometri pe oră. Poate că nu știți, dar Claude Monet a plătit asfaltul, acum o sută de ani, pentru că praful drumului îi acoperea florile! Ar fi făcut mai bine să plătească pentru o șosea ocolitoare. Nu vă imaginați, sincer, ce înseamnă o astfel de grădină tăiată în două de o șosea departamentală, iar turiștii să treacă pe dedesubt, printr-un tunel.

Mă rog, asta este... Poate v-ați săturat de considerațiile câtuși de puțin interesante ale unei bătrâne localnice din Giverny referitoare la evoluția satului ei și a împrejurimilor. Vă înțeleg. Vă întrebați mai ales ce joc fac eu. Asta vă interesează, nu-i așa? Care e rolul meu în povestea asta? În ce clipă voi înceta să spionez pe toată lumea, să intervin? Cum? De ce? Răbdare, răbdare. Încă vreo câteva zile, doar câteva zile. Lăsați-mă să mai profit încă puțin de indiferența generală față de o bătrână careia nu i se dă mai multă atenție decât unui stâlp sau unui indicator care au fost mereu acolo. Nu vă voi face să credeți că știu cum se termină povestea, nici vorbă, totuși îmi cam închipui.

Eu voi închide paranteza acestei povești, aveți încredere în mine. Și nu veți fi dezamăgiți, credeți-mă!

Un pic de răbdare, vă rog. Lăsați-mă să vă mai descriu puțin grădinile lui Monet din fața mea. Fiți atenți, fiecare detaliu contează. În diminețile de mai sunt deseori luate cu asalt de școlari. Toată luna, grădina este, dimineață de dimineață, la fel de gălăgioasă ca o curte de școală! Mă rog, asta depinde, bineînțeles, de capacitatea învățătoarei de a le trezi țăncilor interesul pentru pictură. Dar și de starea lor de surescitare, în funcție de câte ore au stat închiși în autocar.

Uneori toată noaptea! Sunt și învățătoare sadice! Cel puțin, odată ajunși în grădină, profii sunt liniștiți, este suficientă o supraveghere discretă. Copiii sunt ca într-un părculeț, pe deasupra și pedagogic. Completează un chestionar, desenează. În afară de înecat printre nuferi, nu riscă nimic.

Pe Chemin du Roy, camionul brutăriei Lorin trece, mă claxonează, îi fac un semn discret cu mâna. Richard Lorin este ultimul comerciant care mă mai cunoaște, în afară de Amadou Kandy de la galeria de artă. Multe firme din Giverny se schimbă de la an la an, galeriile, hotelurile, pensiunile. Un du-te-vino neconținut. Giverny este ca o maree, în voia înfloririlor. Eu acum văd asta de departe. Tolănită pe nisip.

•
Încă aștept...

Am auzit zgomotul motorului, specific pentru motocicletă Tiger Triumph T100. S-a dus să parcheze pe străduța Leroy, către intrarea pentru grupuri. Probabil că și asta vi se pare ciudat, ca o femeie de peste optzeci de ani să fie în stare să recunoască, doar după zgomotul motorului, marca unei motociclete. Una veche, în plus, aproape o antichitate. Dacă ați ști... Credeți-mă pe cuvânt, cred că aș recunoaște zgomotul unei Tiger Triumph T100 dintr-o mie.

Dumnezeule, cum să-l uit...

Remarc de altfel că nu doar eu am ciulit urechea. Lui Stéphanie Dupain nu i-a luat mult timp să scoată capul pe fereastra cea mai înaltă din casa lui Claude Monet, cu chipul pe jumătate ascuns de vița-de-vie. De la etaj, se prefăcă că-i numără pe copii.

Ce vorbești?...

O simt că tremură doar la auzul unui zgomot de motor. Îi ține sub supraveghere pe copilașii care aleargă printre straturile de flori părând oarecum atentă. Cred că, dimpotrivă, copiii din clasa ei vor putea face ce vor pentru o vreme...

37.

Stéphanie Dupain se repede pe scări în jos. Laurenç Sérénac e deja acolo, o așteaptă în salonul de lectură.

— Bună ziua, Stéphanie. Sunt încântat să vă revăd.

Învățătoarea găfâie. Laurenç face stânga-mprejur.

— Dumnezeule, e prima oară că intru în casa lui Claude Monet. Vă mulțumesc din suflet că-mi oferiți această ocazie. Auzisem vorbindu-se despre ea, dar este... este fascinant...

— Bună ziua, domnule inspector. Veți avea dreptul la vizită, atunci. E adevărat că aveți un noroc nemaipomenit, grădina lui Monet nu e deschisă decât pentru școala din Giverny în această dimineață. E ceva excepțional! Nu se întâmplă decât o dată pe an, avem la dispoziție apartamentele lui Monet doar pentru noi...

Doar pentru noi...

Laurenç Sérénac nu izbutește să definească surescitarea care-l năpădește. Între fantasmă și disconfort.

— Dar elevii dumneavoastră?

— Se joacă în grădină. Nu riscă nimic, liniștiți-vă, nu i-am luat cu mine decât pe cei mai mari. Și-i mai supraveghez cu coada ochiului, toate ferestrele casei dau spre grădină. Cei mai serioși se presupune că pictează, își caută inspirația, trebuie să-și predea tablourile pentru concursul „Pictori în devenire”, al Fundației Robinson, peste câteva zile. Celorlalți nu le pasă și probabil se joacă de-a v-ați ascunselea între punți, în jurul bazinului... Era așa și pe vremea lui Monet, să știți. Nu trebuie să dați crezare mitului casei tăcute locuite de un bătrân artist sihastru, în casa lui Claude Monet locuiau și copiii, și nepoții lui.

Stéphanie înaintează și pozează în ghid.

— După cum remarcați, domnule inspector, ne aflăm aici, în micul salon albastru... Dă spre o băcănie stranie. Uitați-vă la aceste cofraje agățate pe pereți...

Învățătoarea poartă o uimitoare rochie din mătase, roșu cu albastru, strânsă pe talie cu o centură lată, închisă cu doi nasturi cu model la baza gâtului. Rochia îi dă o alură de gheișă coborâtă dintr-o stampă. Are părul strâns la spate. Privirea mov i se contopește cu nuanțele pastel de pe pereți. Sérénac nu știe la ce să se uite mai întâi. Stéphanie, astfel îmbrăcată, îi amintește în mod bizar de un tablou de Claude Monet pe care-l admirase cu mai mulți ani în urmă, portretul primei lui soții, Camille Doncieux, deghizată în gheișă. Se simte aproape ca un intrus, în blugi, cu cămașă și geaca lui de piele.

— Treceți în încăperea următoare? îi propune vocea blândă a ghidei.

Galbenă.

Camera este în întregime galbenă. Pereții, vopseaua mobilelor, scaunele. Sérénac se oprește, cu gura căscată.

Gazda lui se apropie.

— Vă aflați acum în sufrageria în care Claude Monet își primea invitații de marcă...

Laurenç admiră strălucirea din încăpere. Privirea i se oprește într-un sfârșit pe un tablou de pe perete. Un pastel de Renoir. O tânără așezată, din semiprofil, cu o imensă pălărie albă pe cap. Se apropie, admirând jocurile tonurilor în degrade între părul lung și negru și pielea de piersică a modelului juvenil.

— O reproducere foarte drăguță, comentează el.

— O reproducere? Sunteți așa de sigur, domnule inspector?

Sérénac privește cu atenție tabloul, surprins de comentariu.

— Ei bine... să spunem că dacă aș admira tabloul într-un muzeu parizian, nu m-aș îndoi o secundă că este vorba despre un original. Dar aici, în casa lui Monet. Toată lumea știe că...

— Și dacă, îl întrerupe Stéphanie, v-aș spune că este vorba cu certitudine de un Renoir, de un original?

Învățătoarea zâmbește în fața figurii descumpănite a inspectorului. Ea adaugă, coborând vocea cu un ton:

— Dar șșt, e secret... Nu trebuie să mai spuneți la nimeni.

— Vă bateți joc de mine...

— O, nu. Uitați, vă voi încredința un alt secret, domnule inspector. Și mai uluitor. În casa lui Monet, dacă se caută bine, în anumite dulapuri, în atelier, în pod, încă se mai găsește o întreagă serie de capodopere. Cu zecile! Lucrări de Renoir, Sistey, Pissarro. Autentice. Și de Monet, bineînțeles, *Nuferi* originali... La îndemână!

Laurenç Sérénac o privește consternat pe Stéphanie.

— Stéphanie, de ce-mi povestiți asemenea basme? Toată lumea știe că e cu neputință. Pânzele de Renoir sau de Monet reprezintă o asemenea valoare financiară... Și culturală. Cum să-ți închipui că ar putea mucezi aici, în praf? E... e ridicol...

Stéphanie își ticluiește o nutriță delicioasă.

— Laurenç, că revelațiile mele vi se par incredibile, vă cred pe cuvânt. Dar să vă închipuiți că sunt imposibile sau ridicole, aici mă dezamăgiți, căci nu v-am spus decât purul adevăr. De altfel, mulți săteni din Giverny știu despre adevăratele comori ascunse în casa lui Monet. Dar... să trecem peste, este un fel de secret pe aici, ceva despre care nu se vorbește.

Laurenç Sérénac așteaptă momentul în care învățătoarea va izbucni în râs. Acesta nu vine, deși Stéphanie are o licărire malițioasă în ochi.

— Stéphanie, îi scapă lui într-un final. Îmi pare rău, dar va trebui să vă testați gluma pe un polițai mai credul decât mine.

— Tot nu mă credeți, domnule Laurenç? Cu atât mai rău. La urma urmei, nu e foarte important, să nu mai vorbim despre asta...

Învățătoarea se întoarce dintr-odată. Sérénac e tulburat. Își spune că n-ar fi trebuit să vină, nu aici, nu acum. Ar fi trebuit să-i dea întâlnire lui Stéphanie altundeva. Este... este prea târziu. Totul se dă peste cap. Chiar dacă nu e nici locul, nici momentul potrivit, începe:

— Stéphanie, n-am venit doar pentru vizita ghidată sau să discutăm despre pictură. Trebuie să stăm de vorbă...

— Șșt...

Stéphanie își pune un deget în dreptul gurii, ca pentru a-i da de înțeles că nu e momentul. Probabil un vechi șiretlic de învățătoare.

Ea arată către bufetele cu vitrină.

— Claude Monet ținea în egală măsură la răsfățul oaspeților săi. Veselă din faianță albastră de Creil și Montereau, stampe japoneze...

Laurenç Sérénac n-are de ales, o apucă pe Stéphanie de umeri. Imediat, înțelege că n-ar fi trebuit. Țesătura este mătăsoasă, netedă, fuge ca o piele peste piele. Țesătura îi dă idei, și nu idei de polițai.

— Nu glumesc, Stéphanie. Ieri n-a mers cum trebuie cu soțul dumneavoastră...

Ea zâmbește.

— Mi s-a făcut un mic rezumat, ieri-seară.

— Îl suspectăm. E ceva serios...

— Vă înșelați...

Degetele lui Laurenç alunecă pe mătase, fără să vrea, de parcă i-ar mângâia brațele. Nu îndrăznește s-o strângă mai tare. Luptă să-și păstreze luciditatea.

— Nu vă mai jucați cu mine, Stéphanie. Ieri, la interogatoriu, soțul dumneavoastră mi-a declarat că în dimineața crimei rămăsese în pat cu dumneavoastră. M-ați asigurat că nu a fost așa, în urmă cu trei zile. Unul dintre voi minte, așadar... Ori soțul dumneavoastră, ori...

— Laurenç, de câte ori trebuie să vă repet: nu eram amanta lui Jérôme Morval. Nici măcar o prietenă apropiată. Domnule inspector, soțul meu n-avea niciun motiv să-l ucidă pe Morval! Mi-am făcut temele, domnule inspector. Fără mobil, nu e nevoie nici de alibi.

Ea râde, delicioasă, se fofilează ca o zvârlugă și continuă:

— Aveți gust pentru înscenare, inspectore Laurenç. După faimoasa dumneavoastră operațiune de adunare a tuturor cizmelor din Giverny, veți întreba cuplurile din sat dacă făceau dragoste în patul lor, în dimineața crimei?

— Nu e un joc, Stéphanie...

Vocea lui Stéphanie capătă brusc un timbru casant, de învățătoare:

— Sunt conștientă, inspectore-general. Încetați prin urmare să mă mai bateți la cap cu crima asta, cu ancheta asta sordidă. Nu asta e importantă. Stricați totul.

Ea fuge, scapă, părând că alunecă peste pavelele galben-cărămizii. Se întoarce din nou, zâmbitoare. Înger și demon.

— Bucătăria!

•

De data asta albastrul îi sare în ochi lui Laurenç Sérénac. Albastrul pereților, albastrul faianței, în toate nuanțele, de la azuriu la turcoaz.

Stéphanie adoptă un ton de telăliță de la piață:

— Menajerele vor aprecia în mod deosebit bateria de bucătărie, imensă... alămurile... faianța de Rouen...

— Stéphanie...

Învățătoarea se proțapește în fața șemineului. Înainte ca Sérénac să poată reacționa, mâinile ei îi înșfacă reverele gecii de piele.

— Domnule inspector, să ne facem înțeleși. Să punem punctul pe *i*, o dată și bine, pentru totdeauna. Soțul meu mă iubește. Soțul meu ține la mine. Soțul meu e incapabil să facă rău cuiva. Căutați-vă alt vinovat!

— Dar dumneavoastră?

Luată prin surprindere, femeia își slăbește puțin strânsoarea.

— Cum adică? Dacă sunt capabilă să fac rău cuiva, asta mă întrebați?

Ochii ei mov se deschid într-o nuanță pe care Sérénac încă n-o explorase. Inspectorul dă din colț în colț, tulburat:

— N... nu. Ce idee. Voiam să zic: Dar dumneavoastră? Îl iubiți?

— Deveniți indiscret, domnule inspector.

Ea lasă geaca de piele și se năpustește din nou în sufragerie, salon, cămară. Laurenç o urmează de la distanță, neștiind ce atitudine să mai adopte. Din cămară, o scară de lemn duce la etaj. Rochia lui Stéphanie alunecă peste decorațiunile sculptate în lemn ca pentru a le lustrui.

Chiar înainte de a se face nevăzută pe trepte, învățătoarea mai spune doar un cuvânt:

— În sfârșit!

38.

Sylvio Bénavides stă în picioare în piața catedralei din Rouen. N-a mai dat de mult prin Rouen, de aproape un an. Cu ghidul în mâini, își spune că e luat

drept turist. Nu-i pasă. Are întâlnire cu conservatorul Muzeului de Arte Frumoase, un anume Achille Guillotin, peste o jumătate de oră, dar a avut grijă să ajungă mai devreme, de parcă ar fi vrut să se pregătească psihologic și să se cufunde în ambianța impresionistă a vechiului Rouen.

Se întoarce spre oficiul pentru turism și-și consultă broșura: de la primul etaj al acestei clădiri a pictat Claude Monet de cele mai multe ori catedrala din Rouen, în total douăzeci și opt de tablouri, toate diferite, în funcție de momentul zilei sau de vreme. Pe vremea lui Monet, oficiul pentru turism era un magazin de îmbrăcăminte, apoi, cu mult înainte, cel dintâi monument renescentist din Rouen: l'Hôtel des finances. Sylvio se uită cu atenție în ghid. Claude Monet a pictat catedrala și din alte unghiuri, din diverse alte case din piață, dintre care unele au fost distruse în timpul războiului, de pe rue Grand-Pont sau de pe rue Gros-Horloge.

Inspectorul zâmbește, închipuindu-și-l pe Claude Monet, în zori, cu șevaletul, picând pe capul unor particulari adormiți sau instalându-se toată ziua, luni la rând, într-un salon de probă pentru femei, în fața fiecărei ferestre: totul pentru a picta de aproape treizeci de ori același motiv. Pesemne că era crezut nebun...

Oamenii, în fond, îi admiră pe nebuni.

Sylvio se întoarce spre catedrală. Da, oamenii admiră nebunia. Doar dacă ne gândim la această catedrală: de fiecare dată când o admiri, recunoști că până la urmă a avut dreptate tipul care și-a imaginat că se va construi cândva acest monument neverosimil, chiar dacă avea să dureze cinci sute de ani; țicnitul care probabil a insistat ca săgeata din vârful catedralei lui să fie cea mai înaltă din Franța, chit că niște alte mii de muncitori și-au pierdut viața. Pe vremea aceea un astfel de șantier era probabil o măcelărie, dar asta se dă uitării. Până la urmă se uită. Se uită măcelăria, se uită barbaria și se admiră nebunia.

Inspectorul se uită la ceas, nu trebuie să mai zăbovească dacă nu vrea să ajungă cu întârziere, și-a păstrat reflexul școlăresc de a fi mereu punctual. Iese din Place de la Cathedrale și trece pe sub arcadele marilor magazine. Rue des Carmes, citește el. Muzeul e la stânga, din câte-a înțeles el. Se întoarce pe o străduță strâmtă, mărginită de case cu bârne aparente. Mereu i-a fost greu să se orienteze în centrul medieval al orașului Rouen. Orașul îi dă impresia că e un fel de labirint imaginat de un tip schingiuit. Poftim, poate același care-și dorea cea mai înaltă catedrală. Ca o dificultate suplimentară, Sylvio nu prea se concentrează la drum. De când e la Rouen, nu conținește să se gândească la faptul că în dosarul Morval ceva nu se leagă. De parcă sforile acestei povești ar fi trase de cineva, un Tom Degețel

machiavelic care ar presăra indicii în fața lor pentru a-i atrage unde dorește el. Cine?

Sylvio ajunge în Place du 19 Avril 1944. Ezită o clipă, apoi face brusc la dreapta, chiar în momentul în care dă peste el un cărucior de copil împins de o mamă energică. Roata căruciorului îi trece peste picior, fără să încetinească, în timp ce inspectorul bâiguie niște scuze fără să-și piardă șirul gândurilor.

Cine?

Jacques Dupain? Amadou Kandy? Stéphanie Dupain? Patricia Morval?

Giverny este un sătuc, toți localnicii o repetă: toți cei din Giverny se cunosc între ei. Și dacă ar proteja toți un secret? De exemplu acel accident, înecul aceluia băiat din 1937? Bénavidés ajunge să-și închipuie ipotezele cele mai nebunești. Ba chiar se întreabă dacă șeful lui este cu desăvârșire cinstit cu el. Laurenç Sérénac are uneori o modalitate stranie de a aborda toate poveștile legate de pictură. Lui Sylvio nu-i place prea mult această coincidență, că șeful lui este amator de pictură, cât să-și afișeze tablouri în birou, că a avut anchete de trafic cu opere de artă înainte să fie numit la Vernon și, ca din întâmplare, se trezește că are de rezolvat cazul de omucidere a unui colecționar... La Giverny! Fără a mai vorbi de obsesia lui de a pune totul în cârca lui Jacques Dupain în timp ce flirtează cu soția lui... A vorbit despre asta cu Béatrice, dar, nu știe de ce, soției lui îi place mult de Laurenç. Și să nu mai spunem că nu s-au văzut decât o singură dată, într-o seară.

Sylvio zărește în fața lui un părculeț, lângă o piață gri, monumentală. Vreo zece oameni așteaptă în fața treptelor. Recunoaște intrarea Muzeului de Arte Frumoase. Grăbește pasul, fără să-și curme cugetarea. Da, Béatrice îi tot spune că Laurenç e un tip fermecător, interesant, amuzant. Ba chiar a adăugat ceva de genul: „pentru un polițai, are o sensibilitate uimitoare, ca un fel de intuiție feminină”. Poate de aceea, se liniștește Sylvio, are rezervele lui în privința șefului. Cum poate Béatrice să aprecieze un tip ca Sérénac, un tip atât de diferit de el? Un tip pe care nu-l interesează decât pictura și tinerele cu care se culca Morval. Sau își dorea să se culce.

Bénavidés urcă treptele Muzeului de Arte Frumoase și, fără să știe de ce, o întrebare revine și i se întipărește în minte, ca un refren obsedant: Oare de ce-i admiră oamenii, în fond, pe nebuni? Mai ales femeile.

Inspectorul Sylvio Bénavidés așteaptă pe holul Muzeului de Arte Frumoase din Rouen de câteva minute bune. Se simte puțin strivit de înălțimea tavanelor, de adâncimea încăperii, de strălucirea frescelor imense. Brusc, ca țâșnind dintr-o trapă din marmură, un omuleț chel îmbrăcat într-

un parpalac care-i coboară aproape până la încălțăminte se îndreaptă spre el și-i întinde mâna.

— Inspectorul Bénavides? Achille Guillotin. Conservatorul muzeului. Să mergem. Mă tem că n-am decât puțin timp pentru dumneavoastră, cu atât mai mult cu cât n-am înțeles absolut deloc ce anume doriți.

Un gând amuzant îi trece prin minte lui Sylvio. Guillotin îi amintește de profesorul lui de desen din gimnaziu, Jean Bardon. Un prof care, la douăzeci și cinci de ani, părea deja de patruzeci. Au aceeași înălțime, sunt îmbrăcați și vorbesc la fel. Cât fusese elev, în mod bizar, Sylvio se trezise mereu țap ispășitor al profilor, mai ales al celor lipsiți de autoritate. Își spune că Achille Guillotin aparține probabil aceleiași caste, cea a șefuleților slugarnici cu autoritatea și tiranici de îndată ce întâlnesc oameni mai slabi ca ei.

Guillotin e deja departe, se cocoată pe scară ca un șoarece gri. Sylvio are impresia că la fiecare treaptă va călca pe parpalacul lui prea lung și se va prăvăli.

— Ei bine, veniți? Ce-i cu povestea asta despre omucidere?

Bénavides pedalează pe sub haina cenușie.

— Un tip destul de bogat. Un oftalmolog din Giverny. Printre altele, colecționa tablouri. Era îndeosebi interesat de Monet și de *Nuferi*. Poate acesta este chiar mobilul crimei.

— Și atunci?

— Și atunci, aș vrea pur și simplu să aflu mai multe.

— Și nu aveți pe nimeni competent în cadrul poliției?

— Ba da... Inspectorul care coordonează ancheta a urmat o specializare în domeniul artistic, dar...

Guillotin îl ascultă de parcă tocmai proferase cea mai cumplită erezie.

— Dar?

— Dar aș vrea să-mi fac o idee pe cont propriu...

Greu de spus dacă Guillotin oftează sau găfâie când ajunge pe palier.

— Dacă ziceți dumneavoastră... Și ce anume doriți să aflați?

— Putem începe cu *Nuferii*, dacă doriți. Aș vrea să știu câți a pictat Monet? Douăzeci? Treizeci? Cincizeci?

— Cincizeci?!

Achille Guillotin a combinat un strigăt de groază cu un râs sardonice, un sunet pe care probabil doar hienele sunt în stare să-l scoată. Dacă ar avea o riglă de fier, l-ar plesni peste degete pe inspectorul neștiutor. Toate portretele severe din sala renascentistă par să se întoarcă spre Sylvio pentru a-l podidi cu o supremă rușine. Sylvio își pleacă fără să vrea capul, în timp ce

Achille Guillotin înalță din umeri, cu dispreț. Cu această ocazie, inspectorul Bénavides îi remarcă șosetele portocalii, ciudate.

— Vă bateți joc de oameni, domnule inspector? Cincizeci de *Nuferi*! Aflați că specialiștii au repertoriat nu mai puțin de două sute șaptezeci și două tablouri cu *Nuferi* pictate de Claude Monet!

Sylvio face ochii mari.

— Putem transforma și în metri, dacă vă spune mai multe. Monet a pictat circa două sute de metri pătrați de *Nuferi* pentru o comandă națională, la sfârșitul Primului Război Mondial, expuși la Orangerie. Dar dacă adăugăm toate operele pe care Monet nu le-a păstrat, cele pe care le-a pictat pe jumătate orb, când suferea de cataractă, experții ajung la peste o sută patruzeci de metri pătrați de *Nuferi* „excedentari”, expuși în cele patru colțuri ale lumii, New York, Zürich, Londra, Tokyo, München, Canberra, San Francisco... Și mai sunt și alții, credeți-mă. Fără să mai vorbim de cel puțin vreo sută de *Nuferi* care aparțin unor colecții private...

Sylvio se abține de la orice comentariu. Își spune că probabil pare la fel de nătâng ca un țânc căruia i se explică faptul că în spatele valului care vine să-i lingă picioarele pe plajă e oceanul. Guillotin continuă să alerge pe culoare. De fiecare dată când intră în câte o sală, paznicii ațipiți, într-o mișcare de panică, încremenesc în poziție de drepti.

Europa barocă îi urmează Marelui Secol²¹.

— *Nuferii*, continuă Achille Guillotin fără să răsuflă, sunt o colecție foarte stranie, fără pereche în lume. În ultimii douăzeci și șapte de ani ai vieții sale, Claude Monet n-a mai pictat altceva. Doar heleșteul lui cu *nuferi*! Încetul cu încetul va elimina tot decorul din jur, puntea japoneză, crengile de salcie, cerul, ca să se concentreze exclusiv asupra frunzelor, a apei, a luminii. Epura absolută... Ultimele pânze, cu câteva luni înainte de moarte, ating abstracțiunea. Doar pete. Tașism²², spun experții. Nu se mai văzuse niciodată așa ceva. Nimeni nu înțelege, pe vremea lui Monet. Toată lumea va vedea în asta o hachiță de bătrân... Când moare, *Nuferii* bătrânului Monet sunt dați uitării, mai ales cei de pe urmă. Curată nebunie, se crede.

Sylvio n-are timp să-l întrebe pe Guillotin ce anume înțelege prin „dați uitării”. Conservatorul continuă, inepuizabil:

— Atâta că, o generație mai târziu, tocmai ultimele lui pânze vor genera în Statele Unite ceea ce lumea va numi artă abstractă... Acesta este testamentul tatălui impresionismului: inventarea modernității! Îl cunoașteți pe Jackson Pollock?

²¹ În original, *Grand Siècle*, secolul al XVII-lea.

²² De la cuvântul franțuzesc *tache*, pată.

Sylvio nu îndrăznește să spună că nu. Nu îndrăznește să spună nici că da. Guillotin scapă un oftat de prof blazat.

— Cu atât mai rău pentru dumneavoastră. Este un pictor abstract... Pollock și ceilalți se vor inspira din *Nuferii* lui Monet. Întru totul. La fel stau lucrurile și în Franța, nădăjduiesc că ați reținut ce v-am spus. Cei mai mari *Nuferi* sunt expuși în muzeul Orangerie, Capela Sixtină a impresionismului, și au fost dăruiți de Monet statului francez în onoarea armistițiului din 1918. Iar asta nu e tot, dacă vă gândiți la locul în care sunt expuși *Nuferi*, mai e ceva fabulos...

— Ăă...?

Sylvio n-a găsit nimic mai inteligent de spus. Lui Guillotin nu-i pasă.

— *Nuferii* tronează pe axa triumfală! Axa majoră, care trece prin Notre-Dame, Luvru, Tuileries, Concorde, Champs-Élysées, Arcul de Triumf, Arche de la Défense... *Nuferii* de după zidurile muzeului Orangerie se aliniază exact pe această axă care simbolizează toată istoria Franței, care se întinde de la est spre vest, pe traiectoria soarelui. Și, ca din întâmplare, Monet a pictat heleșteul cu nuferi în diferite momente ale zilei, de dimineața până seara, expunând și el mersul veșnic al soarelui. Mersul astrelor, istoria triumfală a Franței, revoluția artei moderne... Veți înțelege, acum, de ce până și cel mai mic centimetru pătrat al acestor nuferi valorează o avere... ei au reprezentat punctul de cotitură al artei moderne. În Normandia, la câțiva kilometri de Vernon, într-un mic heleșteu prăpădit. Unicul motiv al muncii obsesive, de peste treizeci de ani, a celui mai mare geniu al picturii.

În tablourile Marelui Secol, stofele în care sunt înveșmântate sfințele, reginele și ducesele par să-și ia zborul, ca agitate de lirismul conservatorului.

— Când spuneți o avere, ce anume înțelegeți, mai precis, prin asta?

Guillotin, de parcă nu-l auzise, înaintează în încăpere și deschide fereastra. Bénavides nu s-a clintit.

— Păi, nu veniți?

Sylvio înțelege că trebuie să-l urmeze pe conservator în salon.

— Vă voi ajuta să vă faceți o idee despre cât valorează niște *Nuferi*, pe baza ultimelor licitații, de la Londra sau de la New York. Poftim, de exemplu, vedeți acele clădiri în stil Haussmann, chiar în față, de-a lungul rue Jeanne-d'Arc? Ei bine, să zicem că niște *Nuferi* de Monet, de proporții normale, să spunem de un metru pătrat, ar face, haideti, pe puțin cât suta de apartamente... Luând în calcul câte patru etaje pentru fiecare poartă de acces, asta reprezintă deja o porțiune bună din stradă...

— O sută de apartamente? glumiți?

— Nu. Cred că aş fi putut spune dublu, fără să exagerez. Vedeți rue Jeanne-d’Arc? Mașinile care așteaptă la semafor? Pot să vă fac și o astfel de estimare. O pânză ar putea valora, să spunem, după ultimele vânzări, între o mie și două mii de mașini. La țiplă, să ne-nțelegem. Sau poate, habar n-am, aproape tot conținutul magazinelor de pe străzile Gros-Horloge, Jeanne-d’Arc și République laolaltă. E ceva inestimabil, în realitate, asta vreau să vă fac să înțelegeți. Vă dați seama? Niște *Nuferi*!

— Vă bateți joc de mine...

— Ultimul Monet scos la licitație de Christie’s, la Londra, a pornit de la douăzeci și cinci de milioane de lire... Și era o operă de tinerețe! Douăzeci și cinci de milioane de lire. Haideti, faceți conversia în apartamente sau în mașini.

Sylvio nu apucă să-și revină, conservatorul a urcat deja la etajul următor și ajunge în sălile impresioniste.

Pissarro, Sistey, Renoir, Caillebotte... Și Monet, bineînțeles. Faimoasa rue Saint-Denis sub o ploaie de drapele tricolore, Catedrala din Rouen pe o vreme înnorată. Bénavidés bâiguie:

— Și... mai sunt *Nuferi* pe piață?

— Cum adică, „pe piață”?

— Păi. În natură, precizează inspectorul cu o voce timidă.

— „În natură”? Ce înseamnă asta, „în natură”? Nu puteți fi mai precis decât, în Poliție? Mă întrebați dacă un tablou de Monet ar putea să zacă pe undeva, asta este? Uitat? Într-un pod din Giverny sau într-o pivniță? Vă spuneți că s-ar putea face moarte de om, fără nicio îndoială, pentru o astfel de descoperire, pentru o astfel de avere. Atunci, domnule inspector, ascultați bine ce vă voi spune...

39.

Treptele cămării din casa lui Claude Monet scârțâie sub pașii inspectorului Laurenç Sérénac.

Bărbatul încearcă să-și izgonească din minte gândurile parazite, o voce dinăuntru său ca un înger păzitor care-i șoptește instinctului său de polițai că urcă, una câte una, treptele unei capcane grosolane, că scara duce spre camerele lui Monet, că n-are ce căuta acolo, pe urmele tinerei, că nu mai controlează nimic. Nu-i este greu, în fond, să-și reducă la tăcere, înăuntru lui, îngerul rezonabil. Îi este de-ajuns să se gândească din nou la clipele de dinainte, la râsul lui Stéphanie care-și ia zborul, la picioarele ei strânse în

rochia de gheişă, care totuşi saltă spre etaj ca două vietăţi jucăuşe, invitaţie la indiscreţie.

Când Laurenç ajunge la etaj, Stéphanie stă în cadrul uşii, pe culoar, între cameră şi baie. Dreaptă, cu o afectare de ghid. Într-o rochie roşie, mulată, mai preţioasă şi mai fragilă decât o vază din porţelan.

— Apartamentele private ale familiei Monet. Mai clasice, admit. Mai intime. Domnule Laurenç, sunteţi cam încordat sau mi se pare?

Ea pătrunde în prima încăpere şi se aşază pe pat. Plapuma imensă, umplută cu puf, o înfulecă de la coapse la bust.

— Este aşadar ora de interogatoriu? Sunt la mila dumneavoastră, domnule inspector.

Privirea neliniştită a lui Laurenç Sérénac îmbrăţişează culorile din încăpere, tapetul crem întins pe pereţi, galbenul îmbătrânit al cuverturii patului, negrul ca de marmură al şemineului, auriul sfeşnicelor, căpătâiul acaju.

— Haideţi, domnule inspector, relaxaţi-vă. Eraţi mai vorbăreţ, se pare, în faţa soţului meu, ieri-seară...

Laurenç nu reacţionează. Păstrează amândoi o clipă de tăcere. Sérénac nu s-a apropiat de pat. Felinarele vesele din ochii lui Stéphanie se preschimbă puţin câte puţin într-un far melancolic. Ea se ridică, într-un val de puf.

— Voi începe, atunci. Domnule inspector, cunoaşteţi povestea lui Louise, culegătoarea de pădii din Giverny?

Sérénac o priveşte uimit, curios.

— Nu, bineînţeles, continuă Stéphanie. E totuşi o poveste drăguţă. Louise este, într-un fel, Cenuşăreasa noastră, de Giverny. Louise era o încântătoare fată din popor, din câte se povesteşte. Cea mai drăguţă din sat. Tânără. Proaspătă. Inocentă. Către 1900, poza pe câmp pentru artişti. Mai ales pentru Radinsky, un promiţător pictor ceh venit să i se alătore lui Monet şi artiştilor americani. Chipeşul Radinsky era şi un pianist renumit... Conducea o maşină incredibilă pentru vremea aceea, o 222 Z. El s-a îndrăgostit de micuţa culegătoare de pădii, a luat-o de soţie, a dus-o acasă... Radinsky este astăzi pictorul ceh cel mai celebru din ţara sa... Louise, ţărăncuţa, a devenit prinţesă de Boemia. Chiar Claude Monet le va cumpăra maşina, devenită inutilă, 222 Z, pentru fiul său Michel, care o va face zob, izbind-o de un copac de pe Avenue Thiers, la Vernon, după numai câteva luni. Cu excepţia sfârşitului lamentabil al sărmanei maşini, este o poveste frumoasă, nu-i aşa?

Laurenç Sérénac rezistă dorinţei de a se apropia, de a se lăsa mistuit la rândul-i de plapumă. Tâmpilele îl ard.

— Stéphanie, de ce-mi povestiţi toate astea?

— Ghiciți...

Ea se ridică lin de pe plapumă, de parcă ar fi înotat într-o baie de puf.

— Vă fac o mărturisire, domnule inspector. O confidență amuzantă. De multă vreme n-am mai fost singură într-o încăpere cu un alt bărbat decât soțul meu. De multă vreme n-am mai răs pe o scară mergând înaintea unui bărbat. De multă vreme n-am mai vorbit despre peisaje, despre pictură, despre poemele lui Aragon cu un bărbat mai mare de unsprezece ani, care să fie în stare să mă asculte.

Sérénac se gândește la Morval. Ezită s-o întrerupă pe Stéphanie.

— De multă vreme, domnule inspector, așteptam, pur și simplu, un astfel de moment. Toată viața mea, aș spune.

Un răstimp de tăcere.

— Să vină cineva.

Să mă uit țintă la ceva, își spune Sérénac la iuțeală. La lumânările topite, la vopseaua scorojită de pe perete, la orice altceva decât la ochii lui Stéphanie.

Ea adaugă:

— Nu neapărat un pictor ceh... Doar cineva...

Până și vocea ei e mov.

— Dacă mi s-ar fi spus că o să fie un polițai...

Stéphanie sare în picioare, prinde, în treacăt, un braț inert al lui Laurenț Sérénac.

— Haideti. Trebuie să-mi supraveghez puțin elevii.

Îl trage spre fereastră. Învățătoarea întinde mâna spre vreo zece copii care aleargă prin grădină.

— Uitați-vă la parcul ăsta, domnule inspector, trandafirii, serele, bazinul. Vă voi dezvălui un alt secret. Giverny este o capcană! Un decor minunat, cu siguranță. Cine-ar putea visa să-și ducă viața altundeva? Un sat atât de drăguț. Dar vă voi mărturisi: decorul este încremenit. Împietrit. E interzis să se decoreze altfel cea mai mărunță casă, să se vopsească în altă culoare vreun perete, să se culeagă vreo floriceică oricât de mică. Zece legi o interzic. Aici trăim într-un tablou. Suntem zidiți! Se crede că suntem buricul pământului, că merităm drumul, cum se spune. Dar peisajul, decorul, în cele din urmă, ne năclăiește. Un fel de spoială care ne lipește de decor. O spoială zilnică de resemnare. De renunțare... Louise, culegătoarea de păpădii din Giverny, devenită prințesă de Boemia, e o legendă, domnule Sérénac. Așa ceva nu se întâmplă. Nu se mai întâmplă...

Ea strigă brusc la trei copii care trec peste un strat de flori:

— Ocoliți-le!

Laurenț Sérénac caută febril o diversiune ca să stăvilească melancolia lui Stéphanie, ca să lupte împotriva propriei dorințe de-a o strânge în brațe,

acum, aici. Nu-și poate desprinde privirea de la puzderia de flori din grădină. Armonia culorilor. E subjugat de farmecul incredibil al parcului.

— E-adevărat, spune el dintr-odată, ce povestește Aragon în cartea lui? Că Monet nu suporta vederea unei flori ofilite și că grădinarii le înlocuiau peste noapte, altă culoare în fiecare dimineață, de parcă întreaga grădină ar fi fost pictată din nou?

Manevra pare să funcționeze. Stéphanie zâmbeste.

— Nu, nu, este o mare exagerare din partea lui Aragon. Prin urmare ați citit *Aurélien*?

— Bineînțeles... Citit și înțeles, cred. Marele roman despre imposibilitatea cuplului! Iubirea fericită nu-i²³... Asta este? Acesta este mesajul?

— Așa gândea Aragon când a scris-o... Probabil și credea, asta-i dar, pe vremea aceea, că nu există iubire fericită. Totuși avea să trăiască după aceea cea mai frumoasă, cea mai lungă, cea mai veșnică poveste de dragoste trăită vreodată de un poet... Știți asta. Nebun după Elsa!

Laurenç se întoarce. Buzele palide ale lui Stéphanie au rămas întredeschise. El se luptă cu dorința de a-și trece degetele peste gura ei fremătătoare, de a-i mângâia obrazul delicat, ca de porțelan.

— Sunteți o tânără atipică, Stéphanie...

— Iar dumneavoastră, domnule inspector, aveți darul de a provoca oamenii să facă mărturisiri. Vă mărturisesc, în privința tehnicilor de interogare sunteți mult mai subtil decât a binevoit să-mi spună soțul meu. Nu, domnule inspector, vă voi dezamăgi. Nu am nimic atipic, dimpotrivă, sunt de o banalitate demnă de milă...

Învățătoarea așteaptă, ezită, apoi vorbește dintr-o suflare, de parcă s-ar fi aruncat de la fereastră:

— Banală, vă spun. Mi-ar plăcea să cresc un copil, al meu, dar cred că soțul meu nu-mi poate dăruia unul. Oare de aceea nu-l mai iubesc? Nici asta nu cred. Cred, din câte-mi amintesc, că nu l-am iubit niciodată. Era acolo. Nu mai rău ca un altul. Disponibil. Iubitor. N-am nimerit-o rău. Vedeți, domnule inspector, sunt o femeie banală. Prinsă în capcană. Ca atâtea altele. Faptul că sunt drăguță, cred, că m-am născut la Giverny și că-mi ador elevii nu schimbă nimic...

Mâna lui Laurenç se așază peste cea a lui Stéphanie. Își strâng toate cele zece degete în jurul balustradei verzi din fier forjat.

— De ce-mi mărturișiți așa ceva? De ce tocmai mie?

Stéphanie se uită atentă la el, râzând.

²³ Aluzie la poemul „*Il n'y a pas d'amour heureux*” de Louis Aragon, scris în ianuarie 1943 și publicat în culegerea *La Diane française*, în 1944.

Oare nu este conștientă că ochii ei, măcar ei, sunt unici?

— Să nu vă faceți nicio iluzie, domnule inspector. Și mai ales să nu vă vină ideii... Dacă v-am povestit toate aceste lucruri, n-a fost nicidecum de dragul zâmbetului dumneavoastră de golan sau al cămășii dumneavoastră cam prea descheiate, sau al ochilor dumneavoastră căprui care vă dau în vileag cele mai ascunse sentimente. Și, mai ales, să nu vă închipuiți cumva că v-aș găsi fermecător, domnule inspector... Este numai...

Mâna îi scapă spre zare. Stéphanie lasă să planeze suspansul.

— După cum Louise, culegătoarea de păpădii, a cedat farmecului automobilului 222 Z, nici eu nu m-am îndrăgostit decât de motocicletă dumneavoastră Tiger Triumph!

Stéphanie râde.

— Și poate și de felul în care vă opriți să-l mângâiați pe Neptun...

Ea se apropie și mai mult.

— Un ultim lucru, domnule inspector. Un lucru important! O confidență. Faptul că nu-mi mai iubesc soțul nu face din el un ucigaș. Ba chiar dimpotrivă...

Sérénac nu răspunde nimic. Abia acum își dă seama că, pe o rază de cincizeci de metri în fața lor, pasagerii din mașinile care circulă pe Chemin du Roy își întorc sistematic capetele spre casa lui Monet, îi zăresc, ca pe niște amanți în balcon.

Sunt nebuni?

E nebun?

— Cred că e timpul să mă ocup de copii, spune Stéphanie.

•

Sérénac rămâne singur, aude cum pașii învățătoarei se îndepărtează. Inima îi bubuie, furioasă, mai să-i iasă din piept prin cămașa descheiată, iar gândurile îi explodează pe pereții craniului.

Cine e Stéphanie?

Femeia fatală? Fata pierdută?

40.

În sala impresioniștilor din Muzeul de Arte Frumoase din Rouen, inspectorul Sylvio Bénavides face ochii mari, ca de bufniță. Achille Guillotin s-a pus din nou în mișcare. Conservatorul și-a scos o batistă cu care curăță o urmă invizibilă de praf de pe marginea unui tablou de Sistej. *Inundație la*

*Pont-Marly*²⁴ indică eticheta de sub el. Chiar în clipa în care Sylvio se întreabă dacă nu cumva Guillotin a uitat de întrebarea lui, conservatorul se întoarce. Își tamponează fruntea cu un colț de batistă și declamă cu voce de predicator:

— Pânze de Monet dispărute sau necunoscute, dar care ar putea să reapară, asta mă întrebați, domnule inspector? Dacă țineți neapărat, să-i dăm drumul, pot intra, alături de dumneavoastră, în jocul presupunerilor...

Batista îi șterge tâmplele.

— Se știe că atelierelor lui Claude Monet din Giverny conțineau zeci de tablouri, printre care schițe, pânze de tinerețe, panouri mari cu *Nuferi* neterminați... Fără să mai vorbim despre darurile prietenilor, Cezanne, Renoir, Pissarro, Boudin, Manet, peste treizeci de pânze... Vă dați seama? Toată această avere, această colosală avere, mai prețioasă decât colecția oricărui muzeu din lume, păzită cel mult de un bătrân de optzeci de ani și de grădinarul lui, protejată doar de o ușă care pesemne abia dacă se închide, geamuri abia închise, pereți de pe care se coșcovește tencuiala. Oricine s-ar fi putut servi. Orice sătean din Giverny un pic mai șmecher ar fi câștigat mai mult dintr-o simplă spargere decât dacă ar fi jefuit cu arma-n mână douăzeci de bănci...

Batista îi șterge pentru ultima oară chipul, după care i se cocoloșește în palmă.

— O astfel de avere la îndemână, nu văd alt exemplu pentru o asemenea tentație...

Sylvio începe să înțeleagă. Vede în jur cele vreo zece pânze agățate pe pereți. Muzeul din Rouen, prezentat drept cea mai frumoasă colecție impresionistă din provincie, nu posedă nici pe sfert tablourile care se aflau în atelierelor lui Monet. Insistă:

— S-ar mai putea găsi tablouri ale măștrilor în atelierelor lui Monet din Giverny?

Achille Guillotin are o clipă de ezitare înainte de a-i răspunde:

— Ei bine, Claude Monet s-a stins din viață în 1926. Michel Monet, fiul și moștenitorul lui, a avut probabil grijă, de foarte mult timp, să caute și să pună bine toate pânzele pe care tatăl său nu le dăruise muzeelor. Deci, ca să vă răspund la întrebare, să spunem că este foarte puțin probabil să se mai descopere astăzi noi pânze originale în casa roz din Giverny. Dar, la urma urmei, nu se știe niciodată...

²⁴ În original, articulat: *L'Inondation à Port-Marly* (1876).

— Și fără să vorbim deocamdată despre eventualitatea unui furt, continuă inspectorul cu ceva mai multă siguranță, ar fi putut Monet să împartă tablouri, să le dăruiască?

— În presa locală s-a păstrat urma unui tablou donat în cadrul unei tombole pentru finanțarea spitalului din Vernon. Fără doar și poate, tabloul a fost câștigat de cineva, pentru o miză de cincizeci de centime pe vremea aceea... În rest, trebuie să ne mulțumim în continuare cu presupunerile. Se știe că sătenii din Giverny nu i-au făcut viața ușoară lui Claude Monet. A fost nevoit să negocieze pentru fiecare milimetru din pasiunea lui, pentru cumpărarea proprietății, pentru conservarea peisajelor așa cum le picta și, mai ales, pentru deturnarea apei pârâului spre bazinul lui cu nuferi. Monet a plătit, a plătit mult pentru sat. A mai plătit și să nu se construiască o fabrică de amidon chiar în fața grădinii sale. A plătit și ca să-și păstreze colțul de natură în afara oricărui progres. Acestea fiind spuse, un tip șmecher, un consilier municipal, un țăran iscusit ar fi putut să negocieze, în locul unei pomeni de cinci sute de franci, orice tablou al maestrului. Sunt conștient că specialiștii nu cred, în general, în acest gen de aranjament între artiști și localnici, dar oare chiar am putea exclude ipoteza ca dintre toți localnicii din Giverny unul să fi fost interesat de pictură, cel puțin de valoarea ei comercială? Monet nu s-ar fi opus, desigur. Nu avea de ales... Să luăm, de pildă, moara stranie de lângă grădinile lui Monet, Moulin des Chennevières, mă gândesc la ea de fiecare dată când merg la Giverny, din cauza pânzei lui Theodore Robinson, faimosul *Moș Cotor*; ei bine, țăranii de la moară aveau toate mijloacele să-l șantajeze pe Monet. Pârâul trecea pe la ei. Dacă nu cădea la pace cu ei, își lua adio de la nuferi!

Sylvio Bénavides nu apucă să-și noteze totul, dar încearcă să memoreze fluxul de informații.

— Vorbiți serios?

— Par eu glumeț, tinere? Vă spun, există cretini de vânători de comori care străbat lumea întreagă pentru trei bani de aur. Dacă ar fi doar ceva mai iscușiți, ar vizita podurile caselor din Giverny și din satele din jur. Știu bine ce se povestește. Claude Monet își distrugea tablourile de care nu era mulțumit sau lucrările din tinerețe. Se temea atât de mult că după moarte vânzătorii de vechituri aveau să se năpustească asupra pânzelor lui neterminate sau asupra schițelor, că în 1921 și-a pus pe foc, în atelier, toate operele de care nu era mulțumit. Dar în pofida tuturor precauțiilor maestrului, nu s-ar face gaură-n cer dacă ar mai rămâne pe undeva vreo pânză de Monet. Doar o pânză veche, uitată. Cu care să-ți cumperi o insulă în Pacific!

Conservatorul pătrunde în altă încăpere și se uită urât la o supraveghetoare ce pare mai preocupată de culoarea roșie a ojei sale, decât de cea a robei cardinalului care o interoghează pe Jeanne d'Arc în pânza lui Delaroche.

— Încă un lucru, insinuează inspectorul. Ați vorbit despre Theodore Robinson, pictorul impresionist, prietenul lui Claude Monet. Ce părere aveți despre fundația pe care au înființat-o moștenitorii lui?

Guillotini mijește ochii, uimit.

— De unde și până unde mă întrebați așa ceva?

— Această fundație revine deseori în ancheta noastră. În mod bizar, o groază de oameni din cazul nostru par să aibă legătură cu ea, cel puțin indirect.

— Și ce anume ați dori să știți?

— N-am nicio idee. Doar ce părere aveți.

Conservatorul șovăie, de parcă și-ar căuta cuvintele:

— Cum să vă spun, domnule inspector... O fundație este ceva complicat. Oficial, genul acesta de asociație e tot ce poate fi mai dezinteresat. Voi încerca să găsesc o imagine. Poftim, închipuiți-vă o asociație care se ocupă de săraci. Ei bine, paradoxul e că dacă numărul de săraci scade, rațiunea de a exista a asociației nu mai e la fel de puternică. În alți termeni, cu cât lucrează mai bine, cu atât se sabotează mai tare. La fel o fundație care militează împotriva războiului. Pacea, pentru ea, ar fi totuna cu moartea.

— Ca un medic care și-ar îngriji atât de bine pacienții că ar ajunge în somaj?

— Întocmai, domnule inspector.

— Înțeleg, dar care este legătura cu Fundația Robinson?

— Au o deviză, cred. Cei trei „pro”, cum spun ei. *Prospection, protection, promotion*. Prospectare, protejare, promovare. Este formidabil, în limba noastră merge la fel de bine ca în engleză. Mai precis, asta înseamnă că ei caută tablouri în lumea întreagă, le cumpără, le vând, dar și că investesc în pictori tineri, ba chiar foarte tineri; investesc în ei, îi cumpără, îi vând...

— Și?

— Un talent pune pe fugă alt talent, domnule inspector. O pânză nu e ca un CD sau ca o carte, valoarea unui artist pictor nu se calculează după numărul mare de vânzări. E fix pe dos, și pe asta se bazează tot sistemul. O pânză valorează mult pentru că altele valorează mai puțin sau deloc. Câtă vreme jocul e liber și există concurență între critici, școli, galerii, la limită, totul merge bine. Dar dacă o fundație deține monopolul, sau aproape, înțelegeți?

— Nu tocmai...

Guillotin nu-și ascunde un gest nervos.

— Ei bine, în acest caz de monopol, cu cât mai multe noi talente descoperă fundația, în alți termeni, cu cât mai mult înnoiește arta, „pro”-ul din „prospectare” dacă doriți, cu atât mai mult își sabordează valoarea comercială a celorlalte tablouri ale ei, „pro”-ul din „protecție” ... înțelegeți?

— Ca să fiu cinstit, mai mult sau mai puțin...

Bénavides se scarpină în cap.

— Vă voi pune o întrebare mai concretă, dacă un tablou de Monet s-ar fi rătăcit prin peisaj, Fundația Robinson ar avea mijloacele să-i dea de urmă?

Răspunsul șfichiuite:

— Fără nicio îndoială. Mai mult ca oricine altcineva! Și probabil prin orice mijloace.

— Bine, continuă Bénavides, care a adoptat definitiv postura de Droopy pe care conservatorul pare s-o aprecieze, am o ultimă întrebare. Poate vă va surprinde... Există oare pânze necunoscute ale lui Monet? Habar n-am, pânze deosebit de rare sau scandaloase, orice ar putea avea legătură cu sângele?

Achille Guillotin arborează un zâmbet sadic, de parcă se aștepta la această ultimă întrebare. Apoteoza conversației.

— Haideți, șoptește el pe un ton de conspirator.

El îl conduce în apropierea peretelui opus, în direcția unei pânze torturate în care patru bărbați goi, vizibil sclavi romani, încearcă să îmblânzească un cal nebun.

— Observați aceste corpuri pictate de Géricault, da, faimosul Theodore Géricault. Cel mai mare pictor născut la Rouen! Uitați-vă la trupurile astea. Mișcarea. Pictorii au o legătură stranie cu moartea, domnule inspector. Se știe că pentru a compune cât mai realist *Pluta Meduze*²⁵ Theodore Gericault făcea rost de prin spitale de brațe și de picioare amputate, de capete tăiate. Atelierul lui puțea a cadavre! La sfârșitul vieții, pentru a se îngriji de propria nebunie, va picta la Salpêtrière zece portrete de nebuni, cei zece monomani care reprezintă toate chinurile sufletului omenesc...

Sylvio se teme ca nu cumva conservatorul să se piardă într-o nouă digresiune.

— Dar Monet nu era nebun... Nu picta cadavre!

Fața ascunsă a lui Achille Guillotin pare să se dezvăluie. Cele câteva fire rare de păr i se ridică pe țeasta lunară, ca niște coarne satanice atrofiate.

Al unsprezecelea monoman?

— Să vă arăt ceva, domnule inspector.

²⁵ În original, *Le radeau de la Méduse* (1819).

Guillotin se năpustește pe scări, ambele etaje, se repede în magazinul muzeului, înșfacă o carte enormă și-i rupe folia transparentă cu dinții.

Întoarce paginile ca un apucat.

— Monet n-a pictat moartea! Monet nu picta cadavre, doar natura! A, a... Priviți, domnule inspector. Priviți!

Bénavides nu-și poate înfrâna o tresărire care îl împinge înapoi.

Un spectru. Pe toată pagina.

Tabloul înfățișează un portret de femeie. Cu ochii închiși. Ca învăluită într-un giulgiu de gheață, într-un vârtej de trăsături înghețate de penel, ca prizonieră a unei pânze albe de păianjen ce mistuie chipul palid al modelului.

Moartea...

— V-o prezint pe Camille Monet, explică vocea rece a lui Guillotin. Prima lui soție. Cel mai drăguț model al lui. Domnișoara cu umbreluța de soare dintre maci, tovarășa radioasă a duminicilor petrecute la țară. Moartă la treizeci și doi de ani! Monet a pictat acest tablou blestemat la căpătâiul patului în care i-a murit soția; tot restul vieții i-a părut rău că nu fusese în stare să reziste tentației de a fixa pe pânză culorile vieții care își ia zborul, că-și tratase iubirea în agonie ca pe un vulgar obiect de studiu. Ca Gericault și fascinația lui pentru corpurile sfărtecate. De parcă pictorul ar fi pus stăpânire pe amantul deznădăjduit. Monet, în fața cadavrului proaspăt al soției sale, a povestit că fusese victima unui fel de pictură automată, ca sub hipnoză. Ce credeți despre asta, domnule inspector?

Niciodată Sylvio Bénavides n-a mai simțit o astfel de emoție în fața unui tablou.

— E... există și alte opere de acest tip? Pânze de Monet, vreau să zic...

Fața rotundă a lui Achille Guillotin continuă să roșească, de parcă un diavol ațipit se trezește înăuntrul lui.

— Ce e mai fascinant decât să pictezi moartea soției, domnule inspector? V-ați gândit la asta? Nimic, bineînțeles...

Roșul îi urcă spre tâmple.

— Nimic, în afară de a-ți putea picta propria moarte! În ultimele luni de viață, Monet picta *Nuferi* neterminați, egali cu partiturile *Requiemului* lui Mozart, dacă înțelegeți ce vreau să zic... Trăsături de penel înnebunite, o cursă împotriva morții, a oboselii, a orbirii. Pânze ermetice, dureroase, torturate, de parcă Monet ar fi plonjat înăuntrul creierului său. S-au descoperit nuferi aruncați haotic pe pânză în toate culorile, roșu ca focul, albastru monocrom, verde cadaveric... Visuri și coșmaruri amestecate. O singură culoare lipsea...

Sylvio ar vrea să bâiguie un răspuns. Nimic nu iese. Simte că ancheta alunecă, îi scapă.

— Culoarea pe care Monet o izgonise pentru totdeauna din pânzele sale. Cea pe care refuza s-o folosească. Absența culorii, dar și unirea tuturor.

Un răstimp de tăcere. Sylvio renunță să mai caute un răspuns, mângălește cu nervozitate ceva pe pagina carnetului.

— Negrul, domnule inspector. Negrul! Se povestește că în ultimele zile de dinaintea morții, la începutul lui decembrie 1926, când Claude Monet a înțeles că avea să plece, a pictat-o.

— C... ce? bâiguie Bénavidés.

Guillotín monologhează, nu mai ascultă:

— Înțelegeți bine ce vă spun, domnule inspector? Monet și-a văzut propria moarte în reflecția nufierilor și a immortalizat-o pe pânză. *Nuferi negri!*

Stiloul lui Sylvio îi atârnă la capătul mâinii, de-a lungul piciorului. Incapabil, de-acum, să mai noteze ceva.

— Ce credeți despre asta, domnule inspector? Întrebă conservatorul, a cărui exaltare se domolește. *Nuferi negri*. Ca dalia...

— Este... este o certitudine povestea asta cu *Nuferii negri*?

— Nu. Bineînțeles că nu. Bineînțeles, nimeni n-a regăsit această pânză, faimoșii *Nuferi negri*... Ce vă închipuiți, este o legendă, o simplă legendă...

Sylvio nu mai știe ce să spună. Pune prima întrebare care-i trece prin minte:

— Dar copiii... Monet a pictat copii?

41.

O privesc pe Stéphanie la fereastra casei roz a lui Monet. Seamănă cu stăpâna unei case coloniale care supraveghează un roi de servitori.

Laurenç Sérénac a coborât.

Nesăbuiții! Sunteți de acord, de data aceasta, gândiți la fel ca mine. Idioții! Să se afișeze așa! La balconul casei lui Monet, în fața grădinii, cu fața spre Chemin du Roy, în văzul tuturor. Și-au căutat-o, la urma urmei!

•

Ascult zgomotul motocicletei Tiger Triumph care demarează. Stéphanie îl aude și ea, dar ea n-are curajul să întoarcă privirea. Rămâne pe gânduri, în timp ce se uită la copiii care se joacă în grădină. Este adevărat că micuța învățătoare e o frumusețe răpitoare. Este adevărat că știe să se poarte, cu

ținuta ei de gheişă care-i pune în valoare talia de viespe și privirea umedă. Puteți avea încredere în mine, are toate atuurile ca să sucească mințile oricărui flăcău care-ar trece prea aproape de ea, polițai sau medic, căsătorit sau nu. Drăguță ca o floare!

Profită, frumoaso. N-o să țină mult.

Niște băieți fug în mijlocul florilor. Învățătoarea îi ceartă cu blândețe.

Cu mintea în altă parte.

Nu mai știi, nu-i așa, frumoaso?

Este momentul în care viața ta își poate schimba cursul, ai înțeleș, grație celui mai improbabil salvator. Un polițai. Seducător. Amuzant. Cultivat. Gata de orice, inclusiv să rupă lanțurile care te leagă de soț.

Acum e momentul. Atunci ce te reține?

Nimic?

Ah, dacă ar depinde doar de tine... Dacă moartea nu ți-ar da târcoale; de parcă ai atrage-o, draga mea. De parcă, în cele din urmă, n-ai culege decât ce meriți.

•

Râsete de copii îmi străpung ideile răutăcioase. Niște băieți fug după niște fete.

Tipic.

Profitați și voi, micuților. Profitați. Călcați în picioare peluzele și florile. Smulgeți trandafirii. Aruncați cu pietre și cu bețe în heleșteu. Găuriți nuferii. Profanați templul romantismului. Nu vă hrăniți cu speranțe false. Nu e decât o grădină, la urma urmei. Tot o apă clocită, și nimic mai mult, chiar dacă niște credincioși imbecili vin de la celălalt capăt al lumii să se roage în ea!

•

Știu, sunt răutăcioasă. Iertați-mă... Țștia doi m-au enervat de dimineată, Stéphanie Dupain și polițaiul ei, doi idioți! Trebuie să mă înțelegeți și pe mine. Chiar îmi doresc să mă joc de-a martorul mut, de-a șoricuța neagră invizibilă, dar nu mi-este mereu atât de ușor să rămân indiferentă. Nu mă mai înțelegeți? Încă vă întrebați ce rol joc în toată povestea asta? Liniștiți-vă, nu dispun de antene sofisticate ca să captez prin pereții casei Monet conversația celor doi imbecili, toate detaliile împăunării lor amoroase. O, nu. E mult mai simplu. Dramatic de simplu.

Mă întorc spre malul drept al Chemin du Roy, spre grădina cu apă. De-a lungul străzii, câteva țambre din gard au fost scoase, probabil de turiști lipsiți de delicatețe, grăbiți să fotografieze nuferii și înspăimântați de așteptarea în fața ghișeului. Spațiul degajat oferă o vedere inedită asupra heleșteului. O observ pe Fanette, la o oarecare distanță față de ceilalți copii

din clasă, între sălcii și plopi. Și-a pus șevaletul pe puntea japoneză, rezemat de glicine. Pictează, calmă, concentrată, în pofida hărmălaiei din jur.

Traversez Chemin du Roy, mă apropii cât să văd mai bine, aproape că ating zăbrelele.

N-ar fi trebuit. Un mucos mititel m-a reperat.

— Doamna, doamna, ne puteți face o poză, mie și prietenilor?

Îmi pune în mână un aparat de fotografiat ultimul răcnet. Nu înțeleg nimic, el îmi explică, eu nu-l ascult. În timp ce-i fotografiez, încerc să mă uit cu coada ochiului la bazinul cu nuferi și la Fanette care pictează.

42.

— Vino, Fanette.

Vincent insistă:

— Haide, Fanette. Hai la joacă!

— Nu! Doar vezi că pictez!

Fanette încearcă să-și fixeze atenția pe un nufăr. Unul singuratic, care plutește la o oarecare distanță de ceilalți, frunza aproape că are formă de inimă, cu o floare mică, roz, care tocmai s-a ivit. Penelul alunecă pe pânză. Fanette se chinuiește să se concentreze.

Cineva se smiorcăie pe la spatele meu. Ai zice că s-a găsit cineva mai plângăcios ca salcia plângătoare: Mary! Să tacă odată, cu vocea ei mică și ascuțită, numai să tacă odată!

— Ați trișat, m-am săturat până peste cap. Mă duc acasă!

Nu sunt doar scâncetele în spatele meu, mai e și Vincent, care stă acolo, fără să facă nimic, holbându-se peste umărul meu.

— N-ai decât să mergi să te joci cu Mary.

— Ea nu e amuzantă, se smiorcăie tot timpul...

— Iar eu, care pictez tot timpul, sunt mai amuzantă?

Nu se va clinti. Vincent nu se va clinti. E în stare să rămână acolo ore întregi. Ar fi ieșit un superpictor din el, cine știe? Să observe e chestia lui. Dar cred că n-are niciun strop de imaginație.

Copiii continuă să alerge în jurul lui Fanette, să strige, să pufnească, să se joace. Fetița se străduiește să rămână în bula ei. Egoistă, cum a spus James.

Camille se năpustește, se oprește pe puntea japoneză. Gâfâind.

Nu se termină niciodată! Numai el mai lipsea!

Își bagă cămașa în pantaloni, ascunzându-și burdihanul.

— Sunt frânt, fac o pauză.

Se uită la Fanette, ocupată cu pictatul.

— Poftim, Vincent, Fanette, se nimerește bine, am o ghicitoare legată de nuferi. Știți, se pare că nuferii își dublează suprafața în fiecare zi. Deci, mă ascultați? Dacă spunem, de exemplu, că nuferii au nevoie de o sută de zile să acopere un heleșteu întreg, de câte zile au nevoie aceiași nuferi să acopere jumătate de heleșteu?

— Păi, de cincizeci, răspunde imediat Vincent. E tâmpită ghicitoare ta...

— Dar tu, Fanette, tu ce spui?

Nu-mi pasă, Camille, dacă ai ști cât de puțin îmi pasă.

— Habar n-am. Cincizeci. La fel ca Vincent...

Camille triumfa.

Dacă într-o zi asta ajunge prof, sunt sigură că va fi cel mai enervant din lume.

— Eram sigur că veți cădea în capcană! Răspunsul nu e cincizeci, bineînțeles, este nouăzeci și nouă...

— De ce? Întrebă Vincent.

— Nu-ți bate capul, îi scapă lui Camille, pe un ton disprețuitor. Fanette, tu ai înțeles?

Căcat!

— Pictez...

Camille țopăie de pe un picior pe celălalt pe puntea japoneză. Pete mari de transpirație îi năclăiesc cămașa la subsuori.

— OK, OK. Am înțeles, pictezi. O ultimă ghicitoare, încă una, după care te las în pace. Știți care este numele latinesc al nuferilor?

Sufocant! Sufocant! Sufocant!

— Nicio idee?

Nici Vincent, nici Fanette nu răspund. Asta nu-l deranjează pe Camille, dimpotrivă. Smulge o frunză de glicină și o aruncă în heleșteu.

— Păi, este *nymphaea*, banană. Dar înainte venea din greaca veche, *numphaia*. Numele francez este *nénuphar*. Dar numele englezesc al nufărului, cunoașteți numele englezesc?

Nu se termină niciodată?

Camille nici măcar nu așteaptă un răspuns. Se preface că se atârână de creanga de glicină cea mai apropiată, dar un pârâit îl descurajează.

— *Water lily!* declamă el.

În plus, e mulțumit de isprava lui. Mă enervează, ce mă mai enervează și asta, chiar dacă trebuie să recunosc că water lily e un nume foarte drăguț, mult mai drăguț ca nenufar... Dar prefer nufărul!

Camille se apleacă spre pânza lui Fanette. Miroase a transpirație.

— Ce faci, Fanette? Copiezi Nuferii lui Monet?

— Nu!

— De fapt, cam da! Din câte îmi dau seama.

Camille își etalează mereu cunoștințele, însă problema lui e că știe tot, dar nu pricepe nimic.

— Ba nu, idiotule, nu! Dacă pictez același lucru ca Monet nu înseamnă că fac același lucru...

Camille ridică din umeri.

— Monet a pictat o mulțime. Inevitabil vei face unul care seamănă! Chiar un tondo. Știi ce e un tondo?

O să-i trag o pensulă peste față. Doar așa o să priceapă cât e de sufocant. În plus, el întrebă și tot el răspunde de fiecare dată.

— Un tondo este o pânză rotundă, precum cea expusă la...

Cum iese asta ca păduchele în frunte...

— Veniți, băieți? strigă brusc vocea lui Mary, care pare să se fi zvântat.

Camille oftează. Vincent râde.

— Cred c-o să-i dau brânci în heleșteu. Ai putea picta asta, nu-i așa, Fanette? Ar fi ceva original!

Mary in the Water lilies.

Vincent râde, împingându-l ușor pe Camille de pe punte.

— Bun, te lăsăm să lucrezi, Fanette, spune Vincent. Haide, vino, Camille.

Uneori Vincent mă înțelege. Uneori nu, iar alteori da. Ca adineaori...

•

Fanette e singură, în sfârșit. Observă cu mare atenție cum se oglindesc sălciile în heleșteul întrerupt de frunzele de nuferi. Își amintește ce-a învățat-o James în ultimele zile. Liniile de fugă!

Dacă am reținut eu bine, toată originalitatea Nuferilor lui Claude Monet constă în faptul că își bazează compoziția tablourilor pe două linii de fugă care se opun. Există linia de fugă a frunzelor și a florilor de nufăr, care corespunde, în mare, suprafeței apei. James a numit-o linia orizontală. Dacă-i face plăcere... Dar există și cea a reflexiilor din apă: florile de glicină de pe mal, crengile de salcie, lumina soarelui, umbrele norilor. În mare, după James, linii verticale, răsturnate, ca într-o oglindă. Acesta este, mi-a explicat James, secretul Nuferilor. Da, bine, cred și eu, nu-i vrăjitorie sau vreun secret. Nu-i nevoie să te numești James sau Claude Monet ca să-l fi descoperit... Nu trebuie decât să privești heleșteul. Cele două linii care fug una de cealaltă sunt la vedere ca nasul în mijlocul feței. În fine, care fug... E o exagerare. Toate astea, totuși, heleșteul și frunzele lipite pe suprafața lui, rămân pur și simplu neclintite. Nu se mișcă, vreau să zic. Nu există mișcare, absolut nimic. O iluzie de mișcare, la limită, aș zice.

Ce prostie! Acum, că am rămas singură, aproape că-mi vine să mă duc după ceilalți, să alerg cu ei în jurul bazinului. Dar nu! Trebuie să fiu egoistă, așa a spus James. Să mă gândesc la talentul meu, la concursul Robinson. O să mă duc după ei ceva mai încolo.

Fanette se apleacă peste paletă și amestecă, precaută, culorile.

Brusc, totul se oprește. Negru! Nu mai există decât negru.

Fanette e pe cale să urle când îl recunoaște pe Paul după mirosul lui de iarbă cosită.

— Bau!

— Paul! Unde erai?

— Ne-am jucat de șase ori de-a uliul și porumbeii prin grădină, acum gata. Mi-a ajuns!

Băiatul se apleacă spre tablou.

— Uau, Fanette, e super ce pictezi!

— Sper. E pentru concursul Fundației Robinson. Și mai cred că voi fi singura care-i va duce învățătoarei ceva.

— Mă uimești... Vei câștiga! Cu siguranță vei câștiga. E prea tare felul în care pictezi.

— Ce vorbești! Mă rog, am ideea mea. James mi-a suflat-o.

— Faimosul tău pictor american?

— Da, mă văd cu el chiar după școală, probabil încă își face siesta în lanul de grâu, de ieri. Îi voi arăta pânza mea. Cu sfaturile lui, poate am o șansă... E-adevărat că obosește repede, mai mult doarme decât pictează. Mă rog...

— E amuzant. Nu seamănă cu *Nuferii* pânza ta...

Fanette îl sărută pe Paul pe obraz.

Paul, pe el îl adooor!!!

— Ești grozav! Este exact ce voiam. Îți explic în două cuvinte ideea mea. Când te uiți la niște *Nuferi* de Monet ai impresia, cum să spun, că te afunzi, că intri în tablou, că-l străbați, nu știi, ca printr-un puț sau ca prin nisip, înțelegi? Așa ceva voia Monet, apă care doarme, impresia că vezi o întregă viață care-ți trece prin fața ochilor... Eu vreau să fac invers, vreau ca în fața *Nuferilor* mei să ai impresia că plutești pe apă, înțelegi, că poți sări pe ea, că poți sări de pe ea, că-ți poți lua zborul. Apă vie! Vreau să-mi pictez *Nuferii* cum i-ar fi pictat Monet dacă ar fi avut unsprezece ani. *Nuferi* în culorile curcubeului!

Paul o contemplă cu o duioșie infinită.

— Nu înțeleg tot ce-mi spui, Fanette.

— Nu e grav, Paul. Nu e mare lucru. Uite, știi ce făcea Monet cu picturile mari cu *Nuferi* care nu-i plăceau?

— Nu.

— Le dădea copiilor din casa lui roz! Când erau de vârsta noastră. Pânzele respinse foloseau la fabricat canoe! Cine știe, pe fundul râului Epte sau al Senei, în noroi, or mai fi pânze cu *Nuferi*? Poți să crezi așa ceva?

— Te cred, Fanette...

Paul păstrează tăcerea pentru o clipă.

— Ba da, e mare lucru. Îmi dau seama că ești de pe altă planetă decât noi, că într-o zi vei pleca departe. Că vei deveni celebră și așa mai departe. Dar, vezi tu, e grozav că toată viața mea voi putea povesti că te-am cunoscut aici, pe această punte japoneză. Ba chiar...

— Ba chiar...

— Ba chiar că te-am sărutat...

Habar n-are Paul. Habar n-are de nimic. Când spune chestii din astea, mă trec fiorii.

Nuferii alunecă lin pe heleșteu. Fanette tremură și închide ochii. Paul își pune ușor buzele peste cele ale fetei.

— Ba chiar, șoptește Fanette, vei putea povesti că-ți făgăduisem că vom trăi împreună, că ne vom căsători, într-o casă mare cu copii. Și chiar că așa ceva se va întâmpla...

— Ești...

•

Glicinele se cutremură.

Vincent se năpustește dintre lianele încâlcite cu ferocitatea unei sălbăticiuni care iese dintr-o junglă. Se uită țintă la Paul și la Fanette, cu o insistență stranie, cu o privire neliniștitoare, goală, de parcă îi spiona de mult.

Mă sperie. Vincent mă sperie din ce în ce mai tare.

— Ce faceți? întrebă vocea albă a lui Vincent.

43.

În timp ce naviga pe site-ul AuBonCoin în căutarea unei ipotetice scărițe din lemn cu cinci trepte, pe care să-și poată pune ghivecele cu plante ornamentale, după ce o va recondiționa, agentul Liliane Lelièvre aruncă o privire spre ceasul de la mână, un Longines elegant, argintiu: șase și patruzeci și cinci. Încă un sfert de oră și va putea închide recepția Comisariatului din Vernon. Nu e mare aglomerație acum, seara.

Ea nu recunoaște din prima silueta care urcă încet treptele comisariatului. În schimb, de îndată ce bătrânul intră, se uită spre ea și o salută, un foc de artificii din amintiri îi explodează în față.

— Bună ziua, Liliane!

— Domnule comisar Laurentin!

Dumnezeule! Nu l-a mai văzut de ani întregi. Comisarul Laurentin a ieșit la pensie acum cât timp, să tot fie vreo douăzeci de ani? La începutul anilor 1990, chiar după rezolvarea cazului cu furtul tablourilor de Monet din muzeul Marmottan. Pe vremea aceea Laurentin, care se afla în fruntea Comisariatului din Vernon, era recunoscut drept unul dintre cei mai buni specialiști în problemele de trafic cu opere de artă. Oficiul Central de luptă împotriva traficului de Bunuri Culturale apela sistematic la el. Înainte de cazul cu pricina, Liliane și cu el lucraseră mai bine de cincisprezece ani împreună...

Comisarul Laurentin. O legendă vie. Toată istoria poliției din regiunea Vernon se reducea la un singur om!

— Ca să vezi, domnule comisar! Ce plăcere să vă revăd!

Liliane e sinceră. Laurentin era un anchetator strălucitor, sensibil, atent. O personalitate cum nu mai există. Încep să discute, fără grabă. Liliane nu poate rezista curiozității care o macină:

— Ce vă aduce aici, după tot acest timp?

Comisarul Laurentin duce un deget la gură.

— Șșt... Sunt în misiune specială. Așteptați-mă, termin în câteva minute, mă întorc.

Laurentin pătrunde pe culoarele care-i sunt așa de familiare. Liliane nu îndrăznește să insiste. Un tip care a condus secția timp de treizeci și șase de ani!

•

Fostului polițist îi trece prin minte că vopseaua de pe peretele culoarului e la fel de scorojită. Totul e neschimbat! Biroul 33. Ex-comisarul scoate o cheie din buzunar. Se va deschide? Nu se va deschide? De douăzeci de ani cheia cu pricina n-a mai intrat în broasca de la ușa acelu birou...

Sesam...

Ușa se deschide! Deci n-au schimbat broasca biroului din... 1989. La urma urmei, se gândește Laurentin, pare logic. De ce să schimbi broasca de la ușa biroului unui comisariat? Împingând-o își spune că ultimul lui succesori este probabil un lup tânăr din poliția judiciară, împătimit de informatică și de tehnologii de vârf, toate progresele tehnice cu care sunt împănate seriile polițiste de la televizor și din care nu mai înțelege nimic de multă vreme.

Se oprește brusc la marginea biroului și se uită atent cum e amenajat. Pereții sunt acoperiți de tablouri impresioniste! Pissarro. Gauguin. Renoir. Sisteu. Toulouse-Lautrec. Zâmbește pentru sine. Până la urmă, dacă și-ar întâlni succesorul, acesta l-ar putea surprinde, cine știe. Are bun-gust!

•

Biroul corespunde mai mult așteptărilor sale: este ocupat de un calculator, o imprimantă, un scanner. Comisarul pensionat zăbovește prin încăpere. Șovăie, dezamăgit de vizită. Își dă seama că în 2010 biroul unui polițai care-și face bine treaba este un birou gol! Totul e pe hard diskul unui calculator. Nu va intra prin efracție pe calculatorul personal al succesorului său, care este de altfel, cu siguranță, protejat de o sumedenie de parole. Și-apoi nu se pricepe chiar deloc la informatică. Ar fi ridicol să insiste. N-a avut ocazia să se pună la curent cu ultimele progrese ale poliției specializate în artă. A devenit un domeniu al specialiștilor. I s-a spus că de acum înainte OCBC lucrează pornind de la o uriașă bază de date internațională, „Tezaurul de căutare electronică și de imagerie în materie artistică”. Baza de date TREIMA²⁶ repertoriază peste șaiszeci de mii de opere dispărute, iar resursele ei sunt utilizate în comun cu Art Crime Team, din America, sau cu Art and Antiques Intelligence Focus Desk, de la poliția metropolitană din Londra.

Laurentin oftează.

Alte vremuri, alte metode...

Iese din birou și se întoarce să o vadă pe Liliane la recepție.

— Liliane, arhivele tot jos au rămas? Ușa roșie?

— Exact ca acum douăzeci de ani, domnule comisar! Cel puțin la arhive nu s-a schimbat nimic!

Încă o dată, vechea lui cheie îi permite să intre. S-ar putea crede că oricine ar putea pătrunde aici. Mă rog, nu, el nu e orișicine... Un polițai, doar un polițai. Probabil de aceea Patricia Morval a apelat la el. Nu e așa de nebună văduva.

Liliane avea dreptate, nimic nu s-a schimbat, dosarele sunt aranjate tot în ordine alfabetică. Generațiile se schimbă, dar vor exista mereu polițai maniaci care să pună bine în ordine cutiile de arhivare, la litera corespunzătoare de pe etajera corespunzătoare, chiar în epoca hard diskurilor și a stick-urilor USB.

M... de la Morval.

Dosarul cel mare și roșu este acolo. Nu foarte stufos.

Laurentin șovăie încă o dată. Știe că nu are dreptul să violeze un astfel de secret de serviciu, despre o anchetă, fără mandat, fără permisiune, fără

²⁶ Acronim pentru *Thésaurus de recherche électronique et d'imagerie en matière artistique*.

niciun motiv, în afară de propria curiozitate. De ce ar deschide dosarul? Furnicături de excitație pe care nu le mai simțise de ani buni îi fac pielea găină. De ce a venit până aici, dacă nu pentru a-l deschide? Are grijă să închidă ușa în urma lui, să lase cheia în butuc, apoi pune cutia de arhivare pe masă. O deschide și inspectează pe îndelete dosarul, având grijă să pună totul înapoi exact unde era.

•

Ochii îi cad rând pe rând peste diferitele fotografii ale unui cadavru, Jérôme Morval, lângă un pârâu. Probele îi trec una după alta printre degete: alte fotografii de la locul crimei, cea cu un mulaj din ipsos al unei pingele; analize criminalistice ale unor amprente digitale, ale sângelui, ale noroiului. Le parcurge ceva mai rapid, ca să se oprească la câteva noi fotografii: cinci instantanee ale unor perechi, de la cea mai platonice la cea mai scabroasă. Singurul lor punct comun, mortul, Jérôme Morval, este prezent în toate fotografiile.

Comisarul Laurentin înalță capul, la pândă, căutând să surprindă prin ușa roșie cel mai mic zgomot de pași pe scară. Nimic, liniște și pace. Se uită acum cu atenție la teancuri de hârtii: o listă a copiilor de la școala din Giverny; biografia mai mult sau mai puțin amănunțită a unor indivizi legați de caz, Jérôme și Patricia Morval, Jacques și Stéphanie Dupain, Amadou Kandy, alți comercianți din Giverny, câțiva vecini, critici de artă, colecționari; notițe scrise de mână, multe, practic toate semnate de inspectorul Sylvio Bénavides.

Aproape toate documentele sunt răsturnate pe masă, acum. Furnicăturile care-i electrizează epiderma lui Laurentin devin și mai intense. Nu-i mai rămâne decât o probă de examinat: un raport îngălbenit al jandarmeriei din Pacy-sur-Eure, despre un accident: un copil înecat, în 1937; un anumit Albert Rosalba. Comisarului Laurentin îi tremură mâinile. Rămâne mult timp în încăperea întunecoasă, căutând să înțeleagă, să nu uite niciun detaliu, să-și facă o părere lipsită de prejudecăți. Ar fi mai simplu să ia totul cu el sau să facă fotocopii.

Nici gând.

Nu e foarte grav. Își dă seama, nu fără mândrie, că încă are o memorie bună.

•

Nu se întoarce la recepție decât peste jumătate de oră. Draga de Liliane l-a așteptat!

— Ați găsit ce căutați, domnule comisar?

— Da, da. Mulțumesc, Liliane.

Comisarul Laurentin o privește cu duioșie pe Liliane. Își amintește ziua în care ea fusese repartizată în Comisariatul din Vernon, în urmă cu mai bine de treizeci de ani, iar el o primise în biroul lui, la „33”. Ea nu împlinise douăzeci și cinci de ani. Avea deja acel soi de eleganță destul de rară la femeile din poliție.

— Cum e, Liliane, noul șef?

— Nu e rău. Dar nu se compară cu dumneavoastră...

Eleganța ei proverbială...

— Liliane, pot să vă cer un serviciu? Nu mă pricep deloc la informatică. Probabil sunteți mai pricepută decât mine.

— Habar nu am. Despre ce e vorba?

— De un fel de... de contra-anchetă, aș spune. Liliane, presupun că vă pricepeți la Internet...

Liliane zâmbește, sigură pe sine. Comisarul continuă:

— Eu nu. Am ieșit prea devreme la pensie. Și n-am nici copii, nici nepoți care să mă țină la curent cu progresele tehnologiei. Ar trebui să consult un site, așteptați, mi l-am notat pe undeva...

Comisarul Laurentin se scotocește prin buzunare, scoate un post-it galben, mâzgălit cu un scris neîndemânic.

— Iată. Un site care s-ar chema Copains d'avant. Caut o fotografie din Giverny. O fotografie a unei clase. 1936-1937.

44.

— James! James!

Fanette aleargă aproape de spălătorie și străbate lanul de grâu unde James pictează în fiecare zi. Ea duce, ambalat într-o coală mare de hârtie maro, tabloul pe care tocmai l-a schițat pe puntea japoneză a heleșteului cu nuferi.

— James!

Fanette nu zărește pe nimeni pe câmp, nici măcar un șevalet, nici măcar o pălărie de paie. Nici urmă de James. Fanette ar vrea să-i facă o surpriză pictorului american, să-i arate Nuferii ei în culorile curcubeului, să-i asculte sfaturile, să-i explice felul ei de a picta liniile de fugă. Șovăie. Privește în jur, caută o clipă, apoi își ascunde tabloul în spatele spălătoriei, într-un mic spațiu pe care l-a dibuit sub ciment.

De parcă nici n-ar fi existat.

Se ridică, picături de sudoare îi strălucesc pe gât. A alergat pe drum, ca să dea cât mai repede de trântorul ăsta mare de James. Fanette trece din nou de punte.

— James! James!

Neptun, care dormea la umbra cireșului din curtea morii vrăjitoarei, a auzit-o. Trece de prispă și vine cu pași mici către ea.

— Neptun, l-ai văzut pe James?

Neptun n-are nicio treabă, pleacă să adulmece prin ferigile din apropiere.

Mă enervează uneori câinele ăsta.

— James!

Fanette încearcă să-și ia soarele drept reper, James se ține mereu după soare, ca o șopârlă uriașă, mai puțin pentru luminozitatea peisajului, cât pentru confortul siestei.

Cine știe, bătrânul pierde-vară o fi adormit pe câmp.

— James, trezește-te, sunt eu, Fanette. Am o surpriză.

Ea merge, merge în continuare. Grâul o șfichiuieste până la brâu.

Dumnezeule!

I se înmoaie picioarele.

Grâul e roșu în fața ei! Nu numai roșu. Verde, albastru, portocaliu. Spicele colorate sunt culcate, de parcă niște oameni s-ar fi bătut aici, de parcă s-ar fi răsturnat o paletă de pictură și s-ar fi spintecat niște tuburi.

Ce s-o fi petrecut?

Trebuie să mă gândesc. Bănuiesc că cei de prin partea locului nu-i apreciază prea mult pe pictorii vagabonzi, dar de aici până la a se bate cu James... Un bătrân artist inofensiv.

Trupul fetei e străbătut de un fior cumplit. Se oprește paralizată. În fața ei se deschide o cărare de grâu culcat la pământ, de spice înroșite, ca o pistă însângerată. De parcă cineva s-ar fi târât prin lan.

James.

Gândurile lui Fanette o iau razna.

James a avut un accident, e rănit, așteaptă să-l ajut, undeva pe pajiște.

Cărarea de grâu aplecat se curmă brusc, în mijlocul lanului. Fanette înaintează la întâmplare, dă spicele la o parte, țipă, tropăie. Pajiștea e imensă.

— Neptun. Ajută-mă, ajută-mă să caut...

Ciobănescul german șovăie, de parcă se întrebă ce anume așteaptă de la el. Apoi, dintr-odată, aleargă peste câmp. Lasă în urmă o linie dreaptă. Fanette încearcă să-l urmeze, nu-i ușor, spicele o șfichiuiesc pe brațe, pe coapse.

— Așteaptă-mă, Neptun!

Câinele așteaptă, cuminte, o sută de metri mai departe, aproape în mijlocul lanului. Fanette înaintează.

Dintr-odată, inima îi stă în loc.

În spatele ciobănescului german, grâul e culcat la pământ, un metru pe doi, suficient cât să încapă un corp lungit.

Un coșciug din paie. E prima imagine care-mi vine în minte.

James e acolo. Nu doarme.

E mort! O creștătură însângerată i se cască între piept și beregată. Fanette cade în genunchi. Un reflux crâncen de fiere îi umple cerul gurii. Fetița se șterge cu stângăcie de cămașă.

James este mort. Cineva l-a ucis!

Niște muște bâzâie pe rana deschisă. Zumzăie îngrozitor. Fanette ar vrea să urle, dar nu izbuteste. Fierea acidă o arde pe gâtleej, vomită un lichid vâscos pe pantaloni și pe încălțăminte. N-are curaj să-l șteargă. Nu mai are niciun curaj. Mâinile i se chircesc. Un roi de muște îi ling picioarele. Are nevoie de ajutor. Se ridică, aleargă ca o nebună. Grâul o mușcă de glezne și de genunchi. Burta o chinuiește. Tușește, scuiță, o dâră de bale o împroașcă pe obraz, aleargă mai departe, se șterge cu dosul palmei. Trece de pârâu, de moară, de punte, de Chemin du Roy, fără să încetinească. O mașină frânează brusc chiar în fața ei.

Cretinule!

Fanette traversează șoseaua, a ajuns în sat.

— Mamă!

Urcă pe rue Château-d'Eau. Urlă, acum:

— Mamă!

Fanette împinge cu furie ușa care se izbește de cuierul de pe perete. Intră în casă. Maică-sa e în bucătărie, în picioare, lângă blat, ca întotdeauna. În bluza albastră. Cu părul legat la spate. Lasă tot, cuțit, legume, fără să se mai gândească.

— Fetița mea, fetița mea...

Maică-sa nu înțelege. Își deschide brațele, întinde mâinile spre ea, instinctiv. Fanette o apucă doar de o mână.

O trage.

— Mamă, trebuie să vii... Repede!

Maică-sa nu se urnește.

— Te implor, mamă...

— Ce se întâmplă, Fanette? Liniștește-te, explică-mi.

— Mamă... el... este...

— Liniștește-te, Fanette. Despre cine vorbești?

Fanette tușește, se sufocă. Simte că o apucă din nou grețurile. Nu trebuie să cedeze. Maică-sa îi întinde o cârpă, ea se șterge, izbucnește în plâns.

— Ușurel, Fanette, ușurel. Spune-mi ce se întâmplă...

O mângâie pe mâini, îi lipește tâmpla de umărul ei, cum o adormea când era mică. Fanette se sufocă, iarăși, apoi izbutește să articuleze:

— E vorba despre James, mamă. James, pictorul, este mort. Acolo, pe câmp!

— Ce tot spui?

— Haide! Haide!

Fanette sare brusc în picioare, o trage de mână.

— Haide! Repede!

Ascultă-mă, mamă, măcar de data asta, te rog.

Maică-sa ezită. Fetița își scandează ordinul, din ce în ce mai tare:

— Haide! Haide!

Pare în pragul isteriei. Câteva perdele sunt date la o parte pe rue Château-d'Eau. Pesemne vecinele cred că-i o criză de-a micuței. O toană! Maică-sa n-are de ales.

— Vin, Fanette, vin.

Trec amândouă puntea de peste pârâu. Neptun s-a întors să doarmă, cuminte, sub cireș, în curtea morii. Fanette o trage pe maică-sa de mână.

Mai repede, mamă.

Înaintează pe pajiște.

— Acolo!

Fanette merge pe câmp. Își amintește drumul, chiar și fără Neptun, recunoaște grâul culcat. Merge mai departe, ajunge exact în locul în care se odihnește James, este sigură că-i acolo.

— Aici e, mamă, e exact aici.

Mâna de care o ține maică-sa cade, moale. Fanette are impresia că o apucă amețeala. Ochii i se măresc, neîncredători.

Nu e nimeni în fața lor.

Niciun corp.

Cred că am făcut o confuzie, m-am înșelat cu câțiva metri...

— Era aici, mamă... Sau chiar lângă.

Mama lui Fanette se uită ciudat la fată. Totuși continuă să se lase condusă de mâna care o trage. Fanette caută mai departe, străbate câmpul, mult timp, se enervează, pe ea, pe tot.

— Era aici, aici era...

Maică-sa nu spune nimic, doar o urmează, cu calm. O mică voce insidioasă își face loc în capul lui Fanette, un vierme minuscul într-un fruct.

Mă crede nebună, mama crede că sunt nebună.

— Era...

Dintr-odată, maică-sa nu mai înaintează.

— Încetează, Fanette!

— Era acolo, mamă. Avea o rană adâncă, între inimă și gât...

— Pictorul tău american?

— Da, James.

— Fanette, nu l-am văzut niciodată pe pictorul tău american. Nimeni nu l-a văzut vreodată.

Niciodată văzut. Ce vrea să zică? Vincent l-a văzut. Și Paul îl cunoaște... Toată lumea...

— Trebuie chemată poliția, mamă. Era mort. Cineva l-a omorât. Cineva i-a luat corpul, l-a dus în altă parte.

Nu te uita așa la mine, mamă. Nu sunt nebună. Nu sunt nebună. Crede-mă, trebuie să mă crezi...

— Nimeni nu va chema poliția, Fanette. Nu a avut loc nicio crimă, nu există cadavru. Nu există pictor. Ai prea multă imaginație, micuța mea Fanette. Mult prea multă.

Ce tot spune? Ce vrea să zică?

Fanette urlă:

— Nu! N-ai dreptul...

Maică-sa se apleacă încetșor, până-n dreptul ochilor fetiței sale.

— De acord, Fanette. Retrag ce-am spus. Chiar vreau să te cred, să am încredere în tine, încă o dată. Dar dacă pictorul tău există, dacă a murit, dacă a fost asasinat, cineva își va da seama. Cineva îl va căuta, îi va da de urmă. Acest cineva va anunța poliția...

— Dar...

— Nu este treaba unei fete de unsprezece ani, Fanette. Poliția are altceva mai bun de făcut acum, crede-mă. Are deja un alt cadavru pe cap, un cadavru adevărat, pe care l-a văzut toată lumea, și niciun ucigaș. Iar noi avem și așa destule probleme ca să mai atragem, în plus, atenția asupra noastră...

Nu sunt nebună!

— Nu sunt nebună, mamă...

— Bineînțeles, Fanette. Nimeni n-a spus așa ceva. E târziu acum, e timpul să ne întoarcem.

Fanette plânge. Nu mai are nicio putere, se lasă dusă de mână.

Era acolo.

James era acolo. Nu se poate să fi născocit eu totul! James există, bineînțeles. James există. Dar șevaletele lui? Îi urlă o voce în cap. Cele patru

șevaletle ale lui? Cutia lui frumoasă de pictură? Pânzele lui? Cuțitele lui de pictor?

Unde s-au dus?

Nu-i așa ușor să dispară!

Nu sunt nebună!

•

Supa are gust rău.

Bineînțeles, maică-sa a șters întrebările scrise de Fanette pe tăblița de ardezie și le-a înlocuit cu o listă de cumpărături. Legume, ca întotdeauna. Un burete. Lapte. Ouă. Chibrituri...

Casa este întunecoasă.

Fanette urcă în camera ei.

•

În seara aceea, nu izbuteste să adoarmă. Se întrebă dacă ar trebui să nu-și asculte mama, să meargă totuși să povestească tot la poliție! Mâine.

Nu sunt nebună... Dar dacă merg la poliție de capul meu, mama nu mi-o va ierta niciodată. Primul lucru pe care îl vor face polițaii va fi să-i povestească ei totul. Mama nu vrea să aibă de-a face cu polițaii. Probabil din cauza muncii ei de menajeră. Dacă burghezii ar afla că are de-a face cu poliția, probabil că ar ezita apoi să-i mai dea de lucru. Sigur asta trebuie să fie.

Dar nici nu pot sta fără să fac nimic! Mi-e greu să gândesc, sărmanul meu creier e varză.

Trebuie să cercetez. Trebuie să înțeleg ce s-a întâmplat. Trebuie să găsesc dovezile, să le aduc mamei, poliției, tuturor.

Dar am nevoie de ajutorul cuiva!

De mâine mă voi apuca de asta, voi face o investigație. Nu, mâine am școală toată ziua, va dura mult, foarte mult, să aștept, închisă. Dar după ieșirea de la școală, mâine după-amiază, mă voi apuca de cercetat.

Împreună cu Paul. Îi voi spune totul lui Paul. Paul va înțelege.

Nu sunt nebună.

45.

Laurenç Sérénac răspunde la telefon cu o oarecare neliniște. Rareori este sunat la unu jumate dimineața, mai ales pe numărul personal. Vocea de la celălalt capăt nu-l liniștește. Ea șoptește cuvinte de neînțeles. Izbuteste să înțeleagă doar cuvintele „maternitate” și „Statele Unite”.

— Cine naiba e la telefon?

Vocea abia dacă se aude ceva mai bine:

— Sunt Sylvio, șeful Adjunctul dumneavoastră.

— Sylvio? La naiba, e unu dimineața... Vorbește mai tare, ce Dumnezeu, abia dacă înțeleg un cuvânt din trei.

Intensitatea vocii crește puțin:

— Sunt la maternitate. Béatrice doarme în salon, am profitat de asta și am ieșit pe hol... Avem noutăți!

— Este ziua cea mare, să-nțeleg? Voi ai ca șeful tău preferat să fie primul care află? Felicitări lui Béatr...

— A, nu, îl întrerupe Sylvio. Nu e vorba despre bebeluș, sun în legătură cu ancheta, șeful cu ancheta avem noutăți. Cât despre bebeluș și Béatrice, suntem în *wait and see*. Am venit adineaori de urgență la maternitatea spitalului din Vernon. Béatrice credea că are contracții. Am așteptat două ore la așa-zisele urgențe. Degeaba! Doar ca să ni se spună că nașterea are să mai întârzie, că bebelușul e liniștit, bine mersi, la căldurică, și totul e bine. În final Béa a insistat atât, că până la urmă i-au dat o rezervă. De altfel, șefu', Béatrice vă transmite salutări.

— Și eu. Să-i transmiți mult curaj din partea mea...

Sérénac cască.

— Bine, Sylvio, atunci spune-mi, care-i noutatea cea mare?

— De fapt... răspunde Bénavides de parcă nu ascultase nimic. Cum a fost ziua dumneavoastră, cu apartamentele și grădinile lui Claude Monet?

Laurenç Sérénac ezită, căutând cuvântul potrivit:

— Impresionantă! Dar la tine, Muzeul de Arte Frumoase din Rouen?

Bénavides ezită la rândul lui:

— Instructiv...

— Și de asta mă suni?

— Nu. De la Muzeul de Arte Frumoase am o sumedenie de informații noi, dar ele complică și mai mult tot ce știam deja, va trebui să facem o selecție...

Un zgomot de pași răsună în telefon, iar următoarele cuvinte nu se mai aud, pentru câteva secunde.

— Așteptați, șefu', aduc o puștoaică pe o targă, și am impresia că targă este mai mare decât cabina liftului...

Sérénac mai așteaptă puțin, apoi se enervează:

— Ei bine? Deci, ce-ai aflat? Varsă tot!

— E ceva amuzant, șefu'...

Sérénac oftează.

— Au terminat cu targă aia?

— Da, până la urmă încâpea... pe verticală.

— Văd că te distrezi bine, Sylvio.

— Încerc să mă armonizez, șefu'.

— E bine, e bine. Deci, continuăm cu ghicitorile până-n zori?

— Am dat de Aline Malétras.

Laurenç Sérénac își înăbușă o înjurătură.

— Vorbești de bomba pe tocuri? Amanta lui Morval, cea care lucrează pentru galeriile de artă din Boston?

— Îhî, aia. Din cauza decalajului orar, nu reușeam să dau de ea în timpul zilei și pace! Dar până la urmă am reușit s-o prind acum un sfert de oră, între două cocktailuri. Cred că pe coasta de est e opt seara.

— Și? Ai aflat ceva de la ea?

— Despre uciderea lui Morval, nu. Pare să aibă un alibi beton, în dimineața crimei ea doar ce ieșea dintr-un bar de la periferia New York-ului, așteptați...

Citește:

— Krazy Baldhead, cu o droaie de martori. Ar trebui verificat, dar...

— Vom verifica, Sylvio, dar este adevărat că nu pare să fie genul de puicuță care se întoarce singură la fermă. Dar pe partea legată de muncă, pictură, galerie și colecție, vezi vreo legătură cu Morval?

— Nu mai există, din ce mi-a spus ea. De aproape zece ani nu mai primise nicio veste de la oftalmologul nostru.

— Tu ce crezi despre asta?

— Se grăbea. M-a cam expedit. Își amintea doar că era înnebunit după tablourile lui Claude Monet, iar ei i se părea, pe vremea aceea, cum să zic, ceva cam „comun”, cred că a folosit un cuvânt de genul ăsta.

— Iar ea lucrează în continuare pentru Fundația Robinson?

— Da. Din câte zice, se ocupă de schimburile între Franța și Statele Unite. Expoziții, găzduirea artiștilor de pe ambele maluri ale Atlanticului, schimburi de tablouri...

— La ce nivel?

— Aproape că a lăsat să se înțeleagă că se trage de șireturi cu toți pictorii la modă de pe cele două continente și că merge personal după tablouri, direct în atelierelor lor, dar, cine știe, la vernisaje poate doar le oferă șampanie, pișcoturi și propriul decolteu, după o față de masă albă...

— Mda... Chiar va trebui să aflăm mai multe despre afurisita asta de Fundație Theodore Robinson...

El cască din nou.

— Ia spune, Sylvio, nu vreau să te ofensez, dar n-ai aflat cine știe ce de la frumoasa Aline. Chiar era nevoie să mă suni la jumătatea nopții pentru atâta lucru?

Vocea lui Sylvio șoptește din nou:

— E altceva, șefu’.

— A...

Sérénac ciulește urechea, fără să-și întrerupă adjunctul.

— Din câte spune Aline Maletras, ea ar fi ieșit cu Jérôme Morval de vreo cincisprezece ori, cu tot cu întâlnirea din fotografie, care a avut loc în clubul Zed, pe rue des Anglais, la Paris, în Arondissementul 5. Era acum zece ani. Aline Malétras avea douăzeci și doi de ani pe vremea aceea. Nu era nărăvașă, Morval avea bani, totul mergea bine până când...

— Vorbește mai tare, la naiba...

— Până când Aline Maletras a rămas însărcinată!

— Ce?

— Cum vă spun.

— Și... l-a păstrat pe micuțul Morval?

— Nu.

— Cum așa, „nu”?

— Nu. A făcut avort.

— Este sigur sau așa ți-a spus ea?

— Așa mi-a spus. Dar la douăzeci și doi de ani probabil că nu era genul de femeie care să viseze la un destin de mamă-copil...

— Morval știa?

— Da. A apelat la relațiile lui din mediul medical și a plătit totul, după spusele ei.

— Ne-am întors de unde am plecat, atunci... N-am făcut niciun progres în ce privește mobilul crimei.

Un nou zgomot de pași răsună pe holul spitalului. Sirena unei ambulanțe urlă în depărtare. Bénavides așteaptă puțin înainte să continue:

— Atâta că ar avea zece sau unsprezece ani copilașul.

— Nu există copilaș, a făcut avort...

— Da, dar dacă...

— Nu există copilaș, Sylvio.

— Poate c-a mințit.

— De ce să-ți fi povestit că a rămas însărcinată, atunci?

O tăcere lungă. Vocea lui Bénavides urcă un ton:

— Poate că n-a fost singura?

— Singura care să ce?

— Singura care să fi rămas însărcinată cu Jérôme Morval!

O nouă tăcere lungă. Bénavides continuă. Vorbește și mai tare.

— Mă gândesc, de exemplu, la cea de-a cincea amantă, șefu’, la „tratația” din salonul familiei lui Morval, oferită de tânăra în bluză albastră pe care

încă n-am putut s-o identificăm. Poate că dacă am reuși să spargem codul, afurisitele de numere de pe spatele fotografiilor...

În telefon, Sérénac aude pași care se apropie, de parcă infirmiera-șefă ar fi venit în mare grabă pe hol să-i dea de înțeleș inspectorului Bénavides că tot cercul lui durase destul.

— La naiba, Sylvio, îmi dai de gândit cu ipotezele tale sucite și cu cele trei coloane tâmpite...

Oftează.

— Mai bine am încerca să dormim puțin. Mâine ne trezim devreme ca să ne bălăcim în râul din Giverny. Nu-ți uita minciogul.

A ZECEA ZI – SEDIMENT

22 mai 2010

(Moulin des Chennevières)

46.

Odinioară, cel care a construit moara, mai cu seamă donjonul din mijloc, cred că avea deja acest gând în minte, altminteri nu-i cu puțință: să poată supraveghea astfel tot satul de la fereastra de la etajul patru. Dați-i ce nume doriți turnului aflat chiar deasupra vârfulilor copacilor: mirador, turn de veghe sau de strajă, dar un lucru e sigur: în afară de clopotnița bisericii, poate, este cel mai bun punct de observație din Giverny.

Credeți-mă, de aici pot vedea nestingherită întregul sat, pajiștea până aproape de Île aux Orties, pârâul până la grădinile lui Monet, și, vă dați seama, am, înainte de toate, cea mai bună și mai discretă lojă cu vedere spre locul crimei. Cea a lui Jérôme Morval, vreau să zic.

Ia priviți-i acum: în apa pârâului, cu pantalonii suflecați, nu mai par așa șmecheri polițaii. Desculți. Fără cizme... Probabil au fost traumatizați. Chiar adjunctul, Sylvio Bénavides, a intrat la apă. Inspectorul Sérénac este singurul rămas pe mal, stă de vorbă cu un tip dubios, cu ochelari, care plantează instrumente ciudate în râu și cerne nisip într-un fel de pâlnii care intră unele în altele.

Și Neptun este acolo, bineînțeleș, se putea altfel, ce credeți? Trece de la o ferigă la alta, adulmecând cine știe ce. Dacă e forfotă în jur, câinele e

mulțumit. În plus, cred c-a înțeles deja că inspectorul Sérénac îl place și că nu se zgârcește cu mângâierile.

Vă dați seama, îmi bat joc un pic, dar nu e proastă ideea polițaiilor, să dragheze râul... Doar că ar fi trebuit să le dea prin minte mai devreme. Veți deduce de aici că polițaii de provincie nu sunt rapizi, genul de critici facile... Dar nu uitați că în ultimele zile chipeșului inspector care dirijează manevra i se învălmășeau gândurile din cu totul altă pricină. Dacă aș îndrăzni, aș spune că nu fundul râului i-a atras mai întâi atenția. Dar, bine, înțelegeți, când nu ești decât o vrăjitoare bătrână care nu mai vorbește cu nimeni, jocurile de cuvinte pe care ți le spui de una singură n-au cine știe ce sens. Atunci mă mulțumesc să spionez, în liniște, de după perdea.

47.

Trei agenți de la Comisariatul din Vernon greblează albia pârâului. Decimetru pătrat cu decimetru pătrat. Nu par să-și facă speranțe prea mari. Primarul din Giverny le-a spus că râul este curățat lună de lună de lucrătorii de la salubritate. „Nu e cine știe ce, a adăugat el, acest pârâu minuscul își revendică titlul de prim râu impresionist din Franța! Merită să fie băgat puțin în seamă.

Primarul n-a mințit. Agenții pescari nu scot de pe fundul noroios decât vreo câteva gunoaie. Niște ambalaje, doze de suc, oase de pui...

Și când te gândești că toate răhățișurile astea vor fi examinate de criminaliști...

•

Sylvio Bénavides se chinuiește acum să-și țină pleoapele deschise. Își spune că dacă mai durează mult va adormi acolo, în apă. Îi trece prin minte că astfel de lucruri se petrec repede. Ațipești. Cu puțin ghinion cazi cu țeasta într-o piatră, rana nu-i gravă, dar ajunge să-ți pierzi cunoștința în urma loviturii, să-ți alunece capul în apă, sub nivelul apei, să te îneci până la urmă.

Sylvio are gânduri negre de dimineață. După discuția de ieri cu Laurenț Sérénac n-a mai reușit să adoarmă. Infirmierele voiau să-l trimită acasă, dar el nici n-a vrut s-audă! Meseria de polițai are câteva privilegii. Și-a petrecut noaptea veghindu-i somnul lui Béatrice și moțând pe două scaune din sala de așteptare, în fața afișelor care descriu efectele negative ale consumului de țigări și alcool la femeile însărcinate. A avut timp să sucească și să răsucească pe toate fețele cele trei coloane afurisite, la fel de compartimentate.

Amante, *Nuferi*, plozi.

Să recapituleze misterele care se acumulează de câteva zile. Ce să creadă despre legendarii *Nuferi negri*? Amadou Kandy auzise despre ei, asta-i clar. La fel și Morval. Și ce caută în povestea asta accidentul acelui copil, Albert Rosalba, în 1937, chiar în locul cu pricina, sau cartea poștală pentru un copil de unsprezece ani, ilustrată cu o reproducere a *Nuferilor* și cu un citat din Aragon? Și de ce Aragon? De ce citatul „Crima de a visa să se instaureze”? Ce poate să însemne? De unde până unde numerele de pe spatele fotografiilor cu amantele lui Morval? Totuși ghicește, simte că toate piesele se îmbină, că nu trebuie trecută niciuna cu vederea, că toate sunt la fel de importante.

Îl privește pe Sérénac. Nu este ușor să-ți dai seama dacă e deosebit de atent la metodele de datare ale sedimentologului sau dacă nu-l interesează deloc întreaga operațiune. Problema ar fi că tehnica puzzle-ului chiar nu-i metoda preferată a șefului său. Din toată încâlceala, Sérénac ar avea mai degrabă tendința să nu vrea să tragă decât de un singur fir din tot ghemul, tare, cât poate el de tare. Sylvio are impresia că nu asta e soluția, că așa s-ar încurca totul și mai mult, și că tot ce riscă Sérénac este să-i plesnească firul între degete. Așa nu va ajunge nicăieri.

Sylvio vede că Louvel tocmai a scos din nisip ce-a de-a treia sticlă din plastic. Dacă scormonești ceva mai adânc, îți dai seama că nu e chiar farmacie calea fluvială împărătească a impresionismului. Sedimentologul analizează, sistematic și profesionist, toate probele dezgropate, cât să confirme că, dacă nu l-au cunoscut pe Claude Monet când încă mai trăia, nu s-au întâlnit din întâmplare nici cu cadavrul lui Jérôme Morval.

Sylvio se gândește din nou la Sérénac. Și nu că n-ar fi încercat să-i explice șefului. Sérénac e de acord, e de acord cu tot, coloanele, misterele, încurcătura totală. Dar asta nu-l împiedică să se închidă în intuițiile lui: pentru el totul se învârte în jurul lui Stéphanie Dupain. Învățătoarea e în pericol. Pericolul poartă un nume: Jacques Dupain. Altceva nu mai știe. În mod obiectiv, dacă examinează faptele, lui Sylvio i se pare că învățătoarea are la fel de mult profil de suspectă și de victimă potențială. I-a spus-o lui Sérénac, dar catârul ăsta de provensal pare să prefere să-și urmeze mai degrabă instinctul decât faptele obiective. Ce poți să-i faci?

S-a gândit mult noaptea trecută, Sylvio e ca Béatrice, îi place mult, în fond, de Sérénac. În mod paradoxal, chiar dacă sunt diferiți, apreciază munca în binom cu el. O chestiune de complementaritate, poate. Dar are cumva impresia că Sérénac nu va face mulți purici în Comisariatul din Vernon. Miroase a transfer expres! Intuițiile, în Nord, nu prea țin loc de metodă. Mai ales când intuițiile unui polițai sunt mai puțin influențate de conexiunile din creier decât de impulsurile din pantaloni...

— Cred că am găsit ceva!

Cel care a strigat este agentul Louvel. Cât ai clipi, toți polițaii se apropie.

Louvel își cufundă ambele mâini în nisip și scoate un obiect dreptunghiular, destul de plat. Sedimentologul îi întinde o cutie de plastic în care să se scurgă nisipul. Încet-încet, se ghicește ce ține polițistul în mână. Curând nu mai e nicio îndoială.

Agentul Louvel a descoperit o cutie de pictură din lemn.

Sylvio oftează. Încă o încercare fără niciun rezultat, crede el. Probabil i-a scăpat unui pictor care a vrut să picteze prea aproape de râu. Ar putea fi oricine. În niciun caz Morval, el colecționa tablouri, nu le picta.

Louvel pune descoperirea pe mal, în timp ce sedimentologul varsă nisipul care acoperea cutia de pictură prin sitele și pâlniile lui. Nisipul se scurge.

— De cât timp e acolo? Întreabă agentul Maury, pe care îl interesează astfel de lucruri.

Sedimentologul examinează un cadran, în cea mai mică dintre pâlnii.

— Cel mult zece zile. Cutia a căzut în pârâu cândva între ziua de ieri, cel mai târziu, și, să spunem, ziua uciderii lui Morval, cel mai devreme... Mă bazez pe ploaia de pe 17 mai. Aluviunile duse la vale în timpul ploii sunt caracteristice. Vin din amonte, iar de atunci n-a mai plouat. Îmi ofer o marjă de cinci zile înainte și cinci zile după.

Sylvio se apropie de râu. Acum descoperirea îl intrigă. Cutia de pictură stă prin urmare în nisip de zece zile, cel mult... Data ar putea corespunde cu cea a crimei. S-a apropiat și Sérénac. Amândoi sunt la mai puțin de un metru de cutia de lemn.

— Te rog, Sylvio, spune Sérénac. Ai onoarea... Meriți să fii cel dintâi care deschide comoara, adaugă el, făcându-i adjunctului cu ochiul. Dar împărțim prada în cinci părți egale.

— Ca pirații?

— Nu-ți scapă nimic...

Ludovic Maury se amuză în spatele lor. Inspectorul Bénavides nu se lasă rugat și duce cutia de pictură la câțiva centimetri în fața ochilor. Lemnul e vechi, lăcuit, în mod curios foarte puțin deteriorat, în pofida timpului petrecut în apă. Doar balamalele de fier par ruginite. Sylvio descifrează, cu litere mari, cam șterse, ceea ce i se pare un nume de firmă, WINSOR & NEWTON, scrise sub un logo ce închipuie un fel de dragon înaripat. Cu litere mai mici, un subtitlu precizează: The World's Finest Artists' Materials. Nu știe nimic despre asta, dar Bénavides presupune că e un obiect frumos, prestigios, american, vechi; va trebui să verifice.

— Deci, își pierde Sérénac răbdarea, nu deschizi cufărul? Vrem să știm ce-am găsit. Bani de aur, bijuterii, harta către Eldorado...

Ludovic Maury izbucnește din nou în râs. Nu e ușor să-ți dai seama dacă agentul chiar apreciază umorul șefului său sau dacă mai pune de la el. Sylvio, fără să se grăbească pentru atâta lucru, clintește balamalele ruginite. Cutia se deschide de parcă ar fi nouă, de parcă mai ieri cineva s-a folosit de ea. Sylvio se așteaptă să găsească peneluri, tuburi de vopsea ude, o paletă, un burete. Nimic deosebit...

Dumnezeule!

Inspectorul Bénavides aproape a scăpat cutia în pârâu. Dumnezeule... Totul i se răstoarnă în cap. Și dacă se înșelase de la început, și dacă Sérénac avusese dreptate?

Își încleștează degetele pe lemnul cutiei și strigă:

— Dumnezeule, șefu', veniți să vedeți asta! Repede, veniți să vedeți asta!

Sérénac vine mai aproape cu un pas. La fel fac Maury și Louvel. Stupoarea inspectorului Bénavides i-a luat prin surprindere. Sylvio Bénavides ține cutia deschisă în fața ochilor lor. Polițiștii se uită ținută la panourile de lemn, cu o reculegere temătoare de ortodocși în fața unei icoane bizantine.

Toți citesc același mesaj, gravat cu cuțitul, pe lemnul deschis la culoare al cutiei: *Ea e a mea, aici, acum și pentru totdeauna.*

Textul gravat este urmat de două crestături care se încrucișează. O cruce. O amenințare cu moartea...

— La naiba! urlă inspectorul Sérénac. Cineva a azvârlit cutia asta în pârâu în urmă cu mai puțin de zece zile! Poate chiar în ziua în care a fost ucis Morval!

Își șterge cu mâneca transpirația care-i strălucește pe frunte, continuă:

— Sylvio, îmi faci rost cât ai zice pește de un expert în grafologie și-mi compari mesajul gravat în lemn cu scrisul tuturor încornorațiilor din sat. Și mi-l pui pe Jacques Dupain primul pe listă!

Sérénac se uită la ceas. E unsprezece și jumătate.

— Și o rezolvi până diseară!

Se uită mult timp la spălătoria din față. După ce i se domolește surescitarea, le adresează un zâmbet sincer celor patru bărbați din jurul lui.

— Bună treabă, băieți! Terminăm repede cu scormonitul în râu și ne vedem de drum. Cred c-am pescuit deja peștele cel mare.

El ridică degetul mare către agentul Maury.

— Ai avut o idee dată naibii, Ludo. Genială! Să dragăm pârâul. Avem o probă materială, băieți. În sfârșit!

Maury nu mai poate de bucurie. Zâmbește ca un țânc care a primit o bulinuță la grădiniță. În ce-l privește, Sylvio Bénavides, din obișnuință, nu are încredere în entuziasmele pripite. Pentru șeful lui, cuvântul „ea” din mesajul „Ea e a mea, aici, acum și pentru totdeauna” nu poate desemna decât

o femeie, iar amenințarea a fost obligatoriu scrisă de un soț gelos... Preferabil de Jacques Dupain. Dar, crede Sylvio, „ea” din mesaj ar putea, dimpotrivă, să desemneze orice, pe oricine. Nu neapărat o femeie. „Ea e a mea” s-ar putea referi de asemenea la un copil de unsprezece ani sau la orice obiect de genul feminin. O pictură, de exemplu.

•

Polițiștii continuă să scormonească metodic prin râu, cu din ce în ce mai puțină convingere. Nu mai dezgroapă decât puține deșeuri. Încet, încet soarele coboară, iar umbra donjonului acoperă scena crimei de pe care polițiștii încep să se retragă. Înainte de a pleca, Sylvio Bénavides își ridică de mai multe ori ochii spre turnul morii: ar jura c-a văzut o perdea mișcându-se sus de tot, la etajul patru. În clipa următoare a uitat deja. Are multe alte lucruri la care să se gândească.

48.

— Are Claude Monet moștenitori? În viață, vreau să zic?

Întrebarea comisarului Laurentin îl surprinde pe Achille Guillotin. Comisarul la pensie nu umblase creanga, din câte-i spusese secretara Muzeului de Arte Frumoase din Rouen. El telefonase la muzeu și ceruse să discute cu cel mai bun specialist în Claude Monet. Pe scurt, altfel spus, cu el, cu Achille Guillotin! Secretara l-a contactat în mare grabă pe mobil. Era în mijlocul unei întruniri cu serviciul cultural al consiliului general, în legătură cu operațiunea „Normandia impresionistă”. Încă o ședință interminabilă. Aproape că a ieșit cu plăcere pe culoar.

— Claude Monet, moștenitori... Ei bine, domnule comisar, e greu de spus...

— Cum așa, „greu”?

— Ei bine... voi încerca să fiu cât mai limpede cu putință: Claude Monet a avut doi copii cu prima soție, Camille Doncieux: Jean și Michel. Jean o va lua de soție pe Blanche, fiica celei de-a doua soții, Alice Hoschedé. Jean a murit în 1914, Blanche în 1947; perechea n-a avut copii. Michel Monet a murit în 1966, era ultimul moștenitor al lui Claude Monet. Cu câțiva ani mai devreme, prin testament, Michel Monet făcuse din muzeul Marmottan, adică din Academia de Arte Frumoase, legatarul său universal. Muzeul Marmottan din Paris găzduiește astăzi colecția „Monet și prietenii săi”, adică peste o sută douăzeci de pânze. Cea mai importantă colecție de...

— Deci nu mai există moștenitori, îl întrerupe Laurentin. Descendența lui Claude Monet s-a stins, așadar, într-o singură generație.

— Nu tocmai, precizează Guillotin, cu evidentă jubilație.

Laurentin tușește în telefon.

— Poftim?

Guillotin lasă să planeze un scurt suspans, apoi adaugă:

— Michel Monet a avut o fiică din flori cu amanta lui, Gabrielle Bonaventure, o femeie încântătoare care exercita profesia de manechin. Michel Monet își va oficializa în cele din urmă relația și se va căsători cu Gabrielle Bonaventure, la Paris, în 1931, după moartea tatălui său.

Comisarul Laurentin explodează la telefon:

— În cazul ăsta, această fiică din flori ar fi ultima moștenitoare! Nepoata lui Claude Monet...

— Nu, răspunde calm Guillotin. Nu. Curios lucru, Michel Monet nu și-a recunoscut niciodată fiica din flori, nici măcar după căsătorie. Așadar ea n-a avut niciodată parte nici măcar de o centimă din moștenirea fabuloasă a bunicului ei.

Comisarul Laurentin întreabă, cu o voce devenită albă:

— Și cum o chema pe această fiică din flori?

Guillotin oftează.

— I se găsește numele în orice carte despre Monet. Se numea Henriette. Henriette Bonaventure. De altfel, nu știu de ce folosesc timpul trecut. Pesemne încă e în viață, cel puțin așa cred.

49.

Ora patru și treizeci și unu de minute după-amiaza. Fix. Fanette, ieșind din școală, nu pierde o clipă. O ia la goană pe rue Blanche-Hoschede-Monet și aleargă drept la Hotelul Baudy! Știe ea, acolo trăgeau pictorii americani pe vremea lui Monet, Robinson, Butler, Stanton Young. Cunoaște povestea lor, le-a spus-o învățătoarea. Și astăzi, un pictor american ar trebui să doarmă, inevitabil, tot acolo. Aruncă o privire scurtă spre mesele și scaunele verzi de pe terasa din față, de pe cealaltă parte a străzii, apoi se năpustește în hotelul-restaurant.

Pereții sunt acoperiți de picturi, de pânze și de desene. S-ar putea crede într-un muzeu! Fanette își dă seama că intră pentru prima oară în Hotelul Baudy. I-ar fi plăcut să aibă mai mult timp, să se uite cu atenție la semnăturile prestigioase din colțul afișelor, dar un chelner se uită la ea de

după o teighea. Fetița se apropie. Teigheaua din stejar deschis la culoare este foarte înaltă, Fanette trebuie să se ridice pe vârfuri ca să vadă deasupra ei. Se saltă cu mâinile până în fața tipului. El are o barbă lungă și neagră, care aduce puțin cu portretele lui Renoir pictate de Monet.

Nu pare prea încântat!

Fanette vorbește repede, se încurcă, se bâlbâie, dar Renoir pare să înțeleagă până la urmă că fetița caută un pictor american, „James”, nu, nu știe ce nume de familie are. Bătrân, cu barba albă. Cu patru șevalete...

Renoir și-a tras o figură mahnită.

— Nu, domnișoară. Nu avem pe nimeni care să semene cu James al dumneavoastră.

Barba îi mănâncă gura, nu-i ușor de ghicit dacă se amuză sau e agasat.

— Știți, domnișoară, pe aici nu mai vezi de mult atâția americani ca pe vremea lui Monet...

Gogomanule! Nu ești decât un gogoman, Renoir!

Fanette iese din nou pe rue Claude-Monet. Paul o așteaptă afară, i-a povestit tot în pauză.

— Deci?

— Nimic, nimeni!

— Ce-o să faci? Încerci la celelalte hoteluri?

— Habar n-am; oricum, nici măcar nu-i cunosc numele de familie. În plus, am impresia că James dormea sub cerul liber, de cele mai multe ori.

— Am putea sta de vorbă cu ceilalți. Cu Vincent. Camille. Mary. Dacă ne-am apuca toți, am...

— Nu!

Fanette aproape că a țipat. Câțiva clienți din Hotelul Baudy, care stăteau la masă pe terasa din față, s-au întors.

— Nu, Paul. Pe Vincent, cu figurile lui de șmecher, nu-l mai pot suporta de vreo câteva zile... Camille, dacă-i spui, ne va cita toți pictorii americani veniți la Giverny din preistorie. Așa n-o să ajungem nicăieri.

Paul râde.

— Iar Mary, și mai rău, mai întâi o să-nceapă să bocească, și imediat după aceea o să se ducă să le toarne totul polițaiilor. Ce, vrei să-mi scoată mama ochii?

— Atunci ce facem?

Fanette contemplă parcul din fața Hotelului Baudy, până la Chemin du Roy: căpițele de fân care fac puțină umbră pe pajiștea cosită, pajiștea care se întinde în spatele lor, până la confluența dintre Epte și Sena, faimoasa Île aux Orties.

Sunt peisajele care-l făceau pe James să viseze... Peisajele pentru care lăsase totul în urmă. Connecticut, soția și copiii. Așa îmi spusese.

— Habar nu am, Paul. Crezi că sunt nebună, nu-i așa?

— Nu...

— Murise, îți jur...

— Unde, mai exact?

— În lanul de grâu, după spălătorie, după moara vrăjitoarei.

— Să mergem...

Coboară pe rue Grands-Jardins. Înălțimea zidurilor de piatră ale fațadelor pare să fi fost calculată tocmai ca un maximum de umbră să năpădească străduța. Răcoarea aproape o face pe Fanette să tremure.

Paul încearcă să-și liniștească prietena:

— Mi-ai spus că James își instala patru șevalete pentru a picta! Plus toate instrumentele, paletele, cuțitele, cutia de pictură. Există inevitabil o urmă, rămâne inevitabil o urmă acolo...

•

Fanette și Paul petrec peste o oră în lanul de grâu. Au descoperit doar spice de grâu culcate, de parcă ar fi murit cineva, acolo...

Cel puțin, coșciugul din paie nu l-am vizat...

— ... sau, a precizat Paul, de parcă s-ar fi tolănit cineva aici câteva minute. Cum să faci diferența?

În cele din urmă, atât Paul, cât și Fanette găsesc câteva spice pătate de vopsea. Unele sunt colorate în roșu, poate e sânge, habar nu au. Cum să facă diferența între o picătură de sânge și un strop de vopsea roșie? Mai sunt și niște bucăți de tuburi de vopsea, strivite. Dar asta nu dovedește nimic, absolut nimic. Doar că aici picta cineva, adesea... Dar Fanette știe deja asta.

Nu sunt nebună.

— Cine altcineva ar putea să-l fi văzut pe pictorul tău? Întreabă Paul.

— Habar n-am. Vincent?

— Și în afară de Vincent? Vreun adult?

Fanette privește în direcția morii.

— Nu știi, vreun vecin... Vrăjitoarea din moară, poate... Din înaltul turnului, pesemne că vede tot ce mișcă!

— Să mergem acolo!

Dă-mi mâna, Paul. Dă-mi mâna!

50.

N-am cum să nu-i văd pe copii apropiindu-se! Trec puntea de peste pârâu și aruncă doar o privire spre maluri. Locul în care polițaii tocmai au descoperit cutia de pictură acoperită de nisip.

Acum n-a mai rămas picior de polițai, nici panglica galbenă, nici tipul cu ochelari cu pâlniile lui. Nu mai există decât pârâul Epte, plopii, lanul de grâu. De parcă nu s-ar fi întâmplat nimic, de parcă naturii nu-i păsa câtuși de puțin.

Și acești doi copii care nu bănuiesc nimic, care se apropie. Inocenți. Dacă ar ști ce primejdie îi pândește, sărmanii nebuni. Aproiați-vă, copiii mei, apropiați-vă, nu vă fie frică, îndrăzniți să pășiți în curtea vrăjitoarei... Ca în poveștile pentru copii, ca în Albă-ca-Zăpada. Nu vă fie frică de vrăjitoare. Aproiați-vă, copii... Totuși să n-aveți încredere, nu mărul mi-e otrăvit. Cireșele sunt.

O chestiune de gust...

•

Mă îndepărtez încet de la fereastră. Am văzut destul.

De afară nimeni nu mă poate repera, nimeni nu poate ști dacă sunt sau nu aici. Dacă moara mea e pustie sau locuită. Nicio lumină nu mă dă de gol. Întunericul nu mă stânjenește, ba dimpotrivă.

Mă întorc spre *Nuferii* mei negri. Acum îmi place din ce în ce mai mult să-i contemplan așa, pe întuneric. În penumbra din încăpere, apa înfățișată pe pânză pare aproape nevăzută, rarele reflexe de pe suprafața heleșteului se estompează, nu se mai disting decât florile galbene ale nuferilor în noapte, ca niște stele pierdute într-o galaxie îndepărtată.

51.

— Nu-i nimeni, când îți zic, spune Fanette.

Fetița privește cu atenție curtea morii. Pale din lemn mâncat de cari se înmoaie în apa pârâului. Pe ghizdul puțului de piatră tronează o găleată ruginită, năpădită de mușchi. Umbra cireșului înalt aproape că planează asupra întregii curți.

Paul insistă:

— Mai vedem noi...

Băiatul ciocănește la ușa greoaie din lemn. La rândul lui, zăbovește privind umbrele care dănțuiesc prin bătătură, de parcă obiectele, zidurile, pietrele fuseseră lăsate de izbeliște acolo, la soare, să se zvânte pe vecie.

— Ai dreptate, te bagă în sperieți moara asta, spune Paul.

— De fapt, nu, răspunde Fanette. În realitate cred că mi-ar plăcea la nebunie să locuiesc mai târziu într-un astfel de loc. Cred că e tare bine să locuiești într-o casă care nu-i ca toate celelalte.

Uneori am impresia că Paul mă crede o ciudată.

Paul ocolește moara și încearcă să se uite printr-o fereastră de la primul etaj. Ridică ochii spre donjon, apoi se întoarce spre Fanette și mimează cu neîndemânare o gură schimonosită și niște degete încârligate.

— Sunt siiiigurr că aaaacolo trăiește o vrăjitoare, Faaanette... nu-i place deloooooc pictura și-o să ne...

— Nu spune asta!

Paul e speriat. Pot să-mi dau seama. Se dă mare, dar îi tremură genunchii! Dintr-odată se aude un urlet de câine, de cealaltă parte a morii.

— La naiba, să ne cărăm de-aici.

Paul o apucă pe Fanette de mână, dar fetița izbucnește în râs.

— Idiotule! E Neptun, mereu doar me acolo, sub cireș, la umbră.

Fanette are dreptate. În clipele următoare, Neptun se apropie, latră încă o dată și vine să se frece de picioarele fetiței. Ea se apleacă spre ciobănescul german.

— Neptun, tu-l cunoșteai bine pe James, l-ai văzut ieri pe câmp. I-ai dat de urmă. L-ai adulmecat. Unde s-a dus acum?

Tu măcar știi, Neptun, că nu mi-am pierdut mințile!

Neptun s-a așezat. O observă îndelung pe Fanette. Privirea îi urmărește o clipă un fluture, în treacăt, apoi, cu un fel de sfârșeală de șopârlă pe un zid de piatră, se târăște până la umbra cireșului. Fanette îl urmărește cu privirea. Realizează, stupefiată, că Paul s-a cățărat în copac.

— Ești nebun, Paul! Ce faci?

Niciun răspuns. Fanette insistă:

— Nu sunt coapte cireșele. Te-ai țicnit!

— Ba nu, nu e asta! gâfâie Paul.

În clipa următoare, băiatul a coborât deja. În mâna dreaptă îi strălucesc două panglici de argint.

Uneori Paul se poartă ca un idiot. Dacă-și închipuie că trebuie să facă pe Tarzan ca să-mi fie pe placul inimii...

— Sunt... explică Paul, recăpătându-și respirația. Sunt pentru a ține la distanță păsările care dau târcoale fructelor atât de atrăgătoare!

El sare pe ambele picioare, ridicând un ușor nor de praf, apoi înaintează, își pune un genunchi pe pământ și-și întinde brațele, într-o atitudine de cavaler medieval.

— Pentru tine, prințesa mea, argint care să-ți aducă strălucire în cosițe, să te apere mereu de vulturii răi, când vei pleca departe, plină de faimă, la celălalt capăt al lumii.

Fanette încearcă să-și rețină lacrimile. Zadarnic! Prea multe se întâmplă, mult prea multe pentru o fetiță ca ea: dispariția lui James, certurile cu maică-sa în legătură cu pictura, cu tatăl ei, cu tot, concursul Fundației Robinson, *Nuferii* ei și, mai ales, idiotul de Paul, și caraghioasele lui idei romantice.

Ești prea nătărău, Paul! Prea, prea nătărău!

Fanette desfășoară panglicile de argint în căușul palmei, iar cu cealaltă îi mângâie obrazul lui Paul.

— Ridică-te, idiotule.

Dar ea este cea care se apleacă, până la gura lui, încredințându-i un sărut.

Lung, lung, lung. Ca pentru totdeauna.

Ea plânge fără să se rețină acum.

— Idiot. De trei ori idiot. Mi le vei suporta cât vei trăi în plete, panglicile astea de argint. Ți-am spus că urma să ne căsătorim!

Paul se ridică lin și-o ia pe Fanette în brațe.

— Haide, să mergem. Am înnebunit. Cineva și-a pierdut viața ieri. Și celălalt, tipul asasinat, de-acum câteva zile. Ar trebui să-i lăsăm pe polițai să se ocupe de asta. E periculos, nu trebuie să mai rămânem pe-aici...

— Dar James? Trebuie să...

— Nu aici, nu-i aici... nu e nimeni. Fanette, dacă ești sigură de tine, cred că trebuie să stai de vorbă cu poliția! Nu se știe niciodată, moartea lui James poate să aibă legătură cu celălalt tip care a fost găsit asasinat, înțelegi ce vreau să zic, omorul de care vorbește toată lumea prin sat.

Răspunsul lui Fanette este fără drept de apel:

— Nu!

Nu! Nu! Nu-mi sădi îndoiala în minte, Paul. Nu!

— Atunci cine, cine te va crede, Fanette? Nimeni! James trăia ca un boschetar. Nimeni nu-l băga în seamă.

Se opresc o clipă în fața Chemin du Roy, așteaptă să se elibereze șoseaua departamentală, apoi traversează. Câțiva nori răzleți încep să se agațe de coama dealurilor dinspre Sena. Norii urcă fără grabă către Giverny. Brusc, Paul se oprește.

— Dar învățătoarea? De ce să nu vorbești cu învățătoarea? Iubește pictura. Ea a lansat concursul de pictori în devenire, de la Fundația Robinson

sau cum i-o spune. Cine știe, poate chiar l-a întâlnit pe James... În orice caz, ea te va înțelege... Va ști ce e de făcut...

— Crezi tu?

Mai mulți trecători îi depășesc pe cei doi copii pe stradă. Paul se întoarce pe călcâie.

— Sunt sigur de asta! Este IDEEA cea mai bună.

Băiatul se apleacă spre Fanette ca pentru a-i face o confidență.

— Îți voi încredința un secret, Fanette. Am văzut că și învățătoarea poartă panglici de argint în păr... Ca să-ți spun totul, cred că așa se recunosc prințesele pe străzile din Giverny.

Fanette îl apucă de mână.

Aș vrea ca timpul să se oprească acum. Ca Paul și cu mine să nu ne mai clintim, doar decorul să se deruleze în jurul nostru, neconținut, ca la cinema.

— Trebuie să-mi promiți ceva, Fanette.

Mâinile li se încolăcesc ca niște liane.

— Trebuie să-ți termini tabloul, Fanette. Trebuie să câștigi concursul Robinson, orice s-ar întâmpla! Este lucrul cel mai important.

— Nu șt...

— Asta ți-ar fi spus James, Fanette, știi bine. Asta și-ar fi dorit James...

52.

Copiii o vor coti spre rue Château-d'Eau, îi voi pierde din vedere. Deja, prin perdeaua trasă, siluetele se văd cam ca prin ceață... Lui Neptun însă nici că-i pasă de toate astea. Doarme sub cireș.

Sărmana copilă crede că poate scăpa. Vă și aud cum pufniți! Își închipuie că pictează o capodoperă, cea pe care-a pitit-o sub spălătorie, crede că-și poate lua zborul peste heleșteul lui Monet. Peste Giverny. Să înfrunte imponderabilitatea singurei sale arte, a micului ei geniu cu care i se împuie urechile.

Nuferi în culorile curcubeului! Sărmana micuță.

Ce bătaie de joc!

Mă întorc spre *Nuferii* mei negri. Corolele galbene lucesc între tentele de doliu aruncate de penelul unui pictor deznădăjduit.

Câtă vanitate!

O cădere liberă în heleșteu, iată tot ce-o așteaptă pe micuța Fanette. Îneacă, prinsă sub suprafața nuferilor ca sub un strat de gheață în apa unui lac iarna.

Curând, foarte curând de-acum.
Fiecare când îi vine rândul.

A UNSPREZECEA ZI – ÎNCRÂNCENARE

23 mai 2010
(Moulin des Chennevières)

53.

Măcar de data asta nu-s la fereastra mea, spionând. Ca și cum, în pofida aparențelor, nu-mi petrec zilele doar spionând împrejurimile. Mă rog, nu fac numai asta.

De altfel, de dimineață, zgomotul drujbelor era infernal. Am aflat-o cu puțin timp în urmă. Au decis, se pare, să doboare paisprezece hectare de plop. Da, să taie plop! Aici, la Giverny! Din câte am înțeles, plopii au fost plantați pe la începutul anilor 1980, niște copăcei prăpădiți pe vremea aceea, probabil pentru a face peisajul și mai impresionist. Atâta că între timp niște specialiști, cu siguranță alții, au explicat că plopii cu pricina nu existau pe vremea lui Monet, că peisajul pajiștii pe care o admira pictorul pe fereastra casei sale era deschis, și că pe măsură ce plopii cresc, umbra lor acoperă grădina, heleșteul, nuferii... Iar fundalul tablourilor lui Monet devine din ce în ce mai greu de recunoscut în zare de către turiști. Deci, se pare că s-a decis, după ce au plantat plop, acum îi taie! De ce nu? La urma urmei, dacă-i distrează... Unii localnici din Giverny zbiară, alții aplaudă. Mie, să vă spun drept, astăzi nu-mi mai pasă.

Am alte treburi de făcut. În dimineața asta pun în ordine amintiri vechi, chestii de dinainte de război, fotografii alb-negru, genul de relicve care nu mai sunt interesante decât pentru bătrânele ca mine. Ați înțeles, până la urmă m-am hotărât să-mi golesc garajul ca să găsesc cutia veche, turtită, din carton, legată cu o panglică de in. Era ascunsă sub trei teancuri de casete video, un teanc de discuri din vinil și zece centimetri de extrase de cont de la banca Crédit Agricole. Am împăturit în patru milieul de pe masă și am întins fotografiile.

După motorul drujbelor de acum o oră, de data aceasta sirena m-a trezit brusc la realitate, cam în felul în care soneria unui deșteptător vă risipește visele din zori, înțelegeți ce vreau să zic?

Sirena polițailor care urla de-a lungul Chemin du Roy.

Cu doar o clipă în urmă, scăldam în lacrimi singura fotografie importantă, în fond o fotografie cu clasa. Giverny. 1936-1937. Nimic de zis, nu datează de ieri, de azi! Mă uitam la vreo douăzeci de elevi, toți cu fundul așezat cuminte pe trei gradene din lemn. Numele elevilor sunt scrise pe spate, dar n-am avut nevoie să întorc fotografia.

Pe bancă, Albert Rosalba stă lângă mine. Bineînțeles.

Am privit mult timp figura lui Albert. Cred că fotografia fusese făcută la puțin timp după începerea școlii, de Sărbătoarea Tuturor Sfinților sau în acele săptămâni.

Înainte de dramă...

Chiar în clipa aceea sirena polițailor mi-a zăpăcit urechile.

M-am ridicat, vă dați seama. De parcă un paznic de închisoare, fie și distrat, nu s-ar grăbi la postul de veghe din miradorul lui când sună alarma! Am alergat la fereastră, așadar. Mă rog, vorba vine, am alergat. Mi-am înșfăcat bastonul și cu chiu, cu vai, m-am îndreptat spre geam, trăgând discret perdeaua cu bastonul.

N-am ratat nimic. Era cu neputință să nu-i vezi pe polițai! Au scos la înaintare toată cavaleria. Trei mașini. Cu sirena și girofar.

Nimic de zis, face treabă bună inspectorul Sérénac!

54.

Sylvio Bénavides ridică ochii spre turnul morii, care se desfășoară cu toată viteza în dreapta lui.

— Ia te uită, spune Sylvio între două căscături. Am trecut pe la moară, știți, șefu', mi-ați spus să nu neglijez niciun martor, mai ales dintre vecini...

— Așa, și?

— Ciudat lucru. Moara pare pustie. Abandonată, dacă preferați.

— Ești sigur de asta? Grădina pare îngrijită, la fel și fațada. De mai multe ori, când eram la scena crimei, lângă pârau, mi s-a părut că văd mișcare în moară, mai ales în partea de sus, la ultimul etaj al turnului... O perdea care se mișcă la fereastră, ceva de genul.

— Și eu am avut aceeași impresie, șefu'. Și eu. Totuși nimeni nu mi-a răspuns, iar vecinii mi-au zis că nu mai locuiește nimeni acolo de luni întregi.

— Ciudată treabă... N-o să-mi reiei ipoteza unei *omertà* a sătenilor, a unei minciuni cu complicitatea tuturor localnicilor, ca în povestea țâncului de unsprezece ani?

— Nu...

Sylvio șovăie pentru o clipă.

— Să vă spun totul, localnicii numesc acest loc moara vrăjitoarei.

Sérénac zâmbeste, văzând cum dispare reflexia turnului în oglinda retrovizoare.

— În cazul de față, ar fi mai degrabă cea a unei fantome, nu? Haide, las-o moartă, Sylvio. Deocamdată avem alte urgențe.

Sérénac continuă să accelereze. Grădinile lui Monet se desfășoară la stânga lor în jumătate de secundă. Nici când vreun pasager nu va fi avut o vedere atât de impresionantă a grădinii.

— Uite, adaugă Laurenç. Că tot vorbim de o *omertà* a sătenilor... știi ce mi-a povestit ieri Stéphanie Dupain despre casa lui Monet și atelier?

— Nu...

— Că dacă am căuta puțin am găsi, abia ascunse, zeci de pânze ale maestrilor. Renoir, Sistey, Pissarro... și bineînțeles, *Nuferi* inediți de Monet.

— Le-ați văzut?

— Un pastel de Renoir. Poate...

— V-a luat peste picior, șefu'!

— Bineînțeles... Dar de ce să-mi fi povestit așa ceva? Ba chiar a adăugat că e un fel de secret al lui Polichinelle la Giverny...

Lui Sylvio îi revine fugitiv în minte discuția cu Achille Guillotin despre pânzele pierdute ale lui Monet. O pânză pierdută și regăsită de un necunoscut, de ce nu? Ca faimoșii *Nuferi* negri. Dar cu zecile!

— Vă joacă pe degete, șefu'. Vă duce de nas. V-am spus de la bun început... Și-am impresia că nu e singura din sat.

Sérénac nu reacționează și se concentrează din nou la drum fără să încetinească. Sylvio își apleacă figura lividă pe fereastra deschisă. Nările lui încearcă să tragă aer proaspăt.

— Ești bine, Sylvio? se arată îngrijorat Sérénac.

— Așa și așa... cred că am băut vreo zece cafele peste noapte ca să rezist. Că veni vorba, de dimineață medicii au hotărât s-o țină pe Béatrice până la capăt.

— Credeam că nu beai decât ceai neîndulcit?

— Și eu credeam la fel...

— Ce naiba mai cauți aici dacă soția ta e la maternitate?

— Mă sună ei dacă apare ceva... Ginecologul trebuie să vină... bebelușul este tot la căldurică în coconul lui, bine mersi, mai poate dura zile întregi din câte zic ei...

— Așa că iar ai făcut noapte albă lucrând la caz?

— Bingo... Trebuie să-mi ocup și eu timpul cu ceva, nu? Béatrice a tras la agchioase în camera ei tot restul nopții.

Sérénac cotește în U spre dealurile de deasupra satului Giverny, pe rue Blanche-Hoschedé-Monet. Sylvio aruncă o privire în oglinda retrovizoare. Cele două mașini de poliție îi urmează. Maury și Louvel se țin după ei. Sylvio abia se abține să vomite.

— Stai liniștit, continuă Sérénac. Dosarul Morval se va închide în mai puțin de treizeci de minute de-acum. Îți vei putea instala un pat de campanie la spital! Zi și noapte. Experții în grafologie au fost categorici: afurisitul de mesaj gravat în cutia de pictură, „Ea e a mea, aici, acum și pentru totdeauna”, se potrivește cu scrisul lui Jacques Dupain... Recunoaște c-am avut dreptate, Sylvio. Era ca și semnat!

Sylvio trage în plămâni, cu sete, aerul de afară. Șoseaua Hoschedé-Monet serpuiește la deal, iar Sérénac conduce în continuare ca un nebun. Bénavidés se întreabă dacă va putea rezista până sus. Își impune o apnee lungă apoi își trage capul în habitacul.

— Doar doi experți din trei, șefu'... Iar concluziile lor sunt mai mult decât nuanțate... După ei, există cu siguranță similitudini între cuvintele gravate în lemn și scrisul lui Dupain, dar și destule criterii divergente. Am mai degrabă impresia că experții nu înțeleg nimic...

Sérénac bate darabana cu degetele în volan, cu nervozitate.

— Ascultă, Sylvio, știi și eu, la fel ca tine, să citesc un raport. Există o similitudine cu scrisul lui Dupain, este analiza experților, nu? Cât despre deosebiri, cred că pur și simplu gravatul în lemn, cu o lamă, nu e chiar ca semnatul unui cec. Totul se leagă, Sylvio, nu-ți complica viața. Dupain este un gelos nebun și furios. Unu la mână, îl amenință pe Morval prin intermediul mesajului de pe cartea poștală, textul din Aragon, extrasul din poemul „Izvorul nimfelor”, „Crima de a visa să se instaureze”; doi la mână, își reiterează amenințările prin mesajul de pe cutia de pictură; trei la mână, îl mătrășește pe rival...

Șoseaua Hoschedé-Monet se reduce acum la o fâșie de doi metri de asfalt care continuă să facă curbe înainte de a ajunge pe platoul Vexin. Sylvio ezită încă o dată să-l contrazică pe Sérénac, precizând că, în legătură cu incoerențele expertizei grafologice, Pellissier, specialistul de la Palatul de

Justiție din Rouen, nu exclude posibilitatea unei tentative neîndemânatice de imitare...

Un scurt viraj la stânga.

Sérénac, care mergea pe mijlocul șoselei, evită la mustață un tractor care cobora pe contrasens. Fermierul paralizat de teamă trage la iuțeală de volan, spre șanț. Și bine face. Apoi vede, stupefiat, alți doi bolizi albaștri care nu-i acordă prioritate.

— Dumnezeule! urlă Sylvio, uitându-se cruciș în oglinda retrovizoare.

Trage aer în piept adânc, apoi se întoarce spre Laurenș Sérénac.

— Dar, șefu', ce treabă are cutia de pictură în toată povestea asta? După analize, ar avea cel puțin optzeci de ani. O piesă de colecție! O Winsor & Newton, cea mai cunoscută marcă din lume, se vede treaba, furnizoare de echipament pentru pictori de mai bine de o sută cincizeci de ani... Cui ar putea să-i aparțină afurisita asta de cutie?

Sérénac continuă să anticipeze serpentinele strânse. Oile blazate de pe pajiștile de pe coasta dealului abia dacă-și întorc capetele la trecerea sirenelor urlătoare.

— Morval era colecționar, spune Sérénac. Îi plăceau obiectele frumoase...

— Nimeni nu-l văzuse niciodată cu această cutie de pictură! Patricia Morval, văduva lui, este categorică. Fără să uităm că legătura cu crima nu s-a stabilit. Oricine ar fi putut azvârli cutia de pictură în râu, chiar la mai multe zile după uciderea lui Morval...

— S-a găsit sânge pe cutie...

— E prea devreme, șefu'! Nu avem niciun rezultat al analizelor. Nicio certitudine că ar fi vorba despre sângele lui Morval... Scuzați-mă, dar cred că mergeți prea repede...

Ca pentru a-i răspunde, inspectorul Sérénac întrerupe în sfârșit sirena și oprește, trăgând frâna de mână, într-un mic refugiu.

— Ascultă, Sylvio, am un mobil, am o amenințare către victimă scrisă de mâna lui de Dupain, care nu are alibi, dar ne servește, în schimb, o poveste greu de înghițit despre niște cizme furate... Nu mai stau pe gânduri! Când piesele din puzzle ți se vor îmbina altfel, pe afurisitele tale de trei coloane, îmi vei da de știre. Și-apoi, în sprijinul incriminării lui Dupain, există... chiar dacă știu că tu nu ești de aceeași părere... convingerea mea intimă!

Sérénac iese din mașină fără să mai aștepte vreun răspuns. Când Sylvio coboară la rândul lui, simte că-i fuge pământul de sub picioare. Își spune că, hotărât lucru, cafeaua, ca excesele în general, nu prea îi priește și că ar face mai bine să-și golească măruntaiele în spatele brazilor, la capătul parcurii.

Doar că n-ar fi ceva foarte discret... Trei camioane de jandarmerie sunt parcate în fiecare capăt al refugiului și vreo zece polițai ies din ele,

întinzându-se. În clipa următoare, Louvel și Maury se cred și ei obligați să frâneze brusc, derapând pe pietriș.

Tâmpiții!

Șefu' nu a făcut economie de mijloace. Pe puțin vreo cincisprezece oameni, o bună parte din Comisariatul din Vernon, plus jandarmii din Pacy-sur-Eure și din Ecos. S-a cam dat peste cap, gândește Sylvio mestecând guma cu clorofilă cu care Louvel doar ce l-a servit. Și dovedește un gust pentru punerea în scenă care nu prea era necesar.

Toate astea pentru un singur om.

Desigur, probabil înarmat!

Dar despre care nici măcar nu sunt siguri că e vinovat.

•

Iepurele roșcat gonește în zigzaguri disperate pe pajiștea calcicolă, de parcă l-ar fi învățat cineva că țevile lungi din oțel pe care le cară cele trei umbre din fața lui sunt în stare să-l lase fără suflare într-o străfulgerare albă.

— Țsta e al tău, Jacques.

Jacques Dupain nici măcar nu-și ridică arma. Titou îl privește, uimit, apoi țintește. Prea târziu. Iepurele sălbatic s-a făcut nevăzut între doi ienuperi.

Fiecare cu magia lui.

Nu mai e în fața lor decât iarba păscută de turmele de oi aduse recent acolo. Ei continuă să coboare spre Giverny pe cărarea Astragale.

— La naiba, Jacques, nu ești în formă, îi scapă lui Patrick. Cred că n-ai nimeri nicio oaie.

Titou, al treilea vânător, clatină din cap a încuviințare. Titou este mai degrabă un trăgător bun. Dacă nu i l-ar fi lăsat lui Jacques, iepurele de câmp n-ar fi apucat să facă doi metri... Un țintaș fin, cum îi spun adesea tovarășii. Pentru că, în rest, finețe...

— E din cauza anchetei despre asasinarea lui Morval, nu-i așa? comentează el, întorcându-se spre Jacques Dupain. Ți-e teamă să nu te vâre polițaiul la beci numai să ții-o sufle pe Stéphanie?

Titou izbucnește singur în râs. Jacques Dupain se uită atent la el, cu o enervare controlată. Patrick oftează. Titou o ține pe-ai lui:

— Trebuie spus, n-ai baftă cu Stéphanie. Imediat după Morval, iată că umblă după ea un polițai...

Pietrișul de pe cărarea Astragale le fuge de sub pași. În spatele lor, pe pajiștea de pe coasta dealului, se ițesc două urechi în alb și negru.

Pe Titou când îl apucă...

— Trebuie spus că dacă nu erai tovarășul meu, eu, unul, pe Sté...

Vocea lui Patrick șfichiuite în tăcerea care se lăsase:

— Gura, Titou!

Titou lasă sfârșitul frazei să-i moară în mustață. Continuă să coboare pe potecă, mai mult alunecând decât mergând. Titou pare să rumege în sinea lui, apoi izbucnește în râs înainte să vorbească:

— De fapt, Jacques, de la cizmele mele nu te dor picioarele...

Titou nu se mai poate opri. Râde în hohote, cu lacrimi. Patrick îl privește neîncrezător. Jacques Dupain nu spune nici păs. Titou își șterge pleoapele cu mâneca.

— Bat câmpii, băieți. Îți dai seama, Jacques, bat câmpii. Știu că nu tu l-ai mătrășit pe Morval!

— La naiba, Titou, termină cu...

De data aceasta, lui Patrick i se pierde pe gâtlee sfârșitul frazei.

•

În fața lor refugiul în care și-au lăsat dubița s-a transformat în Fort Alamo. Numără șase mașini cu girofar și aproape douăzeci de polițai... Polițiștii și jandarmii stau în fața lor, în semicerc, cu mâna la șold, cu degetele pe tocul din piele albă al revolverului din dotare.

Inspectorul Sérénac stă la un metru în fața vânătorilor. Instinctiv, Patrick face un pas în lateral. Mâna i se strânge pe țeava rece a puștii lui Jacques Dupain.

— Ușurel, Jacques. Ușurel.

Inspectorul Sérénac înaintează.

— Jacques Dupain, sunteți arestat pentru uciderea lui Jérôme Morval. Vă rog să veniți cu noi fără să opuneți rezistență...

Titou își mușcă buzele, își aruncă pușca pe jos și ridică două mâini tremurătoare... Cum a văzut că se face prin filme.

— Ușurel, Jacques, continuă Patrick. Nu face pe tâmpitul...

Patrick își cunoaște bine tovarășul. De ani buni ies împreună, se plimbă împreună, vânează împreună. Nu-i place absolut deloc figura lui de marmură, lipsa de expresie, de parcă nu ar mai respira.

Sérénac înaintează. Singur. Fără armă.

Doi metri...

— Nu! strigă Sylvio Bénavides.

Inspectorul taie semicercul de polițai și se postează aproape lângă Sérénac. E, poate, ceva simbolic, dar Bénavides are impresia că rupe astfel un fel de simetrie; de parcă ar spera să perturbe mecanica implacabilă a unui duel de western, traversând strada în momentul nepotrivit. Jacques Dupain își pune mâna pe încheietura lui Patrick. Fără un cuvânt. Patrick a înțeles, n-are de ales decât să-și ia mâna de pe țeava de oțel.

Speră să n-o regrete. Câte zile va mai avea de trăit.

Vede cu groază mâna lui Jacques crispându-se pe trăgaci, țeava puștii ridicându-se încetișor.

De obicei Jacques țintește și mai bine ca Titou.

— Oprește-te, Laurenç, murmură Sylvio, alb la față.

— Jacques, nu face pe tâmpitul, șoptește Patrick.

Sérénac mai face un pas. Mai puțin de zece metri îl despart de Jacques Dupain. Inspectorul ridică mâna încet, se uită drept în ochii suspectului. Sylvio Bénavides privește cu groază zâmbetul provocator care se anină de colțurile buzelor șefului său.

— Jacques Dupain, sunteți...

Țeava puștii lui Jacques Dupain este acum îndreptată către Sérénac. O tăcere apăsătoare a năpădit cărarea Astragale.

•

Titou, Patrick, agenții Louvel și Maury, inspectorul Sylvio Bénavides, cei cincisprezece polițai, chiar și cei mai puțin iscusiți, chiar și cei mai nepricepuți să ghicească ce se poate ascunde într-un creier... toți citesc același lucru în privirea rece a lui Jacques Dupain.

Ură.

55.

Tânăra de la ghișeul arhivelor din centrul administrativ din Evreux își începe mereu frazele cu cinci cuvinte, „Ați verificat cumva și dacă...”. Din spatele calculatorului cu două monitoare și al ochelarilor auriți femeia se străduiește să mimeze atitudinea funcționarei care nu-și mai vede capul de treabă, apoi îl privește, într-un sfârșit, pe bătrânul care-i cere acum niște exemplare din regretatul *Le Républicain de Vernon*, săptămânalul local care, după cel de-al Doilea Război Mondial, a devenit *Le Démocrate*. Toate numerele, între ianuarie și septembrie 1937.

— Ați verificat cumva și dacă nu aveau arhive la sediul ziarului *Le Démocrate* din Vernon?

Comisarul Laurentin își păstrează calmul. De două ore bântuie prin arhivele departamentale, încearcă să intre cu umilință în rolul bătrânelului fermecător, politicoș cu femeile mult mai tinere decât el. De obicei, funcționează!

Nu și acum!

Tânăra de la ghișeu nu e deloc impresionată de uguielile lui. Mai trebuie spus că în jurul meselor de lemn din sala pentru consultarea arhivelor toți

cei zece oameni care stau acolo sunt bărbați trecuți de șaiszeci de ani, istorici septuagenari în devenire sau arheologi genealogiști care scormonesc după propriile rădăcini... și toți adoptă aceeași strategie precum comisarul Laurentin: galanteria puțin demodată. Laurentin oftează. Totul era mai simplu când își putea flutura legitimația tricoloră pe sub nasul unui funcționar dezabuzat. Bineînțeles, domnișoara de la ghișeu nu poate bănuși că are de-a face cu un comisar de poliție.

— Am verificat deja, domnișoară, zice comisarul Laurentin cu un zâmbet forțat. La sediul ziarului *Le Démocrate* n-au nicio arhivă de dinainte de 1960...

Tânăra își recită litania obișnuită:

— Ați verificat cumva și la arhivele comunale din Vernon? Ați verificat anexa revistelor, la Versailles, la Arhivele Naționale? Ați verificat dacă...

E cumva plătită de concurență fătuca asta?

Comisarul Laurentin se refugiază în resemnarea răbdătoare a pensionarului care nu duce lipsă de timp.

— Da, am verificat! Da! Da!

Cercetările sale despre misterioasa Henriette Bonaventure, moștenitoarea potențială a lui Claude Monet, n-au avut până acum absolut niciun rezultat. Nu e foarte important. O altă pistă vrea el să urmeze, o pistă de la bun început fără nicio legătură. Pentru aceasta știe că este suficient să reziste până când domnișoara de la ghișeu va înțelege că pierde mai mult timp încercând să scape de bătrânelul încăpățânat decât dacă ar da curs cererii sale.

Într-un final tenacitatea lui dă roade. După mai bine de jumătate de oră, comisarul Laurentin are săptămânul sub ochi.

Le Républicain de Vernon...

Un număr vechi, îngălbenit, pe care îl dezgroapă, probabil, cel dintâi: ediția de sâmbătă, 5 iunie 1937. Zăbovește o clipă asupra primei pagini a ziarului, care amestecă evenimente naționale și fapte diverse locale. Comisarul parcurge rapid un editorial emoționant despre Europa în flăcări: Mussolini își celebrează înțelegerea cu Hitler, bunurile evreilor sunt confiscate în Germania, franchiștii îi strivesc pe republicani în Catalonia... Sub editorialul dramatic explodează pe o fotografie neclară coafura blond platinat și buzele negre ale lui Jean Harlow, starleta americană moartă cu câteva zile mai devreme, la douăzeci și șase de ani. Partea inferioară a primei pagini este consacrată dezbaterilor mai regionale: inaugurarea peste puțin timp, la mai puțin de o sută de kilometri de Vernon, a aerogării Bourget, moartea unui muncitor agricol spaniol, găsit dimineața cu beregata

tăiată, pe o penișă de gabarit Freycinet, amarată la Port-Villez, aproape în dreptul localității Giverny...

Comisarul Laurentin deschide, în sfârșit, pagina a doua. Articolul pe care-l cercetează se întinde pe o jumătate de pagină: „Accident mortal la Giverny”.

Ziaristul anonim detaliază în vreo zece rânduri, pe două coloane, împrejurările tragice ale morții prin înecare a unui băiețel de unsprezece ani, Albert Rosalba, în locul numit Pajiștea, aflat în apropierea spălătoriei oferite de Claude Monet și a Moulin des Chennevières, în canalul de derivație ce preia apa râului Epte. Băiatul era singur. Jandarmeria a concluzionat că fusese un accident: băiețelul ar fi alunecat, s-ar fi lovit la cap de o piatră de pe mal. Inconștient, Albert Rosalba, altminteri excelent înotător, s-a înecat în douăzeci de centimetri de apă. Articolul evocă în continuare durerea familiei Rosalba și a colegilor de clasă ai micuțului Albert. Ba chiar strecoară câteva rânduri despre o polemică în curs, care dospește. Claude Monet a murit de mai bine de zece ani: oare n-ar trebui de acum să retezăm acest braț artificial de râu și să secăm heleșteul cu nuferi insalubru, lăsat aproape în paragină?

O fotografie neclară însoțește articolașul. Albert Rosalba pozează cu sacoul negru încheiat până la gât, cu părul scurt, zâmbind în banca lui de la școală. O fotografie emoționantă de copil cuminte.

Este chiar el, își spune comisarul Laurentin.

Scoate din geanta de la picioarele lui o fotografie a unei clase. Data și locul sunt indicate pe o tăbliță neagră din ardezie, agățată într-un copac din curtea școlii: „Școala municipală din Giverny – 1936-1937”.

Liliane Lelièvre este cea care, din trei clicuri, i-a găsit imaginea de arhivă de pe site-ul Copains d'avant, exact cum îi indicase Patricia Morval la telefon. Din câte i-a spus Liliane, este vorba despre un site prin intermediul căruia vă puteți plimba prin colectivele din care ați făcut parte încă de la grădiniță, puteți regăsi chipurile oamenilor întâlniți de-a lungul întregii vieți, și nu numai pe băncile unei școli: toți cei din colectivul unei uzine, al unui regiment, al unei tabere, al unui club de sport, al unei școli de muzică... sau de pictură...

Este chiar suprarealist! crede comisarul Laurentin. De parcă nu mai e nevoie să-ți amintești singur... Ciao, Alzheimer. De parcă toată viața ți-ar fi arhivată, clasată, dezvăluită, chiar cu vocația împărtășirii... Mă rog, aproape. Cele mai multe fotografii de pe site sunt de acum zece ani; douăzeci sau treizeci, cel mult. În mod bizar, fotografia unei clase din anul școlar 1936-1937 este de departe cea mai veche.

Ciudat...

De parcă Patricia Morval o pusese on-line tocmai ca el s-o descopere. Comisarul Laurentin se concentrează din nou asupra fotografiilor.

Da, este chiar el...

Fotografia din ziarul *Le Républicain de Vernon* corespunde perfect cu băiețelul din fotografia clasei, așezat la jumătatea celui de-al doilea rând.

Albert Rosalba.

Nu există în schimb niciun nume de copil pe fotografia clasei descărcate de pe site-ul Copains d'avant. Probabil numele erau scrise pe spatele originalului... Cu atât mai rău. Laurentin închide *Le Républicain de Vernon* din 5 iunie 1937 și deschide numerele următoare. Își acordă timp să citească paginile locale, să examineze detaliile. În ediția din 12 iunie 1937 se pomeneste de înmormântarea lui Albert Rosalba, la biserica Sainte-Radegonde din Giverny. De durerea apropiatilor săi.

Trei rânduri.

Laurentin continuă, deschide și închide ziarele care se îngrămădesc, sub privirea neliniștită a fetei de la ghișeu.

15 august 1937...

Comisarul Laurentin a găsit în sfârșit ce căuta. Un articolaș prăpădit, câteva rânduri, fără fotografie, dar titlul spune tot:

FAMILIA ROSALBA PLEACĂ DIN GIVERNY. N_A CREZUT NICIODATĂ ÎN IPOTEZA ACCIDENTULUI.

Hugues și Louise Rosalba, care lucrau de mai bine de cincisprezece ani în topitoriile din Vernon, au luat hotărârea să plece din satul Giverny. Să ne amintim că în urmă cu două luni au avut de suferit de pe urma unui fapt divers tragic: unicul lor fiu, Albert, după ce a căzut, inexplicabil, s-a înecat accidental în pârâul Epte de lângă Chemin du Roy. Înecul a declanșat o scurtă polemică în consiliul municipal referitoare la secarea respectivului braț al râului Epte și a heleșteului din grădinile lui Monet. Pentru a-și explica plecarea, soții Rosalba spun că le este cu neputință să-și mai ducă viața în decorul în care copilul lor și-a aflat moartea. Un detaliu și mai stânjenitor: Louise Rosalba pretinde că motivul principal al plecării din sat este tăcerea localnicilor, care dă de gândit. După spusele sale, fiul ei Albert nu se plimba niciodată singur prin sat. Mi-a declarat personal ce a precizat de mai multe ori și în fața jandarmilor: este convinsă că „Albert nu era singur pe malul pârâului. Există, fără doar și poate, martori. Există, fără doar și poate, oameni care știu”. Tot după Louise Rosalba, „Accidentul e convenabil pentru toată lumea. Nimeni nu-și dorește un scandal la Giverny. Nimeni nu-și dorește să înfrunte adevărul”.

Emoționantă convingere a unei mame sfâșiate de durere... Să le urăm noroc soților Rosalba în a-și reface viața departe de aceste amintiri macabre.

Comisarul Laurentin citește de mai multe ori articolul, închide ziarul, apoi se uită cu atenție, fără grabă, la toate celelalte exemplare ale ziarului *Le Républicain de Vernon* din anul 1937, dar niciun alt articol nu mai face referire la „cazul Rosalba”. Rămâne o vreme neclintit. Preț de o clipă se întreabă ce caută acolo. Să i se fi golit existența în asemenea măsură, încât își petrece zilele pe urmele primei himere care i se arătase? Privirea lui cuprinde sala cu ceilalți zece amatori de arhive, toți concentrați la teancuri de documente îngălbenite. Fiecare cu țelul vieții sale... Stiloul comisarului alunecă pe carnețel. *2010 - 1937 = 73...*

Calculează rapid. Micul Albert avea unsprezece ani în 1937, deci s-a născut în 1925 sau 1926... Soții Rosalba ar putea avea astăzi ceva mai mult de o sută de ani. Un licăr îi trece comisarului Laurentin pe dinaintea ochilor.

Poate încă mai sunt în viață...

Fata de la ghișeu se uită la comisarul care se apropie cu căutătura unei funcționare de poștă care vede un client că dă năvală înăuntru la ora închiderii. Atâta că e numai unsprezece dimineața, iar arhivele rămân deschise toată ziua... Comisarul Laurentin riscă o vrăjeală de actor bătrân din vârsta de aur a Hollywoodului, dintre cei despre care n-am putea spune dacă mai sunt în viață sau nu. O combinație de Tony Curtis cu Henry Fonda.

— Domnișoară, aveți un anuar electronic pe Internet? Caut o adresă, e destul de urgent...

Tinerei îi ia o veșnicie să ridice capul ca să spună:

— Ați verificat cumva și dacă...

Comisarul efectiv explodează, vârându-i cartea de identitate sub nas:

— Comisarul Laurentin! De la Comisariatul din Vernon! La pensie, nimic de zis, dar asta nu mă-mpiedică să-mi fac treaba în continuare. Deci, fata tatei, hai să ne mișcăm mai repejor...

Tânăra oftează. Fără panică și fără mânie aparentă. De parcă s-ar fi obișnuit cu excentricitățile vârstnicilor care scormonesc prin arhive și care din când în când, cine mai știe de ce, își mai ies din pepeni. Ea bate totuși mai tare, ostentativ, cu degetele pe tastatură.

— Ce nume căutați?

— Hugues și Louise Rosalba.

Tânăra tastează. *Allegro.*

— Vreți o adresă? Întreabă Laurentin.

— Pentru Hugues Rosalba, nu va mai fi cazul, spune serios tânăra. Mereu verific înainte să alertez Interpolul. Din obișnuință! Hugues Rosalba a murit în 1981, la Vascoeuil...

Laurentin înghite gălușca. Nimic de zis. Tânăra de la ghișeu este organizată...

— Dar soția lui, Louise?

Tânăra tastează în continuare.

— Nicio mențiune referitoare la deces... Dar nici adresă cunoscută.

Impasul!

Laurentin se uită atent la încăperea albă din jur, în căutarea unei idei. Pentru orice eventualitate, încearcă să-i arunce tinerei o privire de prepelicar, în genul lui Sean Connery. Un oftat exasperat îi răspunde, de cealaltă parte a ghișeului.

— În general, spune tânăra cu voce ostenită, de la o vârstă încolo oamenii nu mai sunt de găsit în anuar, ci printre pensionarii din căminele de bătrâni... Sunt o grămadă în departamentul Eure, dar dacă Louise a dumneavoastră locuia în Vascoeuil, putem începe cu cele mai apropiate...

Sean Connery își regăsește zâmbetul. Încă un pic și tânăra se va crede Ursula Andress. Fata tastează acum cu o cadență de mitralieră. Minutele trec.

— Am consultat căminele de bătrâni pe Google Maps, spune în cele din urmă fata. Cea mai apropiată de Vascoeuil, fără îndoială, este căminul Les Jardins, în Lyons-la-Forêt. Ar trebui să găsim informații despre cei cazați acolo. Cum spuneți că o cheamă?

— Louise Rosalba...

Tastele țacănesc.

— Ar trebui să aibă un site... A, iată-l.

Laurentin își sucește gâtul, încercând să zărească măcar o părticică din ecranul calculatorului. Câteva alte minute se scurg. Tânăra își ridică privirea, triumfătoare:

— Bingo! Am făcut rost de lista completă a celor cazați. Ei bine, vedeți, nu era așa de complicat. Am găsit-o pe clienta dumneavoastră. Louise Rosalba. A fost internată în urmă cu cincisprezece ani în căminul de bătrâni de la Lyons-la-Forêt și se pare că e încă acolo... o sută doi ani! Măcar să vă previn, nu vă garantez și serviciile postvânzare, domnule comisar...

•

Laurentin simte cum bătăile inimii i se întetesc primejdios. Odihnă, odihnă, îl tot bate la cap cardiologul... Dumnezeule! Să fie oare cu puțință? Să mai fi rămas un martor?

Un ultim martor?

Cele trei dubițe Estafette²⁷ ale Jandarmeriei coboară pe rue Blanche-Hoschedé-Monet, toate cu sirenele pornite. Nici măcar nu se ostenesc să ocolească satul, o iau pe scurtătură: rue Blanche-Hoschedé-Monet, rue Claude-Monet... Chemin du Roy.

Giverny se desfășoară în fața lor...

Primăria...

Școala...

Când aud sirenele, toți copiii din clasă întorc capul și nu-și doresc decât un singur lucru: să se repeadă la fereastră. Stéphanie Dupain îi reține cu un gest calm. Niciun copil nu i-a remarcat tulburarea. Ca să-și păstreze echilibrul, învătătoarea își pune mâna pe birou.

— Co... copii... Liniște! Să ne întoarcem la programul nostru...

Își drege vocea. Sirenele de poliție încă îi răsună în cap.

— Copii, vă vorbeam deci despre acest concurs, „Pictori în devenire”, organizat de Fundația Robinson. Vă amintesc că nu mai rămân decât două zile ca să vă predați tablourile... Sper că anul acesta veți fi mai mulți care să vă încercați norocul...

Lui Stéphanie îi este cu neputință să-și alunge din minte imaginea soțului ei, care-i zâmbea de dimineață, când ea încă era în pat, sărutând-o și punându-i o mână pe umăr, „Să ai o zi frumoasă, iubirea mea”.

Ea continuă să recite o lecție repetată de multe ori:

— Știu bine că niciun copil din Giverny n-a câștigat vreodată acest concurs, dar sunt la fel de sigură că, atunci când juriul internațional vede că o candidatură provine din școala din Giverny, este un avantaj fenomenal pentru voi!

Stéphanie îl revede pe Jacques punându-și cartușiera... pe Jacques luându-și pușca de vânătoare din cui...

— Copii, Giverny este un nume care-i face să viseze pe pictorii din lumea ntregă...

Alți doi bolizi albaștri traversează satul. Stéphanie tresare fără să vrea, panicată. Neputincioasă. Mașinile n-au încetinit în sat, așadar.

Laurenç?

²⁷ Model construit de Renault între 1959 și 1980.

Stéphanie încearcă să se concentreze din nou. Privește clasa, trece în revistă, rând pe rând, chipurile din fața ei. Știe că printre elevii ei unii sunt deosebit de talentați.

— Am remarcat că unii dintre voi au mult talent.

Fanette își pleacă ochii. Nu prea-i place când învățătoarea îi privește așa. Se simte stânjenită.

Simt că la mine se va referi...

— La tine mă gândesc, Fanette. Mă gândesc în mod deosebit la tine. Contează pe tine!

Ce spuneam...

Fetița roșește până în vârful urechilor. În clipa următoare, învățătoarea se întoarce spre tablă. Din spatele clasei, Paul îi face cu ochiul lui Fanette. Băiatul se întinde peste pupitru, chiar în fața lui Vincent care stă lângă el, și-și lungește gâtul ca să se apropie și mai mult de fetiță:

— Fanette, învățătoarea are dreptate! Tu vei câștiga concursul. Tu și nimeni altcineva!

Mary stă chiar în fața lor, lângă Camille. Fetița se întoarce spre ei.

— Șșt...

Toate capetele încremenesc brusc.

Cineva ciocănește la ușă.

Stéphanie deschide, neliniștită. Descoperă chipul răvășit al Patriciei Morval.

— Stéphanie... Trebuie să vorbim... Este... este important.

— A... așteptați-mă, copii.

Încă o dată, învățătoarea încearcă să facă în așa fel, încât niciunul dintre gesturile sale să nu-i trădeze panica în fața copiilor.

— Nu durează mult...

Stéphanie iese. Închide ușa după ea și merge în curtea primăriei, sub tei. Patricia Morval nu-și ascunde starea de surescitare. Și-a pus pe ea o geacă cu aspect șifonat care nu se potrivește deloc cu fusta verde-gălbui. Stéphanie mai observă că și cocul ei, de obicei fără cusur, a fost făcut în mare grabă. Mai că nu s-a repezit pe stradă în halat...

— Titou și Patrick m-au anunțat, debitează Patricia dintr-o suflare. L-au arestat pe Jacques la poalele cărării Astragale când se întorcea de la vânătoare.

Stéphanie se reazemă cu mâna de teiul cel mai apropiat. Nu înțelege.

— Ce? Ce tot spui?...

— Inspectorul Sérénac... L-a arestat pe Jacques. Îl acuză de uciderea lui Jérôme!

— Lau... Laurenç...

În mod straniu, Patricia Morval se uită atent la Stéphanie.

— Da, Laurenç Sérénac... Polițaiul ăla...

— Dumnezeule... Iar Jacques n-a...

— Nu, nu, liniștește-te, soțul tău n-are nimic. Din ce mi-au povestit, noroc că Patrick era acolo. Și adjunctul lui Sérénac, inspectorul Bénavides. Au evitat la mustață să devină totul o baie de sânge. Îți dai seama, Stéphanie, nebunul de Sérénac crede că Jacques l-a ucis pe Jérôme al meu...

Stéphanie simte că i se înmoaie picioarele, își lasă corpul să se prăbușească peste trunchiul alburii al copacului. Are nevoie să respire. Are nevoie să chibzuiască în liniște. Trebuie să se întoarcă în clasă, copiii o așteaptă. Trebuie să dea fuga la comisariat. Trebuie...

Patricia Morval își răsuțește gulerul gecii ei șifonate.

— E un accident, Stéphanie, de la bun început am vrut să cred că e un accident. Dar dacă m-am înșelat, Stéphanie? Dacă m-am fi înșelat, dacă l-a ucis cineva cu adevărat pe Jérôme? Spune-mi, Stéphanie: n-are cum să fi fost Jacques? Spune-mi că n-are cum să fie Jacques...

Stéphanie se uită la Patricia Morval cu privirea ei cu irizări de nuferi. Astfel de ochi nu pot să mintă.

— Sigur că nu, Patricia. Sigur că nu...

57.

Le spionez pe cele două femei. Mă rog, le spionez, ce cuvânt mare... Doar m-am așezat de cealaltă parte a străzii, la câțiva metri de Art Gallery Academy, nu foarte aproape de școală totuși. Nu pe deplin ascunsă, doar discretă. Chiar în locul potrivit pentru a nu rata nimic din scenă. Mă pricepe destul de bine la asta, cred că v-ați dat seama deja. Nici nu e foarte greu, de fapt. Patricia și Stéphanie vorbesc tare. Neptun s-a tolănit la picioarele mele. Ca în fiecare zi, așteaptă să iasă copiii de la școală. Are și câinele ăsta niște manii... Iar eu, ca o zaharisită, mă pun la mintea lui, vin aici, aproape zilnic, să pândesc, împreună cu el, terminarea orelor.

Până una-alta, Neptun e nevoit să se mulțumească și cu terminarea altor ore, care îi dau mult mai puțin chef să bâțâie din coadă: plecarea pictorilor de la Art Gallery Academy – vreo cincisprezece artiști la fel de promițători ca o bancă de senatori. Bineînțeles, își târăsc cărucioarele de pictor arborându-și ecusoanele roșii, pe care uneori le mai și pierd. Ieșirea claselor de vârstă a treia! Secția internațională: canadieni, americani, japonezi.

Încerc să mă concentrez la conversația dintre Stéphanie Dupain și Patricia Morval. Deznodământul se apropie, curând vom asista la ultimul act al tragediei antice. Sacrificiul sublim...

Nu mai ai de ales, biata mea Stéphanie.

Vei fi nevoită...

Nu pot să cred așa ceva!

Un pictor se proțăpește drept în fața mea: un pur octogenar american, cu șapcă Yale înșurubată pe cap, cu șosete în săndăluțele lui de piele. Ce-o vrea de la mine?

— Toate scuzele mele, miss...

Pronunță fiecare cuvânt cu un accent texan. Pierde trei secunde între silabe, genul care dă gata mai puțin de-o frază pe minut...

— Sunteți cu siguranță de prin partea locului, miss? Cunoașteți, cu siguranță, un loc original pentru pictat...

Abia dacă sunt politicoasă!

— Mai sus, la cincizeci de metri, e un panou indicator. E un plan cu toate potecile, toate panoramele.

O frază de zece secunde, mi-am bătut recordul! L-am cam trimis la naiba, dar americanul continuă să zâmbească.

— Mii de mulțumiri, miss... O zi foarte bună vă doresc.

Se depărtează. Blestem în sinea mea cotropirea asta mizerabilă! Texanul m-a făcut să pierd șirul scenei. Patricia Morval stă acum singură în piața primăriei, iar Stéphanie s-a întors deja la clasă. Inevitabil întoarsă pe dos. Evident sfâșiată de dilema supremă.

Soțul ei devotat băgat la zdup de chipeșul ei inspector.

Biata mea fată dragă, dacă ai ști... Dacă ai ști că în realitate aluneci pe o scândură deja săpunită pentru tine. Inevitabil.

Încă o dată, ezit. Nu vă ascund că și eu sunt sfâșiată de o dilemă. Să tac sau să iau autocarul și să merg să povestesc totul la Comisariatul din Vernon? Dacă nu mă hotărâsc acum, probabil că după aceea nu voi mai avea niciodată curaj. Sunt conștientă de asta. Polițaii se împotmolesc... N-au interogat martorii potriviți, n-au dezgropat cadavrele potrivite. Lăsați de capul lor, nu vor descoperi niciodată adevărul. Niciodată. Nici măcar nu-l vor putea bănui. Să nu vă faceți nicio iluzie, niciun polițai, oricât de genial, n-ar mai putea opri acum acest angrenaj blestemat.

•

Americanii se împrăștie prin sat ca niște reprezentanți comerciali într-un cartier rezidențial. Șapca Yale, deloc ranchiunoasă, chiar mi-a făcut un mic semn cu mâna. Patricia Morval rămâne mult timp pe gânduri în piața primăriei, apoi coboară spre casa ei.

Inevitabil, trece prin fața mea.

Ce moacă împruțită!

Are figura împruțită a femeii resemnate să nu mai cunoască niciodată altă iubire decât cea care tocmai i-a fost răpită. Probabil nu se poate gândi decât la discuția noastră de acum câteva zile. La confidențele mele... La numele asasinului soțului ei. Ce-o fi făcut cu el? M-o fi crezut măcar? Un lucru e sigur, n-a vorbit cu poliția. Aș fi aflat-o deja!

Mă străduiesc să-i zic ceva, nu mai spun prea multe, ați remarcat, nici măcar când mă agață americanii.

— Ești bine, Patricia?

— Da, sunt bine... Sunt bine...

Da' știi că nu-i vorbăreață văduva lui Morval.

58.

— Unde este soțul meu?

— Închis în pușcăria din Evreux, răspunde Sylvio Bénavides. Nu vă neliniștiți, doamnă Dupain. Este vorba doar despre o punere sub acuzare. Judecătorul de instrucție va relua totul...

Stéphanie Dupain se uită pe rând la cei doi bărbați din fața ei, inspectorii Sylvio Bénavides și Laurenç Sérénac. Mai mult țipă decât vorbește:

— Nu aveți dreptul!

Sérénac își ridică ochii spre pereții biroului și zăbovește pe pânzele agățate: privirea i se pierde în meandrele jocurilor de lumină de pe spinarea roșcatei schițate de Toulouse-Lautrec. Îl lasă pe Sylvio să răspundă. Adjunctul lui o va face cu atât mai bine, cu cât va căuta să se convingă pe sine.

— Doamnă Dupain, trebuie să vedem realitatea așa cum este. Acumularea indiciilor convergente îl acuză pe soțul dumneavoastră. Mai întâi perechea de cizme dispărută...

— I s-au furat!

— Apoi cutia de pictură găsită la scena crimei, continuă Bénavides impasibil. Cu amenințări gravate la interior, scrise de mâna soțului dumneavoastră, lucru confirmat de majoritatea experților...

Argumentul a zguduit-o pe Stéphanie Dupain. Abia acum află de povestea cutiei de pictură și pare să scormonească printre umbrele memoriei. Și ea își întoarce capul și se uită cu atenție la posterele de pe pereți. Preț de câteva clipe bune, încremenește cu ochii la reproducerea *Arlechinului* lui Cezanne,

cu pălăria lui în formă de semilună, ca pentru a afla în chipu-i fără buze tăria de a refuza să cedeze.

— M-am plimbat cu Jérôme Morval de două-trei ori cred. Doar am stat de vorbă. Gestul cel mai îndrăzneț pe care l-a încercat a fost să mă prindă de mână. Am lămurit situația, nu l-am mai revăzut niciodată singură. De altfel Patricia Morval, care este o prietenă din copilărie, vă va confirma acest lucru. Domnilor inspeciori, toate astea sunt ridicole, nu aveți mobil...

— Soțul dumneavoastră nu are alibi!

De data aceasta i-a răspuns Laurenç Sérénac. Scurt și la obiect, luând-o înaintea explicațiilor laborioase ale lui Sylvio.

Stéphanie șovăie câteva clipe. Laurenç evită să o privească în ochi de la începutul discuției. Femeia tușește, netezindu-și fusta cu mâinile crispate, apoi spune, cu o voce albă:

— Soțul meu n-a putut să-l asasineze pe Jérôme Morval. În dimineața aceea dormea cu mine.

Inspectorii Bénavides și Sérénac încremenesc în aceeași atitudine năucă. Bénavides rămâne cu o mână în aer, cea în care ținea stiloul. Sérénac stă în continuare cu cotul pe birou și cu palma deschisă, susținând greutatea unei bărbii nerase și a unui cap dintr-odată prea greu. O tăcere de muzeu se abate peste biroul 33. Stéphanie decide să profite de avantaj și mai departe:

— Dacă doriți mai multe detalii, domnilor inspeciori, Jacques și cu mine am făcut dragoste în dimineața aceea. La inițiativa mea. Vreau un copil. Eram împreună în pat în dimineața în care Jérôme Morval a fost asasinat. Obiectiv vorbind, este cu neputință ca soțul meu să fie vinovat.

Sérénac s-a ridicat. Răspunsul șfichiui:

— În urmă cu câteva zile ați declarat altceva. Mi-ați spus că soțul dumneavoastră plecase la vânătoare, ca în fiecare dimineață de marți...

— M-am mai gândit între timp. Eu... Eram tulburată atunci. M-am înșelat în privința zilei...

Sylvio Bénavides se ridică la rândul său și are inițiativa de a-și susține șeful:

— Revenirea dumneavoastră nu schimbă nimic, doamnă Dupain. Mărturia unei soții în favoarea soțului nu este luată în considerare...

Stéphanie Dupain ridică tonul:

— Prostii! Orice avocat...

Invers, timbrul vocii lui Sérénac coboară.

— Sylvio, lasă-ne.

Bénavides își arată ostentativ dezamăgirea, dar știe că n-are de ales. Tasează un teanc de hârtii, îl ia sub braț și iese din biroul 33, trăgând ușa după el.

— Dumneavoastră... stricați totul! izbucnește imediat Stéphanie Dupain. Laurenc Sérénac își păstrează calmul. S-a așezat pe scaunul de birou și-l lasă să alunecă încet, întinzându-și picioarele.

— De ce faceți asta?

— Ce anume?

— Falsa mărturie.

Stéphanie nu răspunde, ochii îi alunecă între Cezanne și spinarea dezgolită a roșcatei.

— Îl detest pe Toulouse-Lautrec... Detest genul ăsta de voyeurism ipocrit...

Femeia își coboară ochii. Pentru prima dată de când e în birou se uită drept în ochii lui Laurenc Sérénac.

— Dar dumneavoastră de ce faceți asta?

— Ce anume?

— Să vă concentrați pe o singură pistă... Să-mi hăituiți soțul ca pe un asasin. Nu este vinovat, știu asta. Puneți-l în libertate!

— Dar dovezile?

— Jacques nu avea niciun mobil. E ridicol! De câte ori trebuie să vă mai spun, nu m-am culcat niciodată cu Morval. Niciun mobil, iar în schimb posedă un alibi... Pe mine...

— Nu vă cred, Stéphanie...

Timpul s-a oprit în biroul 33.

— Ce facem în cazul acesta?

Stéphanie merge prin încăpere cu pași mici, agitați. Laurenc o privește, luându-și din nou poziția de aparentă relaxare, cu capul înclinat și cu bărbia în palmă. Stéphanie trage adânc aer în piept, de parcă s-ar pierde în spirala cocului roșcat de deasupra spinării goale a modelului pictat de Toulouse-Lautrec, apoi se întoarce brusc.

— Domnule inspector, ce alegeri îi mai rămân unei femei înlăcrimate? Până unde poate merge ea ca să-și salveze soțul? De cât timp are nevoie pentru a înțelege mesajul? Știți, domnule inspector, romanele negre americane, cu genul de polițai în stare să acuze un biet tip doar cu scopul de a-i fura femeia...

— Nu, Stéphanie...

Stéphanie Dupain înaintează spre birou. Își desprinde ușor cele două panglici de argint care îi țineau strâns părul șaten. Și le scoate din păr cu delicatețe în timp ce se așază pe biroul inspectorului. Îl domină cu mai puțin de un metru, dar dacă rămâne așezat, este nevoit să-și ridice ochii spre ea.

— Asta așteptați, nu-i așa, domnule inspector? Vedeți, nu sunt așa de netoată. Dacă mă dăruiesc dumneavoastră, totul se va termina, așa-i?

— Opriți-vă, Stéphanie.

— Ce s-a întâmplat, domnule inspector? Ezitați să urcați pe ultima treaptă? Vă puneți prea multe întrebări... Ați prins-o în mreje pe femeia fatală. Ați pus mâna pe ea, soțul ei este în spatele gratiilor, ea este prinsă în capcană. Vă aparține...

Stéphanie își ridică ușor picioarele, astfel încât fusta să-i coboare de-a lungul pielii lor dezgolite. Un nasture al bluzei îi dispare între degete. Pete de roșeață îi înfloresc în capul pieptului, până la breteaua sutienului dezvăluit.

— Steph...

— Dacă nu cumva ea, femeia fatală, trage sforile de la bun început. De ce nu, la urma urmei?

Stéphanie mijește ochii migdalați. Laurenç Sérénac se surprinde deslușind în ei misterul oriental al unui răsărit de soare indigo. Trebuie să-și vină în fire. N-are vreme să chibzuiască mai mult, învățătoarea continuă:

— Sau amândoi. Soțul și soția, complici. Diabolicii. Perechea infernală. Nați fi decât o jucărie în mâinile lor, domnule inspector...

Stéphanie, șezând în continuare, și-a pus picioarele pe birou, fusta din pânză bej îi alunecă spre talie. Un al doilea nasture al bluzei sare. Areolele sânilor învățătoarei se ghicesc pe sub dantela fină a lenjeriei intime. Picături de sudoare i se scurg între sâni.

Picături de frică? De excitare?

— Opriți-vă, Stéphanie. Încetați cu acest joc ridicol. Vă voi lua depoziția.

Inspectorul se ridică și ia o foaie de hârtie. Stéphanie Dupain își încheie încet nasturii, își netezește cutele fustei, își încrucișează picioarele.

— Vă previn, domnule inspector, nu mă voi răzgândi. Nu voi schimba un rând din ce-am declarat. În dimineața aceea, în dimineața în care Jérôme Morval a fost asasinat, Jacques a rămas cu mine în pat...

Inspectorul scrie, fără grabă.

— Iau notă, Stéphanie. Chiar dacă nu vă cred...

— Vreți și alte detalii, domnule inspector? Doriți să-mi puneți la încercare afirmațiile? Dacă am făcut dragoste? În ce poziție? Am avut orgasm?

— Judecătorul de instrucție vă va întreba cu siguranță...

— Notați atunci. Notați, Laurenç. Nu, nu am avut orgasm. Am făcut-o foarte repede. Eu eram deasupra. Vreau un copil... Am stat deasupra. E cea mai bună poziție, se pare, pentru a face un copil...

Inspectorul ține în continuare ochii plecați, notează în tăcere.

— Mai aveți nevoie și de alte detalii, domnule inspector? Îmi pare rău, n-am nicio fotografie, nicio dovadă, dar pot descrie...

Laurenç Sérénac se ridică încet.

— Trișați, Stéphanie.

Inspectorul dă ocol biroului, deschide primul sertar și scoate o carte cu coperte cartonate. *Aurélien*.

— Sunt convins că trișați.

Inspectorul deschide cartea la o pagină cu colțul îndoit.

— Amintiți-vă, dumneavoastră mi-ați cerut să citesc această carte de Aragon, din cauza frazei stranii găsite în buzunarul lui Jérôme Morval. „Crima de a visa” și urmarea... Să vă împrăpătez memoria, Stéphanie? Capitolul 64²⁸. Aurélien dă peste Bérénice în grădinile lui Monet, ea fuge pe un drum de țară din Giverny, de parcă vrea să scape de soartă. Aurélien o urmărește, îi dă de urmă, când o găsește ea găfâie, cu spatele la taluz... Mă iertați, mă tem că nu-mi amintesc tot textul, vă voi citi scena...

De data aceasta, poate pentru prima dată, Laurenç Sérénac nu-și mai întoarce ochii de la privirea purpurie a lui Stéphanie.

— „Aurélien înainta spre ea, îi vedea pieptul zvâcnind, o sudoare fină la tâmple, obrazul înviorat, capul dat pe spate cu părul blond care cădea tot într-o parte! De sub pleoapele ostenite, cu cercăne împrejuri, privirile se strecurau tulburătoare, și acea gură fremătătoare, în care dinții strânși erau felini, atât de albi...”

Inspectorul înaintează. Acum stă în picioare în fața lui Stéphanie. Ea nu se mai poate trage înapoi, o împiedică biroul. Laurenç înaintează și mai mult, genunchiul învățătoarei atinge acum pânza blugilor. Ea simte bazinul inspectorului exact în dreptul scobiturii pântecului. Ar fi de-ajuns să-și desfacă picioarele...

Sérénac continuă să citească:

— „El se opri. Era în fața ei foarte aproape, o domina. N-o văzuse niciodată astfel...”

El lasă cartea o clipă.

— Dumneavoastră stricați totul, Stéphanie.

Inspectorul își pune o mână peste genunchiul ei dezvelit. Carnea tremură, Stéphanie n-are ce face. Ea nu izbutește să-și împiedice tremuratul picioarelor înfășurate ca o glicină pe un arac. Până și vocea și-a pierdut stăpânirea:

²⁸ Louis Aragon, *Aurélien*, traducere de Em. Serghie, Editura Univers. 1972, București. Toate citatele vor fi extrase din această ediție.

— Sunteți o mare figură, domnule inspector. Un polițai. Amator de pictură... Amator de poezie...

Sérénac nu răspunde. Dă câteva pagini.

— Tot faimosul capitol 64, câteva rânduri mai departe, vă amintiți? „O să te iau cu mine undeva unde nimeni nu te cunoaște, nu te cunosc nici chiar motocicliștii... undeva unde vei fi liberă s-alegi... Unde vom hotărî asupra vieții noastre...”

Cartea îi cade cu braț cu tot, de-a lungul taliei, de parcă ar cântări o tonă. El își lasă cealaltă mână pe pielea netedă din josul coapsei ei, care încă tremură, mult timp, ca pentru a domoli inima înnebunită a unui bebeluș...

Rămân așa, tăcuți.

Sérénac, cel dintâi, rupe farmecul. Se retrage. Mâna i se închide peste foaia în care a consemnat depoziția învățătoarei.

— Îmi pare rău, Stéphanie. Dumneavoastră mi-ați cerut să citesc romanul...

Stéphanie Dupain își acoperă ochii cu mâna, între lacrimi, emoție și osteneală.

— Nu confundați totul... Și eu l-am citit pe Aragon. Am înțeles, sunt liberă să aleg. Liniștiți-vă, îmi voi decide soarta... Dacă vreți să știți, domnule, v-am spus-o deja. Nu, nu-mi iubesc soțul. Ba chiar vă voi mai oferi o altă exclusivitate: cred că-l voi părăsi. Această decizie și-a tot croit drum prin mine, ca un fluviu lung, de parcă vârtejurile din ultimele zile nu puteau anunța decât o cascadă. Înțelegeți ce vreau să spun? Dar toate astea nu schimbă cu nimic faptul că e nevinovat... O femeie nu părăsește un bărbat în închisoare. O femeie nu părăsește decât un bărbat liber. Înțelegeți? Nu retractez nimic din depoziția mea. Făceam dragoste cu soțul meu în acea dimineață. Soțul meu nu l-a ucis pe Jérôme Morval...

Fără un cuvânt, Laurenç Sérénac îi întinde învățătoarei foaia și un stilou. Ea semnează fără să recitească. Iese din birou. Sérénac își întoarce ochii spre ultimele rânduri ale capitolului 64 din *Aurélien*.

„Se uită la ea cum fuge. Își încovoia umerii, se prefăcea că nu merge iute... Îl înmărmurise pe loc acea mărturisire de necrezut. Mințea, haida de! Nu. Nu mințea”.

•
Cât timp se scurge până când Sylvio Bénavides ciocănește la ușă? Minute bune? O oră?

— Intră, Sylvio.

— Deci?

— Își menține versiunea. Își acoperă soțul...

Sylvio Bénavides își mușcă buzele.

— Poate e mai bine, la urma urmei...

El împinge un teanc de foi pe birou.

— Doar ce-a picat. Pellissier, grafologul din Rouen, își modifică depozitia. După ce și-a aprofundat expertiza, a ajuns la concluzia că mesajul gravat în cutia de pictură găsită în pârau nu poate să fi fost scris de Dupain.

Apoi, după un răstimp exasperant de suspans:

— Țineți-vă bine, șefu', după el, mesajul a fost gravat de un copil! Un copil de vreo zece anișori! Este categoric...

— La naiba, șoptește Sérénac. Ce mai e și porcăria asta?

Creierul pare că refuză să mai gândească. Iar Bénavides n-a terminat:

— Nu e doar asta, șefu', am primit și primele analize ale sângelui găsit pe cutia de pictură. După ele, un lucru e sigur, nu este vorba nici de sângele lui Jérôme Morval și nici de cel al lui Jacques Dupain. Continuă să cerceteze...

Sérénac se ridică, se clatină.

— O altă crimă, asta încerci să-mi spui?

— Nu se știe nimic, șefu'. Să fim cinstiți, nu se mai înțelege nimic.

Laurenç Sérénac se tot învârte prin încăpere.

— OK, OK. Am înțeles mesajul, Sylvio. Nu am de ales, trebuie să-l pun în libertate pe Jacques Dupain. Judecătorul de instrucție va zbiera la mine, o reținere de mai puțin de cinci ore...

— O va prefera unei erori judiciare...

— Nu, Sylvio. Nu. Înțeleg ce gândești, că am dat greș într-un mare fel, cu toată punerea grăbită în scenă de la poalele cărării Astragale ca să băgăm un tip la zdup. Ca, în cele din urmă, toate probele să ni se strecoare printre degete după câteva ore... Trebuie pus în libertate. Dar asta nu-mi schimbă cu nimic convingerea. Cu nimic! Jacques Dupain este vinovat!

Sylvio Bénavides nu răspunde. Acum a înțeles că pe terenul minat al intuițiilor șefului său nu se poate avea nicio discuție rațională. Bénavides se mai gândește totuși și la suma elementelor contradictorii care se acumulează pe coloanele de pe foaia împăturită care nu-i mai părăsește buzunarul. Nu există un răspuns simplu pentru toate acele indicii delirante, contradictorii, este cu neputință. Cu cât înaintează ancheta, cu atât Sylvio are mai tare impresia că sunt jucați pe degete, cineva trage sforile, se distrează pe seama lor multiplicând piste false, pentru a-și urma nepedepsit planul perfect orchestrat.

•

— Intrați.

Laurenç Sérénac își ridică ochii, surprins că cineva ciocănește la ușa biroului său la o oră atât de înaintată. Se credea singur, sau aproape, în

comisariat. Ușa biroului nu e închisă. Sylvio stă în cadrul ei, cu o căutătură stranie în ochi. Nu e doar un semn de oboseală, e și altceva.

— Tot aici ești, Sylvio...

Bărbatul consultă ceasul de pe birou.

— E trecut de șase! La naiba, ar trebui să fii la maternitate, s-o ții pe Béatrice a ta de mână. Și să mai și dormi...

— Am găsit, șefu'!

— Ce?

Sérénac are aproape impresia că până și personajele din tablourile de pe pereți s-au întors, *Arlechinul* lui Cezanne, Roșcata lui Toulouse-Lautrec...

— Am găsit, șefu'. Dumnezeuule, am găsit.

59.

Soarele tocmai s-a ascuns dinapoia ultimei perdele de plopi. Penumbra care ia locurile în stăpânire ar însemna pentru orice pictor că e timpul să-și strângă șevaletul, să și-l ia sub braț și să se întoarcă acasă. Paul înaintează pe punte și o privește pe Fanette care pictează cu frenezie, de parcă toată viața i-ar depinde de acele ultime minute de lumină.

— Știam eu că te voi găsi aici...

Fanette îl salută cu o mână, fără să se oprească din pictat.

— Pot să mă uit?

— N-ai decât, mă grăbesc. Între ieșirea de la școală, maică-mea care mă calcă pe nervi și seara care se lasă prea devreme, n-o să-mi termin niciodată tabloul. Trebuie să-l predau poimâine...

Paul încearcă să rămână cât mai discret cu putință, de parcă și aerul pe care-l respiră ar putea să perturbe echilibrul compoziției. Ar avea totuși o groază de întrebări pe care să i le pună lui Fanette.

Fără să se întoarcă spre băiat, Fanette îi anticipează întrebările.

— Paul, știi și eu că nu există nuferi în pârau... Dar puțin îmi pasă de realitate, am pictat *Nuferii* în cealaltă zi, în grădinile lui Monet. În rest, n-am avut ce face, nu ajungeam nicăieri cu apa aia plată. Trebuia să-mi pun nuferii pe un râu, pe o apă curgătoare, pe ceva care să danseze. O adevărată linie de fugă, vezi tu. O chestie care să se miște.

Paul este fascinat.

— Cum faci, Fanette? Cum reușești să dai, așa, impresia că tabloul tău e viu, că apa curge, ba chiar că vântul mișcă frunzele? Așa, doar cu niște vopsea pe o pânză...

Ce-mi place când îmi face Paul complimente...

— N-am ce-i face, știi. Cum spunea Monet, nu sunt eu, e doar ochiul meu. Eu mă mulțumesc să reproduc pe pânză ce vede el...

— Ești incr...

— Taci, prostule! Îți zic, la vârsta mea Claude Monet era deja un pictor cunoscut în orașul Havre, datorită caricaturilor pe care le făcea trecătorilor. Și-apoi, nu sunt destul de... Poftim, uită-te la copacul din față, la plop. Știi ce i-a cerut Monet unui țăran odată?

— Nu...

— Începuse să picteze un copac, iarna, un stejar bătrân. Dar când s-a întors după trei luni, copacul se acoperise de frunze. Atunci l-a plătit pe proprietarul copacului, un țăran, să-i rupă toate frunzele, una câte una...

— Povești!...

— Ba nu! A fost nevoie de doi oameni, timp de o zi, ca să-i despoaie modelul! Iar Monet i-a scris soției că e foarte mândru să poată să picteze un peisaj de iarnă în toiul lunii mai!

Paul se mulțumește să se uite țintă la frunzele care dansează în vânt.

— Aș face-o pentru tine, Fanette. Aș schimba culoarea copacilor. Dacă mi-ai cere-o, aș face-o pentru tine.

Știu, Paul, știu.

•

Fanette mai pictează câteva minute bune. Paul rămâne tăcut în spatele ei. Lumina scade din ce în ce mai mult. Până la urmă, fetița se dă bătută.

— Nu mai folosește la nimic... Voi termina mâine. Sper...

Paul înaintează spre mal și se uită la pârâul care-i curge la picioare.

— Tot nicio veste de la James?

Vocea lui Fanette pare să se sfărâme. Paul are impresia că pictatul îi îngăduise lui Fanette să uite și că realitatea o prinde din urmă acum. Își spune că e stupid, că n-ar fi trebuit să pună întrebarea cu pricina.

— Nu, murmură Fanette. Nicio veste. De parcă James n-ar fi existat niciodată! Cred că îmi pierd mințile, Paul. Până și Vincent îmi spune că nu-și amintește de el. Și totuși l-a văzut, ne spiona, în fiecare seară. Nu l-am visat!

— Vincent este ciudat...

Paul își caută zâmbetul cel mai liniștitor de care dispune.

— Te asigur, dintre voi doi, el nu este în regulă, nu tu! Ai încercat să vorbești despre James cu învățătoarea?

Fanette se apropie de pânză, să verifice dacă s-a zvântat.

— Nu, încă nu. Nu-i ușor, înțelegi... Voi încerca mâine...

— Și de ce nu-i întrebi pe ceilalți pictori din sat despre el?

— Habar n-am, nu îndrăznesc. James era mereu singur. Am impresia că în afară de mine nu prea-i plăceau mulți oameni...

Știi, Paul, mi-e cam rușine. Foarte tare, chiar. Uneori îmi spun că ar trebui să-l dau uitării pe James, să mă port de parcă nici n-a existat.

Fanette își apucă pânza, aproape mai mare ca ea, și o așază cu fermitate pe o foaie mare de hârtie maro, pe care o folosește ca s-o protejeze. Ochii i se întorc spre Moulin des Chennevières. Turnul morii se detașează pe cerul care se face roșu-portocaliu. Viziunea este pe cât de frumoasă, pe atât de înspăimântătoare. Fanette regretă pe dată că și-a strâns echipamentul.

— Paul, știi ce cred eu uneori?

Fetița se apleacă peste hârtia maronie pe care o pliază delicat.

— Ăă... nu?

— Cred că eu l-am născocit pe James. Că nu există în realitate. Că este, cum să spun, un fel de personaj dintr-un tablou. Că mi l-am închipuit. Uite, James este chiar Moș Cotor din tabloul lui Theodore Robinson. A coborât de pe cal ca să mă întâlnească, să-mi vorbească despre Monet, să-mi întetească dorința de a picta, să-mi spună cât de talentată sunt, apoi s-a întors de unde a venit, în tabloul lui, pe cal, în pârâu, la poalele morii...

Mă crezi țicnită, nu-i așa?

Paul se apleacă la rându-i și o ajută pe Fanette să-și ducă pânza.

— Nu e bine să-ți bagi astfel de idei în cap, Fanette. Nu-i bine. Nu-i bine deloc. Unde îți ducem capodopera?

— Așteaptă, îți voi arăta ascunzătoarea mea secretă. Nu-l duc acasă, mama mă crede nebună din cauza lui James și nu vrea să mai audă de pictură; de concurs, nici atât... De fiecare dată face o dramă!

Fanette urcă pe punte și sare în spatele spălătoriei.

— Trebuie doar să ai grijă să nu aluneci pe trepte și să cazi în apă... Dă-mi tabloul.

Pânza trece din mână în mână.

— Uite, aici e ascunzătoarea mea, sub spălătorie. E un gol acolo, exact cât trebuie, de parcă a fost inventat pentru a ascunde un tablou!

Fanette se uită atentă de jur-împrejur, cu un aer conspirativ: pajiștea care i se întinde în fața ochilor, silueta morii pe cerul care se stinge.

— Ești singurul care știe, Paul. Doar tu și cu mine.

Paul zâmbește, adoră complicitatea, încrederea pe care i-o mărturisește Fanette. Dintr-odată cei doi copii tresar. Cineva merge, aleargă în apropierea lor. Dintr-un salt, Fanette trece din nou pe punte. O umbră înaintea, nedeslușită.

Pentru o clipă am crezut că e James...

— Idiotule, țipă Fanette, ne-ai speriat!

Neptun vine să i se frece de picioare. Ciobănescul german toarce ca ditamai pisica.

— Rectific, Paul. Doar voi doi știți unde e ascunzătoarea mea. Neptun și cu tine!

60.

Sérénac înalță o privire uimită spre adjunctul său. Lui Sylvio îi strălucesc ochii de oboseală ca unui câine care-a străbătut toată țara ca să-și regăsească stăpânii.

— Ce-ai găsit, la naiba!?

Sylvio înaintează, trage un scaun cu rotile și se prăbușește în el. Apoi pune o foaie de hârtie sub nasul șefului său.

— Uitați-vă, sunt numerele de pe spatele fotografiilor cu amantele lui Morval.

Sérénac înclină capul și citește.

23-02. Fabienne Goncalves la cabinetul de oftalmologie al lui Morval.

15-03. Aline Maletras în clubul Zed, pe rue des Anglais.

21-02. Alysson Murer pe plaja din Sark.

17-03. Necunoscuta în bluză albastră în bucătăria familiei Morval.

03-01. Stéphanie Dupain pe poteca Astragale, de deasupra satului Giverny.

— Mi-a venit dintr-odată, în timp ce-mi puneam ordine în notițe. Vă mai amintiți ce ne-a spus Stéphanie Dupain, adineaori, despre Morval?

— A spus o groază de lucruri.

Sérénac își mușcă limba, adjunctul lui agită o foaie pe care, fără nicio umbră de îndoială, a consemnat deja, cuvânt cu cuvânt, spusele lui Stéphanie.

— Vă citesc exact ce-a spus: „M-am plimbat cu Jérôme Morval de două-trei ori, cred. Doar am stat de vorbă. Gestul cel mai îndrăzneț pe care l-a încercat a fost să mă prindă de mână. Am lămurit situația, nu l-am mai revăzut niciodată singură”...

— Și ce?

— OK, acum, șefu', vă amintiți ce v-am spus alaltăieri seară, când v-am sunat de la spital? Despre Aline Maletras, tânăra din Boston?

— În legătură cu ce?

— În legătură cu Morval!

— Că rămăsese însărcinată.

— Și înainte de asta?

— Că ieșise cu Morval, ea avea douăzeci și doi de ani și avea și ce scoate la înaintare, Morval cu zece ani mai mult și bani...

Sylvio Bénavides îl țintește pe Sérénac cu ochi de somnambul trezit brusc din somn:

— Da, exact, dar a precizat și că ieșise cu Morval de vreo cincisprezece ori!

Sérénac se uită atent la rândurile care i se tulbură pe birou.

15-03. Aline Malettras în clubul Zed, pe rue des Anglais.

03-01. Stéphanie Dupain pe poteca Astragale, de deasupra satului Giverny.

Adjunctul nu-i lasă timp nici să răsuflă.

— Acum ați înțeles? Stéphanie Dupain, 03; Aline Malettras, 15. Era codul cel mai stupid cu puțință: numărul de întâlniri ale perechii adultere este notat pe spatele fiecărei fotografii. Detectivul privat, sau paparazzo, a ales probabil fotografia cea mai reprezentativă pentru relație dintre toate cele avute la dispoziție.

Laurenç Sérénac își observă adjunctul cu o reală admirație.

— Și presupun că, dacă ai venit să mă vezi, ai verificat deja și în cazul celorlalte tinere...

— Exact, răspunde Bénavides. Începeți să mă cunoașteți. Tocmai am vorbit cu Fabienne Goncalves la telefon, îi este cu neputință să-mi spună exact de câte ori s-a întâlnit cu șeful ei, dar până la urmă, după ce am discutat-o bine de tot, mi-a dat un interval, între douăzeci și treizeci de ori.

Sérénac fluieră.

— Dar Alysson Murer?

— Micuța noastră englezoaică de ispravă își notează totul într-o agendă mică și își păstrează toate agendele din anii anteriori într-un sertar. Le-a numărat în timp ce vorbea cu mine la telefon, pentru că nu-și pusese niciodată întrebarea.

— Iar extragerea norocoasă este?

— Jackpot, a numărat foarte precis douăzeci și una de întâlniri!

— Genial! Ador oamenii meticuloși care-și notează totul.

Sérénac îi face cu ochiul, complice, adjunctului său. Sylvio nu răspunde la aluzie și continuă:

— Avem deci de-a face cu un detectiv privat, deosebit de meticulos și el. Atât de capabil să contabilizeze fiecare întâlnire...

— Mai mult sau mai puțin. Cu excepția lui Alysso Murer, nimic nu ne spune că ar fi vorba de numărul exact. Este un ordin de mărime. Presupun că asta i s-ar cere unui detectiv privat care ar investiga infidelitățile unui soț: un număr aproximativ al momentelor în care cel în cauză și-a încălcat jurămintele conjugale. Pe scurt, Sylvio, vestea bună este că nu vom mai pierde timp cu acest cod. Cea proastă este că nici nu ne spune absolut nimic.

— Atât că ne rămân cifrele de după: 01. 02. 03.

Sérénac se încruntă.

— Ai vreo idee?

Bénavides face pe modestul.

— Când tragi de un capăt de fir, restul vine de la sine. Știm că prima cifră nu este o dată, ci că privește natura relației dintre Morval și amantele sale. O informație pe care fotograful o dă comanditarului. În afară de numărul întâlnirilor între îndrăgostiți, ce alt detaliu ar mai fi util de furnizat?

— La naiba! Izbucnește Sérénac. Bineînțeles! Natura relației... Dacă Morval se culca cu tinerele respective! Sylvio, ești un...

Sylvio Bénavides își întrerupe șeful ca să aibă privilegiul de a-și finaliza demonstrația:

— Aline Maletras a rămas însărcinată cu Morval. Fotograful a însemnat 15-03. Putem deci presupune fără mare risc că 03 înseamnă că tânăra respectivă se culca cu Jérôme Morval.

Un zâmbet larg se lățește pe figura lui Laurenç Sérénac:

— Și ce ți-au răspuns adineaori Fabienne Goncalves și Alysso Murer? Pentru că le-ai întrebat, bineînțeles. Poartă indicativul „02”, amândouă...

Sylvio Bénavides roșește ușor.

— Am făcut ce-am putut și eu, șefu', nu e genul meu să insist asupra acestor lucruri la o tânără. Mă rog, mica noastră englezoaică, Alysso Murer, mi-a jurat pe capul reginei Angliei că nu s-a culcat niciodată cu bunul ei prieten oftalmolog. Sărmana credea pesemne într-o cununie la Notre-Dame sau la Canterbury... Cât despre Fabienne Goncalves, aproape că mi-a închis telefonul în nas, mai ales că-i auzeam copilașii țipând în spate, dar ca să scape de mine mi-a confirmat până la urmă că și ea refuzase mereu să se culce cu el. Doar sărutări și mângâieri cu șeful ei, din câte spune ea, zice Sylvio agitându-și foaia în fața nasului ca pe un evantai. Pe scurt, cea de-a doua cifră a codului este așadar, cumva, scara Richter a relațiilor sexuale ale lui Morval. 03, maximum, și-au tras-o; 02, au flirtat. 01... Putem deduce că nu se petrece nimic... Vrăjeală cât cuprinde, dar detectivul privat degeaba spionează cu zoomul lui, nimic! Nu există adulter.

— OK, Sylvio, suntem de aceeași părere. Avem de-a face cu un tip care avea misiunea să-l spioneze pe Morval și să țină evidența aventurilor sale

extraconjugale. Frecvența întâlnirilor, natura relațiilor și fotografiile ca dovezi. De altfel, am putea crede că numerele de pe spatele fotografiilor nu sunt în realitate un cod destinat să ne inducă în eroare, ci doar un fel de prescurtare utilizată de un profesionist. Dar te-ntreb din nou, cu ce ne-ajută asta să progresăm?

Foaia de hârtie se răsuțește între degetele lui Sylvio.

— M-am tot gândit la toate astea, șefu'. Pentru mine, codul, cu condiția să avem încredere în el, bineînțeles, ne dă două informații importante. Cea dintâi este că Stéphanie Dupain nu minte, ea nu a fost amanta lui Jérôme Morval... Iar cel care a comandat aceste fotografii unui detectiv privat știa acest lucru!

— Patricia Morval?

— Poate. Sau Jacques Dupain, de ce nu?

— Am înțeles, Sylvio, am înțeles, încep să cunosc refrenul. Nu există mobil! Și dacă Jacques Dupain nu are mobil, nu are nevoie de alibi...

— Atâta că alibi are, îl întrerupe Sylvio.

Sérénac oftează.

— Enervant, în final. Am priceput. I-am telefonat judecătorului de instrucție acum două ore și i-am zis să-l elibereze din închisoarea din Evreux. Diseară Jacques Dupain va dormi acasă, în Giverny.

Înainte ca Sérénac să se aventureze pe tărâmul convingerilor lui intime, Sylvio Bénavides se grăbește să-i dea înainte:

— Dar codul ne dă o a doua informație importantă, șefu'. Conform acestui cod, dintre cele cinci tinere din fotografii, numai două s-au culcat cu Morval: Aline Malettras și faimoasa tânără neidentificată, cea în bluză albastră, din salon. 17-03.

— Suntem de aceeași părere, confirmă Sérénac. Șaptesprezece întâlniri, iar Morval i-o trăgea tinerei în genunchi în fața lui. Unde vrei să ajungi?

— Dacă plecăm de la ipoteza că Jérôme Morval ar fi avut un copilăș, să spunem, acum vreo zece ani, ei bine, această tânără este singura dintre amantele lui care ar putea fi mama.

61.

Terasa restaurantului L'Esquisse normande, încadrată de valeriane, de campanule și de bujori, oferă o priveliște drăguță a satului Giverny. La căderea nopții, felinarele plasate armonios între plantele înflorite fac efectul de oază impresionistă și mai intens.

Jacques nu s-a atins de apetitiv. Un *carpaccio* cu *foie gras* și sare grunjoasă. Stéphanie a comandat același lucru și gustă cu reținere, potrivindu-și pofta de mâncare după cea a soțului ei. Jacques s-a întors de vreo oră, probabil că abia trecuse de nouă, înconjurat de doi jandarmi, l-au lăsat acolo, pe rue Blanche-Hoschedé-Monet, între școală și casă.

Jacques n-a spus nimic, niciun cuvânt. Le-a semnat formularul fără să se uite la el, a luat-o pe Stéphanie de mână și-a strâns-o tare. De atunci nu i-a mai lăsat-o sau aproape. Doar pentru cină. Singură pe fața de masă, mâna lui pare orfană, ocupată să sâcâie firimiturile.

„Va fi bine”, l-a liniștit Stéphanie.

Ea rezervase o masă la L'Esquisse normande, nu l-a lăsat pe soțul ei să aleagă. A fost o idee bună? se întrebă ea. Mai există idei bune sau rele? Nu, nimic altceva decât senzația că așa trebuie făcute lucrurile, astfel și atunci. Senzația că la L'Esquisse normande ar fi mai bine decât la ei acasă. Că ar ajuta-o decorul. Că e nevoie de un fel de protocol. Speranța că pe terasă, în public, Jacques nu va face scandal, nu se va prăbuși, va rămâne demn, ar înțelege...

— Mai mâncați, domnule?

Chelnerul ia farfuria cu *carpaccio* de pe masă. Jacques n-a spus un cuvânt. Stéphanie face conversație cât pentru amândoi, vorbește despre copiii de la școală, despre clasa ei, despre concursul Theodore Robinson, despre tablourile care trebuie predate peste două zile. Jacques ascultă cu acea privire blândă, ca de obicei. Stéphanie se simte înțeleasă. Mereu s-a simțit înțeleasă de Jacques. A avut mereu impresia că o știe pe de rost. Pe de rost, acesta este cuvântul. Lui i-a plăcut mereu ca ea să vorbească despre copiii de la școală. De parcă era o evadare pe care i-o îngăduia... Pesemne temnicerilor le este pe plac ca prizonierii să le vorbească despre păsările cerului.

Chelnerul le pune în față două porții de *émincé de magret de canard aux cinq poivres*. Jacques zâmbeste și gustă. Pune câteva întrebări evazive despre școală. Îl interesează elevii, caracterele, gusturile lor. Cu excepția acestei arestări ridicole, Stéphanie este obligată să recunoască faptul că viața este simplă cu Jacques. Atât de calmă. Atât de liniștitoare.

Asta nu schimbă nimic.

Hotărârea ei e luată.

Chiar dacă Jacques o înțelege mai bine ca oricine, chiar dacă Jacques o protejează, chiar dacă lui Jacques îi este cu neputință să-i facă rău, chiar dacă Jacques o iubește ca pe ochii din cap, chiar dacă nicio secundă din viața ei Stéphanie nu s-a îndoit de iubirea lui...

Hotărârea ei e luată.

Trebuie să plece.

Jacques își servește soția cu vin apoi își toarnă și lui o jumătate de pahar. Un vin de Bourgogne, crede Stéphanie. A citit numele pe etichetă, un Meursault²⁹. Nu prea se pricepe la vinuri; nici Jacques n-a băut niciodată, sau prea puțin. Este aproape singurul printre prietenii lui vânători. Mănâncă acum. În mod curios, asta o liniștește puțin pe Stéphanie. Are impresia că-și face griji pentru soțul ei ca pentru sănătatea cuiva apropiat. Din afecțiune. Jacques își descrețește puțin fruntea, vorbește despre o casă pe care a reperat-o prin împrejurimi, o afacere bună, după părerea lui. O știe, Jacques muncește mult, ba chiar prea mult, s-a înhămat la agenție, nu i-a surâs norocul deocamdată, n-a pus mâna pe nicio tranzacție majoră, dar norocul i se poate schimba, roata se va întoarce inevitabil într-o bună zi, Jacques este încăpățânat. Jacques o merită. În fond, ei îi sunt atât de indiferente toate astea. Să schimbe casa. Să trăiască alături de un bărbat mai bogat.

Mâna lui Jacques se târăște peste bumbacul alb, brodat, caută din nou degetele lui Stéphanie.

Învățătoarea șovăie. I-ar fi cu atât mai ușor să-l facă să înțeleagă fără să spună nimic, printr-o simplă acumulare de gesturi anodine, o mână pe care nu o apuci, o mângâiere refuzată, o privire neîmpărtășită. Dar Jacques n-ar înțelege. Sau mai degrabă da, ar înțelege, dar asta n-ar schimba nimic. Ar iubi-o, totuși. Ba chiar și mai mult.

Lui Stéphanie îi fug degetele, i se pierd prin păr, o panglică de argint pe care o atinge scoate un scârțâit. Învățătoarea tremură din tot corpul. Se simte ridicolă.

De ce?

De ce simte nevoia asta cumplită să lase totul în urmă?

Stéphanie își golește paharul și zâmbește ca pentru sine. Jacques continuă să vorbească despre acea casă de pe malurile râului Eure, despre vânzătorii de vechituri de pe vale pe care ar trebui să-i viziteze ca s-o mobileze... Stéphanie ascultă cu mintea în altă parte. De ce să fugă... Răspunsul la întrebările ei e atât de banal. Același de când lumea. Boala tinerelor care se visează altfel: setea de iubire a lui Bérénice din romanul lui Aragon. Plictisul de nesuportat al soției care totuși n-are să-i reproșeze nimic bărbatului alături de care trăiește... Nicio scuză, niciun alibi. Doar plictisul, certitudinea că viața e altundeva. Că o complicitate desăvârșită există în altă parte. Că da, fanteziile nu-s amănunte, ci esențialul... Că nimic altceva nu contează, decât

²⁹ Vin cu denumire de origine controlată, numit după comuna Meursault din departamentul Côte-d'Or.

să poată împărtăși aceeași emoție în fața unui tablou de Monet sau a unor versuri de Aragon.

•

Chelnerul face farfuriile nevăzute, cu discreție profesională.

— Nu, spune Jacques, nu mai dorim vin. Doar desert.

Mâna lui Stéphanie se așază într-un sfârșit pe masă, înhățată pe dată de cea a lui Jacques. Tinerele, crede învățătoarea, se resemnează mereu, rămân locului, își duc totuși traiul, poate fericite, poate nu; încetul cu încetul nici nu mai sunt în stare să facă diferența. La urma urmei e mai simplu așa, evident. Să renunțe.

Și totuși... Și totuși... O senzație se încrustează în Stéphanie, atât de stăruitoare, atât de persistentă: ce simte este unic. Special. Diferit.

•

Două cupe de înghețată și șerbet, decorate cu frunze de mentă, aterizează în fața lor. Jacques, din nou, nu mai spune nimic. Stéphanie a decis că va vorbi după desert. Acum, că se gândește mai bine, n-a fost o idee bună să ia cina la L'Esquisse normande. Așteptarea sinistră pare să se prelungească la infinit, ca filmată cu încetinitorul. Probabil că mintea lui Jacques e în altă parte, la arestare, la închisoare, la inspectorul Sérénac. Își rumegă rușinea. Are și de ce.

Oare el bănuiește? Da, probabil. Jacques o cunoaște atât de bine.

•

Stéphanie înfulecă șerbetul de măr și rubarbă. Are nevoie de forță. De atâta forță. Oare este un asemenea monstru că nu mai poate să aștepte o altă seară?

Jacques iese din închisoare, pus la încercare, umilit ca niciodată.

De ce să-i spună tocmai în acea seară?

Ca să se năpustească prin breșă; să-și ia tălpășița, nu fără să se rușineze puțin, de pe câmpul de bătălie, printre cadavre; să profite că arde casa ca să-și salveze pielea. Oare este cea mai sadică dintre soții?

Are nevoie de forță.

Gândurile i se întorc spre Laurenț, bineînțeles. Complicitatea desăvârșită atât de mult sperată. Să fie oare o momeală certitudinea aproape instantanee că trebuia să-l întâlnești pe cel din fața ta, că nu vei afla fericirea decât cu el și cu nimeni altcineva, că doar brațele lui te pot proteja, că doar vocea lui te poate face să vibrezi, că doar râsul lui te poate face să uiți totul, că doar sexul lui te poate face să ai un asemenea orgasm?

Să fie oare această certitudine încă una dintre capcanele vieții?

Nu.

Ea știe că nu.

•

Ea se aruncă.

Saltul în gol.

În necunoscut.

Căderea fără de sfârșit, ca în Alice, de Lewis Carroll. Să închizi ochii și să te crezi în Țara Minunilor.

— Jacques, te părăsesc.

A DOUĂSPREZECEA ZI – RĂTĂCIRE

24 mai 2010

(Muzeul din Vernon)

62.

Bogățiile Muzeului din Vernon sunt mult subestimate, și asta fără îndoială din cauza umbrei sufocante a celor din Giverny. Deschiderea Muzeului Impresioniștilor, în 2009, n-a ajutat cu nimic. În ce mă privește, tumultului muzeelor de pe rue Claude-Monet îi prefer de departe calmul acestei clădiri normande somptuoase de pe cheiurile Senei la Vernon. Chestie de vârstă, îmi veți spune. Gâfâi pe hol, am traversat cu chiu, cu vai curtea pavată, am ajuns la intrare cocârjată peste baston.

Îmi ridic ochii. Faimosul tondo al lui Claude Monet tronează în holul de la intrare, l-au pus astfel în evidență cu ocazia operațiunii „Normandia impresionistă”: niște *Nuferi*, o pictură rotundă cu diametrul de aproape un metru. În cercul lui de aur, cam bătrânesc, s-ar spune că-i o oglindă de bunică. Se pare că e unul dintre cele trei tondouri ale lui Monet expuse în întreaga lume! A fost dăruit muzeului din Vernon de însuși Claude Monet, în 1925, cu un an înainte să moară...

De foarte mare clasă, nu?

Vă dați seama! Motiv de mare mândrie pentru Vernon. E singurul muzeu din departamentul Eure care posedă pânze de Monet, și nu orice pânze. Chiar dacă rama aurie a tondoului este puțin cam kitsch, disprețuiesc pe oricine n-ar fi atras de tonurile lui deschise de lapte, de cretă, ca un hublou către un Eden pastelat. Când mă gândesc la turiștii care se extaziază ca niște oi în satul apropiat și trec țanțoși prin fața unor reproduceri...

Mă rog, nu mă plâng, dacă transhumanța ar ajunge și aici, la Vernon, așa fi prima care și-ar arăta nemulțumirea. Mai fac câțiva pași pe dalele de gresie din hol. Pascal Poussin trece prin fața mea ca vântul: l-am recunoscut de îndată pe directorul muzeului, se povestește că este unul dintre cei mai mari specialiști în Monet și în Nuferi din Franța, alături de eternul Achille Guillotin, tipul de la muzeul din Rouen. Am citit undeva că e unul dintre stâlpii operațiunii „Normandia impresionistă”. Un ștab al artei³⁰... e cazul s-o spunem. În fine, nu sunteți obligați să zâmbiți.

Poussin mă salută fără să încetinească, probabil chipul meu îi este vag cunoscut; dacă s-ar concentra, ar face legătura dintre bătrâna peste care dă din întâmplare și cea care venise odinioară să discute despre *Nuferi* cu el...

Asta s-a întâmplat cu mult timp în urmă.

— Să nu fiu deranjat! îi strigă Pascal Poussin secretarei de la recepție. Am întâlnire cu doi polițiști de la Comisariatul din Vernon... Nu va dura mult.

Directorul se oprește și inspectează din reflex holul muzeului. Pe podea, gărgărite pictate indică sensul de vizitare al încăperilor. În partea de jos a scării sunt îngrămădite niște sculpturi informe, din lipsa altui spațiu. Pascal Poussin se încruntă agasat, apoi închide în urma lui ușa biroului. Pe geamul ușii de la intrare, văd, în fața muzeului, motocicleta Tiger Triumph T100 a inspectorului Sérénac. E parcată pe pavajul din curtea interioară... Hotărât lucru, lumea *Nuferilor* este mică, la fel de mică precum un heleșteu.

Oftez. Voi face ca toată lumea, voi urma așadar gărgărițele de pe podea. Arheologia locală, căreia îi este consacrat întreg parterul, mă scoate din sărite. Mă uit la scara care duce spre etaj, unde sunt expuse colecțiile peisagiștilor și ale artiștilor contemporani. Scara monumentală este o altă mândrie a muzeului, trebuie spus că nu-i lipsește nimic. Sculpturi din marmură cu cai care dau năvală și arcași care se încordează sunt puse claie peste grămadă, pe o treaptă din patru, sub tablouri imense cu arhiduci, conetabili și principii uitați pe care nimeni nu și i-ar mai dori acasă. Îmi fac griji. Sunt așa de mândri de scara lor interioară, că nici nu e sigur că le funcționează ascensorul în acest muzeu al uitării...

63.

În timp ce Pascal Poussin examinează cu atenție fiecare colțișor al cutiei de pictură Winsor & Newton, Sérénac și Bénavidés îi pândesc cele mai

³⁰ În original, *une huile*, care înseamnă atât „un (tablou în) ulei”, cât și „un ștab”, „o persoană importantă”.

mărunte gesturi. În punctul mort în care se află cu ancheta, mobilizează toți experții posibili. Pascal Poussin le-a fost prezentat drept celălalt specialist de neocolit în privința picturii impresioniste, îndeosebi în Normandia. Directorul muzeului a făcut pe tipul care nu-și mai vede capul de treabă, dar a acceptat să aloce poliției câteva minute. Personajul din fața lor corespunde într-un totu profilului pe care Bénavides și-l imaginase la telefon: înalt, slab, la costum gri cu cravată pastel; genul de dealer de artă care ajunge până la urmă ori director la Luvru... ori nimic!

— E un obiect frumos, domnilor. O piesă bine conservată, dar care datează de vreo sută de ani. Nu valorează o avere, nici pe departe, dar i-ar putea interesa pe colecționari. Corespunde modelului pe care probabil îl foloseau pictorii americani la începutul secolului, dar între timp Winsor & Newton, cu marca unui dragon, a devenit referința mondială. Orice pictor mai snob sau mai nostalgic visează să-și aranjeze penelurile într-o cutia ca asta.

Bénavides și Sérénac s-au așezat în două fotolii de epocă din catifea roșie mai puțin confortabile decât ar fi dat de bănuț patina timpului. Picioarele din lemn negru amenință să se frângă la cea mai mică mișcare greșită.

— Domnule Poussin, întreabă Laurenț Sérénac, credeți că ar mai putea exista pe piață pânze de Monet? *Nuferi*, îndeosebi...

Directorul muzeului a lăsat cutia din mână.

— Ce anume vreți să spuneți mai exact, domnule inspector?

— Ei bine, de exemplu, putem presupune că un locuitor din regiunea Vernon ar fi putut beneficia de un tablou dăruit de Monet? De ce nu unul dintre cei două sute șaptezeci și doi de *Nuferi*?

Răspunsul nu se lasă așteptat:

— Când s-a instalat la Giverny, Claude Monet era deja un pictor renumit. Fiecare dintre operele lui aparținea deja patrimoniului național. Monet dăruia rareori tablouri, care valorau o mică avere.

Și precizează, cu toți dinții lui albi:

— A acceptat să facă o foarte rară excepție de la acest principiu de dragul muzeului din Vernon. Este, de altfel, și ceea ce dă valoarea excepțională a tondoului nostru.

Răspunsul pare să-l mulțumească pe Sérénac. Nu și pe Sylvio Bénavides, care se gândește din nou la comentariile exaltate ale conservatorului Muzeului de Arte Frumoase din Rouen:

— Scuzați-mă, dar Monet a fost nevoit să negocieze în permanență cu vecinii lui, sătenii din Giverny, ca să-și amenajeze heleșteul, ca să-și păstreze peisajele exact așa cum voia să le picteze... Se poate lua în considerare ipoteza că și-ar fi cumpărat acordul vecinilor... cu promisiunea unei pânze?

Poussin nu-și ascunde agasarea. Își consultă ceasul cu ostentație.

— Ascultați-mă, domnule inspector. Perioada impresionistilor nu e în preistorie! La începutul secolului existau ziare, acte notariale, dări de seamă ale consiliilor municipale... Toate aceste dovezi au fost examinate de zeci de istorici de artă. Absolut niciun troc de acest tip, niciunul, nu a fost descoperit vreodată... Acestea fiind spuse, se pot îndruga în continuare verzi și uscate!

Directorul dă să se ridice. Graba lui de a scurta discuția aproape l-ar intriga pe Bénavides, până la urmă. Zadarnic așteaptă un ajutor din partea lui Laurenș Sérénac.

— Dar un furt? lansează Sylvio o nouă ipoteză.

Pascal Poussin oftează.

— Nu văd unde vreți s-ajungeți. Claude Monet a fost un om organizat și lucid până la sfârșitul vieții. Tablourile lui erau repertoriate, clasate, notate. La moartea sa, fiul lui Michel nu a semnalat niciodată lipsa celei mai mici pânze...

Degetele directorului muzeului dansează o gigă nervoasă pe cutia de pictură.

— Domnule inspector, dacă nu sunteți în stare să rezolvați un caz de omucidere care a avut loc acum o săptămână, mă îndoiesc că ați putea găsi cheia unui ipotetic furt care s-ar fi produs înainte de 1926...

Croșeu de dreapta... Bénavides o încasează. Sérénac urcă la rândul lui în ring:

— Domnule Poussin... Presupun că ați auzit vorbindu-se despre Fundația Theodore Robinson?

Directorul muzeului pare descumpănit o clipă de sosirea întăririlor. Își răsuțește nodul de la cravată.

— Bineînțeles... Face parte dintre principalele trei sau patru fundații care promovează arta în lume.

— Și ce credeți despre asta?

— Cum adică, ce cred despre asta?

— Ați mai avut de-a face cu această fundație?

— Evident! Ce întrebare! Fundația Robinson este de neocolit în tot ce are legătură cu impresionismul. Cei trei „pro”, cum precizează sloganul lor: prospectare, protecție, promovare...

Bénavides încuviințează din cap, Poussin continuă:

— Cam o treime din pânzele expuse într-o zi în întreaga lume sunt intermediare de ea. O astfel de fundație nu dă doi bani pe muzeul din Vernon, vă dați seama, dar pentru operațiuni de mai mare anvergură... Uitați, în urmă cu abia cincisprezece zile mă aflam la Tokyo pentru expoziția internațională „Munți și cărări sacre”, și cine era principalul sponsor?

— Fundația Robinson! spune Sérénac, de parcă ar răspunde la întrebarea unui joc televizat. Cam caracatiță, fundația asta, nu?

Directorul muzeului se sugrumă cu cravata.

— Cum așa, „caracatiță”?

De data aceasta, Bénavidés e cel care continuă:

— Ei bine, pentru cineva care nu știe mai nimic în domeniul picturii, fundația asta care învârte milioane poate lăsa impresia că e mai interesată de afacerile bănoase decât de apărarea nobilă și dezinteresată a artei...

Bénavidés se ridică, zâmbind cu un aer de prefăcută naivitate. Constată cu plăcere că tandemul pe care-l face cu Sérénac se perfecționează, ca o pereche de jucători de tenis care câștigă experiență. Îi dau ceață. Pascal Poussin începe să-și piardă răbdarea. Aruncă o privire către ceas și răspunde agasat:

— Ei bine, pentru cineva ca mine, care mai știe câte ceva din domeniul picturii, Fundația Theodore Robinson este o instituție veche și respectabilă, care nu numai că a știut să se adapteze remarcabil la piața de artă internațională, dar a și păstrat, altminteri, ambiția inițială, și anume prospectarea unor noi talente, și încă de la cea mai fragedă vârstă...

— Vorbiți despre concursul „Pictori în devenire”? îl întrerupe Sérénac.

— Printre altele... Nici nu vă imaginați numărul de talente, astăzi recunoscute la nivel mondial, pe care fundația a știut să le detecteze!

— Astfel, cercul se închide, conchide Sérénac, pe scurt, Fundația Robinson își controlează în același timp și plasamentele, și investițiile...

— Exact, domnule inspector! Dar ce e rău în asta?

Sérénac și Bénavidés clatină amândoi din cap, într-un duo cu desăvârșire sincron. Poussin se uită din nou la ceas și se ridică.

— Bine, spune el, întinzând cutia de pictură. Cum v-am mai precizat, domnilor inspeciori, nu v-am putut da prea multe detalii pe care să nu le fi știut deja.

Este momentul! Sylvio Bénavidés încearcă să-și tragă ultima săgeată:

— O ultimă întrebare. Domnule Poussin, ne-ați putea vorbi despre *Nuferii negri*? Ultimul tablou pe care l-ar fi pictat Monet cu câteva zile înainte de a muri. După reflexia culorilor propriei morți...

Pascal Poussin îl măsoară cu un aer dezolat, de parcă ar asculta un copilăș care povestește că a dat peste niște elfi în grădină.

— Domnule inspector, arta nu e o afacere cu povești și cu legende. Arta a devenit o afacere, pur și simplu. Zvonul despre autoportretul funebru nu are nici cel mai mic temei, nu există nici cel mai mic indiciu care să-i ateste existența, în afara imaginației unor iluminați, care mai cred și că o fantomă

bântuie culoarele Muzeului Luvru sau că veritabila Gioconda se ascunde în Acul scobit din Étretat³¹!

Upercut! Bénavides este lovit în plin. Sérénac ezită o clipă să rămână cuminte în spatele corzilor. Cu atât mai rău pentru el, se avântă în arenă:

— Domnule Poussin, presupun că prezența în atelierele și în casa lui Monet a mai multor zeci de pânze ale maeștrilor, care ar dormi în praful podurilor sau al dulapurilor, este și ea o legendă de prin partea locului...

Privirea lui Pascal Poussin are o strălucire ciudată, de parcă Sérénac ar fi profanat un secret primejdios.

— Cine v-a povestit așa ceva?

— Nu mi-ați răspuns la întrebare, domnule Poussin.

— Nu, e-adevărat. Casa și atelierele lui Monet sunt obiective private. Chiar dacă am vizitat adesea aceste locuri în calitate de expert, veți înțelege lesne că un răspuns la întrebarea dumneavoastră este un secret profesional. Dimpotrivă, îngăduiți-mi și mie să insist. Cine v-a putut povesti așa ceva?

Sérénac zâmbeste cu toți dinții.

— Domnule Poussin, veți înțelege lesne că și acest lucru este un secret profesional!

Timp de câteva secunde o tăcere apăsătoare se abate peste încăpere. Până la urmă, cei doi inspectori se ridică, iar scaunele de epocă scârțâie de ușurare. Directorul muzeului îi însoțește cu atenție precipitată, apoi închide ușa în urma lor.

— Nu a fost prea vorbăreț directorul, comentează Bénavides pe hol, ridicându-și ochii spre tondoul cu *Nuferi*.

— Mai degrabă grăbit, aș adăuga. Ia spune, Sylvio, îmi lași impresia că ai progresat în termeni de cunoștințe artistice... S-ar spune că interesele tale nu se mai limitează exclusiv la grătare...

Bénavides alege să trateze remarca ca pe un compliment.

— Mă documentez, șefu'... încerc să combin informațiile obținute din cele mai bune surse. Dar tot nu reușesc să văd mai limpede. Dimpotrivă!

Cei doi ies și merg prin curtea pavată a muzeului. În fața lor, câteva penișe urcă pe Sena. Pe malul drept, casa ciudată de pe Vieux Pont³², în echilibru de câteva secole între două picioare abandonate de pod, pare pe punctul de a se prăbuși în apa cenușie.

— Mai ai foaia aia a ta cu trei coloane? întreabă Sérénac.

Sylvio roșește în timp ce scoate din buzunar o hârtie.

³¹ Aluzie la romanul lui Maurice Leblanc, *Arsène Lupin și enigma acului scobit (L'aiguille creuse, 1909)*.

³² Fostă moară de apă, pe malul drept al Senei, construită pe ruinele unui pod de piatră din secolul al XII-lea.

— Păi, șefu', ieri-seară, am încercat altceva, o altă modalitate de a pune indiciile în ordine. Este doar o ciornă, dar...

— Arată-mi-o! spune Sérénac.

Inspectorul abia dacă îi lasă timp adjunctului său s-o despătorească înainte să i-o smulgă din mâini. Își coboară privirea, descoperă un triunghi desenat pe grabă în care au fost scrise mai multe nume. Își trece, perplex, mâna prin păr.

— Sylvio, ce mai e și cu afurisita asta de piramidă?

— Eu... habar n-am, bâiguie Bénavides, poate doar o altă modalitate de a gândi cazul. Ne confruntăm de la începutul poveștii cu trei serii de indicii care duc în direcții diferite, *Nuferii*, amantele lui Morval și copilașii. Este, să spunem, o altfel de metodă pentru a schematiza totul. De ce să nu ne imaginăm că pe măsură ce ne apropiem de centrul triunghiului crește și indicele de vinovăție...

Sérénac se reazemă de soclul statuii de la intrarea în muzeu. Un cal de bronz.

— Să schematizăm totul. Ce nebunie! Chiar crezi că se rezolvă ancheta cu afurisita asta de metodă carteziană?

Își pune o mână umedă pe crupa de bronz.

— Deci, dacă te-am înțeles bine, în centru tu ai pune Fundația Theodore Robinson și pe tânăra asta din Boston, Aline Malétras... Mda... Singura problemă e că directorul muzeului tocmai a răcit serios pista unei afaceri din lumea artei din jurul *Nuferilor* sau a unui oarecare tablou de Monet, chiar pictat antemortem.

— Știu... Orice s-ar spune, mi se pare cam dubioasă povestea lui cu secretul profesional...

— Și mie. Dar mi-e și mai greu să cred povestea suprarealistă a zecilor de tablouri impresioniste uitate după moartea lui Monet în podul casei roz.

— Și eu cred la fel. În orice caz, de la bun început, cei doi Dupain n-au nimic în comun cu copiii și cu traficul cu opere de artă, mai ales soțul. Îi poziționez într-un unghi mort. La fel ca pe Amadou Kandy...

Sérénac continuă să se uite uimit la schiță. Cu discreție, Sylvio Bénavides râsuflă ușurat. Într-o versiune anterioară a triunghiului, scrisese numele lui Laurenç Sérénac la jumătatea distanței între vârful Amante și vârful *Nuferi*. Sérénac își ridică brusc capul și se uită atent la el, într-un mod ciudat. Sylvio pune un deget pe triunghi.

— Rămâne fata în bluză albastră, cea pe care n-am identificat-o, în triunghiul meu, o situez undeva între amante și copilași...

— Devine o obsesie povestea asta a ta cu copilașul. Ești consecvent, Sylvio. Nu se poate spune că nu...

— Ce vă trebuie mai mult, șefu'! O carte poștală de aniversare destinată unui copil de unsprezece ani cu un citat straniu din Aragon... Iar acum, un scris de țânc pe cutia de pictură... Un copilaș de unsprezece ani ucis după același ritual ca în cazul lui Morval, în 1937... Amante ale lui Morval, dintre care una neidentificată, care ar fi putut, de ce nu, să-i facă un copil care să aibă acum vreo zece ani, nerecunoscut de Morval...

— Mda... În orice caz, nu un țânc de unsprezece ani a putut căra piatra de douăzeci de kile care i-a zdrobit craniul lui Morval. Și ce faci cu toată salata asta de indicii?

— Nu știu. Nu reușesc să-mi scot din cap ideea că un copilaș din Giverny este în primejdie. Sunt pe deplin conștient că este ridicol, doar nu vom pune toți copiii din Giverny sub un clopot de sticlă. Dar...

Laurenç Sérénac îl bate afectuos pe spate.

— Am mai vorbit despre asta, este sindromul bărbatului „tătic-sau-aproape”. Că veni vorba, tot nimic, nicio veste de la maternitate?

— Liniște și pace. Ajungem la termen. Încerc să trec pe acolo cât de des pot, cu un teanc de reviste pe care Béatrice mi le aruncă invariabil în față. „Totul merge bine, mai avem de așteptat, colul nu s-a dilatat încă, e prea devreme pentru cezariană, bebelușul hotărăște, ce altceva vreți să vă mai spun...”, asta repetă moașele cât e ziua de lungă.

— Te întorci acolo?

— Păi, da...

— Îmi dau seama, Sylvio... Toți ceilalți bărbați și-ar pierde ultimele nopți în care mai sunt singuri cu alcool, iarbă sau poker! Nu și tu! Salut-o pe Béatrice din partea mea, e o superfată, o meriți!

Îi pune mâna pe umăr.

— Te asigur, ești ultimul bărbat cuminte de pe planetă! Eu, unul, mă întorc în iad...

Laurenç Sérénac se uită la ceas. Patru și douăzeci și cinci după-amiaza.

Își pune casca și încalecă pe motocicletă.

— Fiecare cu linia lui de fugă...

•

Sylvio Bénavides se uită după superiorul lui, care se îndepărtează. În clipa în care motocicleta se face nevăzută după casele de pe cheiurile Senei, se întreabă dacă, la urma urmei, a făcut bine să șteargă numele lui Laurenç Sérénac de pe lista suspectilor.

La primul etaj al Muzeului din Vernon fereastra de la sala 6 seamănă și ea cu un tablou. Coasta dealului de pe malul drept al Senei, care se ghicește prin geam, prelungește admirabil peisajele încadrate din Pourville, apusul de soare peste Veules-les-Roses, Château Gaillard, Place du Petit-Andelys, Sena la Rolleboise...

Nimic de zis, motocicletă inspectorului Sérénac care traversează tabloul e întrucâtva nepotrivită în fundalul aceste impresionist. Îi văd motocicletă trecând de pe un mai pe celălalt pe podul din Vernon, cotind-o la dreapta, mergând de-a lungul Senei spre Giverny, până acolo unde meandrul nu se mai zărește.

Bineînțeles, nătângul de inspector zboară spre frumoasa lui.
Imprudent. Inconștient.

•

Trec în cealaltă încăpere, sala cu lambriuri, cabinetul cu desene. Vă mărturisesc, este preferata mea! Cu vremea, aproape că am ajuns să prefer desenele lui Steinlen tablourilor marilor maestri. Ador aceste caricaturi, aceste portrete de muncitori sau de cerșetori schițate pe stradă, aceste scene de viață banală cu anonimi, făcute în pastel, în câteva clipe. Nu mă grăbesc, zăbovesc îndelung asupra fiecărei schițe, savurez fiecare urmă de creion ca pe o bomboană lăsată să se topească sub limbă. Pentru că este ultima oară, cea de pe urmă vizită a mea, în care îi spun adio lui Steinlen, măcar să mă bucur fiecare detaliu.

După ce privirea mi s-a oprit cu emoție pe fiecare desen expus, după un ritual de babă țicnită, ca de fiecare dată când mă duc la etajul Muzeului din Vernon, de mai bine de cincizeci de ani, mă opresc în fața *Sărutului*³³.

Nu vă vorbesc de strânsoarea în paiete a lui Klimt, bineînțeles, de genul de afiș pentru un parfum îmbătător. Nu. Vă vorbesc despre *Sărutul* lui Steinlen.

Este un simplu crochiu în cărbune, doar câteva trăsături: un bărbat, văzut din spate, cu haine strânse pe corp pe sub care i se văd mușchii, strânge la piept o femeie abandonată. Ea se înalță pe vârful picioarelor, cu capul dat pe spate, care se vede peste umărul bărbatului, fără ca brațul ei timid să îndrăznească să-i cuprindă talia viguroasă.

El o vrea. Ea se clatină, incapabilă să-i reziste.

³³ În original, *Le baiser*.

Amanții sunt indiferenți la zecile de umbre din fundal, ca tot atâtea amenințări.

Este cel mai frumos desen al lui Steinlen. Credeți-mă. Este adevărata capodoperă a Muzeului din Vernon.

65.

Pe rue Claude-Monet, la ora la care se iese de la școală, motocicletă Tiger Triumph face senzație printre copii. Puștii care aleargă încetinesc când se apropie de motocicletă și întorc capetele, impresionați. Au între cinci și doisprezece ani. Așa ar spune Laurenț Sérénac. El nu se poate împiedica să se gândească la ipotezele lui Sylvio Bénavides, la povestea cu copilul în pericol. Chipurile i se perindă prin fața ochilor. Vreo zece, poate vreo douăzeci. Voioase. Nepăsătoare. Pe care dintre copii ar trebui să-l interogheze? Pe care dintre băieți, pe care dintre fete? Și ce întrebări să pună? Să descopere un secret de familie bine păzit? Să vâneze o asemănare, un punct comun cu Jérôme Morval? Cu ce să înceapă?

•

Inspectorul Sérénac trage motocicletă Tiger Triumph T100 sub teiul cel mai umbros. Neptun doarme la poalele copacului, de parcă l-ar supraveghea. Se ridică, alene, să cerșească niște mângâieri pe care inspectorul nu i le refuză.

Când Laurenț Sérénac intră în clasă, Stéphanie e întoarsă cu spatele la el. Pune în ordine niște foi în cutii de lemn, ușor aplecată. Sérénac nu spune nimic. Ezită. Respirația i se întetește. Oare l-a auzit? Se preface indiferentă? Mai face câțiva pași și-și pune mâinile pe șoldurile învățătoarei.

Stéphanie tresare. Rămâne tăcută. Nici gâtul, nici chipul nu i se întorc. Nu are nevoie, l-a recunoscut.

Zgomotul unui motor?

Un simplu miros?

Ea reușește doar să-și pună palmele pe banca din lemn din fața ei. Mâinile inspectorului strâng mai tare talia subțire a învățătoarei. Își apropie trupul și mai mult, simte răsuflarea tinerei. Privirea nu i se poate desprinde de picăturile fine de sudoare care îi strălucesc între ureche și gât.

Mâinile îi urcă, una îi alunecă de-a lungul spinării aplecate, iar cealaltă i se aventurează pe burta lui Stéphanie, ce-i însoțește respirația agitată. Mâinile continuă să urce. Aproape că se ating între ele când i se pun tinerei pe sâni.

Degetele îi întărită, clipe bune, formele ce coboară, de parcă ar căuta să le țină minte rotunjimile, înainte de a se face căuș în jurul lor.

Figura lui Laurenç se lipește de obrazul umed al învățătoarei. O ureche, un gât, umede. Sunt un singur trup acum. Blugii inspectorului s-au lipit de rochia de in a lui Stéphanie. Dorință încordată. Ea simte că rămâne fără aer.

Rămân așa mult timp. Vii sunt doar mâinile care, chiar fără să fi apucat să se strecoare între țesătură și piele, îi frământă sânii.

Stéphanie își înclină capul doar puțin, cât să-i alunece capul lui Laurenç până în dreptul gurii. Ea – i șoptește, mai mult suflă decât rostește:

— Sunt liberă, Laurenç. Sunt liberă. Ia-mă cu tine.

Palmele inspectorului se lasă ușor în jos, se deschid, se desfac ca pentru a-i alinta fiecare milimetru de piele. Îi ajung pe talie, nu se opresc acolo, coboară și mai mult.

O clipă, doar o clipă, corpul aplecat al lui Laurenç se desprinde de cel al lui Stéphanie. Cât să apuce de marginea rochiei și s-o ridice până la brâu, înainte ca bazinul său să strivească din nou mijlocul învățătoarei, prinzând țesătura șifonată între ei, lăsându-le mâinilor avide tot răgazul din lume să-i mângâie coapsele dezgolite, să i le desfacă blând.

— Ia-mă cu tine, Laurenç, șoptește din nou vocea tremurătoare a lui Stéphanie. Sunt liberă. Ia-mă cu tine.

•

— Deci? o întreabă Paul pe Fanette. Ce ți-a spus?

Fanette trage după ea ușa de la sala de clasă. Chipul îi e livid. Paul se teme că nu-i a bună.

— Ia spune, n-a durat prea mult. Ce ți-a spus învățătoarea? Te-a crezut, cu James? Nu te-a certat, totuși?

Niciun răspuns.

Paul n-au mai văzut până atunci pe chipul lui Fanette o suferință atât de sfâșietoare. Dintr-odată, fără să-i spună nimic, Fanette o ia la fugă. Neptun se ridică brusc de sub tei și gonește pe lângă ea.

Paul ezită să facă la fel. Strigă, înainte ca Fanette să se facă nevăzută:

— Ai vorbit cu ea?

— Nuuuuuu...

Singurul cuvânt rostit de fetiță, într-un potop de lacrimi care ar fi de ajuns să inunde panta străzii Blanche-Hoschedé-Monet.

Autocarul Consiliului General îl lasă pe comisarul Laurentin în piața centrală din Lyons-la-Forêt. Tot drumul, parbrizul vehiculului i-a oferit comisarului o vedere panoramică a fermecătoarei păduri de fagi ce înconjoară comuna, apoi a șirului de case normande cu bârne aparente care îi dau locului parfumul nostalgic al secolului trecut, de parcă satul n-ar fi fost conservat decât pentru a filma adaptări cinematografice ale nuvelor lui Maupassant sau ale romanelor lui Flaubert.

Privirea comisarului Laurentin poposește o clipă pe fântâna din piața centrală, chiar alături de halele impozante. Fântâna frumoasă, din piatră, nu-și arată vârsta... Și pe drept cuvânt. A fost construită în întregime în urmă cu vreo douăzeci de ani, pentru filmul lui Chabrol despre Emma Bovary.

Făcătură! Imitație de duzină!

Comisarul nu se poate totuși abține să asemuiască destinul tragic al Emmei Bovary, sentimentul de plictis vulgar, impresia unei alte vieți posibile care i s-ar refuza unei femei, cu toate informațiile culese în ultimele zile despre Stéphanie Dupain. În timp ce lasă în urmă piața centrală a satului, comisarul Laurentin își vine în fire. O astfel de paralelă e ridicolă, a trecut de vârsta legăturilor romantice. Comisarul Laurentin înaintează cu pași hotărâți. Azilul de bătrâni Grădinile se situează ceva mai sus de Lyons-la-Forêt, se ajunge acolo pe o pantă abruptă, la marginea pădurii.

•

Linoleumul albastru pastel de pe hol lucește de parcă ar fi spălat cu mopul din oră-n oră. Cei mai mulți pensionari își petrec sfârșitul după-amiezii, și probabil tot restul timpului, într-o sală mare din stânga. Un ecran imens, tip plasmă, pare pornit în permanență în fața a circa treizeci de rezidenți neclintiți. Adormiți. Pierduți pe gânduri. Cei mai activi molfaie apatic biscuiții de la o gustare servită cu o oră în urmă, în așteptarea mesei de seară.

Elogiul lentorii.

O infirmieră plinuță traversează încăperea, cu suplețea unui manager de magazin de porțelanuri, și înaintează spre el.

— Domnule?

— Comisar Laurentin. Am sunat de dimineață. Aș vrea s-o întâlnesc pe Louise Rosalba.

Infirmiera zâmbește. Un ecuson mic, auriu, îi dezvăluie prenumele, Sophie.

— Da, îmi amintesc. Louise Rosalba a fost anunțată. Vă așteaptă. Louise se exprimă cu mare greutate de câțiva ani, dar să nu vă faceți griji, este perfect lucidă, înțelege perfect orice. Camera 117. Să n-o luați prea tare, domnule comisar... Louise are o sută doi ani și n-a mai primit nicio vizită de foarte mult timp.

•

Comisarul împinge ușa camerei 117. Louise Rosalba stă în semiprofil și privește parcare aflată chiar sub fereastra ei. Se uită fix. Un Audi 80 parchează, un cuplu iese din mașină. Femeia duce un buchet de flori, doi copilași fac gălăgie, închizând portiera. Laurentin are impresia că fluxul vizitelor celorlalți pensionari îi ritmează cotidianul centenarei.

— Louise Rosalba?

Bătrâna își întoarce chipul numai riduri. Laurentin îi zâmbește.

— Sunt comisarul Laurentin. Sophie, infirmiera, probabil v-a vorbit despre vizita mea, de dimineață. Îmi... îmi pare rău, am venit să fac apel la amintirile dumneavoastră. Amintiri foarte vechi, amintiri probabil nu foarte plăcute. Am venit să vă vorbesc despre moartea fiului dumneavoastră, a unicului dumneavoastră fiu, Albert. Era... în 1937...

Mâinile din dantelă îi tremură între cutele păturii puse pe genunchi. Ochii spălăciți se umplu de lacrimi. Louise deschide gura, dar nu scoate niciun sunet.

Pe pereți nu e agățat niciun crucifix, nicio fotografie cu copii, cu nepoți, cu strănepoți în rochiță de botez sau în straiul alb de la Prima împărtășanie; niciun alai de nuntă. Pereții goi sunt decorați doar cu o reproducere drăguță a unei pânze de Monet, *Domnișoara cu umbreluță de soare*³⁴: o elegantă mamă de familie își plimbă copilul pe un câmp în care explodează roșul unei ploii de maci, undeva în apropiere de Argenteuil.

— Am... continuă comisarul Laurentin. Am să vă pun câteva întrebări precise. Nu vă neliniștiți, vă... vă voi îmborsă memoria.

Comisarul se apleacă și scoate din geantă o fotografie a unei clase în alb-negru: Școala din Giverny – 1936-1937.

Bărbatul pune fotografia pe genunchii lui Louise. Ochii centenarei par fascinați de fotocopie.

— E Albert? întrebă comisarul, arătând spre băiatul așezat pe rândul al doilea. El e?

Louise încuviințează din cap. Câteva lacrimi curg pe fotografie, de parcă începuse să plouă în curtea școlii, dar copiii, docili, nu îndrăzneau nici să clipească, așteptând răbdători în fața obiectivului unui fotograf meticulos.

³⁴ În original, *La Demoiselle à l'ombrelle*.

— N-ați crezut niciodată c-a fost un accident? Așa este?

— N... nu, articulează Louise.

Femeia înghite în sec, îndelung.

— Nu era... singur. Nu singur... Lângă... pâ... râu...

Comisarul încearcă să-și controleze agitația interioară. Îi vin din nou în minte sfaturile infirmierei. Să n-o bruscheze pe Louise.

— Știți cine era cu fiul dumneavoastră?

Louise încuviințează ușor. Vocea comisarului devine mai șovăielnică. O tensiune extremă pare să umple camera minusculă, de parcă deschiderea casetei acelor amintiri vechi ar fi eliberat un gaz inflamabil capabil să arunce în aer încăperea la primul gest neîndemânic.

— O... Omul, cel care era cu Albert lângă pârau v-a ucis fiul?

Louise se concentrează asupra cuvintelor rostite de comisar și încuviințează din nou. O mișcare lentă a gâtului, lipsită de echivoc.

— De ce n-ați spus nimic? De ce, pe vremea aceea, nu l-ați acuzat?

Acum plouă cu găleata peste curtea școlii din Giverny. Hârtia se umflă. Copiii din clasă, mereu cuminți ca niște icoane, nu se clintesc.

— Ni... nimeni... nu... mă... mă... credea... nici... măcar se... soțul... meu...

Centenara pare să fi făcut un efort nemăsurat ca să pronunțe cele câteva cuvinte. Pielea flască de sub gât, care-i atârână, îi tremură ca un moț de curcan. Comisarul Laurentin înțelege că trebuie s-o menajeze, să pună întrebările și să sugereze răspunsurile, încât Louise să nu aibă decât să confirme sau să infirme ipotezele pe care i le prezintă, cu un gest sau cu o silabă.

— După aceea v-ați mutat? Vă era peste puteri să mai rămâneți... Apoi soțul dumneavoastră a decedat... Ați rămas singură?

Louise încuviințează, dând încet din cap. Comisarul se apleacă spre centenară, scoate o batistă și șterge cu delicatețe fotografia clasei.

— Dar după aceea? continuă Laurentin cu o voce care se chinuiește să-și disimuleze tulburarea. Omul, omul care era cu fiul dumneavoastră pe malul râului... După aceea omul acela a comis o nouă crimă, așa-i? Mai multe, poate? A continuat? Omul acela o va lua de la capăt?

Louise Rosalba respiră mai bine dintr-odată, ca și când comisarul tocmai i-ar fi ridicat o greutate care-o apăsa pe piept de-o veșnicie.

Ea încuviințează din cap.

Dumnezeule...

Comisarul Laurentin își simte brațul străbătut de tremurături. Nici lui nu i se recomandă înțețirile subite ale ritmului cardiac, dar deocamdată nu dă doi bani pe sfaturile cardiologului, nu mai contează decât acele revelații

copleșitoare, îngropate de aproape șaptezeci și cinci de ani în amintirea unei femei. El împinge fotografia ceva mai aproape de degetele lui Louise.

— O... Omul despre care vorbim, stă și el pe băncile școlii, nu-i așa? Pu... puteți să mi-l arătați?

Degetele lui Louise tremură și mai tare. Laurentin își pune cu blândețe palma peste încheietura centenarei, având grijă să n-o apese prea tare, s-o îndrepte într-un sens sau în altul. Degetele zbârcite se mișcă deasupra fotografiei clasei, apoi, încet, arătătorul bătrânei se pune pe un chip.

Comisarul simte cum inima i se ambalează.

Dumnezeule, Dumnezeule...

Un val imens de căldură îl năpădește. Strânge și mai tare mâna lui Louise. Inima i-o ia razna, trebuie să se liniștească.

— Mulțumesc. Mulțumesc...

Respiră ușor, surescitarea se mai domolește. Comisarul Laurentin se lasă cuprins de un sentiment straniu: contradicția dintre iraționalul revelației, al mărturiei, al acuzației și logica sa totuși implacabilă. Acum știe cine l-a asasinat pe micuțul Albert Rosalba. În consecință știe și cine l-a asasinat pe Jérôme Morval. Cine și de ce.

Inima își reia încetul cu încetul ritmul normal, dar nu reușește să respingă satisfacția derizorie, orgoliul inutil că are în sfârșit dovada că nu s-a înșelat, că nu s-a lăsat dus de nas.

C-a avut dreptate, înaintea celorlalți.

Privirea i se pierde pe fereastră, dincolo de parcare, spre făgetul întunecat a cărui margine o ghicește.

Ce e de făcut acum?

Să se întoarcă în Giverny?

Să se întoarcă în Giverny și să-i dea de urmă lui Stéphanie Dupain? Înainte să fie prea târziu?

Doar la acest ultim gând inima îi bate din nou, mai să-i sară din piept. Cardiologul lui n-ar fi prea mulțumit de asta.

67.

Zece cincizeci și trei noaptea. Mă uit la lună.

Văzută de pe fereastra donjonului din Moulin des Chennevières, pare imensă, aproape că poți s-o atingi.

Liniștiți-vă, nu sunt țicnită. Nu e o iluzie optică. Au vorbit despre ea la France Bleu³⁵ Haute-Normandie și chiar la televiziunea regională, au explicat că astăzi luna plină este cea mai mare din an. La perigeu, cum au spus, adică în noaptea asta, din ce-am înțeles eu, Luna se apropie cel mai mult de Pământ... Am reținut din spusele lor că Luna nu are o traiectorie circulară în jurul Pământului, ci una eliptică... Există prin urmare o zi în care luna plină se află cel mai departe de Pământ și o zi în care este cel mai aproape...

Asta se întâmplă la noapte! După ei, văzută de pe Pământ cu ochiul liber, Luna devine mai mare. Asta au declarat, imediat după meteo, la calendarul zilei. Perigeul. O dată pe an...

Strălucirea nocturnă scaldă acoperișurile din Giverny într-o atmosferă stranie. Un artist motivat aproape că ar putea să-și scoată șevaletul și să picteze cât e noaptea de lungă, fără lumină artificială. Câți privim, în această clipă, același clar de lună? Câți am ascultat la radio, ne-am uitat la televizor, apoi ne-am supus? Un spectacol de neratat, din câte au zis! Mii, zeci de mii, cu siguranță.

Hotărât lucru, sunt tare nostalgică astăzi... După pelerinajul meu la muzeul din Vernon, iată că-mi petrec noaptea la fereastră. Mult n-o mai duc în ritmul ăsta.

Acestea fiind spuse, nici n-am de gând. Credeți-mă, este un adevărat privilegiu să-ți poți cunoaște data sfârșitului și să poți astfel savura ultimele ore, ultima noapte, cea de pe urmă lună plină.

Mâine totul se va fi terminat!

Hotărârea a fost luată. Îmi rămâne doar să aleg mijlocul.

Otravă? Armă albă? Armă de foc? Înece? Asfixie?

Nu de posibilități duc eu lipsă.

Nici de curaj. Nici de hotărâre. Nici de motivație.

Privesc în continuare satul care adoarme. Felinarele și ultimele ferestre luminate din sat, în noaptea palidă, îmi amintesc de florile galbene ale nuferilor mei negri, ca tot atâtea faruri fragile pierdute într-un ocean de tenebre.

Polițaii au dat greș, n-au înțeles nimic. Cu atât mai rău pentru ei.

Mâine-seară totul se va termina cu un ultim cadavru, ca o paranteză închisă definitiv.

Punct.

•

³⁵ Rețea națională franceză de posturi locale de radio, ce aparține Radio France.

Fanette contemplă pentru prima dată o lună atât de mare. S-ar spune că-i o planetă sau un fel de farfurie zburătoare care va ateriza acolo, printre copaci, pe coasta dealului. Bine a făcut învățătoarea că le-a spus să stea treji până mai târziu. Le-a explicat cum e cu elipsa, cu perigeul, a desenat scheme complicate pe tablă, cu săgeți și cu cifre.

Fanette nu știe cât e ceasul, dar i se pare că e cel puțin unsprezece. Vincent s-a dus acasă de vreo oră, să zicem, ar spune ea.

Am crezut că o să-și petreacă noaptea sub fereastra mea, ascultându-mă, fără să mai vrea să-mi dea drumul la mână.

Mă rog, a plecat.

Uf!

Fanette voia să fie singură, singură cu luna uriașă, ca o soră mai mare. O soră mai mare care locuiește departe, care o va invita la ea acasă.

În seara aceea, Fanette își terminase tabloul. De obicei nu-i place să fie lăudată, în fond, nu prea are încredere în ce-i spune toate lumea, că e genial ce desenează, dar atunci... Da, da, îi poate mărturisi lunii, chiar este mândră de culorile pe care le-a așternut pe pânză, de mișcarea apei pârâului care-i străbate tabloul, de liniile de fugă care pleacă în toate sensurile. Avea totul în cap, de mult timp, dar n-ar fi crezut vreodată că poate transpune așa ceva pe pânză... Și-a ascuns tabloul sub spălătorie, Paul va merge să-l ia mâine, i-l va da învățătoarei.

În Paul pot avea încredere. Doar în Paul. Nicidecum în ceilalți, Camille pretențiosul, Mary pârâcioasa, Vincent... Vincent... Cățelușul care se ține scai după mine.

Și nicidecum în mama, mama e cu ochii pe mine în ultima vreme, ea mă duce la școală dimineața și mă lasă în fața zăbrelelor înainte să urce până la vila parizienilor. La fel la amiază. De parcă m-ar spiona! Mi se pare bizar uneori. De parcă mama s-ar teme să nu-mi spun povestea întregii lumi.

James. Dispărut. Mort.

Ucis, pe câmp.

De parcă s-ar teme ca fiica ei să nu fie luată drept nebună.

James...

Fanette întinde mâna. Are impresia că, aplecându-se ceva mai mult peste marginea ferestrei, poate atinge craterele de pe lună, că poate trece cu degetele peste crevase.

James...

Oare l-am născocit?

Nu cumva doar am găsit pe câmp câteva peneluri uitate de vreun pictor, câteva picături de vopsea pe mal... Imaginația mea a făcut tot restul. Mama

Îmi spune mereu, trăiesc într-o lume imaginară, născocesc lucruri, deformează realitatea. Cum mi-aș dori eu să fie.

Acum, cu cât mă gândesc mai mult, cu atât mi se pare că James n-a existat niciodată. L-am născocit pentru că aveam nevoie de el, aveam nevoie de cineva care să-mi zică că am talent la pictură, că ar trebui să continui, că am geniu, că s-ar cuveni să mă gândesc la mine și să lucrez, să lucrez, să tot lucrez la tablourile mele.

Să fiu egoistă.

Mama nu-mi spune niciodată asta. James mi-a spus tot ce-ar fi trebuit să-mi spună un tată, tot ce mi-aș fi dorit să-mi spună tatăl meu...

Un tati artist. Un tati pictor. Un tati mândru de mine. Un tati care, cândva, la capătul lumii, îmi va citi numele în colțul unui tablou expus în cea mai extraordinară dintre galerii, și care-și va spune, cu simplitate: O recunosc, e fata mea. Fetița mea. Cea mai talentată.

Fanette observă fațadele caselor întunecoase.

Nu! Nu! Nu! Tata n-are cum să fie un tip din sat căruia mama îi face menajul. Unul gras, urât, bătrân, care pute și transpiră. E cu neputință.

Și-apoi, nu-mi pasă.

N-am tată. L-am născocit pe James în locul lui... Grație lui, mi-am pictat tabloul, Nuferii mei. Mâine pleacă la concurs. Este sticla mea, aruncată în marea mea...

Mâine.

•

Fanette zâmbește.

Cu luna asta imensă, este poate o altă prevestire bună.

Mâine e ziua mea!

•

În lumina lunii, curtea școlii din Giverny capătă o nuanță argintie. O lună nemăsurată. Stéphanie a încercat să le explice copiilor fenomenul numit perigeu al elipsei lunii cu ajutorul câtorva scheme simple. Le-a recomandat să stea treji ceva mai mult ca de obicei, să profite de spectacol: a scris totul pe tablă, o lună cu paisprezece la sută mai mare și cu treizeci la sută mai luminoasă.

Luna are aceeași formă circulară ca lucarna camerei lor de la mansardă, de parcă o bucată de fereastră s-ar fi desprins și și-ar fi luat zborul pe cer. Rue Blanche-Hoschedé-Monet este pustie. Frunzele teilor din piața primăriei dansează ușor în vânt. O ploaie de argint pare să fi căzut peste sat.

Jacques stă lungit în pat lângă ea. Chiar fără să fie nevoită să se întoarcă, Stéphanie ghicește că nu doarme. Ghicește că o privește, că nu va spune nimic, că-i respectă liniștea. Intimitatea între ea și Jacques i-a devenit din ce

în ce mai insuportabilă. Jacques nu și-a schimbat niciun obicei. Continuă să doarmă împreună, goi, aproape lipiți unul de celălalt, chiar dacă Jacques n-a căutat s-o atingă, n-a încercat s-o recucerească. Fizic, cel puțin.

Au discutat ore întregi ieri.

Cu calm.

Jacques spune că a înțeles, că va încerca să se schimbe.

Ce să schimbe?

Stéphanie nu-i reproșează nimic. Sau poate doar că nu e un altul.

Jacques spune că va deveni alt om.

Nimeni nu devine un altul. Discuțiile nu duc nicăieri, Stéphanie o știe bine. Hotărârea e luată. Îl părăsește. Pleacă.

Jacques e un om echilibrat. Crede cu siguranță că așteptarea este metoda potrivită pentru a o face pe Stéphanie să se îndoiască. Să lase furtuna să treacă. Să aștepte, să rămână acolo, cu o umbrelă în mână. Pentru orice eventualitate... Gata să deschidă umbrela mare, pentru doi, de cum se va întoarce Stéphanie.

El se înșală.

Stéphanie privește mult timp curtea școlii, în care predă de ani buni, liniile de șotron de pe asfalt, căsuța din bare metalice pentru cățărat... în cap îi zumzăie strigătele copiilor în recreație.

Stéphanie i-a dat întâlnire lui Laurenç a doua zi după-amiază. Nu în sat, bineînțeles, nu în fața școlii, nu la pârau... Mai departe, într-un loc mai discret. A fost ideea ei: L'Île aux Orties, faimosul câmp de la confluența râului Epte cu Sena pe care Claude Monet îl cumpărase, unde-și punea pânzele, unde-și amara atelierul-vapor... E un loc drăguț, izolat, la puțin peste un kilometru de Giverny. Cu cât se gândește mai mult, cu atât e mai convinsă că e o idee bună. Laurenç va ști să aprecieze. Laurenç are un instinct uimitor pentru tot ce privește arta. În casa lui Monet, oare n-a simțit de îndată că tabloul lui Renoir, *Tânăra cu pălărie albă*³⁶, nu este o reproducere? Chiar dacă rațiunea îi dădea ghes să nu admită așa ceva, Laurenç presimțea că era vorba de o capodoperă autentică... Ca zeci de alte capodopere uitate în casa lui Monet. Renoir, Pissarro, Sistei, Boudin... *Nuferi* necunoscuți, de asemenea. Dumnezeuule, dacă ar avea timp, dacă ar fi liberi, lui Stéphanie i-ar plăcea atât de mult să i le arate lui Laurenç. Să împărtășească o asemenea emoție cu el...

Jacques a stins lumina și s-a întors pe-o parte, de parcă ar dormi. Strălucirea lunii face camera să pară o grotă feerică. Ochii lui Stéphanie se îndreaptă spre noptieră, spre cartea de acolo.

³⁶ În original, *La Jeune Fille au chapeau blanc*.

E neclintită.
Aurélien.
Louis Aragon.

•
Negreșit, fraza revine s-o bântuie. *Crima de a visa să se instaureze.*
Mesajul de pe cartea poștală de aniversare găsită în buzunarul lui Jérôme Morval.

Crima de a visa...

De parcă fraza fusese scrisă pentru ea...

Crima de a visa...

Toți cei care n-au citit versurile următoare, toți cei care nu cunosc urmarea lungului poem al lui Aragon, „Izvorul Nimfelor”, se înșală. Nu, bineînțeles, Aragon nu condamnă visurile.

Ce contrasens!

E tocmai pe dos, poetul exprimă, în mod evident, o idee contrară.

Ea recită din vârful buzelor versurile pe care an de an, la îndemnul ei, le învață toți copiii din sat.

Crima de a visa să se instaureze.

Dacă visez e tocmai la ce mi-e interzis.

Sunt vinovat și-mi place, vreau să se consemneze:

În ochii rațiunii visu-i tâlhar, proscris.

Stéphanie repetă în tăcere cele patru versuri, cu fervoarea unei indecente rugi profane.

Dacă visez e tocmai la ce mi-e interzis...

Da, nelegiuit e visul.

Da, lui Stéphanie îi place să fie o femeie crudă.

Nu, n-are nicio remușcare.

Da, în ochii rațiunii, are un vis vinovat.

Ca mâine Laurenç Sérénac o s-o îmbrățișeze, o să facă dragoste cu ea pe Île aux Orties și-o s-o ia cu el, s-o ia cu el...

Mâine...

A TREISPREZECEA ZI – DEZNODĂMÂNT

25 mai 2010

(*Drumul spre Île aux Orties*)

Merg agale pe drumul de pământ care, chiar în spatele Moulin des Chennevières, străbate în linie dreaptă pajiștea: un drum desfundat cu șleauri adâncite, an de an, de roțile tractoarelor.

Cu motocicletă la Tiger Triumph, cred că inspectorul Sérénac nu s-a prea distrat prin hârtoape adineaori. Nu vă desenez, nu sunt sigură că vechitura lui e foarte adaptată pentru motocros. L-am văzut trecând acum câteva minute, cotind-o prin spatele morii, apoi pierzându-se pe câmp, într-un nor de praf.

Sunt mai multe cărări care ies din Giverny și dau spre pajiște, dar toate se întâlnesc până la urmă în aceeași fundătură: Île aux Orties... În față, drept înainte, nu e nimic altceva în afară de Epte și de Sena. Drumul duce drept acolo, se oprește chiar cu câțiva metri înainte de confluență, pe malurile râului Epte, la poalele unui pâlc de plopi pe care Monet i-a cunoscut; copacii ăia sunt la fel de protejați de către khmerii impresionismului ca piramidele din Egipt...

Dacă vrei să ajungi la Sena, trebuie să-ți continui drumul pe jos.

Neptun gonește înaintea mea. El cunoaște drumul pe de rost, nu mă mai așteaptă acum. A înțeles că parcurg micul kilometru care desparte Moulin des Chennevières de Île aux Orties, din ce în ce mai încet cu cât trece timpul. Șleaurile sunt infernale. Chiar cu ajutorul bastonului, aproape cad cel puțin o dată la trei metri.

Din fericire vin aici pentru ultima oară, pe blestemata asta de Île aux Orties. Nu mai sunt pentru vârsta mea preumblările pe drumuri de țară. Și de parcă nu era suficient, o arșiță cumplită ne sufocă în această după-amiază. E cea mai frumoasă zi de mai și nu găsești nicio geană de umbră de la moara mea până la Epte, mai puțin, eventual, pe la jumătatea drumului, pe lângă pereții de tablă ai stației de captare a apei. Cel puțin eșarfa mea mă apără de soare. În bătaia soarelui pe câmpia îngălbenită, am impresia că merg ca o arăboaică prin deșert.

Dumnezeule, nu vă puteți închipui, îmi va lua o veșnicie să ajung la confluența dintre Epte și Sena, la afurisita de Île aux Orties.

Când mă gândesc că Neptun pesemne a ajuns deja acolo!

Ora patru și șaptesprezece minute. Motocicleta Tiger Triumph T100 a lui Laurenç Sérénac e rezemată de trunchiul unui plop. Inspectorul a ajuns ceva mai devreme pe Île aux Orties, știe că Stéphanie nu-și termină orele înainte de patru jumătate. Apoi mai are un kilometru bun de mers pe jos până la el.

Laurenç înaintează pe sub copaci. Peisajul este straniu: râul Epte, străjuit de copacii drepți, aliniați ca un regiment în poziție de drepți, seamănă mai mult cu un canal decât cu un râu natural. Confluența între Epte și Sena accentuează și mai mult această impresie: albia imensă a fluviului se scurge în liniște, fără să-i pese nicidecum de ridicolul debit adus de acel braț de apă. Dacă malurile râului Epte par încremenite într-o eternitate imuabilă, invers, către Sena, se ghicește viața care colcăie, orașul, uzinele, penișele, calea ferată, magazinele... de parcă Sena ar fi o autostradă zgomotoasă care traversează mediul rural... iar Epte o variantă ocolitoare pe o șosea departamentală uitată, care se rătăcește prin peisaj.

Cineva merge în spatele lui.

Să fie Stéphanie, deja?

Se întoarce, zâmbeste.

E Neptun! Ciobănescul german îl recunoaște pe inspector și vine să se frece de picioarele lui.

— Neptun! E drăguț din partea ta că-mi ții companie... Dar știi, voinice, asta-i o întâlnire galantă, o întrevedere discretă, vezi tu... Va trebui să ne lași singuri...

•

O creangă trosnește în spatele lui. Un foșnet de frunze.

Neptun nu e singur!

Laurenç Sérénac percepe imediat pericolul, chiar fără să se gândească. Instinctul de polițai.

Ridică ochii.

Țeava puștii este îndreptată către el.

Pentru o clipă crede că totul se va termina așa, fără altă explicație. Că va muri, doborât ca un vânat oarecare; că un glonț îi va spulbera inima și că trupul neînsuflețit va pluti pe Epte, apoi pe Sena, ca să eșueze mult mai departe, în aval.

•

Degetul nu apasă pe trăgaci.

O tresărire? Sérénac se năpustește prin breșă, aparent sigur pe el:

— Ce căutați aici?

Jacques Dupain își coboară arma ostentativ.

— Mai degrabă eu ar trebui să vă întreb... Nu vi se pare?

Mânia în creștere îi dă lui Laurenç Sérénac o nouă atitudine.

— De unde știți?

Neptun s-a tolănit la câțiva metri de ei, în dreptul unei raze de soare care trece printre plopi, și nu pare să-l intereseze conversația lor. Pușca lui Jacques Dupain e acum îndreptată spre pământ. Dupain afișează o grimasă de dispreț.

— Hotărât lucru, nu prea vă duce capul, domnule Sérénac. De cum v-am văzut debarcând în sat, cu moaca aia providențială, cu geaca de piele și cu motocicletă, am știut. Sunteți atât de previzibil, domnule Sérénac...

— Nimeni nu putea să știe. Nimeni, în afară de Stéphanie. Ea n-avea cum să vă spună. M-ați urmărit, așa-i?

Dupain se întoarce spre pajiște. În depărtare se ghicește satul Giverny, printr-o perdea de arșiță ce deformează zarea. Dupain râde, înainte să-i răspundă:

— N-aveți cum să înțelegeți. Sunt lucruri care vă depășesc. M-am născut aici, inspectare Sérénac. La fel ca Stéphanie. În satul ăsta. În aceeași zi cu ea, sau aproape. La o stradă distanță. Nimeni n-o cunoaște pe Stéphanie mai bine ca mine. De cum ați început să-i suciți mințile, mi-am și dat seama. Cel mai mic detaliu, o carte care lipsește dintr-o bibliotecă, o privire a lui Stéphanie spre cer, o tăcere... Am învățat să interpretez toate semnele. O cută pe o bluză, o fustă șifonată, o piesă de lenjerie intimă pe care nu o poartă de obicei, o schimbare infimă de nuanță în felul de a se machia, o simplă expresie schimbată. Dacă Stéphanie v-ar da întâlnire, eu aș ști, domnule Sérénac. Aș ști când, aș ști unde...

Laurenç Sérénac afișează un fel de oboseală nervoasă și se întoarce spre Epte. Lungul monolog al lui Dupain l-a liniștit, până la urmă. Are de-a face cu un soț gelos. La urma urmei, trebuia să se aștepte la așa ceva. E un preț pe care trebuie să-l plătească. Prețul libertății lui Stéphanie. Prețul iubirii lor.

— Bine, spune inspectorul. Ce urmează în program? Așteptăm amândoi să sosească Stéphanie și stăm toți trei de vorbă?

O nouă strâmbătură de dispreț îi schimonosește chipul lui Jacques Dupain. De parcă o certitudine pusese stăpânire pe el.

— Nu cred, nu... Ați făcut bine că ați ajuns mai devreme, inspectore Sérénac. Iată ce veți face. Veți scrie o scurtă scrisoare, un bilet de adio, știți s-o aduceți din condei, cred că vă pricepeți destul de bine. Dacă nu, v-o dictez eu. Veți lăsa scrisoarea la poalele unui copac, la vedere, veți urca pe motocicletă și veți dispărea...

— Glumiți?

— Domnule inspector... ați avut ce vă doreați. Stéphanie vi s-a dăruit ieri, în clasa din Giverny. V-ați atins scopul. Jos pălăria. Mulți visau, sunteți cel dintâi. Ne oprim aici! Veți dispărea din viața noastră. Nu provoc niciun scandal, nu mă voi vedea cu un avocat ca să-i povestesc că inspectorul însărcinat cu dosarul Morval se culcă cu soția unui suspect, a unui suspect pe care a avut grijă să-l vâre la beci cu o zi înainte. Ca să fiu limpede, nu vă arunc cariera în aer. Suntem chit. Nu sunt răzbunător, nu vi se pare, pentru un tip despre care în Giverny se spune că-i nebun de gelozie?

Sérénac izbucnește în răs. Vântul agită în cadență frunzele plopilor, alunilor și castanilor.

— Cred că n-ați înțeles nimic, domnule Dupain. Nu este vorba nici despre mine, nici despre cariera mea. Și nu este vorba despre dumneavoastră sau orgoliul dumneavoastră de soț încornorat. Este vorba despre Stéphanie. Ea e liberă. Ați înțeles asta? Nici dumneavoastră și nici eu n-avem ce discuta... N-avem nimic de hotărât în locul ei. Ați prins ideea. Ea este liberă... Ea decide.

Dupain își încleștează mâinile pe pușcă.

— N-am venit de dragul conversației, domnule Sérénac. Pierdeți timp prețios. Cuvintele de adio pe care le veți alege pot fi importante pentru Stéphanie, va fi nevoită să trăiască după aceea cu ele...

Laurenç se simte năpădit de o enervare intensă. Situația îi displace. Tipul îl dezgustă. În spatele lui, câmpul cu urzici se întinde până la confluență. Locul e pustiu. Nimeni nu va veni, nimeni, în afară de Stéphanie. Trebuie s-o scoată la capăt cu asta.

— Ascultați-mă, domnule Dupain, nu mă forțați să fiu rău cu dumneavoastră.

— Iarăși pierdeți timpul, vă...

— Sunteți un mediocru, domnule Dupain, i-o retează Laurenç Sérénac. Treziți-vă la realitate! N-o meritați pe Stéphanie. Ea merită o viață cu mult mai bună decât cea pe care-o poate avea alături de dumneavoastră. De plecat, va pleca oricum, domnule Dupain, într-o zi sau în alta. Cu mine sau cu un altul...

Jacques Dupain se mulțumește să ridice din umeri. Salva lui Laurenç Sérénac pare că se izbește de el ca stropii de ploaie pe un acoperiș de ardezie.

— Domnule inspector, cu astfel de clișee grotești i-ați sucit mințile lui Stéphanie?

Sérénac face un pas înainte. E mai înalt decât Jacques Dupain cu cel puțin douăzeci de centimetri. Dintr-odată ridică tonul:

— Vom înceta acest joculeț, domnule Dupain. Imediat. Ca să fiu limpede, nu voi scrie biletul pe care mi-l cereți. Nu-mi pasă de șantajul

dumneavoastră meschin, de ce i-ați putea spune avocatului despre așa numita mea carieră...

Jacques Dupain ezită pentru prima oară, se uită la Sérénac cu o atenție nouă. Inspectorul își întoarce privirea și zărește în depărtare clopotnița bisericii Sainte-Radegonde, cu acoperișurile caselor din Giverny în jurul ei, ca satul idealizat al unei machete de tren în miniatură.

— Mea culpa, domnule inspector, continuă Dupain. Așadar, v-am subestimat? După părerea dumneavoastră, sunteți sincer?

Fața i se crispează în riduri adânci.

— Nu-mi dați de ales, voi fi nevoit să recurg la argumente mai convingătoare...

Încetișor, domnule Dupain ridică țeava puștii spre fruntea inspectorului. Laurenç Sérénac rămâne neclintit, cu privirea fixă. Sudoarea îi șiroiește prin păr. Inspectorul șuieră, cu o voce de șarpe:

— Iată-ne, Dupain. Masca a căzut. Adevăratul chip s-a dezvăluit. Cel al ucigașului lui Morval...

Țeava puștii îi coboară până în dreptul ochilor. Cu neputință să nu se uite cruciș în gaura întunecoasă a țevii din metal.

— Nu despre asta e vorba, domnule inspector! strigă Dupain. Nu mai amestecați totul, măcar de data asta! Suntem aici să rezolvăm o problemă între noi trei, Stéphanie, dumneavoastră și cu mine. Morval n-are nicio treabă...

De la surescitare, axa țevii s-a mutat ușor către urechea polițistului. Sérénac știe că trebuie să parlamenteze, să câștige timp, să găsească o breșă.

— Ce veți face, așadar? Mă veți împușca, așa-i? Mă veți doborî aici, sub plopi? Nu va fi greu de găsit trăgătorul... O pușcă de vânătoare... Amantul soției dumneavoastră doborât de aproape... O întâlnire pe Île aux Orties... Toată lumea m-a văzut traversând satul cu motocicletă mea Tiger Triumph... Dacă vă veți sfârși zilele în pușcărie, chiar după ce m-ați eliminat, n-o veți putea păstra pe Stéphanie alături de dumneavoastră...

Pușca se apropie și mai mult, țeava e coborâtă până-n dreptul gurii. Sérénac ezită să încerce ceva. Ar fi mai simplu să intervină acum, să-i smulgă arma, să termine povestea. E mai puternic, mai agil ca Dupain. Momentul e bun. Inspectorul așteaptă, totuși.

— Sunteți un șmecher, răspunde Dupain cu un rânjete. Aveți dreptate în această privință, domnule Sérénac. Doar în aceasta. N-ar fi ceva foarte inteligent din partea mea să vă dobor cu sânge rece aici. Crima ar fi semnată. Dar timpul ne presează, așa că să ne mișcăm mai repezitor acum, scrieți-mi scrisoarea de adio.

Puşca e coborâtă până-n dreptul gâtului. Inspectorul Sérénac ridică mâna de-a lungul trunchiului, cu o încetineală infinită, apoi, brusc, o întinde.

Mâna i se închide în gol.

Jacques Dupain, la pândă, s-a retras un metru, cu puşca încă îndreptată ferm spre el.

— Nu vă jucați de-a cowboy-ul, domnule inspector... Vă irosiți timpul. De câte ori trebuie să v-o mai repet? Scrieți-mi o scrisoare drăguță de despărțire.

Sérénac ridică din umeri cu o atitudine de dispreț.

— Nu contați pe asta, domnule Dupain. Vodevilul a durat destul deja...

— Ce mi-au auzit urechile?

— Că vodevilul a durat destul!

— Vodevilul?

Dupain se uită atent la Sérénac, cu ochii ieșiți din orbite. Orice urmă de cinism, de dispreț i-a pierit de pe chip.

— Vodevilul? Asta ați spus? Vodevil... Deci n-ați înțeles nimic, domnule Sérénac? Deci nu vreți să vedeți realitatea în față? Există un... un amănunt despre care n-aveți nici cea mai mică idee, inspectore...

Țeava rece a puștii de vânătoare ajunge pe pieptul inspectorului, în dreptul inimii. Pentru prima dată, Laurenç Sérénac nu izbutește să mai articuleze un răspuns.

— Nici nu vă puteți închipui, domnule Sérénac, cât sunt de legat de Stéphanie. În ce măsură sunt în stare de orice pentru ea. Poate că o iubiți pe Stéphanie; poate chiar sincer... dar cred că nu vă dați seama în ce măsură afecțiunea dumneavoastră ridicolă pentru ea nu se compară cu...

Sérénac înhite în sec cu dezgust. Dupain continuă:

— Numiți-o cum vreți, domnule Sérénac... Nebunia... Obsesia mea... Iubirea mea absolută...

Degetul se îndoie pe trăgaci.

— Așa că îmi veți scrie biletul de despărțire, domnule inspector, și veți dispărea pentru totdeauna!

70.

Stéphanie Dupain nu se poate împiedica să arunce o ultimă privire către pendula de deasupra tablei.

Patru și douăzeci.

Încă zece minute! Peste zece minute le dă drumul copiilor în Giverny și se va putea repezi să se vadă cu Laurenç. Île aux Orties. Se simte surescitată ca o adolescentă pe care iubitul plin de coșuri o așteaptă la ieșirea de la școală, în stația de autobuz.

Dar și un pic ridicolă. Da, bineînțeles. Dar de cât timp n-a mai avut curajul să-și asculte inima care bate mai să-i sară din piept, să-și ridice ochii spre cerul albastru care n-o face să se gândească decât la o fericire fără nori, să se lase cuprinsă de dorința de a-i lăsa baltă pe copii, numaidecât, de a-i pupa pe amândoi obraji pe fiecare în parte și de a le spune că pleacă să facă ocolul pământului și că atunci când se va întoarce vor fi cu toții mari.

Să râdă în hohote în fața figurilor buimace ale părinților lor.

Ridicolă, da. Delicios de ridicolă. De altfel, n-are chef să se ocupe de clasă, chicotește ca proasta la fiecare prostie a unui copilaș... Nici măcar nu i-a bătut la cap cu lecții de morală, văzând că niciun copil nu i-a dat vreun tablou pentru concursul Fundației Robinson. Nici măcar cei mai talentați... într-o altă împrejurare, le-ar fi ținut o predică de zile mari, despre șansa care nu trebuie lăsată să treacă, tinerele mlădițe de talent care trebuie cultivate, dorințele care nu trebuie lăsate să piară, jărâtecul care nu trebuie lăsat să se stingă în cenușă, toate sfaturile cu care îi bârâie tot anul și care, de fapt, nu i se adresează decât ei.

Uite că și le-a ascultat!

Peste nouă minute, își ia lumea-n cap!

•

Copiii au de rezolvat o problemă de matematică. Să mai ia o pauză de la Aragon și de la pictură. Unii părinți sunt de părere că nu le alocă odraslelor suficient timp pentru probleme, matematică, științe...

Crima de a visa...

Privirea lui Stéphanie, cu irizări de nuferi, își ia zborul pe fereastra clasei, departe, pe deasupra plopilor lui Monet.

•

— Nu ți-ai predat tabloul? șoptește Paul întorcându-se spre Fanette.

Fanette nu aude nimic. Învățătoarea se uită în altă parte.

Mă duc la el!

Fetița se fofilează până la banca lui Paul.

— Ce?

— Tabloul tău, pentru concurs?

Vincent se uită la el ciudat. Pe Mary pare c-o mănâncă mâna să ridice un deget și să cheme învățătoarea de îndată ce va întoarce capul.

— N-am putut, în dimineața asta, acum mama mă aduce la școală. Iar au apucat-o crizele! Acuși vine să mă aștepte la ieșire.

Cu coada ochiului, Fanette verifică dacă învățătoarea nu se uită în direcția ei. În același timp n-o pierde pe Mary din ochi. Tocmai, Mary dă să se ridice. În aceeași clipă, de parcă ar fi anticipat, Camille se apleacă spre caietul lui Mary ca să-i explice exercițiul.

Camille grasul este simpatic cu mine la faza asta, de parcă ar fi priceput totul. Mary chiar nu se pricepe la matematică. Și nu prea se pricepe cu adevărat la nimic. Camille e invers, se dă mare și tare, așa agață el. Cu Mary, pe termen lung, poate chiar îi iese, până la urmă...

Fanette stă ghemuită în fața băncii lui Paul.

— Paul, îi șoptește fetița, poți merge tu să-mi aduci tabloul? Știi, în ascunzătoarea noastră. Și să-l aduci învățătoarei, imediat după școală?

— Contează pe mine... Dus-întors îmi ia sub cinci minute dacă fug.

Fanette face din nou slalom printre bănci ca să revină la locul ei. Discretă. Atâta că dobitocul de Pierre și-a lăsat iarăși ghiozdanul pe jos. Fanette se împiedică de ghiozdan și-l izbește de piciorul scaunului. Înăuntru, o chestie ciudată din fier sună ca un clopoțel, în auzul întregii clase.

Ce toantă sunt!

Stéphanie Dupain se întoarce spre elevi.

— Fanette, spune învățătoarea. Ce faci în picioare? Te întorci imediat la locul tău!

71.

Țeava puștii din mâinile lui Jacques Dupain stă în continuare cu gura lipită de geaca de piele a inspectorului Laurenç Sérénac. Chiar în dreptul inimii. Luminișul seamănă cu un templu antic ai cărui stâlpi ar fi plopii aliniați. Tăcut și sacru. În spatele perdelei de copaci se ghicește efervescenta culoarului Senei, ca un ecou îndepărtat.

Sérénac încearcă să gândească rapid. Metodic. Cine e individul din fața lui? Tipul care-l ține în bătaia puștii. Să fie Jacques Dupain ucigașul lui Jérôme Morval? Dacă așa stau lucrurile, e vorba atunci despre un infractor meticulos, organizat, calculat. Un tip ca ăsta nu trage într-un polițai, așa, ziua-n amiaza mare. Blufează.

Chipul lui Jacques Dupain nu-i dă niciun indiciu. Adoptă aceeași expresie cu care ar ținti un iepure sau o potârniche pe coasta Astragale: concentrat, cu sprâncenele încruntate, cu mâinile ușor nesigure și umede. Poziția unui vânător de duzină, care a prins în cătarea puștii un vânat ceva mai mare

decât de obicei. Sérénac se forțează să-și inverseze raționamentul. Poate că, în fond, Jacques Dupain nu este decât un soț gelos, înșelat, umilit? În acest caz, e doar un biet tip care nu va doborî un om cu sânge rece...

Este evident. Infractor sau nu, Dupain blufează! Sérénac se forțează să-și ia un ton sigur:

— Blufați, domnule Dupain. Nebun sau nu, nu veți trage.

•

Jacques Dupain se albește și mai tare la față, de parcă bățile inimii i-ar fi deveni atât de lente, că nu i-ar mai iriga arterele de deasupra gâtului. O mână se crispează pe țeava din oțel, cealaltă pe trăgaci.

— Nu jucați acest joc, domnule Sérénac, nu faceți pe eroul. Renunțați la micile dumneavoastră calcule. Încă n-ați înțeles? Vreți să aveți o baie de sânge pe conștiință, asta vreți? O baie de sânge în loc să cedați...

Totul începe să se amestece în capul lui Sérénac. Inspectorul își dă seama că trebuie să evalueze situația în numai câteva secunde. Să reacționeze din instinct. Totuși i-ar plăcea să dispună de mai mult timp, să chibzuiască, să poată discuta toate detaliile cu Sylvio Bénavides, cele trei coloane faimoase ale sale, să caute legătura dintre Jérôme Morval și toate necunoscutele anchetei, *Nuferii*, pictura, copilașii, ritualul, 1937... De câte ori trage aer în piept, simte cum țeava înghețată a puștii îi apasă carnea.

O jumătate de metru îi desparte. Lungimea unei țevi de pușcă.

— Sunteți nebun, murmură Sérénac. Un nebun periculos. Veți sfârși inculpat, de mine sau de un altul.

Neptun se scutură sub plop, ca trezit de izbucnirile vocilor celor doi bărbați. Câinele ridică niște ochi visători, fără să-i pese de nebunia lor. Ciulește urechea la strigătul lui Jacques Dupain:

— Inspectare Sérénac, ascultați-mă, ce Dumnezeu! Nu puteți face nimic. N-o voi lăsa pe Stéphanie să plece. Dacă polițaii se apropie, dacă încercați orice, dacă mă încolțiți, vă jur, o voi ucide și apoi mă voi ucide și pe mine. Pretindeți c-o iubiți pe Stéphanie, atunci dovediți-o. Renunțați... Va trăi fericită, la fel și dumneavoastră, totul va fi bine.

— Șantajul dumneavoastră este de tot răsul, domnule Dupain.

Celălalt urlă și mai tare:

— Nu e un șantaj, domnule Sérénac. Nu negociez nimic! Doar vă spun ce-o să se întâmple dacă nu vă luați tălpășița. Sunt capabil să arunc totul în aer, cu tot cu mine, dacă nu mai am nimic de pierdut. Ați înțeles? Puteți chema toți polițaii de pe lume, tot nu veți împiedica o baie de sânge.

Țeava îi apasă și mai tare pieptul, în dreptul inimii. Sérénac e conștient că acum e prea târziu să mai schițeze cel mai mic gest. Dupain stă la pândă,

degetul de pe trăgaci ar fi cel mai rapid. Inspectorului nu-i mai rămân decât cuvintele pentru a-și convinge agresorul:

— Dacă mă împușcați, o veți pierde pe Stéphanie. Oricum...

Jacques Dupain se uită atent la el, fără grabă. Se retrage cu pași lenți, fără să-l piardă pe inspector din cătarea puștii.

— Haide. Am irosit destul timp. Vă cer pentru ultima oară, domnule inspector, mângăliți trei cuvinte pe o foaie, apoi dispăreți. Nu e așa de greu. Uitați totul. Nu vă întoarceți niciodată. Sunteți singurul care mai poate evita baia de sânge.

Buzele lui Jacques Dupain se țuguie dintr-odată și lasă să le scape un șuierat. Neptun aleargă la picioarele lui, vesel.

— Gândiți-vă, domnule Sérénac. Cât mai e timp.

Sérénac nu scoate o vorbă. Mâna i se pune instinctiv peste blana mătăsoasă a câinelui care se freacă de el.

— Îl cunoașteți pe Neptun, presupun, domnule inspector? Toată lumea îl cunoaște pe Neptun în Giverny. Cățelul cel voios care aleargă după copii. Cine nu-l adoră pe Neptun? Cine n-ar iubi acest câine nevinovat? Și eu îl ador, înaintea tuturor, m-a însoțit de o sută de ori la vânătoare...

Într-o străfulgerare, țeava puștii e coborâtă, la înălțimea genunchilor inspectorului Sérénac, la douăzeci de centimetri de botul lui Neptun. Pentru ultima oară, câinele îi privește pe cei doi adulți cu o încredere oarbă. Ca un bebeluș care le zâmbește părinților.

Împușcătura face țândări tăcerea de sub plopi.

De foarte aproape.

Botul lui Neptun explodează, sfârtecat.

Câinele se prăbușește ca o mogâldeață trăsniță. Mâna lui Sérénac se închide peste un ghem de blană cleioasă de sânge. Pe încheietura mânecii și pe partea de jos a pantalonilor îi alunecă zdrențe de piele, măruntaie, ce-a mai rămas dintr-un ochi și dintr-o ureche.

Simte cum urcă în el o panică intensă ce-i anihilează orice încercare de reflecție lucidă. Țeava puștii ținute de Dupain s-a ridicat într-o fracțiune de secundă și se lipește din nou de pieptul inspectorului.

Strivește o inimă care n-a bătut niciodată atât de repede.

— Gândiți-vă, domnule Sérénac. Cât mai e timp.

Patru și douăzeci și nouă de minute.

Copiii ies chiuind din clasă. Ca în jocul uliul și porumbeii, unii sunt prinși din zbor de părinții adunați în piața primăriei, în timp ce majoritatea se fofilează printre mâinile întinse și tei și o iau la goană pe rue Blanche-Hoschedé-Monet.

Stéphanie trece pragul sălii de clasă abia la câteva secunde după ce a ieșit și ultimul copil. Numai să n-aibă vreun țânc ceva de întreat... Ori vreun părinte, doar în această seară, să n-o rețină cumva.

Încă vreo câteva minute și se va abandona în brațele lui Laurenç. Probabil a ajuns deja pe Île aux Orties. Doar câteva sute de metri îi mai despart. Pe culoar șovăie o clipă să-și ia vesta agățată în cuier. În cele din urmă iese fără ea. De dimineață a îmbrăcat rochia ușoară din bumbac pe care a purtat-o când l-a întâlnit pe Laurenç prima oară, în urmă cu zece zile.

În piața primăriei un soare lacom îi devorează cu poftă brațele și coapsele goale.

De parcă ar străluci doar pentru mine...

Stéphanie se surprinde îmbătându-se cu acele gânduri de puștoaică, de un romantism de duzină.

Își vede reflectată silueta în fereastra primăriei. Și e uimită cât pare de drăguță, de sexy, în rochița fără pretenții pe care Laurenç o va azvârli cât colo prin urzicile de pe insulă. Ea rezistă dorinței de a o lua la goană pe rue Blanche-Hoschedé-Monet, cum fac copiii. Dimpotrivă, înaintează trei pași spre geam ca să-și vadă chipul, ca să-și despletească părul și să-l îmblânzească puțin, ca să tragă de panglicile de argint în așa fel încât ele să-i dea soarelui cu tifla. Își spune chiar că ar mai putea pierde câteva secunde, să se întoarcă în clasă sau acasă, să-și scoată rochia, să-și dea jos lenjeria intimă, să-și îmbrace din nou rochia pe pielea complet goală. Să traverseze astfel Giverny. Niciodată nici măcar nu și-a imaginat așa ceva... De ce nu? Șovăie.

Dorința de a-l regăsi pe Laurenç cât mai repede cu putință are câștig de cauză. Clipește din ochii mari, mov, în reflexia tulbure a ferestrei. De dimineață și-a nuanțat pleoapele cu o bănuială de fard. Doar cât trebuie. Da, dacă i-o cere lui Laurenç, cu ochi care scânteiază astfel, care în același timp imploră, râd și dezbracă... Da, va fi salvată.

Laurenç o va lua cu el.

Nu, viața ei va mai fi niciodată la fel.

Stéphanie iuțește pasul, aproape țopăie când coboară pe rue Blanche-Hoschedé-Monet. Când ajunge la Chemin du Roy, se hotărăște să nu

ocolească Moulin des Chennevières pe potecă, preferă s-o taie drept, prin lanul de porumb din fața ei, cum fac copiii.

Pentru cei mici un lan de porumb, cu toate cărările dintre rânduri, e ca un labirint imens. Ei nu-i pasă, nu se teme că se va pierde prin labirint. O va tăia pe drumul cel mai scurt. Merge drept înainte. Tot înainte acum.

73.

Paul trece cu precauție dincolo de puntea peste pârâul Epte. Fără să știe de ce, e suspicios. Poate din cauza misterelor lui Fanette, a felului ei de a-i spune că doar el cunoaște ascunzătoarea fabulosului tablou cu *Nuferi* pictat de ea. Lui Fanette îi plac astfel de lucruri, secretele, promisiunile, chestiile bizare. E suspicios poate și din cauza poveștii cu pictorul asasinat, James, americanul.

Oare Fanette chiar i-a văzut cadavrul pe câmp? O fi născocit totul? Și-apoi sunt polițaii, bineînțeles, polițaii care iau la întrebări pe toată lumea din sat din cauza uciderii celui alt tip.

Toate astea îl sperie. Nu spune nimic de față cu Fanette, se cam dă mare și tare în fața ei, face pe cavalerul, dar în realitate toate astea îl bagă în sperieți, ca moara din apropiere, cu roata ei cufundată în apă și cu turnul înalt ca de castel bântuit.

Se aude ceva în spatele lui.

Paul se întoarce brusc. Nu vede nimic.

Trebuie să fie cu băgare de seamă. Fanette i-a încredințat o misiune. Numai lui. Doar în el are încredere. Bine, nimic de zis, este o misiune foarte simplă, să recupereze tabloul de sub spălătorie, să-l ducă învățătoarei, să-i explice că este pentru concursul Fundației Robinson. O nimica toată, chiar la pas, spălătorie este la cinci minute de școală. Dus-întors, zece minute.

Paul scrutează încă o dată împrejurimile, verifică să nu fie nimeni pe punte, în curtea morii, în lanul de grâu din spatele lui, apoi se apleacă peste treptele spălătoriei, își vâă mâna în deschizătură.

Dintr-odată i se face frică.

Mâna îi băjbâie în beznă. Intră în panică, nu găsește nimic. Doar golul. Ideile i se agită prin cap. A venit cineva. Cineva a furat tabloul. Cineva a vrut să se răzbune, să-i facă rău lui Fanette... Sau poate cineva a ghicit adevărata valoare a primei picturi a lui Fanette, pentru că e sigur că într-o zi tablourile lui Fanette vor valora mult, foarte mult, la fel de mult ca un Monet...

Sigur acesta a fost motivul. Agață cu mâna pânze de păianjen, nu înșfacă decât aer. Nu se poate! Unde-o fi dispărut tabloul? A văzut-o pe Fanette strecurându-l acolo, ieri...

Cineva se mișcă în spatele lui!

Acum e sigur că merge cineva pe drum. Paul își vine în fire. Probabil vreun trecător, multă lume trece pe punte, tot timpul, nu contează. Paul nu se poate întoarce, nu imediat. Important e să găsească tabloul. Se contorsionează pe burtă. Își afundă și mai mult celălalt braț în gaura strâmtă de sub spălătorie. Își agită mâinile, scotocește.

O dogoare imensă îl învăluie. Nu va da greș așa, proteste. Nu se va întoarce la Fanette să-i spună, așa, ca un nătâng, că tabloul nu mai e unde l-a pus. Paul își dă seama că nu mai aude acum niciun pas pe drum.

De parcă cineva se oprise.

E prea cald. Lui Paul îi este prea cald.

Brațele i se electrizează brusc, de parcă ar fi atins niște fire neizolate. Chiar în capăt, în beznă, a prins cu degetele un capăt de hârtie tare. Trage. Mâinile îi explorează încă, pe băjbâite, pachetul plat, colțurile...

Nicio îndoială. Este tabloul!

Paul simte că-i sare inima din piept de bucurie. Tabloul e acolo, era doar împins puțin prea mult. Ce bleg poate să fie! S-a speriat singur. Cine-ar fi putut fura pictura? Băiatul îngenunchează, trage în continuare de pachet. În fine, îl scoate la lumina zilei.

E chiar tabloul cu pricina, Paul îl recunoaște. Același format de circa patruzeci de centimetri pe șaiszeci, aceeași culoare maro a hârtiei care îl acoperă. O va deschide ca să verifice, o va deschide ca să-l vadă încă o dată, iar cascada culorilor să-i explodeze în față...

— Ce faci?

Vocea îi îngheață sângele.

E cineva în spatele lui! Cineva i se adresează. O voce pe care Paul o cunoaște bine, prea bine, chiar.

O voce atât de rece, că s-ar spune că a văzut moartea-n față.

74.

Tăblăria stației de captare a apei îmi oferă puțină umbră. Este un fel de rezervor mare. Îmi blestem zilele, îmi blestem sărmanele picioare. Traversarea pajiștii, de la moară la Epte, devine pentru mine la fel de dificilă ca traversarea cercului polar. O adevărată expediție. Un kilometru de drum,

abia. Ce jalnic! Când mă gândesc că Neptun mă așteaptă deja acolo, pe Île aux Orties, la umbra plopilor, de jumătate de oră...

Haide, trebuie să mă dezmořesc.

Mă mai odihnesc câteva clipe, apoi pornesc din nou la drum.

Nu vă apucați să-mi faceți morală, știu bine că nu-s decât o babă căpoasă. Dar trebuie să ajung pe Île aux Orties, pentru ultima oară. Într-un ultim pelerinaj. Acolo, și nicăieri altundeva, voi alege arma.

Bineînțeles, tocmai când urma să mă urnesc se ivește Richard, din spatele tăblăriilor stației de captare. Ar fi trebuit să-i recunosc mașina, un Renault 4 albastru, parcat dincolo de barieră. Richard Paternoster, cel de pe urmă agricultor din Giverny, proprietarul a trei sferturi din pajiște, un țăran cu față și cu nume de paroh, care în treizeci de ani n-a uitat nici măcar o dată să mă salute cu mâna, chiar când mă asfixia de pe tractor, trimițându-ne în plămâni, lui Neptun și mie, tot felul de insecticide, când își conducea mașinăriile de tortură, de-mi vedeam moartea cu ochii de fiecare dată când traversam pajiștea.

Inevitabil, mă prinde și se-apucă să-mi povestească despre sărmana lui viață și despre neajunsurile lumii. De parcă aveam să-l căinez, cu cele cincizeci de hectare ale lui clasificate drept monument istoric!

Cu neputință să-l evit. Mă invită cu o mișcare a brațului să poftesc în curte, să profit puțin de umbra tăblăriei.

Nu am de ales, mă îndrept spre el. Abia apuc să zăresc, în depărtare, norul de fum care se apropie pe drum, ca panașul bătrânelor trenuri pe câmpiile din Far West. Motocicleta trece fără să încetinească prin fața fermei. Nu destul de repede, totuși, ca să n-o pot recunoaște.

O Tiger Triumph T100.

75.

Stéphanie ajunge gâfâind pe Île aux Orties. A alergat prin lanul de porumb, drept înainte, ca o adolescentă nerăbdătoare. De parcă fiecare secundă care o despărțea de întâlnirea ei amoroasă ar fi contat.

Laurenç o așteaptă, știe asta.

Dă la o parte ultimele ierburi care-i ajung până la brâu și pătrunde în lumină.

•

Sub plopii de pe de aux Orties domnește o tăcere de catedrală.

Laurenç nu-i acolo.

Nu s-a ascuns, nu se joacă nicidecum cu ea. Pur și simplu nu-i acolo. Motocicleta lui ar fi parcată pe undeva.

N-a vrut să tragă cu urechea, când traversa câmpul, n-a vrut să privească, dar a auzit clar zgomotul motorului pe care învățase să-l recunoască, cel al motocicletei Triumph a lui Laurenç. A văzut fumul ridicându-se în depărtare. Voia să creadă că se înșală. Voia să creadă că Laurenç vine, chiar dacă sunetul părea să se depărteze, că vântul, doar vântul, se aflase la originea iluziei. Cu neputință să-i fi trecut prin minte că motocicleta se depărta, iar Laurenç fugea.

De ce-ar fi fugit chiar înainte ca ea s-ajungă?

•

Laurenç nu-i acolo.

Ochii ei n-au cum să nu vadă foaia agățată în fața ei, pe trunchiul primului plop. Este o simplă foaie de hârtie albă pe care au fost scrise în grabă câteva cuvinte.

Se apropie. Știe deja că n-are să-i fie pe plac ce va citi, că în acele cuvinte va găsi ceva ca vestea unei morți.

Înaintează, somnambulă.

Scrisul e repezit, nervos.

Patru rânduri.

Iubirea fericită nu-i...

În afara celor cultivate de amintirea noastră.

Adio pentru totdeauna.

Laurenç

Stéphanie simte că i se taie picioarele. Mâinile i se agață cu disperare de scoarța plopului, care i se sfâșie între degete. Cade. Trunchiurile dansează în jur ca niște uriași prinși într-o horă satanică.

Iubirea fericită nu-i...

Doar Laurenç a putut scrie acele cuvinte, e conștientă de asta. O amintire. O amintire drăguță, prin urmare, e tot ce căuta inspectorul.

Rochia ei deschisă la culoare din bumbac se agață de un amestec de pământ umed și de pietriș. Brațele, picioarele i se murdăresc. Stéphanie plânge, refuză să accepte adevărul.

Ce proastă!

O amintire.

Adio pentru totdeauna.

Va fi nevoită să se mulțumească doar c-o amintire. Cât zile va mai avea. Să se întoarcă în Giverny, în clasă, acasă. Să reintre în mersul lucrurilor, ca înainte. Să închidă cușca la loc, cu mâna ei.

Ce idioată!

Ce-a crezut?

Acum tremură, tremură de frig la umbra copacilor. Rochia i s-a udat. De ce s-a udat? Gândurile i se înțețosează. Nu înțelege, iarba de pe pajiște i se pare pârjolită de soare. Nu contează. Se simte atât de murdară. Își trece mâna peste ochi, caută, cu neîndemânare, să-și ștergă lacrimile care-i curg.

Dumnezeule!

Pupilele dezgustate ale lui Stéphanie nu i se mai pot desprinde de palme: sunt roșii. Roșii ca sângele!

Stéphanie simte că leșină, nu mai înțelege. Își ridică brațele: și ele sunt acoperite de sânge. Coboară ochii. Rochia îi este mânjită de pete purpurii, de care s-a îmbibat bumbacul deschis la culoare.

Se scaldă într-o baltă de sânge!

Un sânge roșu. Viu. Proaspăt.

•

Dintr-odată, frunzele copacilor freamătă în spatele ei.

Vine cineva.

76.

— Ce ascunzi? Ce ascunzi în pachet?

Paul se întoarce și scoate un imens oftat de ușurare. E Vincent! Ar fi trebuit să-și dea seama, ăsta mereu îi spionează. Dar bine, nu-i decât Vincent. Deși prietenul lui are o voce caraghioasă și o privire bizară.

— Nimic...

— Cum, nimic?

Fanette are dreptate. Vincent e ca râia!

— Bine, la urma urmei, dacă tot vrei să afli. Privește!

Paul se apleacă peste tabloul împachetat și desface hârtia maro. Vincent s-a apropiat.

Așteaptă-te la un șoc, băgăciosule!

Paul dă ambalajul la o parte. Culorile nufurilor pictați de Fanette explodează în lumina soarelui. Pe pânză, florile de nufăr vibrează mișcate de apă, plutesc ca niște insule tropicale pe care nu le leagă nimic.

Vincent nu spune nimic. Pare să nu-și mai poată desprinde ochii de pictură.

— Haide, nu sta degeaba, continuă Paul cu o voce energică. Ajută-mă să pun la loc ambalajul. Trebuie să-l duc învățătoarei. Este pentru concursul „Pictori în devenire”, îți dai seama.

Se uită țintă la Vincent, cu ochii plini de mândrie.

— Deci, cum ți se pare? Este un geniu, nu-i așa, Fanette a noastră! Cea mai talentată dintre toate... Greu îi va fi doar să aleagă. Tokyo, New York, Madrid, toate școlile de pictură din lume se vor bate pe ea...

Vincent se ridică. Se clatină, de parcă ar fi beat.

Paul se îngrijorează:

— Ești bine, Vincent?

— Tu... tu n-o să faci asta? bâiguie băiatul.

— Ce anume?

Paul începe să acopere din nou tabloul cu hârtia maro.

— Să... să-i dai tabloul învățătoarei. Să-l trimită la celălalt capăt al lumii... Să ne-o ia pe Fanette...

— Ce tot spui? Haide, ajută-mă.

Vincent face un pas înainte. Umbra lui îl acoperă pe Paul, ghemuit în continuare. Vocea lui Vincent devine dintr-odată autoritară, cum n-a mai auzit-o niciodată Paul din gura prietenului său:

— Aruncă tabloul în râu!

Paul își saltă capul și se întreabă, preț de-o clipă, dacă Vincent vorbește serios sau nu, apoi izbucnește în râs.

— Termină cu aiurelile. Mai bine m-ai ajuta.

Vincent nu răspunde. Încremenește câteva clipe, apoi, dintr-odată, face un pas pe asfalt, ridică piciorul drept, împinge pânza pusă pe trepte.

Tabloul alunecă. Pârâul e la numai câțiva centimetri. Mâna lui Paul blochează pachetul. *În ultima clipă.* Îl ține zdravăn cu o mână și se ridică, furios.

— Te-ai țicnit! Era să-l împingi naibii în apă...

Paul știe că Vincent nu e pe măsura lui. Paul este mai puternic ca el. Dacă va continua, Vincent va înțelege.

— Dă-te la o parte. Fă-mi loc. Îi voi duce învățătoarei tabloul. După aceea, ne socotim noi unul cu celălalt.

Vincent se dă înapoi doi metri, până ajunge sub salcia plângătoare ale cărei ramuri se înmoaie în pârâu. Scotocește în buzunarul de la pantaloni.

— Nu te las s-o faci, Paul. Nu te las s-o iei pe Fanette de lângă noi.

— Te-ai țicnit! Dă-te!

Paul înaintează. Vincent, dintr-un salt, se repede în fața lui.

Ține în mână un cuțit.

— Ce...

Surpriza îl anchilozează pe Paul.

— Îmi vei da tabloul, Paul. Îl voi strica puțin. Doar cât trebuie...

Paul nu mai ascultă delirurile lui Vincent. Se concentrează asupra cuțitului pe care îl agită. Un cuțit plat, cu lama lată. La fel ca al lui Fanette, cel pentru pictură. Ca acela pe care pictorii îl folosesc să-și curețe paleta.

Unde l-o fi găsit Vincent?

De la ce pictor l-o fi furat?

— Dă-mi tabloul, Paul, insistă Vincent. Nu glumesc. Instinctiv, Paul caută ajutor, vreun trecător, vreun vecin, oricine. Ochii i se întorc spre fereastra donjonului morii. Nicio mișcare. Nicio pisică. Niciun câine. Nici măcar Neptun.

Râul pare că se clatină în jurul lui.

Un nume i se învârtește în craniu, ireal, suprarealist.

James.

Paul continuă să nu scape din ochi cuțitul pe care-l ține Vincent. Un cuțit murdar. Un pictor și-ar curăța cuțitul.

Nu și Vincent.

Lama cuțitului este roșie.

Roșie ca sângele.

77.

Picioarele dezvelite ale lui Stéphanie alunecă pe pământul amestecat cu sânge, caută un sprijin în noroiul de culoarea purperei.

Vine cineva.

Mâinile ei încearcă să se agațe de trunchiul plopului din fața ei, strângându-l ca pe trupul unui bărbat la picioarele căruia s-ar fi culcat. Se ridică anevoie. Are impresia că e acoperită cu excremente, cu oase de om, că a fost aruncată într-o groapă comună și că se târăște printre cadavre ca să iasă din ea.

Vine cineva.

Stéphanie se agață de plop, se freacă de el, se contorsionează ca pentru a se șterge de scoarță, ca pentru a se însoți cu tăria copacului.

Vine cineva.

Cineva merge de-a lungul râului Epte, pe mal. Aude clar zgomot de pași care se tot apropie, făcând ferigile de la confluența cu Sena să foșnească. Dinspre soare, se înfiripă un corp dintre plopi.

Laurenç?

Preț de o clipită, Stéphanie se gândește la iubitul ei. Nu mai există baltă de sânge. Nici mizerii. Își va rupe rochia mânjită și se va arunca în brațele lui Laurenç.

S-a întors. O va lua cu el.

Inima nu i-a bătut niciodată așa de repede.

— L-am... l-am găsit așa.

Jacques. E vocea lui Jacques.

Înghetată.

Mâinile lui Stéphanie zgârie lemnul. Unghiile i se rup, una câte una, de trunchi, în tot atâtea dureri, ca pentru a face țândări insuportabila suferință.

Umbra înaintează prin soare.

Jacques.

Soțul ei.

Stéphanie nici nu mai are forță să gândească, să se întrebe ce caută el aici, pe Île aux Orties, să încerce să pună în ordine evenimentele care se succed. Se mulțumește să le suporte, să meargă ca o somnambulă și să se ciocnească de obstacolele care se năpustesc spre ea.

Stéphanie nu-și poate desprinde ochii de pe forma întunecată pe care Jacques o duce în brațe. Un câine, un cățel mort al cărui bot a fost pe jumătate smuls și din care sângele continuă să curgă peste coapsele lui Jacques.

Neptun.

— L-am găsit așa, șoptește Jacques Dupain cu o voce albă. Sigur e un accident de vânatoare pe câmp. Cineva l-a doborât. Un glonț rătăcit. Sau un ticălos. Nu... nu a suferit, Stéphanie. A murit imediat...

Stéphanie se lasă ușor să alunece de-a lungul trunchiului. Scoarța îi sfâșie brațele, picioarele. Nu mai simte durerea. Nicio altă durere.

Jacques îi zâmbește. Jacques e puternic. Jacques e calm. Pune cu delicatețe cadavrul lui Neptun pe un pat de iarbă.

— Va fi bine, Stéphanie.

Stéphanie simte cum orice rezistență cedează înăuntrul ei. Din fericire, Jacques e alături de ea. Ce-ar fi ea fără el? Ce s-ar face ea fără el? Mereu i-a fost alături. Fără să se plângă, fără s-o judece, fără să-i ceară nimic în schimb. Pur și simplu alături de ea. Ca plopul de care se agață. Jacques e un copac

care a fost sădit lângă ea, care nu tresare când ea se îndepărtează, care știe că ea va reveni mereu la adăpostul umbrei sale.

Jacques îi întinde mâna. Stéphanie o apucă.

În el are încredere. Numai în el. Este singurul bărbat care n-a trădat-o niciodată. Izbucnește în lacrimi, prăbușindu-se peste umărul lui.

— Haide, Stéphanie. Haide. Am parcat un pic mai încolo, îl vom încărca pe Neptun în portbagaj. Haide, Stéphanie, ne întoarcem acasă.

78.

Inspectorul Laurenç Sérénac își reazemă fără nicio precauție motocicletă Triumph de zidul alb al comisariatului. A avut nevoie doar de câteva minute ca să parcurgă cei cinci kilometri dintre Giverny și Vernon. Intră valvârtej. Maury e la recepție, parlamentează cu trei tinere, dintre care una, aproape isterică, tot repetă că poșeta i-a dispărut pe terasa din piața gării. Celelalte două prietene clatină din cap.

— L-ai văzut pe Sylvio?

Maury își ițește capul.

— Jos. În arhive...

•

Sérénac nu încetinește. Se năpustește în jos pe scară și împinge ușa roșie. Sylvio Bénavides stă aplecat deasupra unui carnet, scrie niște notițe. A întins conținutul cutiei de arhivare pe masă: fotografiile amantelor lui Jérôme Morval și cele de la scena crimei, listele cu copiii de la școala din Giverny, autopsia, expertizele grafologice, fotocopiile *Nuferilor*, notițele scrise de mână...

— Ați picat la țanc, șefu'. Cred că am făcut progrese...

Sérénac nu-i lasă adjunctului timp să-i spună mai multe:

— Las-o baltă, Sylvio. Clasăm cazul...

Bénavides îl privește cu uimire și continuă:

— Cum vă spuneam, am noutăți. Mai întâi, am găsit-o în sfârșit pe cea de-a cincea amantă, faimoasa tânără în bluză albastră, pornind de la fluturașii de plată ai familiei Morval. Am dat zeci de telefoane. O cheamă Jeanne Thibaut. Efectiv, se culca cu Morval ca să-și păstreze slujba, mi-a spus ea. Proastă socoteală, Patricia a dat-o afară după două luni. De atunci, s-a mutat în regiunea pariziană. Trăiește cu un poștaș. Are doi copilași, de trei și cinci ani. Pe scurt, vedeți, șefu', nimic suspect, pe partea asta suntem din nou în impas!

Sérénac se uită atent la adjunctul lui, cu o privire posacă:

— În impas. Suntem prin urmare de aceeași părere, este...

— Atâta că, îl întrerupe Bénavidés, din ce în ce mai entuziast, am fost în arhivele departamentale, mi-am petrecut acolo un răstimp fenomenal... și am sfârșit prin a descoperi niște exemplare din *Républicain de Vernon*, din 1937. Ziarele vorbesc despre moartea unui copil, Albert Rosalba. Există chiar un fel de interviu cu mama copilului înecat. Louise Rosalba. Ea nu credea că fusese un accident. Ea...

Sérénac își ridică tonul:

— Nu m-ai înțeles, Sylvio. O lăsăm moartă! Nu se potrivește cu nimic ancheta noastră, tot delirul din jurul *Nuferilor* uitați prin podurile din Giverny, accidentul unui puști de dinainte de război! Soții încornorați... Ne înecăm în ridicol!

Bénavidés își ridică în sfârșit stiloul de pe foaia cu notițe.

— Scuzați-mă, dar acum eu nu mai înțeleg nimic, șefu'. Ce anume înseamnă, exact, „o lăsăm moartă”?

Cu dosul palmei, Sérénac mătură hârtiile întinse pe masă și se așază în locul lor.

— Ți-o voi spune altfel, Sylvio... Aveai dreptate. Pe toată linia. Amestecarea anchetei referitoare la omucidere cu sentimentele personale din povestea asta s-a dovedit nebunie curată... Am înțeles-o ceva mai târziu, dar am înțeles-o...

— Vorbiți despre Stéphanie Dupain?

— Dacă vrei...

Sylvio Bénavidés îi întoarce un zâmbet complice și adună răbdător foile risipite.

— Prin urmare Jacques Dupain nu mai este inamicul public numărul unu?

— Se pare că nu...

— Dar... toate...

Sérénac ridică tonul și bate cu pumnul în masă:

— Ascultă-mă, Sylvio. Îi voi telefona judecătorului de instrucție și-i voi spune că m-am împotmolit în povestea asta, că sunt ultimul incompetent și că n-are decât să-i încredințeze altcuiva ancheta...

— Dar...

Sylvio Bénavidés cuprinde cu privirea probele materiale de pe masă, aruncă un ochi peste notițe.

— Vă... vă înțeleg, șefu'. E cu siguranță decizia cea bună, dar...

Ochii i se pun pe Laurenç.

— Dumnezeuule, ce vi s-a întâmplat?

— Ce anume?

— Mânecele, geaca? Ați cărat un cadavru sau ce?

Laurenç oftează.

— O să-ți explic... Mai târziu. Unde voiai să bați, cu acel „dar” al tău?

Sylvio ezită să insiste. Într-un sfârșit, își întoarce ochii de la hainele murdărite de sânge.

— Dar... cu cât încerc mai mult să pun în ordine toate piesele acestui puzzle, cu atât revin la povestea cu copilul în pericol, un copil de unsprezece ani... Dacă o lăsăm baltă acum, riscăm să...

Sylvio Bénavides n-are vreme să-și termine fraza. Agentul Maury, care a coborât patru câte patru treptele scării, năvălește în camera arhivelor.

— Sylvio! Ne-au sunat de la maternitate. Este soția ta! A început, băiete... Din câte am înțeles, i s-a rupt apa, dar moașa nu mi-a dat mai multe amănunte, doar că tăticul trebuie să vină fuguța...

Bénavides sare de pe scaun ca ars. Laurenç Sérénac îi dă prietenește o palmă pe spate în timp ce-și înhață haina.

— Fugi, Sylvio... Uită de restul...

— Bun... Păi...

— Fugi, idiotule!

— Mulțumesc, Laur... Ăăă, șefu'... Ăăă... Laurenç, eu...

Ezită o clipă, cât să-și bage cu neîndemânare brațele prin mânecele hainei. Sérénac îl zorește:

— Ce e? Ce mai aștepți? Du-te!

— Ăăă, șefu', pe picior de plecare... De data asta, pot să vă tutuiesc?

— Era și timpul, nătărăule.

Zâmbesc amândoi. Inspectorul Bénavides aruncă o ultimă privire către foile de pe masă, se oprește mai ales la fotografia lui Stéphanie Dupain, amestecată printre celelalte fotografii, apoi spune, din prag:

— Cântărind bine totul, cred c-ai făcut bine să renunți la anchetă!

•

Laurenç Sérénac își ascultă adjunctul cum aleargă pe scări. Pașii grei se îndepărtează, se trânteste o ușă, apoi nu se mai aude nimic. Sérénac adună încet toate piesele din dosar în cutia de arhivare roșie. Fotografiiile, rapoartele, notițele. Parcurge cu ochii literele de pe etajeră, apoi pune la locul ei cutia de arhivare roșie.

M... de la Morval.

•

Se dă înapoi. Cazul Morval nu mai este decât un dosar printre câteva sute de alte cazuri cu autor necunoscut. Fără să vrea, nu se poate împiedica să se gândească din nou la ultima remarcă a lui Sylvio.

Un copil în pericol de moarte.

Un copil care moare. Un altul care se naște...

Sylvio va uita...

•

Laurenç Sérénac zărește, aproape amuzat, într-un ungher al încăperii, câteva cizme pe care proprietarii lor din Giverny n-au mai venit niciodată să le recupereze, probabil pentru că erau prea vechi sau prea uzate. Deasupra, pe o masă, mulajul din ipsos al pingelei este expus în continuare. Hotărât lucru, ancheta asta n-are niciun sens, se forțează el să fie ironic. Următoarele lui gânduri își iau zborul spre Stéphanie, spre cadavrul lui Neptun.

Da, a luat decizia cea bună. Au murit destui...

Cât privește restul, privirea mov cu irizări de nuferi a lui Stéphanie, pielea ei ca de faianță, buzele ei de cretă și panglicile de argint din părul ei...

Le va da uitării.

Cel puțin așa speră.

79.

— Dă-mi tabloul, repetă Vincent.

Cuțitul de pictor pe care băiatul îl ține în mână îi asigură o atitudine nouă, de parcă ar avea câțiva ani în plus, vârsta și experiența unui adolescent hârșit în luptele de stradă. Paul strânge și mai tare tabloul lui Fanette la piept.

E furios.

— Vincent, de unde ai cuțitul?

— L-am găsit! Cui îi pasă? Dă-mi tabloul... Știi bine că am dreptate. Dacă ții cu adevărat la Fanette...

Lui Vincent i se dilată pupilele. Vinișoare roșii i se formează la colțurile ochilor. Ochi de nebun. Paul nu l-a văzut niciodată așa.

— Nu mi-ai răspuns. Unde-ai găsit cuțitul?

— Nu schimba vorba!

— De ce e sânge pe cuțitul tău?

Lui Vincent îi tremură puțin brațul acum. Vinișoarele roșii de pe iriși i se măresc, îi încercuiesc pupila.

— Vezi-ți de treaba ta!

Paul are impresia că vede cum prietenul i se metamorfozează văzând cu ochii, transformându-se într-un fel de nebun isteric în stare de orice. Își pune mâna pe bordura spălătoriei.

— Nu... te mai... recunosc, totuși...

— Grăbește-te, Paul. Dă-mi tabloul. Suntem de aceeași parte! Dacă ții la Fanette, suntem de aceeași parte.

Cuțitul de pictor se agită prin aer cu mișcări dezordonate. Paul se dă înapoi.

— La naiba... Tu... tu... Tu i-ai făcut felul pictorului american... James... Cu o lovitură de cuțit în inimă, mi-a povestit Fanette. Tu... ai fost?

— Gura! Ce treabă ai tu cu un pictor american? Doar Fanette contează, nu? Alege de partea cui ești când îți zic! Dă-mi tabloul sau fă-i vânt în apă... Îți spun pentru ultima oară!

Lui Vincent i se întărește brațul, de parcă ar fi ținut o sabie și ar fi urmat să atace.

— Pentru ultima oară...

Paul schițează un zâmbet și se apleacă să pună pachetul pe asfaltul de pe marginea spălătoriei.

— OK, Vincent. Ne liniștim...

Apoi, brusc, Paul se ridică. Vincent, surprins, n-are timp să schițeze niciun gest, cât de mic. Mâna lui Paul i se încleștează pe încheietură. I-o strânge, tare de tot, în timp ce-i răsuțește antebrațul. Vincent este silit să îngenuncheze, râgâie înjurături, dar Paul îl strânge din ce în ce mai tare. Vincent nu mai are de ales. Ochii roșii i se scaldă în lacrimi. Durere. Umilință. Mâna i se deschide. Când cuțitul de pictor cade, Paul, cu piciorul, îl împinge pe iarbă, sub salcie, la trei metri de ei; mâna lui Paul îi răsuțește în continuare brațul lui Vincent, forțându-i-l să se rotească la spate, apoi ridicându-i încheietura. Băiatul urlă:

— Umărul meu, ce dracu', o să-mi smulgi umărul...

Paul îi ridică și mai mult brațul lui Vincent. Paul este cel mai puternic. Mereu a fost.

— Ești bolnav la cap, băiatule. Ești țicnit. Te vor închide la balamuc. Ce-ți închipui? Voi sta de vorbă cu părinții tăi, cu polițaii, cu toată lumea. Mă gândeam eu că nu ești în regulă. Dar în asemenea hal...

Vincent urlă. Paul s-a mai încăierat de câteva ori în curtea școlii, în pauze, dar n-a mers niciodată așa departe. Cât timp îi mai poate strivi încheietura? Până la ce înălțime mai poate răsuci brațul înainte să-i disloce umărul lui Vincent? Are impresia că aude cum îi trosnesc cartilagiile.

Vincent a încetat să mai urle. Plânge acum, iar corpul își pierde, treptat, orice rezistență, de parcă i s-ar fi înmuiat toți mușchii. Paul își desface în sfârșit strânsoarea și-l împinge pe băiat, care se rostogolește un metru mai încolo, ca o cârpă mototolită.

Inert. Îmblânzit.

— Sunt cu ochii pe tine, îl amenință Paul.

Se asigură dintr-o privire că băiatul e suficient de departe de cuțitul de pictor. Vincent a rămas dărâmat, în poziție fetală. Fără să înceteze să-l supravegheze, Paul se apleacă peste marginea spălătoriei ca să ridice tabloul. Mâna îi atinge hârtia maro.

Poate că-și întoarce ochii jumătate de secundă, cât să fie sigur că l-a apucat bine.

Abia.

Prea mult.

Vincent se ridică dintr-un salt și aleargă, drept în fața lui, cu coatele înainte. Paul schițează un gest de evitare, către spălătorie. Încă o dată, a fost mai rapid ca Vincent, coatele lui Vincent abia dacă îi ating ușor trunchiul, fără să-i facă rău. Vincent se prăbușește în urzici, drept înainte.

Nebunul!

Paul n-are timp să se gândească la altceva, în clipa de după, un strat subțire de pământ îi alunecă sub picior. Simte că-și pierde echilibrul pe malul alunecos. Piciorul i se agită în gol, între mal și pârâu. Mâna îi caută ceva de care să se apuce, orice, acoperișul spălătoriei, o grindă, o creangă...

Prea târziu.

Cade pe spate. Se chircește, din instinct. Spinarea îi lovește mai întâi peretele de cărămidă al spălătoriei. Durerea este brutală și intensă. Paul continuă să se rostogolească într-o parte, un metru. Nu mult.

Se lovește cu tâmpla de marginea grinzii. Ochii i se deschid spre cer. Un *blitz* imens, ca un fulger.

Alunecă, continuă să alunece, vede tot, e conștient, doar corpul nu-i mai răspunde, nu vrea să i se mai supună.

Apa rece îi atinge părul.

Paul înțelege că se rostogolește în pârâu, centimetru cu centimetru. Ochii nu-i mai văd decât cerul fără nori de deasupra lui și câteva crengi de salcie, ca niște zgârieturi pe un ecran albastru.

Apa rece îi mistuie urechea, gâtul, ceafa.

Se duce la fund.

Chipul lui Vincent se ivește în ecranul albastru.

Paul îi întinde mâna, cel puțin așa crede el, asta și-ar dori. Nu știe dacă mâna i se ridică, nu și-o simte, nu și-o vede în tabloul albastru. Vincent îi zâmbește. Paul se întrebă ce înseamnă asta. Că totul era ca să râdem? Era o glumă? Vincent îl va scoate de acolo, lovindu-l prietenește pe umăr.

Sau că Vincent înnebunise de-a binelea?

Vincent se apropie.

Paul cunoaște răspunsul acum... Nu un zâmbet îi pocește gura lui Vincent, ci o strâmbătură sadică. Paul vede în sfârșit o mână, apoi două repezindu-se

în ecranul albastru, apoi apropiindu-se. Nu le mai zărește, dar simte că i se pun pe umeri.

Îl împing.

Lui Paul i-ar plăcea să se zbată, să dea din picioare, să se întoarcă, să dea de pământ cu nebunul ăsta, este mai puternic, mai puternic decât celălalt. Cu mult mai puternic.

Nu poate face nici cel mai mic gest. Este paralizat. A înțeleș.

Cele două mâini îl împing în continuare.

Apa înghețată îi mistuie gura, nările, ochii.

•

În cea de pe urmă imagine din conștiința lui Paul apar câteva pete roz, deasupra lui, spre suprafață, pe sub apa vie.

Imaginea îi amintește de tabloul lui Fanette.

Este ultimul lui gând.

80.

Îmi văd de drum cu chiu, cu vai, spre Île aux Orties. Richard Paternoster, țăranul de pe pajiște, m-a lăsat până la urmă în pace, nu fără să-mi fi servit o litanie de sfaturi calitate înțâi. „La vârsta dumată, biata mea prietenă, nu mai e rezonabilă o astfel de plimbare până la Epte. Pe un asemenea soare... Ce-o să faci acolo, la confluență? Ești sigură că nu vrei să te duc eu cu mașina? Fii prudentă, nu-i așa, chiar pe un drumeag de țară, adesea sunt tipi care merg prea repede. Turiști rătăciți sau nu neapărat, fani de-ai lui Monet care caută faimoasa Île aux Orties... Poftim, mai adineaori, motocicletă aia, cu ce viteză a traversat pajiștea... Iată, nu te mint, privește, mașina de colo...”

Un nor de țărână roșiatică s-a ridicat de pe drum.

Fordul Break albastru a trecut prin fața fermei.

Fordul familiei Dupain. În nimbul de praf abia dacă am apucat să-i zăresc pe cei din mașină.

Jacques Dupain, la volan, cu privirea goală.

Stéphanie Dupain, lângă el, în lacrimi.

Plângi, scumpa mea?

Plângi, plângi, frumoaso. Ai încredere în mine, e doar începutul.

•

Mi se pare că blestematul ăsta de drum nu se mai termină. Merg mai departe în ritmul meu, bastonul încearcă să descopere șleurile din vreme; mai am doar câteva sute de metri până să ajung la Île aux Orties. Mi-ar

plăcea să pot iuți pasul. Abia aștept să-l gădesc pe Neptun, nu l-am mai văzut de când am plecat de la moară. Știu că nătărăul de câine s-a învățat să-și ia tâlpășița, în tovărășia țâncilor din sat, a trecătorilor sau a iepurilor de pe pajiște.

Dar aici...

O angoasă stupidă îmi urcă în gât.

— Neptun?

Ajung în cele din urmă pe Île aux Orties.

Curios lucru, acest loc înghesuit între două râuri m-a dus mereu cu gândul la un capăt de lume. Nu chiar ca o insulă, nu trebuie să exagerăm, ci o peninsulă. Vântul agită acolo frunzele plopilor de parcă ar sufla din largul mării, de parcă acest pârâu de tot râsul, Epte, acest șanț de mai puțin de doi metri ar fi mai greu de trecut ca un ocean. Ca să v-o spun altfel, acest banal câmp cu urzici parcă s-ar întinde în realitate până la marginea lumii, și doar Monet o înțeleșese...

— Neptun!

Îmi place să zăbovesc aici, să privesc de partea cealaltă a apei. Îmi place acest loc. Îl voi duce dorul.

— Neptun!

Strig mai tare acum. Câinele ăsta tot nu se-arată. Angoasa mi se transformă în frică veritabilă. Unde s-o fi dus câinele-ăsta? Fluier, de data asta. Încă mai știu să fluier. Neptun se întoarce mereu când îmi aude fluieratul.

Aștept.

Singură.

Niciun zgomot. Niciun semn. Nici urmă de Neptun.

Îmi vin în fire, știu bine că temerile mele sunt de tot râsul, îmi vin tot felul de idei din pricina locului. De multă vreme nu mai cred în blesteme, în istoria care se repetă, în genul acesta de prostii. Nu există întâmplare... Doar...

Dumnezeule... Câinele ăsta care nu se mai întoarce...

— Neptun!

Strig de mă doare gâtul.

Urlu, iar și iar:

— Neptun... Neptun...

Plopilor par să fi amuțit pe veci.

— Neptun...

A...

Iată-mi câinele: se repede de nicăieri, croindu-și drum prin hățișurile din dreapta, și vine să mi se lipească de rochie. Are în ochi o lucire malițioasă, de parcă și-ar cere iertare că s-a întrecut cu fuga.

— Haide, Neptun, ne întoarcem.

TABLOUL DOI

Expunere

A TREISPREZECEA ZI - RENUNȚARE

25 mai 2010

(Pajiștea din Giverny)

81.

Mă întorc de pe Île aux Orties. De data aceasta, după ferma lui Richard Paternoster, în loc să revin la Moulin des Chennevières, o apuc la dreapta, către cele trei parcări ca niște petale. Neptun zdupăie pe lângă mine. Mașinile și autocarele încep să elibereze locurile din parcare. De mai multe ori, câțiva tâmpiți care dau înapoi fără să se uite în oglindă aproape că mă răstoarnă. Lovesc cu bastonul peste bara din spate, ba chiar peste partea de jos a caroseriei. Nu îndrăznesc să spună nimic unei bătrâne ca mine. Ba chiar se scuză.

Iertați-mă, fiecare se distrează cum poate.

— Haide, Neptun...

Gogomanii ar fi în stare să-mi calce câinele.

Ajung în sfârșit pe Chemin du Roy. Înaintez câțiva metri, până la grădinile lui Monet. E buluceală mare între trandafiri și nuferi. Trebuie spus, e o zi frumoasă de primăvară, mai rămâne doar o oră până la închiderea grădinii. Turiștii vor ceva în schimbul tuturor kilometrilor parcurși și așteaptă cumiști, în șir indian, pe alei, cărucior lângă cărucior. Giverny la orele șaptesprezece. Tendință RER³⁷.

Privirea mi se pierde în mulțime. Rapid, n-o mai văd decât pe ea.

Pe Fanette.

³⁷ Abreviere de la *Réseau Express Régional*, sistem de cale ferată ce asigură legătura între Paris și suburbii.

Stă cu spatele la mine. S-a instalat pe malul bazinului cu nuferi, în fața pânzei rezemate de glicine. Ghicesc că plânge.

— Ce vrei de la ea?

Camille-grasul stă la celălalt capăt al bazinului cu nuferi, pe mica punte verde deasupra căreia cad, ca o ploaie, crengile sălciei plângătoare. Pare cam nătâng. Tot răsuțește o foaie cartonată în mâini.

— Ce vrei de la Fanette? repetă Vincent.

Camille se bâlbâie, stânjenit:

— Este... este... Ca s-o consolez... m-am gândit... O carte poștală de aniversare, pentru cei unsprezece ani ai ei.

Vincent smulge ilustrata din mâinile lui Camille, se uită atent la ea, câteva clipe. Este o simplă carte poștală, o reproducere a unor *Nuferi*, pe mov, cea mai banală cu putință. Pe spatele ilustratei e scris doar: UNSPREZECE ANI. LA MULȚI ANI.

— OK. I-o dau. Las-o în pace acum. Fanette are nevoie să fie lăsată în pace.

Cei doi băieți o văd, în partea opusă a bazinului, pe fetița aplecată asupra pânzei ei, ocupată să mânuiască penelurile cu o furie dezordonată.

— Ea... cum se mai simte? articulează Camille.

— Tu ce crezi? răspunde Vincent. Este ca noi toți. S-a șocat. Înecul lui Paul. În mormântarea pe ploaie. Dar ne vom reveni, nu-i așa?... Se mai întâmplă accidente... Se mai întâmplă. Așa stau lucrurile.

Camille-grasul izbucnește în lacrimi. Vincent nici măcar nu-și dă osteneala să-l îmbărbăteze, merge deja de-a lungul bazinului, doar adaugă, îndepărtându-se:

— N-ai grijă, îi dau ilustrata de la tine.

Drumul care înconjoară bazinul o cotește la stânga și dispăre într-o junglă de glicine. De îndată ce nu mai e văzut, Vincent își vâra cartea poștală de aniversare în buzunar. Înaintează către puntea japoneză dând la o parte cu dosul mâinii stânjeneii care se apleacă un pic prea mult peste drumul lui.

Fanette e acolo, stă cu spatele la el, își trage nasul. Ea își înmoaie pensula cea mai mare, aproape cât bidineaua unui zugrav, într-o paletă pe care fetița a amestecat toate culorile cele mai întunecate din câte există.

Maro intens. Gri antracit. Purpuriu puternic.

Negru.

Fanette acoperă pânza în culorile curcubeului cu trăsături anarhice de penel, fără să caute să reproducă nimic altceva decât chinurile propriului spirit. De parcă în câteva minute bezna ar fi căzut peste bazin, peste apă, peste lumina pânzei. Fanette cruță doar câțiva nuferi, pe care-i luminează cu câte un punct galben aprins cu ajutorul unui penel mai subțire.

Stele răzlețe în noapte.

Vincent vorbește cu voce blândă:

— Camille voia să vină și el, dar i-am spus că vrei liniște. Îți... urează la mulți ani.

Mâna băiatului se pune peste buzunar, dar nu scoate cartea poștală pe care a băgat-o acolo. Fanette nu răspunde. Golește un nou tub de vopsea de culoarea abanosului pe paletă.

— De ce faci asta, Fanette? Este...

În sfârșit, Fanette se întoarce. Ochii îi sunt roșii de plâns. Probabil cu aceeași cârpă care-i folosește la pictat, și-a șters în grabă obrajii. Înnegriiți.

— S-a terminat cu toate astea, Vincent. S-a terminat cu culorile. S-a terminat cu pictura.

Vincent rămâne tăcut. Fanette izbucnește:

— S-a terminat, Vincent... Nu înțelegi? Paul a murit din cauza mea, a alunecat pe treapta spălătoriei mergând după tabloul ăsta blestemat. Eu l-am trimis, eu i-am zis să se grăbească... Eu l-am... l-am... l-am ucis...

Vincent își pune cu blândețe mâna pe umărul fetei.

— Ba nu, Fanette, a fost un accident, știi bine. Paul a alunecat, s-a înecat în pârâu, nimeni nu poate face nimic...

Fanette își trage nasul.

— Ești drăguț, Vincent.

Ea-și lasă penelul pe paletă și-și apleacă fruntea pe umărul băiatului. Izbucnește în lacrimi.

— Toți mi-au spus că sunt cea mai talentată. Că trebuie să fiu egoistă. Că pictura îmi va dăruia totul... M-au mințit, Vincent, toți m-au mințit. Au murit toți. James. Paul...

— Nu toți, Fanette. Nu și eu. Și-apoi, Paul...

— Șșt.

Vincent a înțeles că Fanette are nevoie de liniște. Băiatul nu îndrăznește să mai spună nimic. Așteaptă. Doar sughițurile de plâns ale fetei tulbură calmul înspăimântător de pe malurile bazinului, precum și, din când în când, pleoscăitul lin al frunzelor de salcie sau de glicină care cad în heleșteu. În fine, vocea tremurătoare a lui Fanette se apropie de urechea lui Vincent.

— S-a... s-a terminat și tot acest joc. S-a terminat cu poreclele de pictori impresionisti pe care vi le dădeam tuturor ca să mă dau interesantă. Cu falsele prenume. Nu mai are niciun sens...

— Cum vrei tu, Fanette...

Brațul lui Vincent o înconjoară acum pe fetiță, o trage lângă el. Ea ar putea adormi acolo.

— Sunt aici, șoptește Vincent. Voi fi mereu aici, Fanette...

— Și cu asta, s-a terminat. Nu mă mai numesc Fanette. Nimeni nu-mi va mai spune Fanette. Nici tu, nici altcineva. Fetița pe care toată lumea o numea Fanette, fetița atât de talentată la pictură, geniul în devenire, a murit și ea, în apropierea spălătoriei, lângă lanul de grâu. Nu mai există Fanette.

Băiatul șovăie. Mâna i se înalță spre umărul fetiței, mângâindu-i brațul.

— Înțeleg... Sunt singurul care te înțelege, știi bine asta, voi fi mereu lângă tine... Fanet...

Vincent tușește. Mâna îi urcă și mai sus de-a lungul brațului fetiței.

— Voi fi mereu lângă tine, Stéphanie.

•

Brățara de la încheietura băiatului îi alunecă de-a lungul brațului. Nu se poate împiedica să-și coboare ochii spre bijuterie. A înțeles că de acum înainte Stéphanie nu-l va mai striga niciodată cu prenumele de pictor pe care-l alesese pentru el. *Vincent*.

Ea îi va folosi adevăratul prenume.

Cel de la botez, de la Prima împărtășanie, cel gravat în argintul brățării sale.

Jacques.

•

Apa curge peste trupul gol al lui Stéphanie. Ea se freacă, isterică, sub jetul de apă fierbinte. Rochia ei de culoarea paiului, pătată de urme roșii, e aruncată alături, grămadă, pe gresie. Apa se prăvale ca o cascadă peste ea, de minute bune, dar ea încă simte pe piele balta de sânge al lui Neptun, de care s-a impregnat. Mirosul crâncen. Senzația de mânăjire.

Iubirea fericită nu-i...

Ea nu se poate împiedica să se gândească din nou la clipele de nebunie pe care le trăise nu cu mult timp în urmă, pe Île aux Orties.

Câinele ei, Neptun, doborât.

Biletul de adio al lui Laurenç.

Iubirea fericită nu-i...

Jacques stă în camera alăturată, pe pat. Pe noptieră, radioul zbiară un slagăr obsedant care e difuzat întruna, „Le temps de l’amour”, de Françoise Hardy. Jacques vorbește tare ca Stéphanie să-l audă de sub duș:

— Nimeni nu-ți va mai face rău, Stéphanie. Nimeni. Vom rămâne aici, amândoi. Nimeni nu se va mai băga între noi.

Iubirea fericită nu-i...

În afara celor cultivate de amintirea noastră.

Stéphanie plânge, câteva picături în plus sub jetul fierbinte.

Jacques își continuă monologul pe marginea patului.

— Vei vedea, Stéphanie. Totul se va schimba. Îți voi găsi o casă, alta, una adevărată, una care-ți va fi pe plac.

Jacques o cunoaște atât de bine. Jacques își găsește mereu cuvintele.

— Plângi, scumpa mea. Plângi, plângi, bine faci. Mâine vom merge la ferma din Autheuil să adoptăm un nou cățeluș. A fost un accident cu Neptun, un accident stupid, se mai întâmplă pe la țară. Dar n-a suferit. Vom merge mâine, Stéphanie. Mâine va fi mai bine...

•

Jetul de apă s-a oprit. Stéphanie s-a înfășurat într-un prosop mare de culoarea lavandei. Înaintează în camera de la mansardă, desculță, cu părul siroind. Frumoasă, atât de frumoasă. Atât de frumoasă în ochii lui Jacques.

Poți iubi atât de mult o femeie?

•

Jacques se ridică, își strânge soția la piept, se udă de la ea.

— Sunt aici, Stéphanie. Știi bine, voi fi mereu aici cu tine la greu...

Stéphanie își simte corpul rigid pentru o clipă, o clipă scurtă, înainte să se abandoneze cu totul. Jacques își sărută soția pe gât, apoi șoptește:

— O să luăm totul de la capăt, frumoasa mea. Mâine vom merge să adoptăm un nou cățeluș. Te va ajuta să uiți... Te cunosc. Un nou cățeluș pe care să-l botezi!

Prosopul ud alunecă pe podea. Cu insistență blândă, Jacques își conduce soția spre patul conjugal. Goală. Stéphanie se lasă în voia lui.

A înțeles. Nu mai luptă. Destinul a decis în locul ei. Știe că anii care vor urma nu vor mai conta, că va îmbătrâni așa, prinsă în capcană, alături de un om atent pe care nu-l iubește. Amintirea tentativei sale de evadare i se va șterge, ușor-ușor, cu timpul.

Stéphanie se mulțumește să închidă ochii, singura rezistență de care se mai simte în stare de-acum. La radio, ultimele acorduri de chitară de la „Le temps de l'amour” se contopesc cu gemetele răgușite ale lui Jacques.

Lui Stéphanie i-ar plăcea să-și astupe și urechile.

•

După un *jingle* radiofonic scurt, vocea jovială a unui crainic prezintă vremea pentru a doua zi. Va fi vreme frumoasă și neobișnuit de cald pentru acest moment al anului. La mulți ani tuturor Dianelor. Soarele va răsări la cinci patruzeci și nouă, se mai câștigă niște minute. Mâine este 9 iunie 1963.

Iubirea fericită nu-i...

În afara celor cultivate de amintirea noastră.

Adio, pentru totdeauna.

Laurenç

Mă cutremur. O să mă pârjolească soarele până la urmă, dacă mai stau mult așa, neclintită, pe marginea Chemin du Roy, rătăcită în gândurile mele de babă țicnită.

Trebuie să mă pun în mișcare. Trebuie să închid cercul. Nu mai lipsește doar cuvântul „sfârșit” în cadrul acestei povești.

E o poveste drăguță de dragoste, nu-i așa? Apreciați că are happy-end, sper.

S-au căsătorit, cel puțin, au rămas căsătoriți, nu au avut copii.

El a trăit fericit.

Ea a crezut că este. Se obișnuiește omul cu toate.

Ea a avut timp pentru asta... Aproape cincizeci de ani. Din 1963 până în 2010, foarte exact. O viață de om, pur și simplu...

•

Mă hotărâsc să mai merg puțin, de-a lungul Chemin du Roy, până la moară. Trec de partea cealaltă a pârâului, peste punte, și mă opresc în fața porții. Bag seama pe dată că în cutia mea de scrisori nu mai e loc de atâtea pliante publicitare stupide, cu promoții de la hipermarketul cel mai apropiat, în care n-am călcat niciodată. Blestem. Arunc hârtiile în coșul de la intrarea în curte, pe care l-am pus dinadins acolo. Coșul mai are mult până să dea pe dinafară... îmi scapă, brusc, o înjurătură.

În mijlocul pliantelor publicitare s-a strecurat un plic care aproape c-a avut aceeași soartă. Un plic cu numele meu, de format mic, cartonat. Îl întorc și citesc adresa expeditorului: Doctor Berger. Rue Bourbon-Penthièvre, numărul 13. Vernon.

Doctorul Berger...

Hoitarul ăsta ar fi în stare să-mi trimită o factură ca să mă stoarcă de niște bani în plus. Evaluez mărimea plicului. Doar să nu-mi prezinte condoleanțele cu o oarecare întârziere. La urma urmei, el este aproape ultimul care mi-a văzut soțul în viață. Asta se întâmplă... foarte exact, în urmă cu treisprezece zile.

Degetele mele neîndemânatic rup plicul. Înăuntru descopăr un cartonaș cenușiu deschis, întunecat de o cruce neagră în colțul stâng.

Berger a mâzgălit câteva cuvinte, abia lizibile.

Draga mea prietenă.

Am aflat cu tristețe despre decesul soțului dumneavoastră, pe 15 mai 2010. Cum vă anunșasem cu câteva zile mai devreme, la ultima mea vizită, sfârșitul era, din păcate, inevitabil. În mod evident, erați o pereche solidă și unită. Dintotdeauna. Este ceva rar, de mare preț.

*Cu toate condoleanțele mele,
Herve Berger*

Răsucesc enervată cartonul între degete. Fără să vreau, îmi vine din nou în minte ultima consultație. În urmă cu treisprezece zile. O veșnicie. O altă viață. Încă o dată, trecutul meu iese la suprafață.

Era pe 13 mai 2010, ziua în care totul a fost dat peste cap, ziua spovedaniei unui bătrân aflat pe patul de moarte. Doar câteva mărturisiri, înainte de a-și da duhul...

Totul abia dacă a durat o oră. O oră de ascultat, apoi treisprezece zile pentru a-mi aduce aminte.

•

Rezist ispitei de a rupe cartonul. Înainte de a se rătăci din nou prin labirinturile memoriei mele, ochii mi se aștern pe plic.

Pe el citesc o adresă. Adresa mea.

*Stéphanie Dupain
Moulin des Chennevières
Chemin du Roy
27620 Giverny*

PRIMA ZI - TESTAMENT

*13 mai 2010
(Moulin des Chennevières)*

82.

Aștept în salonul din Moulin des Chennevières. Medicul e în camera alăturată, cu Jacques. L-am chemat de urgență, pe la patru dimineața, Jacques se răsucea de durere în cearșafuri, de parcă îi încetinea inima, ca un motor fără benzină care tușește înainte să se oprească, de parcă sângele

avea să contenească să mai circule. Când am aprins becul din cameră, brațele îi erau albe, vârgate de vene albastru-deschis. Doctorul Berger a ajuns după câteva minute. Poate și-a deschis cabinetul la Vernon, pe rue Bourbon-Penthièvre, dar și-a cumpărat una din cele mai frumoase vile de pe malurile Senei, puțin după Giverny.

•

Doctorul a ieșit din cameră după mai bine de jumătate de oră. Stau pe un scaun. Nu fac nimic, doar aștept. Doctorul Berger nu este genul care să se poarte cu mânuși. E un gogoman ticălos care și-a construit veranda și și-a săpat piscina pe spinarea tuturor bătrânilor din canton, dar directetea lui, cel puțin, e o calitate pe care nu i-o poate contesta nimeni. De aceea l-am luat ca medic de familie cu ani în urmă. Ori pe el, ori pe altul...

— Este sfârșitul. Jacques a înțeles. Știe că-i mai rămân... cel mult câteva zile. I-am pus o perfuzie. Se va simți mai bine câteva ore. Am sunat la spitalul din Vernon, au rezervat o cameră, trimit o ambulanță.

Își ia valijoara din piele, pare să ezite:

— Cere... cere să vă vadă. Am vrut să-i dau ceva ca să-l fac să doarmă, dar a insistat să vă vorbească...

Pesemne par uimită. Mai mult uimită decât întoarsă pe dos. Berger se crede obligat să adauge:

— Dar dumneavoastră, veți fi bine? Veți rezista? Vreți să vă prescriu ceva?

— E în regulă, sunt bine, mulțumesc.

N-am decât o grabă acum, să-l văd ieșit. Aruncă o nouă privire prin încăperea întunecoasă, apoi pune un picior afară. Se întoarce pentru o ultimă dată, cu o mină afectată. Pare aproape sincer. Poate că pierderea unui client bun nu-i de glumă pentru el.

— Îmi pare rău. Curaj, doamnă Dupain.

•

Am mers încet spre camera lui Jacques, fără să-mi închipui o secundă ce mă aștepta: spovedania soțului meu. Adevărul, după toți acești ani.

Povestea era atât de simplă, de fapt.

Un singur ucigaș, un singur mobil, un singur loc, o mână neînsemnată de martori.

Ucigașul a lovit de două ori, în 1937 și în 1963. Singurul lui scop era să-și păstreze bunul, comoara: viața unei femei, de la naștere până la moarte.

Viața mea.

Un singur ucigaș. Jacques.

Jacques mi-a dat toate explicațiile. N-a lipsit nimic. În ultimele zile, amintirile mi-au tot sărit dintr-o perioadă în alta a vieții mele, ca un

caleidoscop de neînțeles... Totuși, fiecare din acele detalii nu era decât o roțiță dintr-un angrenaj precis, a unui destin minuțios dirijat de un monstru.

Era acum treisprezece zile.

În dimineața aceea, am împins ușa camerei lui Jacques, fără să știu că o închideam peste umbrele destinului meu.

Definitiv.

•

— Apropie-te, Stéphanie, apropie-te de pat.

Doctorul Berger a pus două perne mari sub spinarea lui Jacques. Stă mai mult așezat decât culcat. Sângele care i se strânge în obraji contrastează cu paloarea brațelor.

— Apropie-te, Stéphanie. Berger ți-a spus, presupun... Va trebui să ne luăm la revedere... Curând. Este... este... Trebuie să-ți spun... Trebuie să-ți vorbesc, cât mă mai țin puterile. L-am rugat pe Berger să-mi dea o chestie care să-mi îngăduie să rezist, până să vină ambulanța...

Mă așez pe marginea patului. El strecoară o mână zbârcită de-a lungul cutelor cearșafului. Părul de pe braț i-a fost ras pe o porțiune de zece centimetri în jurul unui pansament gros, de culoare bej. Îl apuc de mână.

— Stéphanie, în garaj, în zona de depozitare, e o grămadă de obiecte de care nu ne-am mai atins de ani întregi. Lucrurile mele de vânătoare, de exemplu, câteva veste vechi, o tașcă, niște cartușe ude și cizmele mele. Chestii vechi, mucegăite. Le vei ridica. Vei da totul la o parte. După aceea, vei împinge cu picioarele pietrișul de pe jos. Chiar dedesubt, vei vedea, e un fel de trapă, o firdă sanitară, ceva de genul. Nu poate fi văzută dacă nu dai la o parte tot ce e deasupra. Vei ridica trapa. N-ai cum să n-o vezi. Înăuntru, vei găsi o casetă mică, o casetă din aluminiu, de mărimea unei cutii de pantofi. Mi-o vei aduce, Stéphanie.

Jacques mă strânge de mână destul de tare, apoi îmi dă drumul. Nu înțeleg totul, dar mă ridic. Mi se pare ciudat, nu sunt tipice pentru Jacques misterele și vânătoarea de comori. Jacques e un bărbat simplu, dintr-o bucată, lipsit de surprize. Chiar mă întreb dacă doctorul Berger n-a mers prea departe cu medicamentele lui.

•

Mă întorc după câteva minute. Toate indicațiile soțului meu erau rigurose exacte. Am găsit caseta mică din aluminiu. Marginile sunt ruginite. Tabla strălucitoare e mâncată cam peste tot de pete întunecate.

Pun caseta pe pat.

— E... este închisă cu un lacăt, spun eu.

— Știu... știu. Mulțumesc. Stéphanie, trebuie să-ți pun o întrebare. O întrebare importantă. Nu prea mă pricep la discursuri, mă cunoști, dar

trebuie să-mi spui. Stéphanie, în toți acești ani, ai fost fericită alături de mine?

Ce vreți să răspund la așa ceva? Ce vreți să-i răspund unui bărbat care nu mai are decât câteva zile de trăit? Unui bărbat cu care mi-am împărțit viața mai bine de cincizeci de ani, șazeci, poate? Ce altceva vreți să-i răspund decât „Da... Da, Jacques, bineînțeles, Jacques, am fost fericită în toți acești ani... alături de tine”?

Nu pare să-i fie de ajuns.

— Acum, Stéphanie, suntem la capătul drumului. Ne putem spune chiar totul. Tu ai... cum să spun... păreri de rău? Crezi, nu știu, că viața ta ar fi putut fi mai bună dacă s-ar fi petrecut altfel... altundeva... ală...

Ezită, înghite în sec.

— Alături de altcineva?

Am impresia stranie că Jacques a gândit și regândit în minte aceste întrebări de mii de ori, nice la rând, că doar a așteptat momentul potrivit, ziua potrivită, să le pună. Nu că... Nu că nu mi-aș fi pus acele întrebări, Dumnezeu, ba bine că nu. Dar sunt bătrână acum. Nu m-am pregătit pentru așa ceva când m-am trezit de dimineață. Ceața se risipește încet, de-acum, în spiritul meu ostenit. Și eu mi-am închis, răbdătoare, acest gen de întrebări într-o casetă și m-am străduit să n-o mai deschid niciodată. Am rătăcit cheia. Ar trebui să caut... E așa departe.

— Nu știu, îi răspund. Nu știu, Jacques. Nu înțeleg ce vrei să zici...

— Ba da, Stéphanie. Bineînțeles că înțelegi... Stéphanie, trebuie să-mi răspunzi, este important, ai fi preferat o altfel de viață?

Jacques îmi zâmbește. Un sânge roz îi colorează acum toată fața, până în partea de sus a brațelor. Eficiente, pilulele lui Berger... Și nu doar pentru circulație... Niciodată, în cincizeci de ani, Jacques nu mi-a pus acest gen de întrebări. Nu seamănă cu nimic. Nici cu el, nici cu nimic altceva. Cum să-ți sfârșești viața așa? La peste optzeci de ani, să-l întrebi pe celălalt, pe cel care rămâne, dacă toată viața lui e bună de aruncat la gunoi? Cine ar putea răspunde „da” la așa ceva, cine i-ar putea răspunde „da” soțului aflat pe moarte, chiar dacă o gândește, mai ales dacă o gândește. Simt capcana, fără să știu deocamdată de ce. Simt că toată această punere în scenă putea a capcană.

— Ce altă viață, Jacques? Despre ce altă viață vorbești?

— Nu mi-ai răspuns, Stéphanie... Ai fi preferat...

Emanația înveninată a capcanei devine și mai vădită, ca un efluviu îndepărtat care revine, un miros familiar apăsător, dispărut de mult, dar niciodată uitat. Nu am altă alegere decât să-i răspund, cu o blândețe de infirmieră:

— Am avut viața pe care am ales-o, Jacques, dacă asta vrei să auzi. Cea pe care o meritam. Mulțumită ție, Jacques. Mulțumită ție.

Jacques găfâie de parcă Sfântul Petru ar fi venit în persoană să-i dea Buna Vestire că numele lui se găsește pe lista celor care-și vor afla sălaș în rai. De parcă acum poate pleca senin. Mă neliniștește. Mâna i se ridică din nou și bâjbâie pe noptieră, căutând nu știu ce obiect. Lovește paharul pus acolo, care cade pe podea și se sparge. Un firicel subțire de apă curge pe parchet.

Mă ridic să șterg apa, să adun cioburile, când mâna i se ridică iarăși.

— Așteaptă, Stéphanie. E doar pahar spart, nu e grav. Ajută-mă, uită-te în portofelul meu, acolo, pe noptieră...

Înainte. Sticla scrâșnește sub papucii mei.

— Deschide-l, continuă Jacques. Lângă cardul meu de Securitate socială e fotografia ta, Stéphanie, o vezi? Strecoară-ți degetul sub fotografie...

De-o veșnicie n-am mai deschis portofelul lui Jacques. Imaginea mea îmi explodează în față. Pesemne că fotografia a fost făcut acum cel puțin patruzeci de ani. Eu sunt? Ai mei erau ochii mov, imenși? Zâmbetul în formă de inimă? Pielea sidefată sub soarele unei zile frumoase la Giverny? Am uitat cât de frumoasă eram? Trebuia să aștept să ajung o octogenară zbârcită ca să îndrăznesc să mi-o mărturisesc, într-un sfârșit?

Degetul meu trece sub fotografie. De acolo scoate la iveală o cheiță plată.

— Sunt liniștit, acum, Stéphanie. Pot muri în pace. De-acum îți pot spune, am avut îndoieli, atâtea îndoieli. Am făcut ce-am putut, Stéphanie. Poți deschide lacătul casetei cu cheia, cheia de care nu m-am despărțit niciodată în toți acești ani. Tu... vei înțelege, cred. Dar sper să pot rezista cât să-ți explic eu însumi.

Degetele îmi tremură acum, mult mai mult decât cele ale lui Jacques. Un sentiment groaznic mă apasă. Mă chinuiesc să bag cheia în lacăt, s-o învârt. Am nevoie de secunde bune până ce lacătul și cheia cad peste cearșafuri. Jacques încă mă atinge ușor cu mâna pe braț, ca pentru a mă îndemna să mai aștept puțin.

— Meritai un înger păzitor, Stéphanie. S-a întâmplat să fiu eu, am încercat să-mi fac treaba cât mai bine cu putință. N-a fost mereu ușor, crede-mă. Uneori m-am temut că n-o să izbutesc... Dar, vezi tu, la urma urmei... M-ai liniștit. Nu m-am descurcat așa de rău. Tu... îți amintești, Stéph... a mea...

Ochii lui Jacques se închid o secundă lungă...

— Fanette a mea... După toți acești ani, pentru o ultimă oară, accepți să-ți spun Fanette? N-am îndrăznit niciodată, mai bine de șaptezeci de ani... din 1937. Vezi, îmi amintesc tot, am fost un înger păzitor supus, fidel, organizat.

•

Nu răspund nimic. Respir cu greutate. Îmi doresc un singur lucru, să deschid caseta din aluminiu, să verific dacă e goală, că tot monologul lui Jacques nu este decât un delir provocat de drogurile lui Berger.

— Ne-am născut în același an, continuă Jacques pe același ton, în 1926. Tu, Fanette, pe 4 iunie, cu șase luni înainte de moartea lui Claude Monet. Ca o întâmplare. Eu pe 7, trei zile mai târziu. Tu pe rue Château-d'Eau, eu pe rue Colombier, la câteva case distanță. Mereu am știut că destinele noastre sunt legate. Că sunt aici, pe pământ, ca să te protejez. Ca să, cum să spun, să dau la o parte crengile din jurul tău, din drumul tău...

Să dea la o parte crengile? Dumnezeuule, aceste imagini aduc atât de puțin cu Jacques. Îmi voi pierde mințile. Nu mai rezist, deschid caseta. Îmi cade imediat din mâini, de parcă aluminiul fusese încălzit până la incandescență. Conținutul se împrăștie pe pat. Trecutul îmi explodează în față.

Privesc, buimacă, trei cuțite de pictură, Winsor & Newton, recunosc dragonul înaripat de pe mâner, între două pete roșii uscate de vreme. Ochii îmi alunecă, se aștern peste o culegere de poezii. *En français dans le texte*³⁸, de Louis Aragon. Exemplarul meu n-a părăsit niciodată biblioteca din camera mea. Cum mi-aș fi putut închipui că Jacques avea un altul? Un alt exemplar din cartea pe care le-am citit-o atât de des copiilor de la școala din Giverny, la pagina 146, cea cu poemul „Izvorul nimfelor”. Mă agăț de carte ca de o biblie, paginile îmi joacă prin fața ochilor, mă opresc, pagina 146. Pagina are colțul îndoit. Ochii îmi coboară spre partea de jos a foii. Este decupată. Cu delicatețe. Cineva a decupat foaia doar un centimetru, un singur rând lipsește, primul vers din a doua strofă, un vers atât de des recitat...

Crima de a visa să se instaureze.

Nu înțeleg, nu înțeleg nimic. Nu vreau să înțeleg. Refuz să încerc să pun toate elementele în ordine.

Vocea albă a lui Jacques mă îngheață:

— Îți amintești de Albert Rosalba? Da, bineînțeles, îți amintești. Eram mereu împreună, toți trei, când eram copii. Ne dădeai nume de pictori, ale impresionistilor tăi preferați. El era Paul, iar eu Vincent.

Mâna lui Jacques se agață de cearșaf. Ochii mei hipnotizați se uită țintă la cuțitele de pictură.

— A fost... a fost un accident. Voia să-ți ducă tabloul la învățătoare, Nuferii tăi, Fanette, tabloul din pod, cel pe care n-ai vrut să-l arunci

³⁸ În franceză în text (1943).

niciodată. Îți mai amintești? Dar nu asta e important, Paul, în fine, Albert a alunecat. Ne-am bătut înainte, nimic de zis, dar a fost un accident, a alunecat aproape de spălătorie, s-a lovit cu capul de piatra de lângă. Nu l-aș fi ucis, Fanette, nu l-aș fi ucis pe Paul, chiar dacă avea o influență negativă asupra ta, chiar dacă nu te iubea cu adevărat. A alunecat... Toate astea sunt din vina picturii. Ai înțeles-o bine, ai înțeles-o bine după aceea.

Degetele mi se închid peste mânerul unui cuțit de pictor. Are o lamă lată, se folosește pentru a curăța paleta de vopseaua uscată. Niciodată n-am mai pus mâna pe un penel, nici măcar o dată, din 1937. Aceasta face parte din amintirile îngropate ce par să se răstoarne în imensa crevasă care mi se deschide în cap. Strâng mânerul. Am impresia că niciun sunet nu e în stare să-mi iasă din gură:

— Și... și James...

Vocea mea e la fel de slabă ca a unei fetițe de unsprezece ani.

— Moșneagul ăla nebun? Pictorul american? Despre el vorbești, Fanette?

Dacă răspund cu un cuvânt, nu se aude.

— James... continuă Jacques. James, așa e. Ani întregi am încercat să-mi amintesc cum îl chema, dar a fost cu neputință, îmi scăpa. Chiar m-am gândit să te întreb pe tine...

Un râs zgomotos îl zguduie pe Jacques. Spinarea îi alunecă puțin de pe perne.

— Glumesc, Fanette. Știi bine că trebuia să te las în afara acestor lucruri. Să nu știi nimic. Îngerii păzitori trebuie să rămână discreți, nu-i așa? Până la capăt. Este primul principiu pe care trebuie să-l respecte... În privința lui James, nu trebuie să-l regreți. Poate îți amintești, îți spunea că trebuie să fii egoistă, că trebuie să-ți părăsești familia. Pe toată lumea. Să pleci. Te înnebunea, pe vremea aceea erai încă influențabilă, încă nu împliniseși unsprezece ani, și-ar fi dus la îndeplinire scopul... Mai întâi l-am amenințat, am gravat un mesaj în cutia lui de pictură, în timp ce dormea, dormea aproape toată ziua, ca o omidă mare, dar n-a vrut să țină cont de nimic. Continua să te tortureze. Tokyo, Londra, New York. Nu mai aveam de ales, Fanette, ai fi plecat, pe atunci, nu mai ascultai de nimeni, nici măcar de mama ta. Nu aveam de ales, trebuia să te salvez...

Degetele mi se deschid. Amintirile nu conțin să se răstoarne una câte una în monstruoasa crevasă. Acest cuțit. Cuțitul de pe pat. Acest cuțit roșu. Este cuțitul lui James.

Jacques i l-a înfipt lui James în inimă. Avea unsprezece ani...

El își continuă îngrozitoarea spovedanie:

— Eu... Eu nu prevăzusem că Neptun avea să descopere corpul urâciosului de pictor în lanul de grâu. Am mutat cadavrul înainte să te

întorci cu mama ta. Doar câțiva metri, mă rog, așa cred, a trecut atât de mult timp de-atunci! Știi, am crezut că n-aveam să izbutesc, niciodată n-aș fi crezut că moșneagul ăla scheletic e așa de greu. N-o să mă crezi, dar tu și cu mama ta ați trecut foarte aproape de mine. Ar fi fost suficient să întorci capul. Dar n-ai făcut-o. Cred că nu voiai să afli, de fapt. Nu m-ai văzut, și nici maică-ta. Era o minune, înțelegi? Un semn! Începând cu acea zi, am înțeles că nimic nu mă mai poate opri. Că misiunea mea trebuia să ducă la îndeplinire. În noaptea care a urmat, am îngropat cadavrul în mijlocul pajiștii. O muncă de nebun pentru un puști, crede-mă. După aceea am ars tot restul, încetul cu încetul, șevaletele, pânzele. N-am păstrat decât cutia lui de pictură, ca dovadă, ca dovadă a ce sunt în stare să fac pentru tine. Îți dai seama, Fanette, nu aveam încă unsprezece ani! Și-a făcut treaba, nu-i așa, acum îți dai seama, îngerul tău păzitor?

Jacques nu-mi lasă vreme să răspund. Se străduiește cu disperare să-și ridice spinarea peste perne, dar continuă să alunece, milimetru cu milimetru.

— Glumesc, Fanette. Nu era prea greu, în realitate, nici măcar pentru un copil. James al tău era un moșneag neputincios. Un venetic. Un american care-l ratase pe Monet cu zece ani. Un boschetar de care nu-i păsa nimănu. În 1937, oamenii aveau alte griji. În plus, cu câteva zile mai devreme, fusese găsit un muncitor spaniol asasinat pe o penișă, chiar în dreptul localității Giverny. Jandarmii erau toți concentrați asupra cazului, nu l-au încolțit pe ucigaș, un marinar din Conflans, decât după mai multe săptămâni.

Mâna zbârcită a lui Jacques o caută pe-a mea. Se închide în gol.

— Îmi face bine să vorbesc despre toate astea, Fanette, să știi. După aceea am avut o viață liniștită, amândoi. Ani la rând... Îți amintești. Am crescut împreună, n-am fost departe unul de celălalt decât când ai urmat cursurile școlii normale din Évreux, apoi ai revenit ca învățătoare la Giverny. În școala noastră! Ne-am căsătorit în biserica Sainte-Radegonde din Giverny, în 1953. Totul era perfect, îngerul tău păzitor lenevea...

Jacques izbucnește din nou în râs. Râsul pe care îl aud răsunând în casa noastră aproape zilnic, dinaintea unei emisiuni de televiziune sau dinapoia unui ziar. Un râs zgomotos. Cum de nu mi-am dat seama că e râsul unui monstru?

— Dar diavolul veghează... Nu-i așa, Stéphanie? A fost nevoie ca Jérôme Morval să se întoarcă și să-ți dea târcoale. Îți amintești? Jérôme Morval, colegul nostru de clasă din școala primară, cel pe care-l porecleai Camille, Camille-grasul... Primul din clasă! Pretențiosul. Uite unul de care nu-ți plăcea la școală, Fanette, dar se schimbase mult. Cu timpul, chiar izbutise s-o atragă în pat pe pârâcioasa aia mică de Patricia. Cea pe care tu o porecleai

Mary, ca pe Mary Cassatt... Dar, curând, grasului de Camille nu-i mai ajungea Patricia lui. Se schimbase mult, cu siguranță. Banii îl schimbă pe om. Cumpărase cea mai frumoasă casă din Giverny, devenise arogant, chiar seducător în ochii anumitor tinere... De altfel, își înșela soția fără să se ascundă prea tare. Toată lumea știa în Giverny, inclusiv Patricia, care ajunsese să angajeze un detectiv particular care să-l spioneze. Sărmana Patricia! Și pe deasupra, Morval avea un întreg discurs bine exersat despre pictură, despre bănetul lui, despre colecțiile de artiști la modă. Dar, mai ales, Stéphanie, ascultă-mă, Jérôme Morval, cel mai bun chirurg oftalmolog din Paris, din câte se spunea, revenise în Giverny pentru un lucru, unul singur. Nu pentru Monet sau pentru *Nuferi*, nu... Se întorsese pentru frumoasa Fanette, cea care nu se uitase niciodată la el în toți anii de școală primară. Acum, că roata se-ntorsese, Camille-grasul voia să-și ia revanșa...

Cuvintele mi se înțepenesc în gât.

— Tu... tu...

— Știi bine, Stéphanie, că nu erai atrasă de Jérôme Morval... Cel puțin, nu încă. Trebuia să acționez înainte. Jérôme Morval locuia în sat, avea tot timpul, era șiret, știa să te atragă, din școală, cu *Nuferii*, amintirile despre Monet, peisajele...

Încă o dată, monstrul îmi caută mâna. Mâna i se târăște ca o ploșniță peste cearșafuri. Mă abțin să înșfac cuțitul de pictură și să i-o străpung, ca pe o gânghanie dăunătoare.

— Nu-ți reproșez nimic, Stéphanie. Știi că nu s-a petrecut nimic între tine și Morval. Nu ai acceptat decât să te plimbi cu el și să stai de vorbă. Dar te-ai fi sedus, Stéphanie, cu timpul ar fi reușit. Nu sunt rău, Stéphanie. N-aveam niciun chef să-l omor pe Jérôme Morval, sărmanul de Camille-grasul. Am fost răbdător, mai mult decât răbdător. Am încercat să-l fac să priceapă, cât mai clar cu putință, de ce sunt în stare, ce risca dacă ar fi continuat să-ți dea târcoale. Mai întâi i-am trimis acea carte poștală, cea cu Nuferi. Morval nu era prost, își amintea că e cartea pe care mi-o încredințase să ți-o dau ție, cu ani mai devreme, în 1937, în grădinile lui Monet, de ziua ta, la unsprezece ani, imediat după moartea lui Albert. Am lipit pe cartea poștală fraza lui Aragon decupată din volum, poezia pe care le-o dădeai copiilor din clasă s-o recite, fraza care-mi plăcea mult, care spunea ceva de genul „visul este o crimă care trebuie pedepsită la fel ca celelalte”. Morval nu era idiot. Mesajul era limpede: toți cei care caută să se apropie de tine, să-ți faci rău, se pun în pericol...

Mâna lui Jacques caută cu buricele degetelor culegerea de poezii de Aragon pusă pe pat. Atinge ușor cartea, dar n-are forța s-o apuce. Eu nu schițez un gest. Jacques tușește din nou să-și dreagă vocea și continuă:

— Ghicește, Stéphanie, care a fost răspunsul lui Jérôme Morval? Mi-a răs în nas! Aș fi putut să-lucid atunci, dacă aș fi vrut. Dar chiar țineam, în fond, la grasul de Camille. I-am mai dat o șansă. I-am trimis la cabinetul lui din Paris cutia de pictură, cea a lui James, în care încă era gravată amenințarea: *Ea e a mea, aici, acum și pentru totdeauna*. Urmată de o cruce! Dacă nici de data asta Morval nu pricepuse... Mi-a dat întâlnire, în dimineața aceea, în fața spălătoriei, nu departe de Moulin des Chennevières. Credeam că era ca să-mi spună că lasă totul baltă, ce crezi? Era exact pe dos. A aruncat, în fața mea, cutia de pictură în mijlocul pârâului, în noroi. Te disprețuia, Stéphanie, nu te iubea, pentru el nu erai decât un trofeu, un trofeu în plus. Te-ar fi făcut să suferi, Stéphanie, te-ar dus spre pierzanie... Ce puteam face? Trebuia să te protejez... Nu mă lua în serios, mi-a spus că nu eram destul de bun, în cizmele mele de vânătoare, că nu eram în stare să te fac fericită, că nu mă iubiseși niciodată. Mereu aceeași abureală...

Mâna i se târăște din nou și i se încleștează pe cuțit:

— Nu aveam de ales, Stéphanie, l-am omorât acolo, cu cuțitul de pictură al lui James pe care avusesem grijă să-l iau cu mine. A murit acolo, pe malul pârâului, în același loc ca Albert, cu ani mai devreme. Punerea în scenă de după, cu piatra pe craniu, cu capul scufundat în apa pârâului, știu bine că era de tot răsul. Ba chiar am crezut că din cauza ei aveai să bănuiești ceva, mai ales când polițaii au pescuit cutia de pictură a lui James. Din fericire, n-ai văzut niciodată cutia... Era important să te protejez fără ca tu să afli nimic, să risc totul pentru tine... Tu aveai încredere în mine, pe bună dreptate. Acum o poți mărturisi, Fanette a mea, că niciodată n-ai fi bănuț în ce hal te iubeam, că nici cu gândul n-ai fi gândit până unde eram în stare să merg pentru tine. Amintește-ți, la câteva zile după moartea lui Morval, chiar ai fost să declari la poliție că eram împreună în pat în dimineața aceea... Pesemne că undeva în străfundurile tale cunoșteai adevărul, dar nu voiai să ți-o mărturisești. Bănuim cu toții că avem un înger păzitor, nu-i așa? Nu-i nevoie să-i mulțumim...

Privesc, paralizată, cum degetele zbârcite ale lui Jacques mângâie mânerul cuțitului. Obsesie de maniac, de parcă trupul lui de bătrân încă tremura de plăcerea c-a înjunghiat doi bărbați cu acea armă. Nu mai rezist, nu mai pot. Cuvintele îmi explodează în gâtjele:

— Eu... voiam să te părăsesc, Jacques. De aceea am depus o falsă mărturie. Erai la închisoare. Eu... mă simțeam vinovată.

Degetele se chircesc pe cuțit. Degete de asasin, de nebun. Cu o lentoare insuportabilă, degetele se deschid. Jacques iar a alunecat, acum este aproape culcat. Un răs zgomotos îl zguduie. Acel răs dement.

— Bineînțeles, Stéphanie. Te simțai vinovată... Evident, totul era confuz atunci în mintea ta. Nu și în a mea. Nimeni nu te cunoaște mai bine decât mine. După moartea lui Morval, credeam că vom fi liniștiți. Nimeni care să ne mai despartă, Stéphanie, nimeni care să te mai îndepărteze de mine. Și-apoi, culmea! E aproape comic când mă gândesc din nou la asta, acum. Cadavrul lui Morval, iată, îl atrage în fustele tale pe acel polițai, Laurenç Sérénac, cel mai rău dintre toate pericolele! Eram încolțit. Cum să mă descotorosesc de el? Cum să-lucid fără să fiu acuzat, arestat, despărțit definitiv de tine? Și-apoi un alt Sérénac sau Morval să vină să te facă să suferi fără ca eu să te pot proteja, închis cum aș fi fost, într-o celulă? De la bun început, polițaiul ăla m-a bănuț, de parcă m-ar fi citit... Își urmărea intuiția. Era un polițai bun, a fost cât pe ce, Stéphanie. Din fericire, n-a reușit niciodată să descopere legătura dintre mine și accidentul băiatului din clasa noastră, în 1937, și n-a auzit niciodată vorbindu-se despre dispariția pictorului american... Au fost cât pe ce să descopere adevărul, pe vremea aceea, în 1963, el și cu adjunctul lui, Bénavides... Dar nu-și puteau închipui așa ceva, bineînțeles. Cine-ar fi putut înțelege? Între timp, ticălosul de Sérénac mă bănuia, ticălosul de Sérénac îți suceea mințile. Era care pe care. Am întors problema pe toate fețele...

Discret, mâna mi se strecoară sub cearșaf. Jacques este acum lungit, nu se mai poate ridica, nu mă mai poate vedea, vorbește cu tavanul. Mâna mi se încleștează din nou pe cuțit. Mă încearcă o plăcere morbidă la atingerea lui. De parcă sângele uscat de pe mâner mi s-ar insinua în vene, pompând în ele o pulsione ucigașă.

Râsul nervos al lui Jacques se sfârșește într-o tuse răgușită. Se chinuiește să-și recapete suflul. I-ar fi mai bine așezat, cu siguranță. Jacques nu cere nimic totuși. Vocea îi slăbește un pic, dar continuă:

— Mai am puțin și termin, Stéphanie. Sérénac era ca toți ceilalți, până la urmă. Câteva amenințări au fost de-ajuns să-l pună pe fugă... Câteva amenințări ilustrate eficient...

Râde iar sau tușește, și una, și alta. Apropii încet cuțitul de cutele rochiei mele negre.

— Bărbații sunt așa de slabi, Stéphanie... Toți. Sérénac și-a preferat mica lui carieră de polițai în dauna marii lui pasiuni pentru tine. Nu ne putem plânge, nu-i așa, Stéphanie? Asta voiam, nu? Sérénac a făcut bine, până la urmă. Cine știe ce s-ar fi întâmplat dacă s-ar fi încapățânat... A fost ultima umbră dintre noi, Stéphanie, ultimul nor, ultima creangă de înlăturat... Acum peste patruzeci de ani...

Îmi încrucieș brațele pe piept; cuțitul de pictură îmi stă lipit de inimă. Aș vrea să vorbesc, aș vrea să urlu: „Jacques, spune-mi, spune-mi, îngerul meu,

pentru că așa ceva te pretinzi, e așa ușor să înjunghii pe cineva? Să înfigi un cuțit în inima unui bărbat?”

— În ce se ține viața, Stéphanie? Dacă n-aș fi fost acolo la momentul potrivit, dacă n-aș fi știut să elimin obstacolele, unele după altele... Dacă n-aș fi știut să te protejiez... Dacă nu m-aș fi născut, chiar după tine, ca un geamăn. Dacă nu mi-aș fi înțeles misiunea... Părăsesc acest pământ fericit, Stéphanie, am reușit, te-am iubit atât de mult, de-acum ai dovada.

Mă ridic. Îngrozită. Țin cuțitul în mână, invizibil, la piept. Jacques mă privește, pare vlăguit, de parcă se chinuiește acum să-și țină ochii deschiși. Încearcă să-și revină, dă din picioare. Caseta din aluminiu, în echilibru pe pat, cade pe parchet cu un zgomot asurzitor. Jacques abia mai clipește. Invers, zgomotul ascuțit îmi răsună în cap, ca un ecou ce se răspândește vertiginos. Am impresia că încăperea se învârte cu mine.

Înaintează cu chiu, cu vai. Picioarele refuză să mă poarte. Le forțez, îmi desfac brațele. Jacques se uită în continuare țintă la mine. Încă nu vede cuțitul. Nu încă. Îl ridic încet.

•

Neptun urlă afară, chiar sub fereastra noastră. În clipa următoare, sirena unei ambulante traversează curtea morii. Cauciucuri scrâșnesc pe pietriș. Două siluete ireale, în alb și albastru în haloul girofarului, trec prin fața ferestrei și ciocănesc la ușă.

•

L-au luat pe Jacques, am semnat grămezi de hârtii, fără să le citesc măcar, fără măcar să pun vreo întrebare. Nu era nici șase dimineața. M-au întrebat dacă vreau să urc în ambulanță, am spus că nu, că am să iau autocarul sau un taxi peste câteva ore. Infirmierii n-au comentat nimic.

Caseta din aluminiu zace pe parchet, deschisă. Cuțitul de pictură e pus pe noptieră. Cartea lui Aragon s-a pierdut în cutele patului. Nu știu de ce, după plecarea ambulantei, primul lucru care-mi vine-n minte este să urc în pod și să scotocesc după vechiul meu tablou prăfos, *Nuferii* mei, pe care-i pictasem când aveam unsprezece ani.

Tabloul pe care-l pictasem de două ori, mai întâi în culori incredibile, ca să câștig concursul Fundației Robinson, apoi în negru, după moartea lui Paul.

Am dat jos de pe perete pușca de vânătoare a lui Jacques și am agățat tabloul în locul ei, în același cui, într-un ungher unde nimeni în afară de mine nu-l poate vedea.

Ies. Trebuie să iau aer. Îl iau pe Neptun cu mine. E abia șase dimineața. Preț de câteva ceasuri, Giverny este încă pustiu. Voi merge de-a lungul pârâului, prin fața morii.

Și-mi voi aminti.

A TREISPREZECEA ZI – ÎNAINȚARE

25 mai 2010

(Chemin du Roy)

83.

Era acum treisprezece zile, pe 13 mai. De atunci mi-am petrecut zilele retrăind cele câteva ore în care mi s-a furat viața, revăzând filmul evenimentelor pentru a încerca să înțeleg ce era de neînchipuit, pentru o ultimă oară, înainte de a o termina cu toate.

Tot plimbându-mă singură prin acest sat, pesemne că m-ați luat drept o fantomă. În realitate, este invers.

Sunt foarte reală.

Toți ceilalți sunt fantomele, fantomele amintirilor mele. Am populat cu fantome locurile în care am trăit mereu, în fața fiecărui loc pe unde am trecut, mi-am amintit: moara, pajiștea, școala, rue Claude-Monet, terasa Hotelului Baudy, cimitirul, muzeul din Vernon, Île aux Orties...

Le-am populat și cu lungile conversații avute cu Sylvio Bénavides, între 1963 și 1964, după ce ancheta despre uciderea lui Jérôme Morval a fost clasată cu autor necunoscut. Inspectorul Sylvio Bénavides nu renunțase ușor la ea, cu încăpățânare, dar fără să descopere vreodată cea mai mică dovadă, cel mai mărunț nou indiciu. Simpatizaserăm. Cel puțin, Jacques nu era gelos din cauză că stăteam de vorbă cu acel inspector. Sylvio era un soț fidel și un tată grijuliu pentru micuța lui Carina, care ieșise cu atâta greutate din burta mamei ei. Sylvio mi-a povestit toate detaliile anchetei pe care o făcuse împreună cu Laurenç, la Comisariatul din Vernon, la Cocherel, la muzeele din Rouen și din Vernon... Apoi, spre mijlocul anilor 1970, Sylvio a fost transferat în La Rochelle. În urmă cu puțin peste zece ani, în septembrie 1999 ca să fiu mai precisă, vedeți în ce măsură memoria îmi funcționează încă perfect, am primit o scrisoare de la Béatrice Bénavides. O scrisoare

scurtă, scrisă de mână. Ea îmi povestea cu sfială că Sylvio Bénavides tocmai le părăsise, pe ea și pe Carina, într-o dimineață, victimă a unui infarct. Ca în fiecare zi, Sylvio încălecase pe bicicletă ca să facă turul Insulei Oléron, unde închiriau, pentru toată familia, un bungalow pe final de toamnă. Plecase zâmbind. Vremea era superbă, bătea puțin vântul. S-a prăbușit în fața oceanului, la jumătatea unei pante domoale, între La Brée-les-Bains și Saint-Denis-d'Oléron. Sylvio avea șaptezeci și unu de ani.

Asta înseamnă să îmbătrânești: să-i vezi pe ceilalți murind.

Acum câteva zile, i-am scris o scurtă scrisoare lui Béatrice, ca să-i explic totul. Un fel de datorie de memorie, în amintirea lui Sylvio. Preabogata Fundație Robinson n-avea nicio treabă cu omuciderile, nici traficările lui Amadou Kandy, pânzele lui Monet uitate sau amantele lui Morval. Laurenț Sérénac a avut dreptate de la bun început: era vorba despre o crimă pasională. Un singur detaliu de neînchipuit îl împiedicase să descopere adevărul: ucigașul gelos nu se mulțumise să elimine presupușii amanți ai soției sale, dar suprimase în egală măsură prietenii unei fetițe de zece ani de care era deja îndrăgostit. Încă nu am pus la poștă scrisoarea. Nu cred c-o voi face până la urmă.

Contează atât de puțin acum.

Haide, să nu mai zăbovesc!

Arunc cu dezgust plicul de la doctorul Berger la coș. Acesta li se alătură materialelor publicitare sordide. Îmi ridic ochii spre turnul Morii.

Șovăi.

Picioarele se chinuiesc să mă poarte. Această ultimă plimbare până la Île aux Orties m-a stors de vlagă. Sunt împărțită între dorința de a reveni pentru ultima oară în sat și cea de a mă întoarce direct acasă. Am cugetat pe îndelete, adineaori, pe malurile râului Epte. Cum s-o sfârșesc, acum că totul este în ordine?

Am tranșat problema. Am renunțat la ideea de a folosi pușca lui Jacques, Dumnezeule, îmi închipui că acum înțelegeți și de ce. Nici vorbă să înghit medicamente ca să agonizez ore în șir, poate zile, la spitalul din Vernon, ca Jacques, dar fără să vină cineva să-mi debranzeze perfuzia. Nu, metoda cea mai eficientă, ca s-o sfârșesc cu toate, va fi să-mi isprăvesc în liniște ziua, ca pe celelalte, să mă întorc la Moară, să urc în camera mea, în înaltul donjonului, la etajul al patrulea, să-mi pun lucrurile în ordine, ca la carte, apoi să deschid fereastra și să sar.

Iau hotărârea să mă întorc spre sat. Până la urmă, picioarele au să mai îndure un kilometru în plus, un ultim kilometru.

— Haide, Neptun!

Dacă oricine, un trecător, un turist, s-ar uita la mine, ar putea crede că zâmbesc. N-ar greși cu totul. Pentru că mi-am petrecut ultimele zece zile în compania lui Paul, în compania lui Laurenç, într-un sfârșit mi s-a domolit mânia.

Merg din nou de-a lungul Chemin du Roy. Câteva clipe mai târziu, sunt din nou în fața bazinului cu nuferi.

•

La moartea lui Claude Monet, în 1926, grădinile au fost aproape lăsate în paragină. Michel Monet, fiul lui, a locuit în casa roz din Giverny până s-a căsătorit, în 1931, cu manechinul Gabrielle Bonaventure, cu care avusese o fiică, Henriette. Când aveam zece ani, în 1937, împreună cu ceilalți copii din sat, căpătasem obiceiul să intrăm în grădini printr-o gaură din grilaj, dinspre pajiște. Eu pictam, iar băieții se jucau de-a v-ați ascunselea în jurul heleșteului. Acolo nu mai locuiau decât un grădinar care întreținea domeniul, domnul Blin, și Blanche, fiica lui Claude Monet. Ne lăsau, nu făceam rău. Domnul Blin nu-i putea refuza nimic micuței Fanette, atât de drăguță cu ochii ei mov și cu panglicile ei de argint în păr, și așa de talentată la pictură!

Blanche Monet a murit în 1947. Ultimul moștenitor, Michel Monet, a continuat să deschidă în mod excepțional grădinile și casa pentru șefi de stat străini, artiști, aniversări private și... pentru copiii din școala din Giverny! Izbutisem să-l conving. N-a fost așa de greu... cum să-i fi rezistat micuței Fanette, devenită frumoasa Stéphanie, învățătoarea cu privirea cu irizări de nuferi, atât de cultivată în tot ce avea legătură cu pictura, care încerca, an după an, să trezească în copiii satului pasiunea pentru impresionism, să-i facă să participe la concursul de pictură al Fundației Robinson, cu atâta energie, atâta sinceritate, de parcă propria viață ar fi depins de emoția pe care le-o transmitea elevilor ei? Michel Monet își deschidea grădinile pentru clasa mea, o dată pe an, în mai, când parcul e cel mai frumos.

Mă întorc. Privesc pentru o clipă mulțimea îmbulzită la poalele catedralei de trandafiri, zecile de chipuri lipite de ferestrele casei pictorului. Și când te gândești că eram singuri în această casă, în iunie 1963, Laurenç și cu mine... în salon, pe scară, în cameră. Cea mai frumoasă amintire a mea, fără nicio îndoială. Unica mea tentativă de evadare...

Michel Monet a murit într-un accident de mașină, trei ani mai târziu, la Vernon. După citirea testamentului său, la începutul lui februarie 1966, un iureș incredibil se îndreptă spre casa din Giverny. Jandarmi, notari, jurnaliști, artiști... Eram și eu, la fel ca toți ceilalți din Giverny. Înăuntrul casei și al atelierelor, portăreii descoperiră cu stupefacție peste o sută douăzeci de pânze, dintre care optzeci ale lui Claude Monet, inclusiv *Nuferi*

inediți, și patruzeci de tablouri ale prietenilor lui, Sistei, Manet, Renoir, Boudin... Vă dați seama? Era vorba de o comoară incredibilă, o avere inestimabilă, aproape uitată de la moartea lui Claude Monet. Mă rog, uitată... Mulți localnici din Giverny cunoșteau, înainte de 1966, valoarea capodoperelor depozitate în casa roz, abandonate acolo timp de patruzeci de ani de Michel Monet. Toți cei care avuseseră ocazia să intre în casă le văzuseră. Și eu, bineînțeles... Din 1966, cele o sută douăzeci de tablouri pot fi admirate în muzeul Marmottan, la Paris. Este cea mai mare colecție din Monet expusă în lume...

În ce mă privește, după 1966, nu mi-am mai dus niciodată copiii în grădina lui Monet. Ea nu a fost deschisă pentru public decât mult mai târziu, în 1980. Era ceva foarte firesc, la urma urmei, ca o astfel de comoară să fie împărțită cu un număr cât mai mare de oameni, ca răvășitoarea frumusețe a locurilor să-i fie dăruită fiecărui suflet în stare s-o deslușească.

Nu doar sufletului unei fete atît de uluite de splendoarea lor că visurile i-au fost pârjolate de ea.

•

Cotesc la dreapta, urc spre centrul satului pe rue Château-d'Eau.

Casa copilăriei mele nu mai există.

După moartea mamei, în 1975, ajunsese o adevărată cocioabă. A fost demolată. Vecinii, niște parizieni, au cumpărat terenul și au ridicat un zid din piatră albă de peste doi metri. În locul casei mele, e probabil vreun strat de flori, vreun balansoar, vreun bazin... În realitate, nu știu nimic despre asta. Nici nu voi mai ști vreodată. Ar trebui să pot privi pe deasupra zidului.

•

Ajung în sfârșit la capătul acestei străzi, Château-d'Eau. Ce era mai greu a fost făcut! Și când te gândești că alergam mai repede ca Neptun pe această stradă când aveam unsprezece ani! Sărmanul, acum i-a venit și lui rândul să-și petreacă timpul așteptându-mă. O cotesc pe rue Claude-Monet. Autostrada cu turiști! Nici măcar nu-mi mai vine să-mi arăt nemulțumirea față de mulțime. Giverny îmi va supraviețui, diferit, veșnic, când toate fantomele din alte vremuri vor fi dispărut: Amadou Kandy, galeria lui de artă și traficările lui; Patricia Morval, eu...

•

Merg mai departe. Nu mă opun ispitei de-a face un ocol de douăzeci de metri ca să trec prin fața școlii. Piața primăriei nu s-a schimbat în toți acești ani, nici pietrele ei albe și nici umbra teilor. Doar că școala a fost reconstruită la începutul anilor 1980, cu trei ani înainte să ies la pensie! O școală modernă îngrozitoare, în roz și alb. De culoarea bezelei moi. La Giverny. O rușine! Dar de multă vreme nu mai aveam tăria să mă bat

împotriva acelei monstruoșității... Grădinița pe care au deschis-o este și mai rea, din prefabricate, chiar în față. Mă rog, toate astea nu mă mai privesc... Acum, în fiecare zi, copiii trec în fugă prin fața mea fără să-mi arunce o privire, iar eu trebuie să-l cert pe Neptun să-i lase în pace. Doar pictorii americani în vârstă îmi mai cer uneori câte o informație.

Cobor din nou pe rue Blanche-Hoschedé-Monet. Locuința mea de serviciu, chiar de deasupra școlii, a devenit magazin de antichități. Camera mea de la mansardă, cu lucarna ei rotundă, are, alături de celelalte încăperi, rol de muzeu de prost gust pentru orășeni în căutare de obiecte rurale pretins autentice, plătite cu cecuri scrise de mână. Pe această lucarnă rotundă nu va mai privi nimeni, niciodată luna plină la perigeu. Dumnezeuule, câți ani, câte nopți mi-am petrecut în fața acelei ferestre... Încă din copilărie. Ca ieri...

În fața magazinului de antichități un grup de adulți vorbește japoneză sau coreeană, sau javaneză. Nu mai înțeleg o boabă. Sunt un dinozaur într-o grădină zoologică. Urc mai departe pe rue Claude-Monet. Doar Hotelul Baudy a rămas neschimbat. Decorul de Belle Époque, pe terasă, la fațadă și la interior, este întreținut minuțios de proprietarii care s-au succedat. Theodore Robinson s-ar putea întoarce mâine la Hotelul Baudy, acolo timpul s-a oprit de un secol.

Rue Claude-Monet, numărul 71.

Jérôme și Patricia Morval.

Trec repede prin fața casei. Am intrat în ea acum patru zile. Trebuia să vorbesc cu Patricia. În afară de mine, este ultima supraviețuitoare a vechiului Giverny, cel de odinioară. Niciodată nu m-am dat în vânt după Patricia, înțelegeți acum. Cred că pentru mine ea va rămâne mereu Mary smiorcăita. Mary pârâcioasă.

E ridicol, aveți dreptate. A suferit atât de mult. Cel puțin la fel de mult ca mine. Sfârșise prin a-i ceda grasului de Camille, prin a se mărita cu el și, printr-un joc ciudat al vaselor comunicante, pe măsură ce Camille devenea Jérôme Morval, student strălucit la medicină, cu cât căuta Jérôme să seducă alte femei, cu atât mai mult se atașa de el. Viața s-a oprit în această casă de pe rue Claude-Monet, numărul 71, în 1963. Odinioară era cea mai frumoasă din sat. Acum e o ruină. Primăria așteaptă cu nerăbdare să moară și văduva Morval ca să se descotorosească de dărăpănătură.

Patricia trebuia să afle. Chiar era nevoie ca Patricia să cunoască numele ucigașului soțului ei. Îi datoram măcar atâta lucru... Micuța pârâcioasă de Patricia m-a surprins, în cele din urmă. Mă așteptam să văd cum debarcă poliția la moara mea, chiar în ziua următoare. Nu ezitase, în 1963, să trimită

la Comisariatul lui Vernon fotografii anonime cu presupusele amante ale lui Jérôme Morval. Cu mine, printre altele.

În mod curios, de data aceasta n-a fost cazul. Trebuie să crezi că viața te schimbă... Am aflat că aproape nu mai ieșea din casă de când unul dintre nepoții ei îi făcuse cunoștință cu Internetul. Ea, care nu deschisese un calculator înainte de șaptezeci de ani! Dar pentru atâta lucru nu îmi vine să iau ceaiul cu ea, pentru o ultimă oară, ca să ne împărtășim ura comună față de un monstru, înainte de marele salt.

Grăbesc pasul, mă rog, în ce mă privește, expresia nu e prea bine aleasă. Neptun merge cu pași mici, la treizeci de metri înaintea mea. Rue Claude-Monet urcă ușor, ca un drum lung care se înalță spre cer. *Stairway to heaven*, cânta o chitară, acum două generații...

Ajung în cele din urmă la biserică. Portretul uriaș al lui Claude Monet se uită la mine din înălțimea celor cincisprezece metri ai săi. Se renovează biserica Sainte-Radegonde. Lucrările și schelele sunt mascate de un afiș imens din pânză: fotografia maestrului, în alb și negru, cu paleta în mână. Nu am curajul să mă aburc până la cimitir totuși, toți cei cu care mi-am încrucișat pașii în viață, toți cei care au contat pentru mine sunt înmormântați aici. În mod ciudat, aproape la fiecare înmormântare ploua, de parcă ar fi fost indecent ca lumina din Giverny să strălucească într-o zi de îngropăciune. Ploua în 1937, în ziua în care Paul al meu, Albert Rosalba al meu, a fost îngropat. Mă prăbușisem. Ploua și în 1963, la înmormântarea lui Jérôme Morval. Tot satul era acolo, inclusiv episcopul de Évreux, corul, ziaristii, și chiar Laurenç. Câteva sute de oameni! Straniu destin. Acum o săptămână eram singură la înmormântarea lui Jacques.

Am populat cimitirul cu amintirile mele. Amintirile mele ploioase.

— Haide, Neptun!

La drum pentru ultima linie dreaptă. Cobor pe rue Dîme, drept spre Chemin du Roy. Ajunge chiar în fața morii. Aștept mult timp înainte să traversez: șirul mașinilor care ies din Giverny spre șoseaua departamentală este aproape continuu. Neptun așteaptă, cuminte, alături de mine. O decapotabilă roșie cu număr de înmatriculare complicat și volan pe stânga mă lasă în cele din urmă să trec.

Trec puntea. Fără să vreau, mă opresc deasupra pârâului: mă uit cu atenție pentru ultima oară la țiglele și la cărămizile roz ale spălătoriei, la vopseaua verde metalic a punții, la zidurile de la curtea morii, în dreapta mea, deasupra cărora se ridică etajul superior al donjonului și vârful cireșului. Spălătoria are pe ziduri, de săptămâni întregi, graffiti cu fețe albe

și negre care se strâmbă. Nimeni n-a curățat niciodată cărămizile. Poate din neglijență, poate nu... La urma urmei, dacă există un loc în care n-ar da bine să fie curățate cu Kärcher³⁹-ul manifestările rebele ale unor artiști anonimi, acesta este Giverny. Nu credeți?

Firicelul limpede al pârâului curge de parcă n-ar da doi bani pe agitația oamenilor de pe malurile lui. Călugării care odinioară au săpat cu mâinile acest canal, pictorul iluminat care a deviat râul ca să creeze un heleșteu și care s-a retras aici vreme de treizeci de ani ca să picteze nuferi, nebunul care i-a ucis aici pe toți bărbații care s-au apropiat de mine, pe toți bărbații pe care i-aș fi putut iubi.

Pe cine mai interesează azi? Cui să te mai plângi? Există oare un birou de vieți pierdute?

Mai înaintez câțiva metri. Privirea mea îmbrățișează pajiștea, probabil pentru ultima oară. Parcarea e aproape goală.

Nu, până la urmă, pajiștea nu e cu nimic un peisaj de hipermarket. Nu, bineînțeles. Este un peisaj viu, schimbător. De la un anotimp la altul, de la o oră la alta, în funcție de lumină. Care te contrariază în egală măsură. Trebuia oare să fiu așa de sigură de ceasul morții mele, atât de convinsă că-l privesc pentru ultima dată, ca să-l înțeleg, în sfârșit? Ca să regret atât, la final. Claude Monet, Theodore Robinson, James și atâția alții nu s-au oprit aici din întâmplare... Desigur. Faptul că e un loc al aducerii aminte nu știrbește cu nimic frumusețea peisajului.

Dimpotrivă.

— Nu-i așa, Neptun?

Câinele meu dă din coadă, de parcă mi-ar asculta ultimele deliruri. În realitate, el a înțeles deja etapa următoare, cu timpul s-a obișnuit. Știe că rareori mă întorc în curtea morii fără să mă abat prin micul luminiș aflat chiar în spatele ei. O salcie, doi brazi. Luminișul e acum protejat de turiști printr-un grilaj. Nu poate fi zărit din drum. Înaintez.

Neptun mi-a luat-o înainte încă o dată. Mă așteaptă, tolănit în iarbă, de parcă ar fi conștient de semnificația locului. Ajung până la urmă, îmi înfig bastonul în țărâna moale și rămân rezemată în el. Privesc cele cinci moviște din fața mea, cu câte o cruce mică în vârful.

Îmi amintesc. Cum să uit? Aveam doisprezece ani. Îl strângeam pe Neptun din răspuțeri, îmi murise în brațe. La un an după ce se înecase Paul. Murise de bătrânețe, îmi spunea mama.

„Nu a suferit, Stéphanie. Doar a adormit, ca un câine bătrân...”

Nimic nu mă putea consola. Cu neputință să mă despart de câinele meu.

³⁹ Marcă binecunoscută de aparate de curățare sub presiune.

„Vom merge să căutăm altul, Stéphanie. Un cățeluș... De mâine...

— Același! Îl vreau pe același...

— Și eu zic la fel, Stéphanie. Același. Vom merge la ferma din Autheuil... Cu... cum ai vrea să-l cheme pe cățeluș?

— Neptun!”

Am avut șase câini în viața mea. Toți ciobănești germani. Pe toți i-am numit Neptun, din fidelitate față de un capriciu de fetiță singuratică și nefericită, care și-ar fi dorit atât de mult să-i fie veșnic câinele, măcar el să nu moară!

Ridic ochii din nou. Întorc încet capul, de la dreapta la stânga. Sub fiecare cruce, pe o scândurică, este gravat același nume. Neptun.

Diferite sunt doar cifrele de sub nume.

1922-1938

1938-1955

1955-1963

1963-1980

1980-1999

Neptun se ridică, vine să se frece de mine, de parcă ar înțelege că, pentru prima oară, eu voi pleca, și nu el. Neptun va primi adăpost la ferma din Autheuil. Acolo sunt crescuți câini de generații întregi, mama lui pesemne încă mai trăiește. Îi va fi bine acolo. Voi lăsa o scrisoare cu instrucțiuni precise despre mese, să-i lase pe copii să se joace cu el; să fie înmormântat aici, când îi va veni vremea.

Îl mângâi. Niciodată nu s-a lipit atât de mult de mine. Îmi vine din ce în ce mai tare să plâng. Trebuie să mă grăbesc. Dacă mai întârzii, nu voi avea curajul.

•

Îmi las bastonul acolo, în fața celor cinci movilițe, înfipt în pământ. Nu voi mai avea nevoie de el acum. Merg până-n curte. Neptun nu se mai desprinde de mine un centimetru. La naiba cu cel de-al șaselea simț al animalelor! De obicei, Neptun ar fi mers să se culce sub cireșul cel mare. Acum, nu. Nu mă mai părăsește. Până la urmă o să mă răstoarne. Preț de-o clipă, îmi pare rău că mi-am lăsat bastonul.

— Ușurel, Neptun, ușurel.

Neptun se împinge un pic. De multă vreme nu mai există panglici de argint printre frunzele cireșului. Păsările profită din plin... Îl mai mângâi pe Neptun, fără grabă. Ridic ochii către donjonul morii.

Jacques a cumpărat moara în 1971. S-a ținut de cuvânt. L-am crezut, Dumnezeule, l-am crezut atunci. Mi-a cumpărat-o, casa visurilor mele, moara neobișnuită care mă atrăgea atât de mult când aveam unsprezece ani. După venirea parizienilor prin partea locului, agenția lui imobiliară ajunsese rentabilă. Stătea la pândă, a așteptat momentul potrivit, moara era nelocuită de multă vreme, dar proprietarii hotărâseră în sfârșit s-o vândă. El a făcut prima ofertă. A renovat totul, ani la rând. Roata, puțul, donjonul.

Credea că mă face fericită. Era ceva atât de derizoriu... De parcă temnicerii s-ar distra să împodobească zidurile închisorii. Moulin des Chennevières nu mai avea nimic în comun cu vechea casă în ruină care mă fascina, „moara vrăjitoarei”, cum i se spunea pe atunci. Pietre spălate. Lemn lăcuit. Arbori curățați de crengile moarte. Balcoane înflorite. Curte greblată. Poartă cu balamalele unse. Gard ridicat.

Jacques era maniac. Atât de maniac.

Cum mi-aș fi putut închipui?

Mereu am refuzat să taie cireșul! N-a făcut-o. Ceda tuturor capriciilor mele. Da, da, chiar o credeam.

Apoi, roata afacerilor agenției s-a întors. A devenit dificil să dăm banii înapoi. Mai întâi am închiriat o parte din moară, apoi am vândut-o unui tânăr cuplu din sat. N-am păstrat decât donjonul. De câțiva ani, au transformat Moulin des Chennevières în pensiune. Merge bine, pe cât se pare. Cred că nu așteaptă decât un lucru, ca eu să dispar, ca să mai facă rost de câteva camere suplimentare. Există acum balansoare în curte, un grătar mare, umbrele și mobilier de grădină. Plănuiesc chiar să transforme câmpul din spatele morii în grădină zoologică, au început să aducă lame, canguri și struți sau emu, habar n-am.

Vă închipuiți așa ceva?

Animale exotice pentru amuzamentul copiilor... N-ai cum să nu le vezi, la sosirea în Giverny dinspre Vernon, pe Chemin du Roy.

Și când te gândești că acest loc a fost, vreme de zeci de ani, moara vrăjitoarei...

Nu mai rămâne decât vrăjitoarea.

Eu.

Nu pentru multă vreme, liniștiți-vă. Vrăjitoarea va profita de o noapte cu lună plină ca să dispară... Va fi găsită în zorii zilei, strivită, la poalele cireșului. Cel care o va găsi își va ridica ochii și își va spune că o fi căzut, pesemne, de pe mătura ei. Normal. Doar era o vrăjitoare bătrână.

Strâng pentru o ultimă oară blana lui Neptun în palmă, tare, foarte tare, apoi închid ușa donjonului în urma mea. Urc repede pe scară înainte să-l aud cum geme.

A PAISPREZECEA ZI – PANGLICI DE ARGINT

26 mai 2010

(*Moulin des Chennevières*)

84.

Am deschis fereastra. Doar ce-a trecut de miezul nopții. M-am gândit că va fi mai ușor să sar după lăsarea întunericului. Am făcut ordine în cameră, ca o babă maniacă, de parcă cele mai rele obsesii ale lui Jacques se infuzaseră în mine cu vremea, spre sfârșit. Am lăsat pe masă o scrisoare, să aibă mare grijă de Neptun. N-am avut curajul să dau jos *Nuferii* mei negri.

Nu-mi fac nicio iluzie, câțiva hoitari, vânzători de vechituri de pe valea râului Eure, vor veni să se servească. Mobile, veselă, bibelouri. Poate anumite obiecte se vor întoarce în magazinul de antichități de pe rue Blanche-Hoschedé-Monet, în fosta mea locuință de serviciu de deasupra școlii... Dar m-aș mira să-și dea osteneala să bage în seamă *Nuferii*, tabloul hidos mânjit cu negreață. Cine și-ar putea închipui că o altă viață plină de lumină se ascunde dedesubt?

La gunoi cu mângăleala!

În groapă, alături de soțul ei de treabă, cu bătrâna care s-a aplecat prea mult pe fereastră.

Baba răutăcioasă care nu mai vorbea cu nimeni, care nu zâmbea niciodată, care abia dădea bună ziua. Cine și-ar putea închipui că sub această piele zbârcită se ascunde o fetiță care avea talent. Poate chiar geniu...

Nimeni, niciodată, n-o va afla.

Fanette și Stéphanie au murit de atâta vreme... ucise de un înger păzitor prea zelos.

•

Mă uit pe fereastră la curtea morii. Pietrișul cenușiu e scaldat într-o lumină de halogen, în fața prispei. Nu-mi mai e frică, am un singur regret. Micuța Fanette iubea atât de mult viața.

Nu cred că merita să moară atât de acrită.

85.

Un Citroën Picasso se oprește aproape sub fereastra mea. E un taxi. M-am obișnuit, taxiurile aduc deseori turiști la pensiune, pe înoptat. Ajung cu ultimul tren din Paris în gara din Vernon, portbagajul e plin ochi.

Neptun se apropie, bineînțeles. Cel mai adesea, portierele din spate ale taxiurilor se deschid și eliberează un roi de copii surescitați de călătorie. Lui Neptun îi place la nebunie să-i întâmpine!

De data asta, n-are noroc, nu-i nici măcar un țânc în taxi.

Doar un bărbat, un bătrân.

Și n-are nici bagaje...

Ce ciudățenie...

•

Neptun se proțăpește în fața lui. Bătrânul se apleacă. Îmi mângâie câinele fără grabă, de parcă ar întâlni un prieten vechi...

Dumnezeule!

Oare e cu puțință?

Totul îmi explodează, inima, ochii, capul.

Oare e cu puțință?

•

Mă aplec și mai mult. Dar nu ca să cad, de data aceasta. O, nicidecum! Un val teribil de căldură mă năpădește. Mă revăd la fereastra unei alte case, o casă roz, cea a lui Monet, într-o altă viață; un bărbat stătea alături de mine, un bărbat teribil de seducător. Îi spuseseam lucruri ciudate pe vremea aceea, cuvinte cum n-aș fi crezut niciodată că mi-ar putea ieși din gură.

Cuvinte ca un poem de Aragon... O recitare învățată pentru totdeauna...

„Nu m-am îndrăgostit decât de motocicletă dumneavoastră Tiger Triumph!”

Râsesem, adăugând:

„Și poate și de felul în care vă opriți să-l mângâiați pe Neptun...”

•

Mă aplec și mai mult pe marginea ferestrei. Vocea urcă de-a lungul turnului. Nu s-a schimbat decât foarte puțin în aproape cincizeci de ani:

— Neptun... Voinice, n-aș fi crezut că te găsesc aici, după atâta amar de vreme... În viață!

•

Mă întorc în cameră, mă lipesc de zid. Inima îmi bate mai să-mi sară din piept. Încerc să raționez, să gândesc.

Adio, pentru totdeauna.

Nu l-am mai revăzut pe Laurenç Sérénac. Inspectorul Laurenç Sérénac era un polițist bun, foarte bun. La câteva luni după cazul Morval, la sfârșitul anului 1963, am aflat de la Sylvio Bénavides că ceruse o detașare în Québec, de parcă ar fi trebuit să fugă la celălalt capăt al lumii. De mine, credeam eu. Să fugă de nebunia ucigașă a lui Jacques, în realitate. În Canada, de-a lungul anilor, toată lumea s-a învățat să-l strige după poreclă, Laurentin. În Québec așa li se spune celor care locuiesc pe valea Saint-Laurent, de la Montreal la Ottawa. Pesemne că era prea tentant de colegii lui i-au transformat prenumele occitan Laurenç într-un Laurentin foarte de prin partea locului. Am aflat din presa națională că-și reluase postul de comisar în Vernon pe vremea cazului de furt de tablouri de Monet din muzeul Marmottan, în 1985. Pe vremea aceea câteva fotografii cu ei au apărut prin presa națională. Cum să nu-l recunoști? Laurenç Sérénac, devenit pentru toți comisarul Laurentin. Amadou Kandy chiar mi-a spus că n-au scos niciodată tablourile din biroul lui, de la Comisariatul din Vernon, la douăzeci de ani de la pensionare, Arlechinul lui Cezanne, Roșcata lui Toulouse-Lautrec...

Tremur ca frunza. Nu îndrăznesc să mai înaintez până la fereastră...

Ce caută Laurenç aici?

Curată nebunie...

Trebuie să-mi pun ordine în gânduri. Mă învârt în cerc, dau ture prin cameră.

Ce caută Laurenç aici?

Nu poate fi o întâmplare... înaintez către oglindă, fără ca picioarele mele să-mi ceară voie pentru asta...

Cineva bate la ușă cu câteva etaje mai jos!

Intru în panică mai rău ca o adolescentă surprinsă acasă, la ieșirea din duș, de un îndrăgostit... Dumnezeule, pesemne că sunt de tot râsul... Preț de o clipă, mă gândesc la Patricia Morval, la micuța Mary pârâcioasa, văduva lui Jérôme, prăbușită în brațele mele acum o săptămână... Viața ne schimbă. În bine, uneori. Ea l-o fi chemat pe Laurenç? Cine l-a pus pe urmele adevărului, a groaznicului adevăr? N-am timp să caut să mai înțeleg.

Se aude un ciocănit jos.

Dumnezeule...

Privesc în oglindă chipul rece și ridat, părul devorat de basma neagră care nu mă mai părăsește, fața de scorpie morocănoasă.

Cu neputință, cu neputință să-mi închipui că-i deschid.

Aud zgomotul făcut de ușa turnului când e împinsă. N-am închis-o în urma mea. Ca să le ușurez treaba celor care mi-ar fi adunat corpul de pe jos...

Ce proastă sunt!

Vocea, pe scara în spirală:

— Rămâi aici, Neptun, voinice. Nu cred că ai voie să urci.

•

Dumnezeule. Dumnezeule.

Îmi smulg basmaua neagră. Părul mi se revarsă, ca o cascadă, pe umeri. Aproape alerg, de data aceasta, eu le poruncesc picioarelor mele. Iar ele ar face bine să mi se supună, bețele astea bătrâne!

Deschid al doilea sertar al bufetului, răvășesc nasturi vechi, mosoare de ață, un degetar de cusut, ace. Nu-mi pasă dacă mă-nțep.

Știu că sunt acolo!

Degetele mele tremurătoare se închid peste două panglici de argint. Prin fața ochilor mi se perindă, în mare viteză, imagini, îl revăd pe Paul în cireșul din curtea morii, desprinzând panglicile de argint, dăruindu-mi-le și numindu-mă prințesa lui; mă revăd sărutându-l, pentru prima oară, făgăduindu-i că le voi purta toată viața; îl revăd pe Laurenț, cu ani mai târziu, mângâindu-mi panglicile din părul de femeie tânără.

Dumnezeule, trebuie să mă concentrez.

Alerg din nou la oglindă. Da, vă jur, alerg. Cu febrilitate, îmi leg în păr, într-un coc improvizat, panglicile de argint.

Râd nervos.

O coafură de prințesă, da, așa spunea Paul, o coafură de prințesă... Ce nebună par!

Pașii se apropie.

•

Se aude un nou ciocănit, la ușa camerei mele, de această dată.

Este prea curând! Nu mă întorc, nu încă.

Ciocănitul continuă. Cu blândețe.

— Stéphanie?

Recunosc vocea lui Laurenț. E aproape aceeași ca odinioară. Ceva mai gravă, poate, ca-n amintirea mea. Ca ieri voia să mă ia cu el. Dumnezeule, îmi tremură tot corpul. Cum e cu puțință? Încă mai e cu puțință?

•

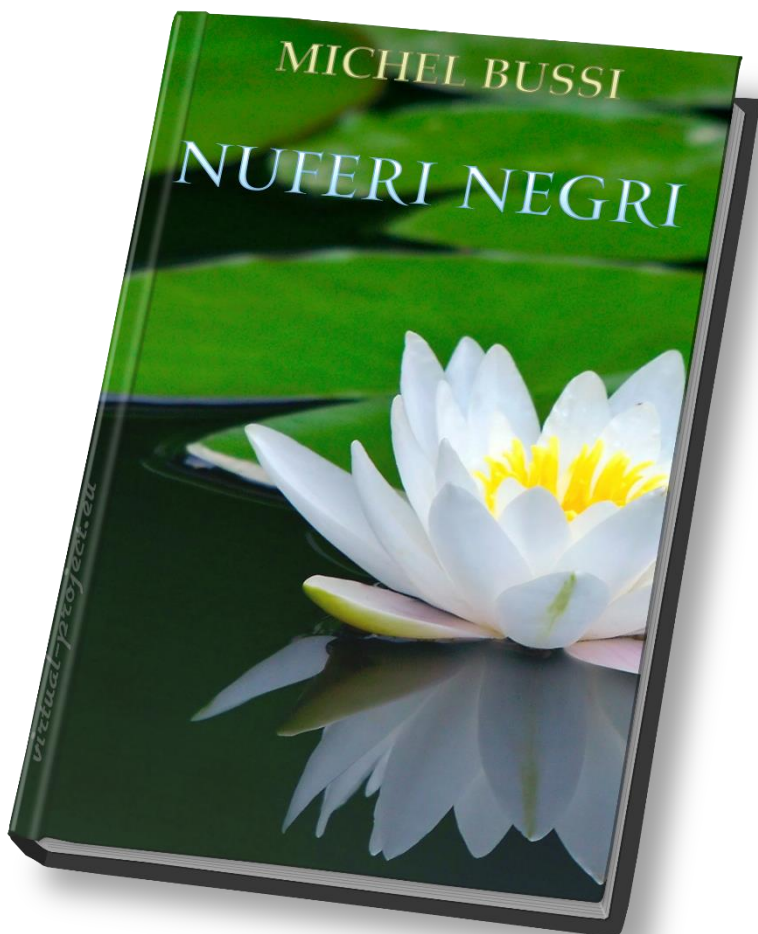
Îmi apropii chipul de oglinda de pe rama căreia se cojește spoiala.

Oare mai știu să zâmbesc? A trecut atât de mult timp...

Fac o încercare.

Trec de partea cealaltă a oglinzii.

Nu mai văd o bătrână în oglindă.
E zâmbetul voios a lui Fanette.
Sunt ochii lui Stéphanie, cu irizări de nuferi.
Vii, atât de vii.

virtual-project.eu